SEBASTIAN
BARRY
Romanul meu preferat
din acest an.“
KAZUO ISIIIGURO, laureat al Premiului Nobel
PREMIUL C&STA

CAPITOLUL 1CAPITOLUL 2CAPITOLUL 3CAPITOLUL 4CAPITOLUL 5CAPITOLUL 6CAPITOLUL 7CAPITOLUL 8CAPITOLUL 9CAPITOLUL 10CAPITOLUL 11CAPITOLUL 12CAPITOLUL 13CAPITOLUL 14CAPITOLUL 15CAPITOLUL 16CAPITOLUL 17CAPITOLUL 18CAPITOLUL 19CAPITOLUL 20CAPITOLUL 21CAPITOLUL 22CAPITOLUL 23
Carte
Pentru
Toţi
Sebastian Barry s-a născut în 1955 la Dublin şi a studiat la Trinity College din Dublin. Printre posturile sale academice se numără cele de writing fellow la University of Iowa (1984) şi la Trinity College, Dublin (1995-1996).

A publicat piese de teatru, poezie şi mai multe romane, printre care The Whereabouts of Eneas McNulty (1998), Annie Dunne (2002) şi Calea cea lungă (A Long Long Way, 2005), carte aflată printre finalistele la Premiul Man Booker şi la International ÎMPAC Dublin Literary Award. Romanul său Jurnalul ascuns (The Secret Scripture, 2008) a fost finalist la Premiul Man Booker şi a câştigat Premiul James Tait Black Memorial şi Premiul Costa, iar On Canaan's Side (2011) a fost nominalizat la Premiul Man Booker şi a câştigat Premiul Walter Scott. Cele mai noi romane ale sale sunt Un gentleman de ocazie {The Temporary Gentleman, 2014) şi Zile fără sfârşit (Days Without End, 2016), ultimul dintre ele nominalizat la Premiul Man Booker şi câştigător al Premiului Costa şi al Premiului Walter Scott.

Sebastian Barry trăieşte în comitatul Widdow din Irlanda, împreună cu soţia şi cei trei copii.
SEBASTIAN BARRY
ZILE
V W
FAR A SFÂRSIT
f
Traducere din limba engleză şi note OANA CELIA GHEORGHIU
Bucureşti
2019
Days Without End Sebastian Barry
Copyright © 2016 Sebastian Barry
43 '
Carte Pentru Toţi este parte a Grupului Editorial Litera
0. P. 53; C.P. 212, sector 4, Bucureşti, România tel.: 021 319 63 93; 0752 101 777
e-mail: comenzi@litera.ro
Ne puteţi vizita pe www.litera.ro
Zile fără sfârşit Sebastian Barry
Copyright © 2018, 2019 Grup Media Litera pentru ediţia în limba română
Toate drepturile rezervate

Editor: Vidraşcu şi fiii Redactor: Mariana Petcu Copertă: Flori Zahiu
Tehnoredactare şi prepress: Ofelia Coşman
Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României BARRY, SEBASTIAN
Zile fără sfârşit / Sebastian Barry; trad, din lb. engleză: Oana Celia Gheorghiu - Bucureşti: Litera, 2019
ISBN 978-606-33-4181-6 ISBN EPUB 978-606-33-5617-9
1. Gheorghiu, Oana Celia (trad.)
821.111
Fiului meu, Toby
Am văzut un călător prea obosit de drum înveşmântat în zdrenţe.
John Mathias
CAPITOLUL 1

Metoda de a pregăti un mort pentru înmormântare în Missouri lua, cu siguranţă, premiul cel mare. Parcă îi dichiseau pentru însurătoare pe bieţii noştri soldaţi căzuţi, nu pentru moarte. Toate uniformele periate cu ulei de lampă până ajungeau într-o stare pe care nu o văzuseră niciodată pe când erau în viaţă. Feţele perfect bărbierite, ca şi cum îmbălsămătorul nu voia să se vadă nici un fir de păr. Nimeni dintre cei care-l ştiau nu l-ar fi putut recunoaşte pe soldatul Watchorn pentru că celebrii lui favoriţi dispăruseră, în orice caz, morţii îi place să facă un străin din tine. E adevărat că sicriele erau numai din lemn ieftin, dar nu asta era ideea. Ridicai unul dintre ele şi greutatea trupului făcea ca sicriul să se deformeze. Lemnul era tăiat atât de subţire la gater că era mai degrabă o şipcă decât o scândură. Dar băieţilor morţi nu le pasă de asemenea lucruri. Ideea era că ne bucuram să-i vedem atât de dichisiţi, în condiţiile date.

Vorbesc acum despre sfârşitul primei mele implicări în treburi de război. Trebuie să fi fost prin 1851. Din moment ce mă maturizasem, mă înrolasem voluntar la şaptesprezece ani înMissouri. Dacă aveai două mâini şi două picioare, te primeau. Dacă erai un puşti cu un singur ochi, pesemne te-ar fi primit şi aşa. Singura leafa mai proastă decât cea mai proastă leafa din America era solda din armată. Şi te hrăneau cu chestii ciudate până începea să-ţi pută rahatul. Dar erai bucuros să ai ceva de lucru pentru că, dacă nu munceai pentru câţiva dolari în America, făceai foamea, lecţia asta o învăţasem. Ei bine, eu mă săturasem să-mi fie foame.

Crede-mă când îţi spun că există un anumit tip de bărbat care iubeşte să slujească în armată, oricât de meschină ar fi plata. în primul rând, ţi se dădea un cal. Putea fi o mârţoagă terminată, putea fi chinuit de colici, putea avea o guşă în gât de mărimea unei bile, dar era un cal. în al doilea rând, primeai o uniformă. Putea avea oareşce lipsuri la capitolul cusături,
dar era o uniformă. Albastră ca fundul unei muşte albastre de carne.
>

Pe cinstea mea, armata a fost o viaţă bună. Aveam şaptesprezece ani sau pe acolo, n-aş putea să spun cu siguranţă. N-am să spun că anii de până la zilele mele în armată au fost uşori. Dar tot dansul ăla a pus muşchi pe mine, eram slab si vânos. Nu îmi vorbesc de rău clienţii, îi vorbesc de bine. Dacă dai un dolar pe un dans, vrei să zboare pe podea de banii ăştia, numai Dumnezeu ştie.
>

Da, armata m-a primit şi o spun cu mândrie. Slavă Domnului că John Cole

a fost primul meu prieten din America şi la fel şi din armată, şi ultimul meu prieten, de fapt. A fost lângă mine în aproape toată această extrem de surprinzătoare viaţă de yankeu care a fost bună în toate privinţele. Doar un băiat ca şi mine, dar chiar şi la şaisprezece ani arăta ca un bărbat în toată firea. Prima dată l-am văzut când avea paisprezece ani sau cam aşa, foarte diferit. Asta a spus şi proprietarul cârciumii. E timpul, băieţi, nu mai sunteţi copii, zice el. Faţă întunecată, ochi negri, ochi de indian le spunea pe vremea aia. Strălucitori. Tipii mai în vârstă din pluton ziceau că indienii sunt doar nişte băieţi răi, băieţi răi fără expresie pe faţă, gata să te ucidă de cum se uită la tine. Spuneau că indienii trebuie raşi de pe faţa pământului, mai mult, că asta ar fi cea mai bună politică. Soldaţilor le place să spună lucruri neobişnuite. Din asta e făcut curajul, cel mai probabil, spunea John Cole, din a fi un om înţelegător.

John Cole şi cu mine ne-am dus împreună la centrul de voluntariat, fireşte. Ne ofeream la pachet, bănuiesc, şi el arăta la fel de rupt în cur ca şi mine. Ca gemenii. Ei, când am terminat la cârciumă, n-am plecat înţoliţi. Cred că arătam ca nişte cerşetori. Era născut în Noua Anglie, unde vigoarea dispăruse din pământul tatălui său. John Cole nu avea decât doisprezece ani când a fugit de-acasă în pribegie. Prima dată când l-am văzut, mi-am zis în gând, uite un tovarăş. Asta a şi fost. Mi-am zis că arată ca un filfizon. Chiar aşa tras cum era la faţă de foame. Am dat peste el sub un gard viu în nenorocitul de Missouri. Nu eram sub gardul viu decât ca urmare a faptului că se deschisese cerul şi se revărsa asupra noastră. Departe în câmpiile alea mlăştinoase de dincolo de bătrânul St. Louis. M-aşteptam să văd o raţă adăpostindu-se acolo, nu o fiinţă umană. Cerul se deschide. Scormonesc ca să mă ascund şi deodată iată-l acolo. Altfel poate nici nu l-aş fi văzut. Prieten pe viaţă. O întâlnire ciudată, mâna destinului, ai putea spune. Norocos. Dar prima oară scoate un cuţitaş ascuţit pe care-l avea cu el, făcut dintr-un piron rupt. Avea de gând să-l înfigă în mine dacă încercam să-i fac rău. Era un băiat de treisprezece ani care părea foarte reţinut, socot eu. Oricum, sub gardul viu de care am pomenit, când am început să stăm de vorbă, mi-a zis că stră-străbunică-sa era o indiancă al cărei trib dispăruse din est de multă vreme. Acum erau în teritoriul indienilor. Nu îi cunoscuse niciodată. Nu ştiu de ce mi-a spus toate astea atât de repede, doar că eram foarte prietenos şi poate că s-a gândit că o să piardă prietenia aia dacă nu ştiam rapid de lucrurile rele. în fine. I-am spus cum să privească cel mai bine asta. Eu, copilul unor irlandezi săraci din Sligo, la fel de bătuţi de soartă. Nu, noi, familia McNulty, nu aveam prea multe cu care să ne lăudăm.

Poate din respect pentru sufletul vulnerabil al lui John Cole, ar trebui să sar mai departe brusc şi să evit relatările despre primii noştri ani. Doar că sar putea să recunoască şi el că anii aceia au fost importanţi în felul lor şi nici n-aş putea să spun că au constituit în vreun fel o vreme a unei suferinţe ruşinoase. Au fost ruşinoşi? Eu nu văd lucrurile asa. Hai să le spun zilele noastre ca dansatori. De ce dracu nu le-aş spune aşa? Până la urmă, eram doar nişte copii siliţi să supravieţuiască pe un teren periculos. Şi am supravieţuit şi, după cum vezi, am trăit ca să povestesc. Pentru că facuserăm cunoştinţă sub un gard oarecare, ni s-a părut normal şi uşor să ne asociem demersului curajos de a continua să supravieţuim. Adică John Cole, ca minor, şi cu mine ne-am alăturat paşii pe drumul bătut de ploaie şi am

intrat în următorul oraş din tinutul acela de frontieră unde lucrau sute de
>>
mineri aspri şi o jumătate de duzină de cârciumi turbulente de pe o stradă noroioasă se străduiau să-i distreze.

Nu că noi am fi ştiut prea multe despre asta. Pe vremea aceea, John Cole era un băiat plăpând, după cum m-am chinuit să explic, cu ochii lui negri tăciune şi faţa uscăţivă ascuţită ca a unui ogar. Eu eram o versiune mai tânără a mea. Adică, deşi aveam vreo cincisprezece ani, cred, după aventurile mele prin America şi Canada, arătam la fel de tânăr ca el. Dar habar nu aveam cum arăt. Copiii se pot simţi mari şi viteji şi totuşi să fie numai nişte fărâme văzuţi din afară.
>>

- M-am săturat să umblu de colo până colo. Doi se descurcă mai bine împreună, a spus el.

Aşa că apoi ne-a venit ideea să ne găsim de lucru, să curăţăm rahat sau orice altă slujbă dezgustătoare pentru oamenii cuviincioşi. Nu ştiam prea multe despre persoanele adulte. Nu prea ştiam noi prea multe despre nimic. Eram dispuşi să facem orice şi chiar jubilam la gândul ăsta. Eram gata să intrăm în haznale şi să întoarcem căcatul cu lopata. Am fi fost poate fericiţi şi să comitem infracţiuni obscure, dacă asta nu presupunea capturare şi pedeapsă, că nu ştiam. Eram două aşchii de umanitate într-o lume dură. Eram de părere că porţia noastră de hrană era pe acolo, trebuia doar s-o căutăm. Pâinea paradisului îi spunea John Cole, pentru că după prăbuşirea tatălui lui frecventase adesea locurile acelea în care băgau în el în egală măsură imnuri religioase şi mâncare neîndestulătoare.

Nu erau multe asemenea locuri în Daggsville. De fapt, nici unul. Daggsville însemna numai tărăboi, cai jegosi, uşi trântite, strigăte ciudate, în acest moment al aventurilor mele biografice, trebuie să mărturisesc că purtam un sac vechi de fainã legat în jurul taliei. Arăta oarecum a îmbrăcăminte, dar nu cine ştie ce. John Cole arăta mai bine într-un costum vechi şi ciudat care trebe că avea trei sute de ani, judecând după găurile din el. Oricum, îl cam bătea vântul pe la vintre, din câte-mi puteam da eu seama. Aproape că puteai să întinzi mâna şi să-i măsori bărbăţia, aşa că ochii noştri făceau tot ce puteau să se uite în altă parte. Am pus la cale o metodă bună de a mă descurca cu asa ceva si mi-am fixat cu hotărâre
>>
privirea asupra feţei lui, ceea ce nu era vreun efort, că era o faţă plăcută. Cum mergeam aşa, ne apare înainte o clădire nouă-nouţă din lemn proaspăt tăiat şi cu cuiele recent bătute încă strălucind. „Saloon" scria pe o pancartă, nici mai mult, nici mai puţin. Şi, mai jos, o pancartă mai mică atârnând de-o sfoară, „Angajăm băieţi curaţi".

- Ia uite aici, spune John Cole, care nu avea multă ştiinţă de carte, ca mine, dar avea totuşi câte ceva. Ei, zice el, pe inima scumpă a mamei mele, chiar îndeplinim jumătate din cerinţă.

Am intrat direct şi iată o cantitate extrem de plăcută de lemn negru de bună calitate, de la podelele întunecate la tavan, un bar lung, la fel de subţire şi de negru ca o baltă de petrol. Apoi ne-am simţit ca nişte păduchi în boneta unei fete. De pe altă lume. Imagini ale acelor scene americane de grandoare care sunt mai confortabile când le priveşti decât când te afli în

ele. Bărbatul de acolo, din spatele barului, într-o haină din piele de căprioară, lustruia filosofic o suprafaţă care nu avea nevoie de lustru. Se vedea uşor că era un stabiliment nou. Un tâmplar finisa scările spre camerele de sus, montând ultima secţiune a unei balustrade. Barmanul avea ochii închişi, altfel ne-ar fi văzut mai repede. Poate chiar ne-ar fi izgonit. Apoi ochii i s-au deschis şi, în loc să se dea înapoi şi să ne înjure, cum ne aşteptam, individul acesta mai profund a zâmbit, părând mulţumit să ne vadă.

- Căutaţi băieţi curaţi? zice John Cole, pe un ton destul de bătăios, încă profeţind pericole.

- Sunteti bine-veniţi, zice bărbatul.

- Suntem? întreabă John Cole.

- Sunteţi. Sunteţi exact ce trebuie, mai ales ăsta mic de aici, răspunde el. La mine se referea. Apoi, de parcă s-ar fi temut că John Cole s-ar putea simţi jignit şi ar întinde-o: Dar şi tu eşti, mai spune el. Vă dau cincizeci de cenţi pe noapte, cincizeci de cenţi pe noapte de căciulă, şi de băut cât puteţi duce, dacă puteţi să beţi, şi puteţi să dormiţi în grajdul din spate, da, într-adevăr, plăcut şi confortabil şi al naibii de călduros. Asta dacă sunt mulţumit de voi.

>

- Şi ce-avem de făcut? întreabă John, suspicios.

- Cea mai simplă muncă din lume, răspunde el.

- Care-i aia?

- Păi, să dansaţi, dansul e totul. Numai dans.

- Din câte ştiu io, nu suntem dansatori, spune John, hăbăuc acum, cumplit de dezamăgit.

- Nu trebuie să fiţi dansatori după definiţia de dicţionar acceptată a cuvântului, spune bărbatul. Nu trebuie să vă azvârliţi picioarele în sus, în orice caz.

- Bine, spune John, pierdut acum, având totuşi în minte un aspect de bun-simţ - dar noi nu avem haine în care să dansăm, asta-i sigur, adaugă el, etalându-şi starea foarte specială.

- Păi, vi se pun la dispoziţie, vi se pun la dispoziţie, spune barmanul. Tâmplarul se oprise din lucru şi stătea pe trepte acum, zâmbind cu gura până la urechi.

- Veniţi cu mine, domnilor, spune barmanul, probabil şi patron, cu aerele lui, şi o să vă arăt hainele voastre de lucru. Apoi a păşit pe podeaua nouă-nouţă în ghetele lui zgomotoase şi a deschis uşa spre birou. Avea pe ea o plăcuţă pe care scria „Birou", aşa am ştiut. Păi, băieţi, după voi, a spus el, ţinând uşa. Am maniere. Sper că aveţi şi voi maniere, pentru că până şi minerilor neciopliţi le plac manierele, da, chiar aşa.

Asa că am intrat, cu ochii în toate direcţiile. Era un cuier cu haine ca un cârd de femei spânzurate. Pentru că erau ţoale de femeie. Rochii. Nu mai era nimic altceva, şi ne-am uitat în jur cu mare luare-aminte, chiar ne-am uitat.

- Dansul începe la opt fix, ne zice el. Alegeţi ceva care să vă vină. Cincizeci de cenţi, fiecare. Şi orice bacşiş primiţi e al vostru.

- Dar, domnule, îi spune John Cole, de parcă ar fi vorbit cu o persoană nebună demnă de milă. Noi nu suntem femei. Nu vedeţi? Eu sunt băiat si

>>

la fel si Thomas, aici de fată.

- Nu, nu sunteti femei, văd asta. Mi-am dat seama de când ati intrat. Sunteţi băieţi tineri şi drăguţi. Anunţul spune că se caută băieţi. Aş angaja cu mare drag femei, dar nu-s femei în Daggsville, în afară de nevasta magazionerului şi de fiica a' mică a grăjdarului. în rest îs numai bărbaţi aici. Dar bărbaţii fără femei pot începe să sufere. Le ajunge un soi de amărăciune la inimă. Io am de gând să deschid şi să fac ceva parale cu asta, da, domnule, în măreţul stil american. Nu le trebuie decât iluzia, numai iluzia sexului frumos. Voi sunteţi aia, dacă acceptaţi slujba asta. Nu-i vorba decât de dans. Fără sărutări, mângâieri, atingeri sau pipăială. Nu, e doar cel mai frumos, cel mai politicos dans. Nici nu vă imaginaţi cât de frumos, cât de elegant dansează un miner necioplit. îţi vine să plângi când vezi asta. Voi sunteţi cu siguranţă destul de drăgălaşi în felul vostru, dacă nu vă supăraţi că vă zic, mai ales ăsta mai mititel. Dar şi tu eşti bun, şi tu eşti bun, spune el, văzând cum iese la iveală recent acumulata mândrie profesională a lui John Cole. Apoi ridică din sprânceană, întrebător, aşa.

John Cole se uită la mine. Mie nu-mi păsa. Mai bine decât să mor de foame întolit într-un sac de fainã.

j

- Bine, spune el.

- O să vă pun o cadă în grajd. O să vă dau săpun. O să vă pun la dispoziţie lenjerie intimă, muy importante. Am adus-o cu mine din St. Louis. O să vă vină numai bine, băieţi. Mă gândesc că o să vă vină numai bine şi că după câteva pahare nici un bărbat pe care-l ştiu eu n-o să comenteze. O nouă eră în istoria oraşului Daggsville. în care bărbaţii singuri au femei cu care să danseze. Şi totul într-o manieră plină de graţie, o manieră plină de graţie.

Aşa că am mărşăluit afară, ridicând din umeri, de parcă am fi spus că e o lume nebună, dar si norocoasă din când în când. Cincizeci de centi de căciulă. De câte ori, în câte paturi înainte de a adormi, în zilele petrecute în armată, în prerie, pe câte pante singuratice n-am repetat asta cu plăcere, John şi cu mine, iar şi iar, neuitând niciodată să râdem. Cincizeci de centi - de căciulă.

în noaptea aceea anume din istoria pierdută a lumii, domnul Titus Noone, că aşa-l chema, ne-a ajutat cu un soi de discreţie masculină să ne punem pe noi rochiile. Ce-i al lui e-al lui, părea să se priceapă la nasturi şi panglici şi aşa mai departe. Se gândise până şi să ne dea cu parfum. Nu mai fusesem atât de curat de trei ani, poate dintotdeauna. N-aş fi fost remarcat în Irlanda pentru curăţenia mea, drept să spun, ţăranii săraci nu văd băi. Când nu e nimic de mâncare, primul lucru care dispare e până şi cea mai vagă noţiune de igienă.

Saloonul s-a umplut repede. Se puseseră iute afişe prin oraş, iar minerii răspunseseră la apel. Eu şi John Cole stăteam pe două scaune de lângă perete. Foarte feminini, politicoşi, calmi şi drăgălaşi. Nu ne-am uitat deloc la mineri, ne holbam drept înainte. Nu văzuserăm noi vreodată prea multe fete liniştite, dar ne-a pălit inspiraţia. Eu o aveam o perucă blondă, şi John avea una roşcată. Cred că arătam ca drapelul vreunei ţări de la gât în sus, cum stăteam acolo. Domnul Noone ne umpluse prevăzător corsajele cu bumbac. Toate bune, dar eram în picioarele goale, a spus că a uitat pantofii în St. Louis. Puteau să se adauge mai târziu. Ne-a spus să fim atenţi unde calcă minerii, noi am spus că o să fim. Ciudat că, de îndată ce am intrat în rochiile

alea, totul s-a schimbat. Nu m-am simtit mai mulţumit în viata mea. Toate nefericirile şi grijile au zburat. Eram un om nou acum, o fată nouă. Eram eliberat, cum aveau să fie sclavii ăia în războiul care avea să urmeze. Eram pregătit pentru orice. Mă simţeam elegant, puternic şi îmbunătăţit. Ăsta-i adevărul. Nu ştiu cum a luat-o John Cole, nu mi-a spus niciodată. A spus destule lucruri cu folos. Dar nu a zis niciodată nimic de rău despre genul ăla de muncă, nici măcar când lucrurile au mers rău pentru noi, nu. Eram primele fete din Daggsville şi nu eram chiar cele mai rele.

Se ştie că printre mineri sunt tot soiul de suflete. Vin într-un ţinut, am văzut asta de o mie de ori, şi îl despoaie de toată frumuseţea, şi apoi râurile se umplu de negreală şi copacii par pur şi simplu a se veşteji ca nişte fecioare ofensate. Le place mâncarea grosolană, whisky-ul aspru, nopţile cu scandal şi, drept să zic, dacă eşti indiancă, o să te placă şi pe tine, în toate chipurile nepotrivite. Minerii intră în tabără şi fac ce-i mai rău. Nu au existat niciodată violatori ca minerii, unii dintre ei. Alţi mineri sunt învăţători, profesori în zone mai civilizate, preoţi căzuţi în păcat şi proprietari de magazine falimentaţi, bărbaţi ale căror femei i-au abandonat ca pe nişte accesorii inutile. Toate modelele şi gradaţiile sufleteşti, cum ar spune cel care le pune în balanţă, şi o va spune. Dar au venit cu toţii în saloonul lui Noone şi a apărut o schimbare, o schimbare importantă. Pentru că noi eram nişte fete frumuşele, drăguţele sufletelor lor. Şi, oricum, domnul Noone stătea la bar cu o puşcă la îndemână, chiar în faţa lui, la vedere. N-o să crezi în ce măsură permit legile americane unui patron de saloon să împuşte mineri, dar e o măsură mare.

Poate că eram ca nişte amintiri din alte locuri. Poate că eram fetele >

tinereţii lor, primele fete pe care le-au iubit. Frate, eram atât de curaţi şi de drăguţei că aş fi vrut să-mi fi putut da întâlnire cu mine însumi. Poate că pentru unii eram primele fete pe care le iubeau. în fiecare seară, vreme de doi ani, cât am dansat cu ei, nu a existat nici măcar o mişcare nedorită. Asta e clar. Ar fi mai palpitant să spun că s-au împins în noi, că şi-au băgat limbile în gurile noastre sau că mâini bătătorite ne-au strâns de sânii imaginari, dar nu. în saloonul acela erau gentlemenii de la frontieră. Cădeau pulverizaţi de whisky la orele mici, urlau cântece, se înjurau uneori la jocul de cărţi, se băteau cu pumni de oţel, dar, când venea vorba despre dans, erau acel plăcut dArtagnan din vechile romane de aventuri. Burţile mari de porci păreau să se aplatizeze, descriind animale mai elegante. Bărbaţii se bărbiereau pentru noi, se spălau pentru noi, îşi puneau hainele cele mai bune pentru noi, aşa era. John era Joanna, eu eram Thomasina. Dansam şi iar dansam. Ne răsuceam şi iar ne răsuceam. De fapt şi de drept, până la urmă, eram buni dansatori. Puteam dansa vals, lent şi rapid, foxtrot şi chiar, împotriva politicii yankeilor din acel ţinut, şi charleston. Ne răsuceam în rochii, şi soţia domnului Carmody, magazionerul, desigur doamna Carmody pe nume, care era croitoreasă, ne-a mai lărgit hainele pe măsură ce au trecut lunile. Poate că e o greşeală să hrăneşti vagabonzi, dar am crescut în principal în sus, nu în lateral. Poate că ne schimbam, dar în ochii clienţilor încă eram fetele care fuseserăm. Ne vorbeau de bine si >>

veneau bărbaţi de la multi kilometri în jur ca să ne vadă si să-si treacă

numele pe carneţelele noastre de dans. „O, domnişoară, îmi faceţi onoarea să-mi acordaţi un dans?" „Păi, domnule, am zece minute libere la douăsprezece fără un sfert, dacă doriţi să umpleţi golul." „Voi fi mai mult decât încântat." Doi băieţi inutili, ridicaţi din ţărână, nu s-au distrat nicicând mai bine. Ni se cerea mâna, ni se ofereau căruţe si cai dacă ne
>>
învoiam să mergem în tabără cu un tip aşa şi pe dincolo, ni se dădeau daruri care n-ar fi stânjenit un arab din deşertul Arabiei care-şi caută mireasă. Dar, fireşte, noi ne ştiam povestea din poveste. O ştiau şi ei, poate, acum, când mă gândesc. Erau liberi să se ofere penitenţei matrimoniale pentru că ştiau că era imaginară. Erau doar aspecte ale libertăţii, fericirii si bucuriei.
9

Pentru că viaţa murdară şi josnică a unui miner e sumbră şi numai unul din zece mii dă de aur, drept să spun. Normal, în Daggsville săpau după plumb, deci cu atât mai adevărat. în general, viaţa aceea e doar mizerie şi apă. Dar în saloonul domnului Noone erau două diamante, aşa spunea domnul Noone.

Dar natura îşi urmează cursul şi, pas cu pas, adolescenţa ne-a schimbat, asa că eram mai mult băieţi decât fete si mai mult bărbaţi decât femei. John Cole mai ales a trecut prin mari schimbări în ăştia doi ani. începea să întreacă girafele în înălţime. Domnul Noone nu mai găsea rochii care să-i vină şi doamna Carmody nu putea coase suficient de repede. Numai Dumnezeu ştia că era finalul unei epoci. Una dintre cele mai fericite slujbe pe care le-am avut. Apoi, a venit ziua când domnul Noone a trebuit să deschidă gura. Şi apoi ne-am strâns mâinile în lumina răsăritului şi au curs până şi lacrimi, şi aveam să fim doar amintirea diamantelor din Daggsville. Domnul Noone a spus că o să ne scrie de fiecare zi de Sfântul Ion şi de Sfântul Toma ca să ne dea vesti. Si noi trebuia să facem acelaşi lucru. Si am
9 9 9 9
întins-o cu cei câţiva dolari puşi deoparte pentru zilele noastre aşteptate în cavalerie. Şi, ce ciudăţenie, Daggsville era pustiu în dimineaţa aceea, nimeni care să ne aclame la plecare. Ştiam că eram doar fragmente de legendă şi că nu existaserăm niciodată în acel oraş. Nu există sentiment mai minunat.
9

CAPITOLUL 2

Acestea fiind zise, ne-am înrolat împreună. Ei bine, fosta noastră afacere se dusese pe apa sâmbetei numai din cauza a ceea ce face în mod natural natura corpului. La scurtă vreme după instrucţie, am fost trimişi pe calea Oregonului spre California. Trebuiau să fie săptămâni şi săptămâni de mers călare şi apoi să faci la stânga într-un loc pe care l-am uitat, altfel te trezeai în Oregon. Trebuiau să fie şi aşa a şi fost. O grămadă de indieni ponosiţi în Missouri, când am trecut călare, chiar şi pe râuri, mişcându-se dintr-un loc în altul, unii dintre ei călătorind poate ca să-şi încaseze renta anuală până spre Canada. Oameni trişti, murdari. Şi o sumedenie de locuitori ai Noii Anglii îndreptându-se spre Vest, poate şi câţiva scandinavi, dar majoritatea americani care şi-au luat bastonul şi au pornit la drum. Trebuia să te ţii departe de mormoni când te îndreptai spre Utah, nu puteai avea încredere în sonaţii ăia. Aveau o reputaţie a dracului. Dacă te baţi cu ei, îi ucizi, ne-a spus sergentul, dar nu ştiu dacă el a facut-o vreodată. Apoi era deşertul care nu

era chiar deşert. Mormane de oase de vite ale pelerinilor, totuşi, şi din loc în loc, de-a lungul drumului, un pian aruncat din căruţă sau un dulap, pe măsură ce oboseau boii. Seceta era cel mai rău lucru aici. A fost ceva teribil de ciudat să vedem un pian negru în mijlocul unui deşert numai pe jumătate deşert adevărat.

- Hei, John Cole, ce mama dracului caută pianul ăla în ţărână?

- Cred că-şi caută saloon, mi-a răspuns el.

Frate, ce-am mai râs. Sergentul ne-a aruncat privirea aia întunecată a lui, dar maiorul nu ne-a băgat în seamă, pesemne se gândea la deşert. De unde o să ia apă peste câteva zile, când sticlele cu apă aveau să se golească? Speram că are o hartă, ceva însemnări pe ea, chiar speram. Oamenii treceau pe aici de câţiva ani buni, spuneau că drumul se tot lăţeşte, un semn de praf de un kilometru prin prerie, de fiecare dată când venea armata, observau. Jumătate din compania noastră era formată din oameni aspri mai în vârstă, ne întrebam cum mai pot sta în şa unii dintre ei. E greu pentru ouă şi pentru şale, fir-ar al dracului să fie. Dar altfel cum puteau să trăiască? Călăreşti sau crăpi. Mereu a fost o rută periculoasă. Unul dintre cei tineri ca noi, deja pomenitul Watchorn, văzuse anul trecut căruţe cu coviltir înşirate cu sutele, şi a văzut o turmă uriaşă de bizoni apucaţi de streche chiar în faţa lor, sute de colonişti călcaţi în picioare şi omorâţi. Acum, când treceam noi, se gândea că bizonii o să se ţină la distanţă, nu ştia de ce. Nu le plăcea soiul ăsta de oameni, pesemne. Nu păreau să le dea mare atenţie indienilor. Băieţii albi erau ticăloşi gălăgioşi şi împuţiţi, poate, era de părere Watchorn. Şi toţi plozii lor miorlăiţi, scânciţi, cu muci la nas, mergând spre California sau urcând spre Oregon. Dar chiar şi aşa, spunea soldatul Watchorn, da, chiar vreau o droaie de plozi într-o bună zi. Se gândea că i-ar plăcea să aibă paişpe, ca mă-sa. Era catolic, ceea ce e rar în America, în afară de irlandezi, dar, mă rog, era irlandez, sau fusese taică-su pe vremuri. Aşa zicea el. Watchorn avea o faţă drăguţă, o faţă frumoasă, arăta ca un preşedinte de pe o monedă, dar era al dracului de mărunţel, poate vreun metru cincizeci şi cinci amărât, nu prea avea cum sta pe cal, se ţinea pe o scară scurtă, ceea ce funcţiona. Era un om excepţional de agreabil, da, chiar
asa.
>

Apoi am ajuns pe acolo, în iarba mai înaltă, mai aproape de munţi, trecând pe lângă ei. Mergeam undeva ca să ne primim ordinele. Totuşi, maiorul le ştia deja, a spus John Cole, pentru că-l auzise vorbind în timpul nopţii. Iar noaptea dormeam pe pământ aşa cum eram, cu uniformele puţind, cu santinele care păzeau caii şi cu caii care fornăiau întruna la orele mici, vorbeau cu Dumnezeu, după cum spunea John Cole. Nu le înţelegea păsărească. Mai aveam încă o săptămână de călărit, noi, trei sute de suflete, şi atunci au venit cercetaşii noştri, doi indieni shawnee cu limbajul semnelor la fel de bun ca vorbele şi ne-au spus că văzuseră bizoni la vreo zece kilometri spre nord-est, aşa că aveam să alegem un grup a doua zi ca să plece spre nord şi să încerce să omoare câţiva. Aş fi un mincinos să spun că nu eram cel mai bun trăgător dintre cei trei sute. Nu ştiu de ce, doar nu trăsesem niciodată cu puşca înainte de instrucţie. Ai un ochi atent, mi-a spus sergentul la instrucţie. în scurt timp am fost în stare să împuşc mortal un iepure de câmp, exact în mijlocul capului, de la treizeci de metri, fără

probleme. Am face bine să nu crăpăm de foame înainte de a ajunge să ne facem treaba. Ştiam în adâncul sufletelor că treaba noastră aveau să fie
9
indienii. Oamenii din California voiau să scape de ei. îi voiau goniţi de acolo. Soldaţii nu puteau încasa legal recompensa, normal, dar cineva foarte de sus acceptase să-i ajutăm. Erau doi dolari per scalp pentru un civil, pentru numele lui Dumnezeu. Era o metodă distractivă să faci rost de bani. Voluntarii plecau şi împuşcau poate de vreo şaizeci de dolari şi aduceau cadavrele.

Maiorul spunea că lui îi plac indienii destul de mult, că el nu vede ce rău fac săpătorii ăia, aşa li se zicea. Nu-s totuna cu indienii din câmpie, spunea el. Săpătorii nici măcar n-au cai, spunea el, şi în perioada asta a anului îi găseşti pe toţi la un loc, rugându-se. Maiorul a avut o privire melancolică atunci când a spus asta, parcă spusese naibii prea mult sau poate că ştia prea mult. Eu mă uitam la el. Sergentul, Wellington îl chema, a pufnit pe nările lui pline de praf. Ai dreacu ingieni, le arătăm noi lor, şi-a spus el aproape ca pentru sine, rânjind de parcă s-ar fi aflat între prieteni - şi nu se afla. Nimeni nu putea preţui un om cu o limbă ca un pumn de cuţite. îi ura pe irlandezi, spunea că englezii sunt proşti, şi germanii şi mai şi. El de unde dracu era? voia să ştie John Cole. Dintr-un sătuc, a zis, n-ai auzit de el. A zis Detroit? Nu ştiam ce zice jumătate din timp pentru că avea un soi de râs când vorbea, mai puţin când dădea ordine, care erau destul de clare, înainte! Avansaţi! încetiniţi! Descălecaţi! Ne făcea să ne doară urechile
9 9 9
noastre de irlandezi, englezi şi germani.

Si asa se întâmplă că a doua zi eu si John Cole si Watchorn însusi si încă un nemernic de treabă, pe nume Pearl, am plecat cu cercetaşii să găsim turma. Am ajuns mai întâi pe teren mlăştinos, dar băieţii shawnee cunoşteau cărarea si noi ne-am tinut după ei destul de mulţumitor. Bucătarul ne umpluse burţile cu nişte vrăbii gătite. Acum căutam ceva mai mare. Indienii shawnee, pe unul mi se pare că-l chema Cântec-de-Pasăre, băieţi calmi, cu pielea arămie, care îşi dădeau unul altuia informaţii vechi în limba lor, îşi pregătiseră punguţele pentru rugăciune cu o seară în urmă. Le plăcea să adune la un loc nişte talismane norocoase într-o pungă veche făcută din scrotul unui bizon. Se ţineau de gâturile poneilor acum, călăreau fără şa. Cu mult înainte să prindem noi de veste, au încetinit, ştiau că se apropie ceva, ne-au adus vreun kilometru şi jumătate ca să putem începe treaba în bătaia vântului. în fata noastră era un deal uşor înclinat în formă de seceră, acoperit cu o iarbă închisă la culoare, iar regiunea era tăcută şi aproape fără pic de vânt, în afară de un sunet despre care puteai crede că e sunetul mării. Nu era nici o mare prin apropiere, asta ştiam. Apoi am început să urcăm dealul şi am văzut linia orizontului până la vreo şase kilometri, şi mi- am ţinut răsuflarea, uluit, pentru că fix sub noi era o turmă de două, poate chiar trei mii de bizoni. Probabil că făcuseră un jurământ de tăcere în dimineaţa aia. Indienii shawnee şi-au mânat poneii la un trap potolit acum, şi noi la fel, trebuia să o luăm la vale şi să ne apropiem cât de mult puteam de bizoni fără să-i agităm. Poate că bizonul nu e chiar cea mai isteaţă găină din cotet. Aveam vântul în fată. Ştiam că o să se lase cu scântei de îndată ce
> J>

ne simt mirosul. Destul de sigur, cei aflaţi cel mai aproape ne simţiseră deja. Au început să se împleticească înainte dintr-odată, aproape prăbuşindu-se la pământ. Cred că le miroseam a moarte. Cel puţin asta speram. Cântec- de-Pasăre şi-a îmboldit calul cu pintenii ca să o ia înainte, la fel şi noi; John Cole era un călăreţ minunat, a trecut printre indieni şi a fugit după femela cea mai mare pe care a ochit-o. Şi eu ochisem una mare, poate pentru că ne plăcea carnea de vită. Apoi pământul s-a afundat din nou, bizonul cel mai apropiat de noi pusese totul în mişcare şi zece mii de copite duduiau pe pământul tare şi întreaga cavalcadă a luat-o în jos pe pantă. A părut să-i înghită, până la unul, apoi pământul s-a înălţat în faţa noastră şi, iată din nou potopul de bizoni, ca o uriaşă fiertură de melasă într-o oală, ridicându- se în valuri. Ca nişte afurisite de mure, aşa erau de negri. Femela mea o luase la goană nebunește spre dreapta, se pregătea să treacă printre ai ei, nu ştiu dacă nu cumva îi transmisese un înger mesajul că eram pe urmele ei.
Un bizon trebuie tratat ca un ucigaş, ca un şarpe cu clopoţei cu picioare, vrea să te ucidă el pe tine înainte să-l ucizi tu pe el. Vrea să te ademenească şi apoi vrea să vină alergând din lateral, să-ţi trântească la pământ calul din mers şi apoi să se întoarcă şi să te calce în picioare până mori. Nu vrei să cazi vreodată la pământ în timpul unei vânători de bizoni, dacă îmi îngădui să-ţi dau un sfat în privinţa asta. Femela mea nu se poartă diferit, dar trebuie să mă apropii, să ţintesc spre capul ei cât pot de bine, că nu-i uşor să-ţi ţii puşca ridicată şi pregătită când calul tău pare îndrăgostit de fiecare vizuină de iepure în parte. Ar face bine să se ţină pe picioare. Poate că ne mişcăm cu cincizeci, şaizeci de kilometri pe oră acum, poate că zburăm înainte ca vântul, poate că turma face un zgomot ca o furtună mare care se apropie dinspre munţi, dar eram plin de curaj şi nu-mi păsa ce se întâmplă, numai să pot vârî un glonţ în ea. înflorea în mintea mea imaginea soldaţilor prăjind-o şi tăind hălci mari din ea. Sângele scurgându-se pe carne. Ei, acum chiui şi îl văd pe celălalt shawnee, rămas fără nume în amintirea mea, el urmăreşte cel mai splendid bizon, stând în stil indian pe poneiul lui, şi trage cu săgeţile în bizon, care e doar o masă de carne şi păr urlând cu furie. Imaginea dispare într-o secundă fulgerătoare. Acum începe treaba mea. E clar că animalul face un salt excepţional de inteligent în lateral, exact când cred că sunt suficient de stabil cât să trag. Dar calul meu nu e prima oară în faţa unui bizon şi sare spre dreapta, ca un bun dansator, şi acum iau femela în cătare şi trag şi minunata flacără portocalie aruncă glonţul înainte şi oţelul negru arzător îi pătrunde în umăr. Fata asta e toată numai umeri. Alergăm amândoi prin ierburi, turma pare să o ia cu violenţă la stânga, de parcă ar vrea să scape de soarta care-o aşteaptă pe ea. Trag din nou, trag din nou, apoi îi văd pulpa dreaptă cum se lasă cumva în jos, numai vreo cincisprezece centimetri, ei, lăudat fie Domnul, ăsta-i semn bun, inima îmi tresaltă, mândria îmi explodează în piept, iar ea cade, o explozie de praf şi forţă şi îi ia patru sau cinci metri să se oprească. Cred că i-am străpuns inima. Aşa arată un bizon mort. Apoi trebuie să continui să merg călare, să merg spre dreapta, altfel turma se poate întoarce şi mă poate ucide. Apoi galopez, galopez şi răcnesc şi strig, înnebunit, şi cred că aproape plâng de bucurie. A mai existat oare vreodată ceva care să mă entuziasmeze mai mult decât asta? Şi acum sunt la vreo patru sute de metri şi calul e
terminat, dar mie mi se pare că miros bucuria victoriei şi la el şi mă întorc şi

cuprind totul cu privirea de pe o pantă domoală a dealului. Şi calul meu îşi rupe pieptul încercând să respire, şi e glorios şi nebunesc sentimentul. Şi apoi turma pleacă, atât de repede dispare efectiv pe linia orizontului, dar eu şi John Cole şi Cântec-de-Pasăre am omorât şase, care sunt lăsaţi în urmă ca morţii pe un câmp de bătălie, cu iarba înaltă culcată la pământ ca blana pe un câine râios, şi Cântec-de-Pasăre râzând, pot să-l văd, şi John Cole, un partizan al liniştii, rade cumva tara sa rada, tara sa zambeasca macar, a dracu potaie bătrână ce e, şi ştim că numaidecât va trebui să îngenunchem şi să ne apucăm de jupuit şi să scoatem carnea cea mai bună de pe oase şi să o atârnăm de caii noştri în hălci uriaşe si umede si să lăsăm capetele enorme să zacă acolo, arătând atât de nobil, atât de copleşitor că Dumnezeu însuşi s-ar putea minuna la vederea lor. Cuţitele noastre străpung carnea. Cântec-de-Pasăre taie cel mai bine. A făcut un semn ca să-mi spună, râzând, că asta-i treabă de femeie. De femeie puternică, îi fac eu semn, cum pot mai bine. Asta a fost o glumă bună pentru Cântec-de-Pasăre. Hohoteşte, frate, cred că se gândeşte ce proşti sunt albii ăştia. Poate că şi suntem. Cuţitele au desfăcut carnea de parcă ar picta tablouri ale unei noi ţări, câmpii întinse de pământ întunecat, cu râurile roşii ieşind din albii peste tot, până când ne-am împroşcat cu naiba ştie ce şi pământul uscat s-a transformat deodată în noroi zgomotos. Indienii shawnee au mâncat bojocii cruzi. Au gurile ca nişte haznale de sânge negru.

Numai soldatul Pearl pare trist ca un prunc amărât pentru că el nu a ucis. Dar el a primit prima bucată în noaptea aceea, lângă foc, carnea crudă pe frigare, înnegrindu-se în flăcări. Bărbaţii se ghemuiau, vorbind cu bucuria unor suflete pe cale să mănânce pe săturate, cu regiunea pustie şi întunecoasă în jurul nostru şi cu ciudata pânză a gerului şi a vântului îngheţat căzându-ne pe umeri şi cu cerul negru imens şi plin de stele deasupra noastră ca o tipsie imensă de diamante şi nestemate. Indienii shawnee au cântat în tabăra lor toată noaptea, până când, în sfârşit, sergentul Wellington s-a ridicat de sub pătura lui, dornic să-i împuşte.

CAPITOLUL 3

în armată cunoşti o duzină de bărbaţi pe lună veniţi din Irlanda, dar nu-i auzi niciodată vorbind prea mult despre asta. Recunoşti un irlandez pentru că-i stă scris în frunte. Vorbeşte cumva diferit şi, în general, nu e omul care să se dea în vânt să se tundă; şi mai e ceva la un irlandez când bea care nu seamănă cu altă fiinţă umană. Nu-mi spune tu mie că irlandezul e vreun exemplu de umanitate civilizată. Poate fi un înger îmbrăcat în straie de diavol sau un diavol în straie de înger, dar, oricum vorbeşti cu doi când vorbeşti cu un irlandez. Nici nu te poate ajuta destul, nici nu te poate păcăli prea tare. Soldatul irlandez e cel mai viteaz pe câmpul de bătălie, dar şi cel mai laş. Nu ştiu ce. Am văzut irlandezi ucigaşi şi suflete duioase, dar sunt la fel amândoi, arde un foc îngrozitor înăuntrul lor, de parcă ei ar fi doar învelişul unui cuptor. Asta ţi se întâmplă dacă eşti irlandez. Dacă înşeli un irlandez cu o jumătate de dolar, o să-ţi dea foc la casă ca să se răzbune. O să se chinuie până pică mort de dorinţa de a-ţi face rău. Nici eu n-am fost altfel vreodată.

O să spun iute ce mi s-a întâmplat mie de m-a adus în America, dar nu simt că ar trebui să spun prea multe. Vorba e de argint, tăcerea e de aur, spune vechea zicală. E al dracului de adevărată.

Tatăl meu era exportator de unt la scară mică, trimiţând în Anglia butoaie cu unt din portul Sligo. Toate bunătăţile se trimiteau de acolo. Vaci, boi, porci, oi, capre, grâu, orz, porumb englezesc, sfeclă, morcovi, varză şi toate celelalte accesorii ale existentei. Tot ce rămânea de mâncare în Irlanda era
>
cartoful şi, când nu mai erau cartofi, nu mai rămânea nimic în bătrâna Irlandă. Ea flămânzea pe picioare. Şi n-avea nici ciorapi. Avea zdrenţe. Tatăl meu era un soi mai bun şi purta joben negru, dar şi ăla arăta destul de ponosit pentru că dusese deja o viaţă aventuroasă în Anglia. Noi trimiteam mâncare în Anglia, şi ei ne trimiteau zdrenţe şi pălării ponosite. Nu ştiu, eram doar un copil. în ’47 recolta a fost atât de slabă, că nici măcar tatăl meu nu avea nimic. Sora mea a murit şi mama la fel, pe podeaua din piatră a casei noastre din oraşul Sligo, pe o stradă numită Lungey. Lungey însemna Luaighne în irlandeză, care era regatul în care strămoşii mei erau regi, sau aşa zicea tata. Era un om foarte plin de viaţă pe când era în viaţă, îi plăcea să cânte, era dansator şi îi plăcea să facă afaceri cu căpitanii pe chei.

Untul a continuat să meargă în perioada foametei, dar cum s-a întâmplat ca tatăl meu să-şi piardă viaţa nu ştiu, dar a rămas fără afacere şi apoi, cum am spus, mama şi sora mea au pierit. Au murit ca nişte pisici vagaboande, fără să-i pese cuiva prea mult. Dar murea tot oraşul. Pe malul râului, unde era portul, vasele încă intrau în dane şi porneau la drum, dar fără mărfurile tatălui meu. Vechile corăbii începeau să ducă oameni ruinaţi în Canada, oameni atât de înfometaţi că puteau să se mănânce unii pe alţii în cale. Nu spun că am văzut asta. Dar aveam treişpe ani sau cam pe acolo şi ştiam în inima şi-n sufletul meu că trebuia să fug. M-am strecurat pe întuneric pe unul dintre aceste vase. Povestesc asta cum pot mai bine. E mult de atunci, înainte de America. Am stat printre săraci, ruinaţi şi flămânzi vreme de şase săptămâni. Mulţi au zburat peste bord, aşa a fost.

Căpitanul însuşi a murit de friguri şi când am ajuns în Canada eram o navă fără steward. în carantină cu noi, şi acolo e locul unde au murit cu sutele. Eu doar scriu toate astea. Ideea e că nu însemnam nimic. Nimeni nu ne voia. Canada se temea de noi. Eram o ciumă. Eram nişte şobolani de
>>
oameni. Foamea te lipseşte de ceea ce eşti. Tot ceea ce fuseserăm era nimic acum. Discuţii, muzică, Sligo, poveşti, viitor, trecut, totul se preschimbase în ceva care semăna mult a rahat de animal. Când l-am întâlnit pe John Cole asta eram, un păduche de om, până şi oamenii răi mă alungau, iar cei buni n-aveau ce face cu mine. De aici am pornit. îţi faci o idee ce mare victorie a fost să-l întâlnesc pe John Cole. Pentru prima oară m-am simţit din nou ca o fiinţă umană. Şi de ajuns cu asta, zic eu, nu vreau să spun mai multe. Linişte.
>

O spun doar pentru că, dacă n-o spun, nu cred că poate fi înţeles totul aşa cum trebuie. Cum am putut să vedem măceluri fără a tresări. Pentru că eram nimic noi înşine, în primul rând. Ştiam ce să facem cu nimicul, acolo ne simţeam acasă. Aproape că n-am fost în stare s-o spun, dar a murit şi tata. I-am văzut cadavrul. Foametea e un fel de foc, un cuptor. L-am iubit pe tatăl meu înainte, când eram o fiinţă umană. Apoi el a murit şi mie mi- era foame şi apoi vasul. Apoi nimic. Apoi America. Apoi John Cole. John Cole a fost

dragostea mea, toată dragostea mea.

Dă-mi voie să mă întorc la începuturile mele în armată. Am ajuns la Fort Kearney, era chiar lângă una dintre noile aşezări miniere dintr-o parte nordică a Californiei care era mai mult pustietate. Un ţinut al naibii de sălbatic, despre care se spunea că dă pe afară de aur. Proprietatea indienilor, a tribului yurok. Poate că nu era Kearney, am uitat, Kearney e un nume irlandez. Mintea e o mare mincinoasă şi n-am multă încredere în ce găsesc în ea. Ca să spun o poveste, ar trebui să am încredere în ea, dar pot să emit un avertisment aşa cum un vânzător de bilete emite un bilet pentru un tren care se îndreaptă spre vest şi va trece prin sălbăticie, printre indieni, proscrişi si furtuni. Exista o miliţie locală alcătuită din orăşeni si câţiva mineri. Pur şi simplu nu puteau trăi cu gândul indienilor şi plecau în grupuri şi îi căutau pe dealuri şi încercau să-i ucidă. Dacă voiau, puteau să captureze bărbaţii şi să-i pună la muncă, să sape şi să ridice stăvilare, aşa erau legile din California. Puteau să ia femeile şi copiii ca sclavi şi concubine, dar în acest moment preferau doar să împuşte tot ce găseau.

în Fort Kearney, în noaptea aceea, când ne scuturam paturile de praf şi haleam, au venit orăşenii şi ne-au povestit ultimele întâmplări îngrozitoare cu indienii. Era un miner, spuneau ei, chiar la marginea cea mai îndepărtată a aşezării, şi indienii yurok îi furaseră măgarul. După cum au spus-o, te gândeai că era cel mai extraordinar măgar văzut vreodată pe lume. I-au furat măgarul, iar pe el l-au legat în ţărână şi l-au biciuit peste faţă un pic. I-au spus că sapă într-un cimitir şi că trebuie să se oprească. Indienii ăştia yurok nu erau mari la statură, erau oameni mărunţei.
Orăşenii ziceau că femeile lor sunt cele mai urâte femei lăsate de
>
Dumnezeu pe pământ. Un bărbat pe nume Henryson din Noua Anglie a spus asta şi a râs. Maiorul i-a ascultat răbdător, dar când Henryson a vorbit despre femei, i-a spus să tacă, noi n-am ştiut de ce. Henryson a tăcut destul de ascultător. A spus că se bucură să vadă cavaleria acolo. Era un noroc pentru oraş. Atunci ne-am simţit destul de mândri. Ei, mândria e hrana prostului.

Sergentul a rămas tăcut în tot acest timp, stătea pe un scăunel cu două picioare şi se uita urât în podea ca şi cum abia aştepta să audă sfârşitul acestei depoziţii şi să ieşim ca să facem ceea ce veniserăm să facem. Ceea ce
părea să însemne finalizarea a ceea ce începuse miliţia. Henryson a spus că doreau să se cureţe tinutul si maiorul nu a spus nimic atunci. A încuviinţat doar din cap în stilul lui potolit şi faţa lui a părut cumva frumoasă şi bună, mai ales în comparaţie cu faţa lui Henryson, care părea ciudată şi negricioasă, ca şi cum muşcase din prea multe ciuperci otrăvite la vremea lui. Apoi orăşenii le-au dat soldaţilor un butoiaş si am băut si am jucat cărţi până târziu în noapte şi au urmat micile certuri la care te poţi aştepta şi oamenii au borât ca nişte câini otrăviţi.
>>

Eu şi John Cole, împleticindu-ne spre paturile tari, dar ştiind că whisky-ul ne va fi pernă, ne-am oprit la locul desemnat pentru pişare lângă zidul de incintă. Era o santinelă la post pe zid şi tot ce-am văzut a fost cocoaşa spinării lui întunecate. Putea să fie adormit din câte lăsa să se vadă spinarea.

Maiorul tocmai termina, strângându-şi şireturile.

- Noapte bună, domnule maior, am spus eu spre umerii lui întunecaţi.

S-a întors şi s-a uitat la noi. L-am salutat după cum se cuvenea să o fac. Beat cum era de la whisky, capul lui nu era ancorat ca de obicei de gât. Părea să fie cuprins de un soi de furie. A salutat haotic şi a clătinat din cap, apoi l-a ridicat ca să se uite la stele.

- Sunteţi bine, domnule maior? am întrebat eu.

- E cale lungă de la un măgar furat, a spus el cu ferocitate, ca un actor pe scenă.

Apoi a început să mormăie, am auzit numele Henryson şi ceva despre nişte scrisori către colonel si pustiiri si ucideri ale coloniştilor si minciuni nenorocite. Dar discursul lui părea adresat zidului. Se mişca de colo până colo cu stângăcie, încercând să se ţină pe picioare pe pământul moale. Trei sute de bărbaţi fac ceva noroi. Si duhoarea era feroce, era de mirare că santinela o suporta.

- E cale lungă de la un măgar furat şi o biciuire, a spus el, accentuând ultimul cuvânt, de parcă ar fi fost ceva ce şi-ar fi dorit să-i administreze lui Henryson.

L-am ajutat să ajungă la locul lui şi apoi ne-am văzut de drum spre ale noastre.

- E om de treabă, maiorul ăsta, a spus John Cole, cu toată hotărârea unui om beat.

Şi apoi ne-am tras-o în linişte şi ne-am culcat.

A doua zi dis-de-dimineaţă, în ciuda devastării produse trupurilor noastre, ne-am urcat în şa. Era frig ca într-un coşmar întunecat pentru că era spre sfârşitul anului şi soarele nu mai avea la fel de multă putere ca până atunci. Tot pământul era îngheţat şi vedeam linţolii întregi de chiciură atârnând de sequoia care creşteau prin preajmă. Dealurile lungi şi domoale se ridicau şi se lăsau pline de ierburi acolo unde copacii căzuseră sau fuseseră culcaţi la pământ, nu ştiam. Ni s-a spus că avem cam paişpe ore de mers călare. Cercetaşii păreau a şti drumul după instrucţiunile date de miliţie cu o seară înainte. Ni s-a spus că miliţia plecase înainte călare, pe întuneric, ceea ce l-a jignit foarte tare pe maior. A clătinat din cap şi i-a înjurat pe civili. Ei, aveam muschetele curăţate şi burţile pline de mâncare şi eram tentaţi să privim cu ochi buni iniţiativa. Durerile de spate ale lungii călătorii spre vest păreau să se mai fi potolit în mintea noastră. Tot călăritul ăla îţi macină şira spinării până când cred că te alegi cu un mic depozit de praf de oase în buci. Aşa se simţea. Fiecare fagaş, fiecare alunecare a calului e o hurducătură dureroasă. Dar calul meu de pe vremea aia era o creatură suplă şi cenuşie pe care nu te puteai supăra. John Cole era călare pe un adevărat coşmar cu inima frântă. Trebuia să o tragă de bot ca să plece. Iapa îşi rupsese subarba undeva prin deşert aşa că era liberă să-şi mişte capul în sus şi în jos după pofta inimii. Dar se descurca binişor cu ea. Calul era negru ca o cioară şi lui John Cole îi plăcea asta.

Respiraţia a trei sute de cai produce un fuior de abur în aerul rece de noiembrie. Trupurile lor calde asudau de efort. Eram obligaţi să încercăm să rămânem în formaţie, dar arborilor sequoia bătrâni nu prea le păsa de asta. Ne despărţeau şi ne rupeau rândurile de parcă se mişcau ei înşişi. Puteai să priponeşti cincizeci de cai în jurul unora dintre ei. Păsările ciudate ale

Americii cântau prin copaci şi din înălţimi cădeau miliarde de firicele de gheaţă. Din când în când ceva pocnea în pădure, ca un foc de muschetă. Nu avea nici o noimă să aibă copacii nevoie de noi pe acolo. Cu siguranţă îşi vedeau de treaba lor. Noi făceam o larmă de harnaşamente, pinteni, echipamente, lucruri care se izbeau şi se ridicau în mişcare şi copite bocănind şi pocnind pe pământ, dar soldaţii abia dacă scoteau o vorbă şi, în cea mai mare parte a timpului, călăream în tăcere, ca şi cum ne-am fi înţeles dinainte în această privinţă. Dar copacii erau cei care ne impuneau tăcerea. Maiorul îşi dădea ordinele cu braţele şi cu mâinile, iar gesturile lui erau imitate în coloană. Se petrecea ceva în faţa noastră, simţeam asta încă înainte să o vedem. Deodată, ne-a invadat o nervozitate imensă, şi aproape că puteai simţi oasele din trupurile noastre încordându-se, strângându-se, iar inimile noastre păreau captive în piepturi şi dornice să evadeze. Oamenii tuşeau ca să scape de saliva adunată de frică în gâtlejuri. Am auzit un sunet puternic de incendiu în faţa noastră, ca şi cum se adunaseră acolo zece mii de grauri, şi am văzut printre copaci flăcări violente, galbene şi roşii, şi şocul uriaş al fumului negru şi alb peste tot. Am ieşit în sfârşit dintre copaci. Focul ardea în partea de jos a unei poieniţe imense. Erau patru sau cinci cabane din buşteni de sequoia şi numai una dintre ele ardea, creând de una singură furtuna de flăcări şi fum. Maiorul ne-a împrăştiat pe toată pajiştea, ca şi cum avea de gând să atace conflagraţia. Apoi ni s-a spus să mergem în trap uşor, cu muschetele pregătite de tragere. Părea că orăşenii erau peste tot, alergând pe toată lungimea taberei indiene, strigând unii la alţii, şi nu după multă vreme i-am văzut silueta lui Henryson, ţinând ridicată o bucată aprinsă de lemn. Erau extrem de ocupaţi, orice or fi făcut. Ne-am apropiat curând şi Henryson a venit să stea de vorbă cu maiorul, dar nu am auzit ce-i spunea. Apoi am fost despărţiţi pe sectoare şi ni s-a
spus că în crângul din dreapta erau indieni. Am împuns caii cu pintenii şi, cu panta abruptă, am simţit că zburăm la vale. Soldaţii Pearl şi Watchorn erau lângă mine, ca de obicei, şi apoi desimea copacilor mai mici ne-a obligat să descălecăm şi am intrat câteva duzini dintre noi în crâng pe jos. Apoi s-au auzit strigăte şi ţipete şi plânsete isterice. Ne-am fixat baionetele pe muschete şi ne-am grăbit înainte, încercând să evităm buruienişul. De la cabana în flăcări, fumul se răspândise peste tot, în tot crângul, în fiecare crăpătură, aşa că era aproape imposibil să vezi ceva şi ochii ne usturau îngrozitor. Am văzut siluetele indienilor şi i-am înjunghiat cu baionetele. Ne-am croit drum înainte şi înapoi printre trupurile adunate şi am încercat să ucidem tot ce mişca prin beznă. Doi, trei, patru au căzut sub împunsătura mea, şi am fost uluit că nu s-a tras în mine, am fost uluit de viteza şi oroarea sarcinii şi de exaltarea acesteia, inima mea nealergând acum, ci arzându-mi în piept ca un cărbune uriaş. Am înjunghiat şi iar am înjunghiat. L-am văzut pe John Cole înjunghiind. L-am auzit mormăind şi înjurând. Voiam să potolim şi să distrugem inamicul ca să putem trăi noi înşine. în fiecare secundă mă gândeam că aveam să simt vestitul tomahawk despicându-mi ţeasta de irlandez sau glonţul topit străpungându-mi pieptul. Dar nu părea să se întâmple nimic în afară de mormăielile şi împunsăturile noastre sălbatice. Ne era teamă să tragem cu muschetele ca nu cumva să ne ucidem unii pe alţii. Apoi toată treaba a părut terminată şi tot ce-am mai auzit au fost plânsetele supravieţuitorilor, gemetele groaznice ale celor răniţi. Fumul s-a risipit şi am

văzut în sfârşit ceva din câmpul nostru de bătălie. Apoi inima mi s-a strâns în colivia ei din piept. Nu erau decât femei şi copii în jurul nostru. Nici un războinic printre ei. Intraserăm în micul ascunziş al soţiilor, unde acestea încercaseră să se adăpostească de foc şi de moarte. Eram îngrozit şi ciudat de jignit, dar în primul rând de mine însumi, pentru că ştiam că atacul îmi produsese o plăcere stranie. A fost ca şi cum aş fi dat peste cap şase pahare de whisky la rând. Pearl şi Watchorn târau o femeie de la pământ şi o duceau între copaci. Ştiam că au de gând să-şi facă de cap cu ea. Ştiam prea bine. Bebeluşii căzuţi din braţele mamelor lor erau acum înjunghiaţi şi ucişi, alături de ceilalţi. Soldaţii au
muncit până când cred că le-au obosit braţele. Pearl şi Watchorn se împerecheau şi zbierau, apoi din nou omorau fără milă. Până când maiorul a început să strige mai tare decât toţi, oroarea citindu-i-se pe faţă, strigând ordine, disperat să pună capăt lucrurilor. Şi apoi am rămas cu toţii în picioare gâfâind, cu transpiraţia rece curgându-ne pe feţele extenuate, cu ochii sclipind, cu picioarele tremurând, aşa cum vezi că fac câinii după ce
au ucis nişte miei.
>

Obosiţi, obosiţi, am pornit înapoi. Orăşenii stăteau la vreo şase metri de flăcări. încă mai era un freamăt feroce de fum si foc si răşină scăpărând si aruncând foc ca în vechile tablouri ale iadului. Soldaţii strânsi unii într-altii, fără a vorbi prea mult încă, uitându-se la flăcări şi uitându-se la orăşeni. Nu ştiam unde ne aflam. în acele momente, nu mai ştiam nici cum ne cheamă. Eram diferiţi atunci, eram alţi oameni. Eram ucigaşi, deosebiţi de orice alţi ucigaşi care au trăit vreodată pe lume. Apoi, cu un oftat uriaş ciudat, acoperişul cabanei s-a prăbuşit. A căzut arzând mocnit şi împrăştiind scântei. Scânteile s-au ridicat în aer şi au început să se învălmăşească acolo, voioase şi negre şi roşii. Un nor de furtună imens de scântei. Apoi au căzut şi pereţii cabanei şi, crunte în întuneric, cele mai rele flăcări au ars trupurile, războinic peste războinic în grămezi de câte doi metri, puteai vedea feţele distruse şi puteai mirosi carnea arsă, cadavrele răsucindu-se ciudat în căldură, căzând şi rostogolindu-se pe iarba pârjolită, fără a se mai sprijini de pereţi. S-au înălţat şi mai multe scântei, era o viziune completă a morţii şi a sfârşitului lumii, în acele momente n-am mai putut gândi, capul mi-era ca lipsit de sânge, gol, vâjâind, uluit. Soldaţii au plâns, dar nu erau lacrimile pe care le ştiam eu. Alţii şi-au aruncat în sus pălăriile, de parcă ar fi fost o sărbătoare nebună. Alţii şi-au aplecat capetele ca şi cum tocmai auziseră despre moartea unor persoane dragi. Nu părea să mai fie nimic în viată, nici măcar noi înşine. Eram dislocaţi, nu mai eram acolo, acum eram stafii.

CAPITOLUL 4

Orăşenii erau hotărâţi să dea un ospăţ mare ca să-si arate recunoştinţa. O stradă scurtă cu câteva clădiri noi de fiecare parte era tot oraşul. Soldaţii Pearl si Watchorn fuseseră reţinuţi pe tăcute de maior si acum erau în arest la fort, strigând din când în când prin deschizătura pentru hrană, n-am nici o îndoială. Maiorul a spus că o să se ocupe de ei la momentul potrivit. Altfel, oraşul se agita cu pregătirile şi cu activităţile generale de făcut în ziua următoare. Aveau de măcelărit un urs şi nişte carne de căprioară, au spus, şi niscaiva câini slăbănogi. Aparent, indienii avuseseră o haită întreagă, iar orăşenii îi prinseseră la mijloc ca pe oi şi îi mânaseră spre oraş, cu toate

chelălăielile si lătrăturile nebune.
>
între timp, maiorul a trimis înapoi un grup cu lopeţi pe care le-a luat din magazia de feronerie şi am săpat două gropi lungi în sălbăticie, lângă tabăra părăsită şi apoi am început să târâm cadavrele spre ele şi să le aruncăm înăuntru. Maiorul nu era de acord să le lase pradă lupilor, cu toate că pe orăşeni nu părea să-i deranjeze. S-au arătat surprinşi de scrupulozitatea maiorului, dar acesta, cu toate că vorbea politicos şi chiar pe un ton potolit, nu intenţiona să gândească la fel ca toţi ceilalţi. Maiorul era de părere - pe care ne-a comunicat-o şi nouă când ne-am aliniat fără tragere de inimă cu lopeţile, gata de lucru în locul acela nesuferit şi bântuit - că un indian are suflet ca orice alt om. Aş vrea să-ţi spun cum m-am simţit, numai că asta ma purtat înapoi în Canada şi în carantine şi n-are rost să mă întorc cu mintea într-acolo. Gropi şi atunci şi oameni aruncaţi acolo cu miile, şi bebeluşi. Am văzut toate astea fiind şi eu copil. E jalnic când lumea nu pune nici un preţ pe tine, nici pe ai tăi şi apoi vine ţanţoşă moartea cu cizmele sale pline de sânge.

Aşa că am săpat ca nişte eroi speriaţi. John Cole era cel mai bun săpător, am remarcat eu, nu era pentru prima oară când întorcea pământul, se vedea. Aşa că m-am luat după el. Eu doar culesesem cartofi cu mâna goală pe când eram copil, în Irlanda, după ce tatăl meu săpa pământul în jurul lor cu cazmaua, şi era doar o parcelă mică pe care o ţinea în spatele casei, nu era ca şi cum ar fi fost un adevărat fermier. Chiciura acoperea tot pământul şi gerul începuse să îngheţe pârâiaşul care se unduia dincolo de tabără, făcând din ea o alegere bună pentru un popas, bănuiesc. Ierburile erau veştede şi foarte apatice, zgâriind orizontul cu tulpinile lor ascuţite. Cerul era senin şi înalt şi de cel mai strălucitor albastru. Am săpat patru ceasuri la tranşee. Soldaţii cântau în timp ce lucrau, cântece cu cuvinte deocheate pe care le ştiam cu toţii. Transpiram cu toţii ca geamurile iarna. Maiorul ne conducea în stilul lui ciudat, oarecum rece, apatic, la fel ca ierburile. Era decis să facă un lucru şi îl făcea. în oraş, îl rugase pe preot să vină cu noi, dar orăşenii se opuseseră. După ore de săpat, am fost trimişi apoi să luăm cadavrele şi am adus la groapă trupurile femeilor şi ale copiilor şi apoi neam dus la cabana făcută scrum şi am intrat printre dărâmături şi murdărie neagră şi am scos ce am putut din oasele războinicilor, capete şi aşa mai departe. Le-am aruncat în groapă. S-ar putea să te fi uitat cu îngrijorare dacă vedeai cât de blând le aruncau unii dintre oameni. Alţii le aruncau de
j
parcă n-ar fi aruncat ceva important. Dar cei blânzi le aruncau cu blândeţe. John Cole, bunăoară. în privinţa discuţiilor, nu au fost decât replicile spirituale obişnuite care nu înseamnă nimic, dar care, cumva, îţi salvează şi sufletul, şi ziua. Mi-a devenit limpede că multe dintre soţii şi mulţi copii fugiseră din crâng pentru că încă se vedea urma paşilor lor prin tufăriş. Mam trezit sperând să fi scăpat multe piei-roşii, dar poate că mi-o căutam gândind aşa. Era un loc atât de frumos şi munca era atât de nenorocită. Nu puteai să te abţii să nu ai măcar un gând mai uman. Natura te obligă să te întorci un pic în urmă şi să uiţi nişte lucruri. îţi intră pe sub firea înăsprită ca o făptură într-o vizuină. Când toate cadavrele erau înăuntru, am acoperit gropile cu pământul rămas, ca şi cum am fi presărat zahăr peste două plăcinte imense.

Era groaznic. Apoi ne-am ridicat şi ne-am scos pălăriile la
ordinul maiorului si el a rostit câteva cuvinte.
>
- Dumnezeu să-i binecuvânteze pe oamenii ăştia, a spus el, şi, deşi ne-am făcut datoria asa cum trebuia si cum ni s-a ordonat, Dumnezeu să ne ierte
>) [7]
pe noi.

- Amin, am spus noi.

Era întuneric şi ne aşteptau ceasuri bune de călărit, dar nu eram dezamăgiţi să încălecăm şi să plecăm înapoi.

A doua zi, ne-am trezit devreme la fort şi ne-am spălat de toată ţărâna la butoaiele cu apă şi ne-am îmbrăcat cu ce aveam mai bun pentru ospăţ. Asta înseamnă că ne-am curăţat uniformele obişnuite cum am putut mai bine, iar Bailey, frizerul, a tuns cât păr a putut şi a şi bărbierit câte feţe a putut. Era o coadă mare de bărbaţi în veste, aşteptând. Părul era strâns într-un sac de in şi ars din cauza lindinilor care chefuiau pe acolo. Apoi am fost aproape gata şi am plecat călare spre oraş cu toată graţia şi stilul pe care le- am putut aduna. E frumos să vezi trei sute de bărbaţi călare şi simţeam cu toţii această eleganţă, adică aşa cred. Unii dintre noi aproape ne băuserăm ficaţii, cu toate că eram încă tineri. Eu n-aveam nici optişpe ani. Şalele măcinate de şeile grele. Dureri peste tot la trezire. Dar mica grandoare a şirului de călăreţi ne emoţiona şi ea. Aveam grijă de treburile oamenilor, facuserăm ceva pentru oameni. Ceva de genul ăsta. îţi aprinde cumva un foc în măruntaie. Un simţ al dreptăţii. Nu chiar al justiţiei. îndeplinirea visurilor majorităţii, cam aşa ceva, nu ştiu exact. Aşa ne simţeam. Bănuiesc că a trecut prea mult timp. Totuşi, pare să îmi sară direct în ochi chiar acum.

Maiorul i-a eliberat pe Watchorn şi pe Pearl pentru serbare, părea să considere că era ceea ce se cuvenea să facă. A spus că să ocupă de ei mai târziu. Unde să fugă? Nu era nimic în jurul nostru în afară de nimic.

Se cade să spun că a fost minunat felul în care s-a adunat oraşul să ne întâmpine. Puseseră steaguri pe toată străduţa şi aprinseseră lampioane făcute din hârtie veche de împachetat, lumânările arzând în ele ca nişte suflete. Părintele a spus o rugăciune lungă afară şi tot oraşul a îngenuncheat chiar acolo şi s-a rugat Domnului. Aceasta era secţiunea de umanitate favorizată în locul acela, indienii nu mai aveau loc acolo. Biletele de trecere le fuseseră revocate şi aprozii Domnului le luaseră documentele pentru suflete. Am simţit un junghi ascuţit de tristeţe pentru ei. Am simţit un fel de tristeţe ciudată, supurândă, chinuitoare pentru ei. Băgaţi de şapte ceasuri în gropile lor, cu arborii sequoia deasupra lor, cu liniştea întreruptă de păsări şi de făpturi aflate în trecere. Grozăvia solemnă, poate. Nu era nici un părinte care să se roage pentru ei cu exaltare. Erau băieţii cu mâna pierzătoare. Odată terminate amabilităţile, oraşul s-a ridicat şi ne-a aclamat cu ardoare şi apoi a urmat o frenezie de mâncat carne şi desfundat butoaie, şi tot măcelul obişnuit. Dansam, ne băteam pe spate, povesteam istorii de demult. Oamenii ascultau cu urechile ciulite, apoi judecau când se puteau opri din râs. Timpul nu era pe atunci ceva despre care ne gândeam că ar poseda un sfârşit, ci un lucru care avea să meargă la infinit, totul în repaus şi oprit în clipele acelea. Greu de spus ce vreau să zic cu asta. Te uiţi în urmă la anii nesfârşiţi în care nu aveai niciodată acest gând. Asta fac eu

acum, în timp ce scriu aceste cuvinte, în Tennessee. Mă gândesc la zilele fără sfârsit ale vieţii mele. Si acum nu mai e asa. Mă întreb ce cuvinte am)
>>>
rostit la întâmplare în noaptea aceea, ce prostii vajnice am debitat, ce strigăte de beţivi am strigat, ce bucurie stupidă era în toate acestea şi cum John Cole era doar tânăr atunci şi mai chipeş decât oricine a existat vreodată. Tânăr, si asta nu avea să se schimbe niciodată. Inima sus si sufletul cântând. Trăind viata cu totul si mulţumiţi ca nişte rândunele sub
>) >>)
streasina casei.
>
Armata îşi pusese în minte ca noi să înfruntăm iarna în fort şi apoi să vadă primăvara viitoare ce se mai putea face pentru a restabili pacea în regiune. Cu toate că am lăsat impresia că indienii ăia yurok erau oameni mărunţei şi nepricepuţi, totuşi, ascultându-i pe orăşeni ni s-au trezit bănuielile că indienii nu erau totdeauna atât de acceptabili. Erau peste tot poveşti despre violuri şi jafuri şi incursiuni bruşte şi violente în gospodării mai dosite. Dacă nu erai martor, cum puteai să ştii dacă era adevărat? în orice caz, la momentul oportun a venit o cireadă de câteva sute de vite, aduse din sudul Californiei pe baza unui document de rechiziţionare al armatei. Erau pentru subzistenţa noastră. în sfânta zi de Sfântul Ion am primit o scrisoare de la domnul Noone, aşa cum ne-a promis. Toate noutăţile lui. Era apă bună sub gheaţa groasă. Toate proviziile puteau fi păstrate proaspete la temperaturile acelea joase. Aveam o pădure întreagă de lemn de foc. Ne
spălam cămăşile şi pantalonii şi, când ieşeam să le luăm de pe tufe, erau ţepene ca nişte stârvuri în frig. Câteva vaci amărâte au îngheţat în picioare de parcă o priviseră în faţă pe bătrâna Meduza. Oamenii îşi pierdeau la cărţi solda pe trei ani în avans. îşi pierdeau cizmele şi apoi implorau mila câştigătorului. Pisatul ne îngheţa de cum ieşea pe puţă şi vai şi amar de cei cu rahatul obstrucţionat sau întârziat pentru că se alegeau curând cu un ţurţure maroniu la cur. Whisky-ul îşi continua opera de a ne mânca ficaţii. Era o viată mai bună decât cunoscuserăm multi dintre noi vreodată.
> j
Watchorn si Pearl s-au amestecat cu ceilalţi, ca si cum maiorul uitase de fapta lor. Oamenii din Missouri îşi cântau cântecele din Missouri, oamenii duri din Kansas şi le cântau pe ale lor, iar indivizii ăia stranii din Noua Anglie cântau, fără îndoială, vechi cântece englezeşti, dar cine putea spune?
Apoi ploaia a început să cadă cu o furie exagerată. Aşa sus la munte cum eram, fiecare pârâiaş s-a transformat într-un şarpe musculos uriaş, iar apa voia să afle totul, rostul bietelor noastre acoperişuri, bunăoară, rostul priciurilor noastre suprapuse care începeau să capete forma unor bărci, calculul sigur că dacă avea să cadă zi şi noapte nici o fiinţă omenească nu avea să-şi usuce vreodată uniforma. Eram uzi până la piele.
- Vreme tâmpită de California, cum se face că vine cineva încoace vreodată? a întrebat John Cole cu vocea unuia care nu prea îşi alegea destinaţia.
>
Stăteam întinşi lângă priciurile de care am pomenit. Acum, când se presupunea că se apropie primăvara, era totuna din moment ce nimeni nu

mai avea nici un dolar de pierdut la cărţi, în afară de afurisitul de sergent, care îi câştigase aproape pe toţi. Mai erau rechini şi în alte locuri ale unităţii noastre. Patterson şi Wilks, amândoi jucători de cărţi ai dracului de buni. Acum păreau să se chinuie să-şi păstreze câştigurile uscate. Dolarii ăia yankei aveau obiceiul să ruginească. Zăpada mare s-a topit şi a venit şi aia la vale.

în dimineaţa următoare, John Cole îmi zgâlţâia braţul ca să mă trezească.

- Trebuie să faci şi altceva decât să zaci aici, îmi spune el.

Mai mult ca sigur apa trecuse de patul lui şi era pe cale să-l înghită şi pe al meu. Mirosea a urină de şobolani, dacă ai mirosit vreodată. Acum, când mă gândesc, am văzut duzini întregi de vieţuitoare înotând ca să-şi salveze vieţile. Ne bălăceam pe aşa-zisul teren de paradă. Oamenii ieşeau din adăposturi încercând să se salveze. Ei, nu aveam nici un teren înalt pe care să ajungem. Cum se face că ne-am ales cu un potop aici sus, ne întrebam. Ce fel de geniu a construit locul ăsta? E drept, acum că aveam ploaia şi zăpada topită să ne arate asta, tabăra era construită cam ciudat. Dacă-ţi poţi imagina o formă mare de scoică şi apoi dealurile în spate şi ceea ce fusese înainte micul fir de apă util, trecând pe lângă zidul de incintă. Acum plin de apă. Santinelele de noapte stăteau pe zid părând foarte neîncrezătoare. Câte un gornist curajos suna deşteptarea, dar să fiu al dracului dacă nu eram cu toţii treji deja. Maiorul chiar înota efectiv în sus. Acum toţi cei trei sute încercau să ajungă pe acoperiş, părea singura soluţie, şi zeci de alţi bărbaţi se strecurau în frunzişul copacilor; dacă aveau rău de înălţime, nu lăsau să se vadă, se căţărau ca nişte maimuţe în uniformă. Eu şi John Cole ne-am împins în apa grea ca plumbul şi ne-am căţărat şi noi într-un copac.

Nici nu apucaserăm să ne urcăm bine cu toţii că în depărtare a început să se agite ceva straniu. Nimeni nu mai văzuse vreodată aşa ceva. Părea că urcase cineva oceanul deasupra pădurii, îl aruncase acolo, pur şi simplu, şi acum oceanul făcea ceea ce era inevitabil din punct de vedere ştiinţific, ne izbea şi curgea spre noi. Ne-am simţit ca trei sute de creaturi foarte mărunte şi proaste când am văzut asta, aşa cum stăteam noi pe nişte acoperişuri joase. Maiorul aproape că şi-a zbierat ordinele, şi apoi sergenţii l-au imitat şi apoi oamenii încercau să răspundă. Dar ce spusese maiorul? Ce strigaseră sergenţii? Unde să mergem? Eram deja cetăţenii unei mări de mică adâncime. Valul care venea părea a însemna şase metri de moarte. Potopul a venit atât de repede că nici nu apucai să pariezi pe el. Nu puteai să deschizi carneţelul atât de repede cât să notezi pariul. Apoi lucrul acela rău şi sălbatic a ajuns în tabăra noastră şi s-a întins, ducând jumătate de pădure cu el. Copaci şi crengi şi tufişuri şi urşi şi căprioare şi Dumnezeu mai ştie ce, păsări şi aligatori, cu toate că, drept să spun, n-am mai văzut aligatori la înălţimea asta. Lupi şi râşi şi şerpi. Totul a dispărut atunci, la potop, tot ce putea fi dezlegat de la ancoră şi mişcat. Băieţii ăia de pe acoperiş s-au ales cu cărţile cele mai de rahat, a fost ca şi cum mâna naturii i-a şters efectiv de pe masă. Simţeam coroana copacului nostru aplecându-se din cauza forţei şi avea aproape patru metri în diametru la bază. Frate, ce s-a mai îndoit! Apoi s-a dezdoit. Acum eram aproape ca nişte săgeţi gata să plece din arc. Ţine-te bine, John Cole! Ţine-te bine, Thomas! Aşa că ne-am ţinut, ne-am agăţat, ne-am încleştat, în timp ce uriaşul copac bătrân trosnea în apele furioase. Mă îndoiesc că voi mai auzi vreodată un asemenea sunet,

era aproape muzical.

Zeci de soldaţi s-au înecat. Poate că Watchorn si Pearlsi-ar fi dorit să fie >) >
printre ei, dar au supravieţuit. Eu şi John Cole. Slavă Domnului, John Cole. Maiorul şi încă două sute. Mai ales bărbaţii din copaci s-au salvat. Acoperişurile alea erau prea joase. Am găsit cadavre mai multe săptămâni la rând, pe măsură ce se retrăgeau apele. Au venit oamenii din oraş şi ne-au ajutat cu înmormântările. Ei nu fuseseră asa nesăbuiţi să-si ridice oraşul în calea potopului, în orice caz. Bănuiesc că am ştiut de atunci ce crestase terenul ăla. Lua-i-ar dracu de ingineri. Apoi în tabără a izbucnit o febră ciudată. Poate erau friguri galbene, ceva de genul ăsta, ceva ce preferă umezeala. Nu mai aveam vite, evident, şi toată hrana noastră uscată era acum hrană udă. Orăşenii ne-au dat cât au putut, dar maiorul a spus că trebuia să ne întoarcem în Missouri chiar dacă iarba era puţină în prerie.

- S-a terminat mica noastră excursie, a spus el sec.

Umorul maiorului. Cel mai sec lucru din tabără.

Acum iarna îşi strângea laţul asupra lumii întregi şi noi ne îndreptam spre Missouri. Să spun că eram o trupă jalnică nu prea e de ajuns. Poate că eram pedepsiţi pentru ticăloşiile noastre. Nu era vânat pe munte de data asta şi curând burţile au început să ne roadă de foame. Ne aşteptau săptămâni întregi de mers şi ne temeam de ce-o să ne facă foamea. Cunoscător al foamei cum eram, mă temeam mai tare ca oricine. Am văzut faptele pline de cruzime ale foamei. Lumea are o mulţime de oameni în ea, si când vine vorba despre măcel şi foamete, nu prea o interesează dacă trăim sau murim. Lumea are atâţia oameni, încât nu are de ce să-i pese. Puteam să fi murit de foame acolo, pe pământul sterp, în deşertul acela care nu era deşert, în călătoria aceea care nu era călătorie, cât mai degrabă o fugă spre est. Mereu mor cu miile, peste tot. Lumii nu prea-i pasă, pur şi simplu n-o interesează prea tare. Asta am observat. Sunt multe bocete şi durere şi apoi apele pacificatoare se închid peste orice şi bătrânul Părinte Timp se spală pe mâini. Se târăşte mai departe spre următoarea destinaţie. E bine să ştii asemenea lucruri, că s-ar putea să-ţi dai silinţa să supravieţuieşti. Numai supravieţuirea înseamnă victorie. Acum, când nu mai pot să-mi dau silinţa în privinţa asta, mă gândesc la regimentul acela singuratic de soldaţi, încercând să-şi croiască drum înapoi. Nefericiţi şi decimaţi cum eram, exista totuşi ceva bun în asta. Ceva ce nu putea fi exterminat de potop şi de foamete. Acea voinţă omenească. Trebuie să-i aduci omagii. Eu i-am adus de multe ori. Nu e chiar atât de rară. Dar este partea cea mai bună din noi.

Acum ne rugam ca nişte preoţi sau ca nişte fecioare să ne întâlnim cu vreo caravană îndreptându-se spre vest. Doar că până când treceau pe lângă noi, puteau să fi rămas şi ei fără alimente, desigur. Dar trebuia măcar să vedem alte chipuri omeneşti. Kilometri după kilometri de tufişuri uscate ale Americii şi de teren accidentat, suind şi coborând. Spre sud, în depărtare, uneori ni se părea că vedem dealuri unele peste altele şi ştiam că nu trebuie să ne îndreptăm într-acolo. Erau, cu siguranţă, teritoriile apaşilor şi ale comansilor. Băieţii te-ar mânca la cină de cum te-ar zări. Maiorul îi cu>> noştea pe suplii apaşi, se lupta cu ei de cincisprezece ani, ne-a spus el. Cam cei mai afurisiţi diavoli de care veţi auzi sau pe care-i veţi vedea vreodată, aşa ne-a spus. Ne-a spus că intrau cu regularitate în Mexic, îngrozindu-i pe

fermieri. Ucideau pe oricine întâlneau în cale, luau vitele, caii, femeile şi adesea şi copiii şi îi duceau pe pământurile lor. Erau plecaţi şi câte o lună, călărind ca nişte stafii pe pământurile lor spectrale. Puteai să-i urmăreşti cu bărbaţi şi cu puşti şi nu-i găseai niciodată. Nu-i vedeai niciodată. Te trezeai într-o dimineaţă şi nu mai era nici un cal priponit, dispăruseră cincizeci în noapte, şi santinelele erau moarte acolo unde stătuseră de pază. Ne-a spus că ar fi vai de capul nostru dacă am fi luaţi prizonieri. Te duceau de distractie în satele lor, femeile, cu cuţitele lor mici si ascuţite, îti făceau o mie de crestături, cea mai lentă moarte de care s-a auzit vreodată. Sângerai de tot în praful cald al preriei. Sau te îngropau până la gât şi lăsau furnicile să-ţi mănânce fata si câinii să-ti roadă urechile si nasul, dacă nu cumva ti le tăiaseră deja femeile. Ideea era că un războinic nu trebuia să ţipe niciodată. Aratai cât erai de viteaz neţipând, asta era o ieşire din scenă decentă în concepţia lor. Dar albii, soldaţii, urlau de cum le vedeau pe femei apropiindu-se cu cuţitele. în orice caz, oricum mureai. Ideea era că dacă unui războinic îi lipsea ceva important, dacă, bunăoară, capul era despărţit de trup, nu mai aveai cum să ajungi în fericitele ţinuturi ale vânătorii. Aşa că aveau grijă să nu taie prea mult. Doar bucăţele mici. Urechea şi ochiul, să zicem, sau îţi tăiau ouăle. Ca să poţi totuşi să ajungi în paradis. Dar problema era că banditii mexicani şi tot felul de călăreţi albi duri, nelegiuţii afurisiţi, hoţii de cai sângeroşi, toată acea categorie de fiinţe care erau atât de ubicue pe vremea aia, se gândeau că ar face mai bine să taie bucăţi un indian când îl omorau. îi luau părul mai întâi, părul era o mare chestie la indieni. Scalpare. Părul negru şi mătăsos, lung până la talie şi pielea capului odată cu el. Le tăiau capetele cu maceta. Le retezau braţele. Asta nu dovedea nici respect, nici consideraţie pentru viaţa de apoi a războinicului. Genul ăsta de fapte îl inflamau pe apaş sau pe comanş şi pornea cu furie să se răzbune. Avea să-ţi reteze degetele unul câte unul. Avea să-ţi taie degetele de la picioare, apoi coaiele şi apoi mădularul. încet, încet. Mai bine să nu-i apari în cale.

- Albii nu-i înţeleg pe indieni şi viceversa, ne-a spus maiorul, clătinând din cap, pe tonul lui mereu egal. Asta aduce necazuri, a adăugat el.

Ei, si acum ne temeam si de indieni la fel de tare ca de foamete, cu toate că foametea ieşea învingătoare.

CAPITOLUL 5

închipuie-ţi oroarea şi îngrijorarea noastră când i-am văzut la orizont pe băieţii ăia oglala călare pe caii lor. Două, trei sute, stând acolo pur şi simplu. Caii noştri erau nişte schelete. Primeau apă, dar aproape nimic altceva. Caii au nevoie regulat de nutreţ, iarbă şi aşa mai departe. Sărmanului meu cal i se vedeau oasele de parcă ar fi fost nişte cricuri din metal ieşite în afară. Watchorn fusese un bărbat scund şi plinuţ, dar nu mai era aşa. Puteai să-l foloseşti pe John Cole pe post de creion dacă reuşeai să bagi nişte plumb în el. Eram de o zi în prerie şi caii abia dacă găsiseră primele firişoare verzi de iarbă ca să pască. Un centimetru. Prea la începutul anului. Ne doream să vedem caravane, dorinţa noastră nebună era să vedem o turmă de bizoni, începuserăm să visăm bizoni, mii şi mii, alergând cuprinşi de streche prin visele noastre, şi apoi ne trezeam în lumina lunii şi nu o vedeam decât pe ea, galbenă ca pisatul şi subţire în întunericul friguros. Temperatura a scăzut până când a început să ne fie greu să respirăm, atât era de frig. Mici pâraie mirosind a fier. Noaptea, soldaţii dormeau strânşi unii în alţii sub pături,

arătam ca o îngrămădeală de câini de prerie, dormind unii în alţii ca să putem trăi. Sforăind pe nările îngheţate. Caii băteau din picioare, băteau din picioare şi suflau lujeri şi flori îngheţate de abur în întuneric. Acum, în aceste ţinuturi, soarele răsărea un pic mai devreme, mai cu chef, mai ca brutarul care aţâţă focul în cuptorul cu pâine, la ceasurile mici ale dimineţii, ca femeile din oraş să-şi primească pâinea devreme. Doamne, soarele ăla răsărea regulat şi calm, nu-i păsa cine-l vedea, gol şi rotund şi alb. Apoi au venit ploile peste pământ, trezind ierburi noi, tunând, izbindu-ne ca nişte mici gloanţe de temut, făcând cioburile şi ţărâna pământului să danseze într-un joc violent. îmbătând de ambiţie seminţele ierbii. Apoi a ieşit soarele după ploaie, şi preria întinsă, nesfârşită, scotea aburi, o panoramă imensă, nesfârşită de abur alb ridicându-se din pământ şi stoluri de păsări învârtindu-se şi răsucindu-se, un milion de păsări pe un nor, am fi avut nevoie de o espingolă să le adunăm, păsări mici, negre, minunate. Mergeam înainte şi, în tot acest timp, la cincisprezece, douăzeci de kilometri, indienii oglala se mişcau odată cu noi, urmărindu-ne cu privirea. Poate că se întrebau de ce nu ne oprim să mâncăm. Nu aveam nimic ce să mâncăm. Soldatul Pearl a fost cel care şi-a dat seama că erau indieni sioux. A spus că i-a recunoscut. Nu ştiu cum a făcut asta, la cât erau de departe. Potopul îi luase pe cercetaşii noştri shawnee care ar fi ştiut. Cu efectivele decimate, eram două sute acum, poate ceva mai puţini. Maiorul nu mai făcuse apelul nominal de zile întregi. Sergentul Wellington era singurul indiferent, aşa se părea. Dacă ştia un cântec din munţii Virginiei, păi, ştia o sută. Dacă ştia un cântec despre o sărmană mamă muribundă şi singură şi despre copiii ei plecaţi departe, păi, ştia o mie. Şi ce voce aspră, hârşâită, neplăcută mai avea! Kilometru după kilometru. Indienii sioux sau ce-or fi fost acolo ţineau ritmul cu fiecare pas dureros. începeam să cred că va fi o eliberare bine-venită dacă ne-ar ataca acum si ar termina cu noi. Am termina cu
>
miorlăiala asta nenorocită, în orice caz.

Apoi, în mijlocul dimineţii unei zile posomorâte, sergentul îşi îndreaptă deodată spatele şi cântecul se stinge. Arată spre câmpie, la un călăreţ care se desprinde de grupul îndepărtat. Avea un băţ lung cu o flamură în vârf, fâlfâind în vântul neostoit. Maiorul a oprit şi ne-a adunat pe toţi laolaltă. Oferea indianului care se apropia imaginea a zece rânduri de bărbaţi cu douăzeci de călăreţi cu muschetele pregătite. Indianul nu părea să se gândească prea mult la asta, venea înainte, acum îl vedeam mai clar. Apoi se opreşte la jumătatea drumului, stă acolo pur şi simplu, calul lui se agită un pic, aşa cum fac caii. Muşcă frâul, se dă înapoi un pas, şi călăreţul îl linişteşte. Era dincolo de bătaia muschetelor. Sergentul era nerăbdător să tragă, dar maiorul i-a oprit mâna. Apoi maiorul îşi îmboldeşte calul şi iese din dispozitiv, îndreptându-se spre iarba murdară. Sergentul îşi muşcă buza, pentru că nu-i place chestia asta, dar nu poate să dea glas vreunei obiecţii.
>
- Maiorul crede că indienii-s gentilomi ca el, şuieră el printre dinţi.

Aşa că ne oprim acolo şi evident că ne găsesc numaidecât muştele, şi, dacă noi n-avem ce îmbuca, ele au. Trec peste urechi şi feţe şi mâini. Ai dracului diavoli mici şi negri. Dar aproape că nu le băgăm în seamă, poţi

vedea cum toţi bărbaţii stau aplecaţi în faţă în şei, ca şi cum ar putea auzi conversaţia pe cale să înceapă, dar nici o şansă. Acum îl vedem în depărtare pe maior ajungând lângă călăreţ şi acum s-a oprit şi acum vedem gura indianului mişcându-se şi capul încuviinţând şi mâinile începând limbajul semnelor. Aerul e atât de tensionat că până şi muştele par să se oprească din muscat. Preria e liniştită ca o bibliotecă. Numai ierburile acelea formi-
>>
dabile se îndoaie, se dezdoaie, arătându-şi pântecele, ascunzându-1, arătându-l iar. Cu un zgomot mic, ca de dezghiocare. Dar în mare parte, nu era decât cer. Cer imens şi nesfârşit, cel mai probabil până în paradis. Maiorul şi indianul au vorbit vreo douăzeci de minute, apoi maiorul s-a răsucit deodată şi s-a întors la trap. Indianul îl urmăreşte câteva momente cu privirea, sergentul se apucă să-l ia în cătare, dar nu e nici o urgenţă, indianul trage de capul calului său şi se întoarce liniştit la prietenii lui. Maiorul vine destul de graţios, are un cal frumos, un armăsar d-ăla scump, dar numai piele şi os acum.

- Ce veşti aveţi? întreabă sergentul.

- Voia să ştie ce facem aici, spune maiorul. S-ar părea că suntem mai la nord decât credeam. Ăştia nu-s indieni cu care avem tratate.
>

- Sunt nişte corcituri nenorocite, asta sunt, spune sergentul şi scuipă.

- Păi, mi-a zis că au carne şi că ne-ar da şi nouă, spune maiorul.

Sergentul nu pare să aibă un răspuns la asta. Oamenii erau uluiţi, uşuraţi. Putea oare să fie adevărat? I-am văzut destul de clar pe indieni lăsând carnea. Apoi ne-am dus să o luăm, şi deja dispăruseră complet. Se evaporaseră, cum fac ei. Cei care aprindeau focurile şi bucătarii s-au pus pe treabă şi apoi am mâncat bizon fript. L-am scos noi cam crud din foc, dar na contat.

Era aşa o plăcere nebună numai să mănânci. Să clefai mâncare adevărată. Era ca şi cum mâneam pentru prima dată. Laptele mamei. Tot ceea ce eram şi începuse să dispară din cauza înfometării revenea. Oamenii vorbeau din
nou şi apoi s-a întors şi râsul. Sergentul părea furios şi nedumerit. Spunea că probabil carnea era otrăvită. Dar nu era otrăvită. Sergentul spunea că nimeni nu putea vreodată să-i înţeleagă pe indieni. Avuseseră şansa să ne ucidă şi n-o făcuseră. Ingieni idioţi, dracu să-i ia, coioţii au mai multă minte. Maiorul probabil că se hotărâse să nu spună nimic. Tăcea. Două sute de seturi de dinţi clefăind. înghiţind bucăţi mari, înnegrite, cu burţile ghiorţăind.

- Ei, trebuie s-o spun, a comentat soldatul Pearl. De acu’ o să am o părere bună despre indieni.

Sergentul se uită la el cu ochi de lup.

- Tre’ s-o spun, o să am o părere bună despre ei, repetă Pearl.

Sergentul se ridică într-un acces de turbare şi se mută mai încolo, stând singur pe o moviliţă acoperită cu iarbă.

A ajuns să fie considerată o zi fericită.

Eram la patru sau cinci zile de frontieră, ne gândeam noi, încă un pic de mers călare până în Missouri şi ceea ce numeam acasă, când a dat o furtună peste noi. Una dintre furtunile acelea reci, aspre, tot ce atingea îngheţa, inclusiv părţile noastre expuse din corp. Nu am mai călărit niciodată pe un

asemenea frig. Nu aveam unde să ne adăpostim, aşa că eram siliţi să mergem înainte. După prima zi, furtuna s-a hotărât să se înrăutăţească. A preschimbat lumea într-o noapte perpetuă, dar apoi, când s-a lăsat noaptea adevărată, temperatura a ajuns probabil la minus douăzeci de grade, dar nu aveam cum să ştim exact. Sângele nostru spunea că a ajuns în partea de jos a termometrului. E un sentiment foarte ciudat îngheţul ăsta. Ne-am pus fulare peste guri şi bărbii, dar după o vreme ne-au fost de prea puţin ajutor. Ne-au îngheţat mănuşile şi, în scurt timp, aveam degetele încleştate pe hăţuri ca şi cum ne-ar fi murit mâinile şi ar fi plecat să-şi primească răsplata. Nu le simţeam, ceea ce poate că era mai bine. Vântul era numai lame de gheaţă şi ar fi putut bărbieri bărbile şi mustăţile oamenilor, dar acestea îngheţaseră deja cu totul. Ne-am albit cu toţii, îngheţaţi din creştet până-n tălpi, iar caii negri, cenuşii şi roibi erau şi ei albi acum. Păturile de alb rece, reumatic, care acopereau totul, nu încălzeau. închipuie-ţi două sute de oameni călărind pe vântul ăla. Ierburile pârâind sub copitele cailor. Deasupra, pe cerul negru întors pe dos de forţa invizibilă, din când în când, trecător, apărea globul arzător de alb al lunii. Ne temeam să căscăm gurile fie şi numai o clipă ca nu cumva umezeala să ni le îngheţe întredeschise. Furtuna avea o grămadă de prerie de traversat şi toate zilele din lume să o facă. Bag sama că era mare cât două ţări. A trecut peste noi şi prin noi. Dacă nu era mâncarea indienilor, am fi murit de-a doua zi. Dar aveam suficient combustibil în burţi să ne ducă de partea cealaltă. Apoi a apărut o altă belea. După furtună a ieşit un soare puternic şi hainele noastre au părut să se topească pe jumătate, ca fetrul care se deşiră. Mulţi dintre bărbaţi au început să sufere dureri atroce de îndată ce s-a topit gheaţa de pe ei. Faţa soldatului Watchorn era roşie ca ridichea si, când si-a scos cizmele, am văzut că nici picioarele nu arătau mai bine. A doua zi avea un nas negru ca funinginea. Era ca şi cum purta ceva pe el, arzând, întunecat şi dureros. Nu şi-a putut încălţa cizmele la loc nici pentru toţi banii din lume, şi nu era singurul care se chinuia. Erau cu zecile în starea asta. Curând am ajuns la râul care marchează frontiera în partea aia şi am intrat în coloană în apele puţin adânci. Râul era lat de trei kilometri şi avea cam treizeci de centimetri în adâncime peste tot. Caii ne-au stropit şi curând am fost cu toţii uzi până la piele. Asta nu i-a făcut prea bine soldatului Watchorn, care urla deja. Simţea o durere pe care nici un om nu o poate îndura. Erau şi alţii la fel de rău, dar lui Watchorn îi ajunsese cumva la creier, şi când am ajuns pe malul celălalt, i s-a cerut maiorului să-l dea jos de pe cal şi să-l lege cumva, pentru că nu mai era chiar o fiinţă umană, nu Watchorn. Eram al dracului de îngroziţi. Apoi l-au legat pentru că se lovea cu mâinile peste faţă şi a trebuit să sufere înjosirea de a fi imobilizat cu burta în jos de calul lui. Apoi, printr- o îndurare divină ciudată, s-a cufundat în inconştienţă şi aşa am ajuns la destinaţie, murdari şi chinuiţi. Oamenii şi-au pierdut degetele de la mâini şi de la picioare la spitalul fortului în următoarele luni. Degerături, aşa le spunea doctorul, carnagiul gerului, mai degrabă. Soldatul Watchorn şi încă doi n-au scăpat vii din vară. S-a instalat cangrena, şi asta-i o parteneră de dans pe care nu şi-o alege nici un soldat vreodată. Şi apoi erau în salonul mortuar, cum am mai spus, toţi gătiţi cu uniforme de rezervă şi cu completări aduse pierderilor lor. Watchorn avea un nas din ceară şi era bărbierit, neted ca o piatră, mulţumită îmbălsămătorului ăluia. Dar arăta

destul de bine. Lua cu siguranţă premiul cel mare.

Cred că sărmanul soldat Pearl a avut o soartă mai rea. Maiorul nu uitase, în cele din urmă. Curtea Marţială. Chiar dacă ofiţerii de la prezidiu nu pricepeau exact care e ofensa, având în vedere că soldatul Pearl era învingător într-o confruntare cu indienii, ceva din tonul de înaltă ţinută morală al maiorului a ajuns în dezbatere, şi atunci Pearl a rupt-o-n fericire. Eu şi alţi cinci soldaţi am primit însărcinarea să-l trimitem pe lumea ailaltă. A sfârşit-o nobil. Arăta un pic ca Iehova acum, pentru că-şi lăsase o barbă lungă în închisoare, până la piept. L-am împuşcat prin barbă ca să ajungem la inimă. Joe Pearl a căzut la pământ. Tatăl lui a venit din Massachusetts, de unde erau ei, şi a luat trupul acasă.

John Cole spunea că s-a cam săturat să se bată cu indienii, doar că pe moment trebuia să slujim pe perioada convenită şi eram mulţumiţi să facem asta pentru că nu aveam de ales. Sigur că deveneam mai săraci şi mai urâţi în armată, dar mai bine aşa decât împuşcaţi, aşa zicea.

CAPITOLUL 6

Poţi să te saturi de ceva cât pofteşti, bănuiesc, dar Parcele spun că trebuie să te întorci şi să-ţi aduci mereu aminte. Cum s-a făcut că am părăsit din nou confortabilul Jefferson ca să batem drumul înapoi aiurea aproape la fel cum veniserăm, cu la fel de multe greutăţi, asta poate fi o întrebare. Aşa-i armata. Mă rog, am avut trei luni în cazarmă şi asta a fost o mare facere de bine. Mâinile bătrâne şi înţelepte şi-au luat piei de urs. N-aveau de gând să degere iar, ca răposatul soldat Watchorn. Armata nu avea îmbrăcăminte bună să ne dea pentru frig. Intenţiona să ne dea haine din lână, dar nici că le-am văzut vreodată. Mai întâi, sergentul Wellington a spus că suntem nişte pizde care merită să moară de degerături. Fiecare-n parte a primit o foaie tipărită care ne prezenta ţinutele salvatoare care ar fi trebuit să ajungă mai repede la barăci. N-au ajuns niciodată, dracu să le ia. Nu pot să mă îmbrac cu o fotografie, zice John Cole, amorezul meu.

Dar acum era anotimpul inimilor pline de speranţă plecând să adune pepite de aur, credeau ei, din solul unor locuri uitate de Dumnezeu. Anul ăsta mai mulţi ca niciodată. Dacă ţi-ai aruncat vreodată privirea asupra a trei mii de băieţi cu feţe albe ca de crin şi asupra familiilor lor, o să ştii despre ce vorbesc. Era ca şi cum mergeau la un picnic, doar că poieniţa era la şase săptămâni distanţă şi moartea - garantată pentru mulţi dintre ei. Ni s-a spus în St. Louis să o luăm prin nord pentru că între Missouri şi Fort Laramie fusese mâncat si ultimul fir de iarbă. Miile si miile de cai, vaci, boi şi măgari. O grămadă de băieţi noi în a şasea, o grămadă de irlandezi bătuţi de soartă, băieţii oacheşi obişnuiţi. Glumesc, asta fac toti irlandezii sâcâitori, dar undeva dincolo de asta se holbează lupii negri, lupii foametei sub lunile foametei. Trebuia să mărim prezenţa militară în Fort Laramie pentru că avea loc o mare întâlnire a indienilor acolo, în câmpie. Maiorul şi colonelul se duc să le ceară să înceteze să-i mai omoare pe nenorociţii de imigranţi.

Colonelul trimite mesageri la toate triburile de care ştie că au pus vreodată piciorul pe drumurile oamenilor albi. Vin cu miile, mânaţi de nevoi şi de foame. Toată treaba e aranjată la câţiva kilometri mai la nord de fort, într-un loc numit Horse Creek. Colonelul aşază armata pe malul jos al râului. Ne ridicăm şirurile de corturi. Soarele de vară se lasă peste tot şi coace pânza şi, dacă poţi să dormi noaptea, sigur eşti decedat. Un râu frumuşel

acolo şi nu prea greu de traversat, şi colonelul aliniază oamenii guvernului şi negustorii oportunişti de-a lungul drumului şi peste râu le cere indienilor să-şi instaleze wigwamurile. Acum erau poate trei, patru mii de locuinţe cu vârf ascuţit, împodobite cu piei pictate şi flamuri. Vestiţii shoshone, mândrii băieţi sioux, atât clanul teton, cât şi oglala, arapaho, assiniboine veniţi din Canada, toti strălucesc în căldura miezului zilei în hainele lor bune. Maiorul îi ştie pe oglala pentru că sunt aceeaşi mulţime care ne-a hrănit în vremuri de restrişte. E aici aceeaşi căpetenie, Cel-Care- a-Prins-Primul-Calul. Şi zgomotul care vine din tabăra lor e o muzică formidabilă în sine. Se înalţă un cort special şi ofiţerii, în haine de sărbătoare, se adună acolo pe scaune. în cele din urmă spinările acoperite ale căpeteniilor se vedeau înşirate tainic în penumbră, şi feţele arse de soare ale ofiţerilor, destul de mohorâte de sub borurile pălăriilor, toată lumea stând băţoasă într-un imens acces de seriozitate. S-au tinut discursuri
> j
măreţe, în timp ce infanteria călare şi cavaleria stăteau respectuos la distanţă, iar pe celălalt mal, triburile şedeau într-o linişte care amintea de cea de dinaintea furtunii, când pământul trage aer în piept şi-şi ţine respiraţia la nesfârşit, şi peste vale pluteşte vocea colonelului. Se oferă anuităţi şi alimente în schimbul permisiunii ca emigranţii să poată trece. Tălmacii îşi fac treaba şi se ajunge la o înţelegere. Colonelul pare destul de mulţumit. Ne gândeam cu toţii că o nouă zi răsărea peste câmpie şi eram fericiţi să credem că s-ar putea întâmpla asta. Indienii sunt sătui de măcel şi la fel suntem si noi.
>
Starling Carlton, unul dintre flăcăii din compania noastră, spune că aşa-i de umflat cu aer cald colonelul, că-i de mirare că nu pluteşte. Dar soldaţilor le place să adopte o poziţie vagă. îi înveseleşte. N-o să spun ce-a zis sergentul despre toate astea, singurul om cu adevărat nefericit.

Dealuri purpurii fermecătoare îmi închipui, şi ziua slăbeşte în intensitate către noapte cu fiecare tuşă a penelului, şi apoi înfloresc focurile pe câmpiile înclinate. în frumoasa noapte albastră s-au făcut o mulţime de vizite, iar războinicii indieni au fost mândri şi dispuşi să ofere unui soldat singuratic o târfa pe durata pasiunii lui. John Cole şi cu mine am căutat o văgăună departe de ochi iscoditori. Apoi, cu lejeritatea oamenilor scăpaţi de griji, am păşit printre corturile indienilor şi am auzit bebeluşii adormiţi şi am tras cu ochiul la minunata specie numită winkte de către indieni şi berdache de către albi, războinici înveşmântaţi în straie de femeie. John Cole se zgâieşte la ei, dar nu vrea să-şi lase ochii să zăbovească prea mult, ca să nu-i ofenseze cumva. Dar e ca un cal de muncă apucat de streche. Excitat cum nu l-am mai văzut niciodată. Aceşti berdache îsi iau straie bărbăteşti când
>) >
merg la război, asta ştiu. Când se termină războiul, se întorc la rochiile strălucitoare. Trecem mai departe şi el tremură pur şi simplu ca un copil răcit. Doi soldaţi păşind sub ţintele strălucitoare ale stelelor, faţa lungă a lui John Cole, paşii mari. Lumina lunii nu poate să-l avantajeze pentru că e deja frumos.

în dimineaţa următoare le-am oferit indienilor un ultim cadou. Un bărbat, pe nume Titian Finch, sosise cu un dagherotip ca să înregistreze aceste zile

ale îngăduinţei. Triburile sunt fotografiate în grupuri mari şi colonelului i se face o poză cu Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul de parcă ar fi fost prieteni de când lumea. O lumină a soarelui albă ca sânul unei fecioare inundă valea. Trebuie să fie foarte aproape. Un indian dezbrăcat şi un maior plin de galoane. Stau unul lângă altul cu un aer de seriozitate lejeră, mâna dreaptă a indianului strângând mâneca plină de fireturi din argint a maiorului, de parcă ar vrea să-l prevină de vreun pericol sau să-l apere de el. Titian Finch le cere să stea nemişcaţi ca nişte stane de piatră şi, pentru un moment etern, iată-i acolo, imaginea stăpânirii de sine şi a recunoştinţei
umane.

Apoi aceste acte de prietenie au luat sfârşit şi indienii s-au risipit, iar noi ne-am întors la zilele noastre obişnuite. Nathan Noland, Starling Carlton, Lige Magan, ţintaşul cel iscusit, aceştia au fost băieţii din regiment care s-au apropiat de noi în perioada aceea, de mine şi de John Cole. Pentru că acum au început semnele bolii care-l chinuia pe John Cole. Era silit să stea culcat în tăcere zile în şir pentru că nu avea nici un strop de energie în el. Doctorul nu avea un nume pentru asta. Putea să-i treacă un şarpe cu clopoţei peste piept şi n-ar fi putut face nimic în privinţa asta. Băieţii mai sus pomeniţi au fost cei care i-au arătat atenţie lui John Cole în agonia lui. Chipeşul John Cole îi spuneau ei. I-au convins pe bucătari să-i facă supă şi aşa mai departe. I-o aduceau de parcă ar fi fost împărat. N-o să zic că Lige Magan şi restul n-ar fi fost uneori beţivi nebuni cu şalele rupte care se văitau de sifilis. Ba chiar erau, frate. Pot să zic că de Lige Magan îmi plăcea cel mai tare. Elijah era numele lui întreg, aşa că bănuiesc că făcea şi minuni[1]. Un băiat drăguţ cu faţă de bou la vreo patruzeci şi cinci de ani, de prin Tennessee. Ai lui au avut porci până când porcilor le-a scăzut valoarea. Mereu scădea valoarea la câte ceva în America din câte am putut să văd. Aşa era lumea, neliniştită, destul de brutală. Mergea mereu mai departe. Nu aştepta pe nimeni. Apoi John Cole se făcea bine şi era ca şi cum nu-l pălise nimic niciodată. Apoi pica iarăşi. Apoi se ridica la loc. Ameţiserăm.

Acum se apropia toamna şi indienii ăia care încheiaseră tratate trebuiau să facă loc în satele lor bătrânei ucigaşe pe nume Foamete. Creatura aceea costelivă, mârşavă, cu inima întunecată, care-si vrea tributul în vieţi. Pentru că mâncarea promisă de guvern fie întârzia, fie nu ajungea deloc. Maiorul părea îngrijorat şi chinuit de remuşcări. Făcuse promisiuni cu inima-i cinstită, aşa vedea el lucrurile.

Prima belea a picat în timpul vremii turbulente. Călăream înainte ca să dăm peste ea. Trăsnetele deschideau orizontul şi aruncau din ceruri găleţi de lumină peste întinderea fără ziduri, fără de sfârşit. Dumnezeu, în şorţul lui de fermier, împrăştiind seminţele imense ale strălucirii galbene. Hinterlandul de dincolo de munţi răsufla cu o cruntă respiraţie albă. Nathan Noland, cu urechile lui delicate distruse deja de zgomotul musche
telor, a surzit de tot după trei zile. Călăream printr-un biet culoar de acalmie între peisajul acela vorace şi bătaia ploii ce se apropia. Apoi, ploaia a culcat la pământ ierburile aşa cum seul de urs netezeşte părul indiencelor. Sergentul Wellington era fericit acum pentru că indienii sioux dintr-un sat oarecare din apus dăduseră peste nişte emigranţi rătăciţi şi le luaseră zilele. Aşa că primise cincizeci de oameni de la colonel cu ordinul să pună capăt acestor fapte. Se părea că era vorba de prietenii oglala ai maiorului, dar asta

nu l-a împiedicat să dea ordinul.

Prim-locotenentul ne împarte în două companii şi ia douăzeci de oameni şi se îndreaptă direct spre vest ajutat de busolă, iar noi cu sergentul pornim să scotocim printr-un mic defileu al unui râu unde socoteşte el că ar putea fi satul. S-ar părea că apa curge vreo cincisprezece kilometri spre nord-est. întreaga zonă a început să scoată aburi pentru că soarele usucă ploaia. Ierburile încep din nou să se ridice, aproape goale în văzul ochilor. O mare însufleţire. Ca trei mii de urşi care-şi leapădă cojoacele iernii. Pârâul însuşi, turbat ca o turmă de tauri înfuriaţi, despică stâncile îmbibate de apă. Ciocârlii de câmp peste tot, părând mulţumite de ele însele şi ţânţari în roiuri întregi peste tot. Noi nu suntem prea voioşi pentru că stâncile de deasupra favorizează inamicul. Aşa e în toată istoria. Ne aşteptam să-i vedem apărând din clipă în clipă pe sălbaticii sergentului. Dar am mers mai departe, în sus, până când nu au mai fost pâraie, numai liniştea uscată a câmpiei. Apoi sergentul, iritat, dă ordinul să ne luăm urma paşilor şi înjură că i-a lăsat pe noii cercetaşi pawnee să meargă cu locotenentul. Aceştia sunt nişte băieţi eleganţi în uniforme mai bune decât am avut eu vreodată. Dar i-a luat locotenentul.

- Albii pur şi simplu nu-s atât de buni să ia urma aşa, a spus el, surprinzându-ne.

Suna a laudă.

Am făcut tabără acolo unde drumurile noastre se despărţiseră şi am dormit cum am putut, cu roiurile de ţânţari deasupra. Am fost nişte oameni fericiţi să iasă de sub pături la revărsatul zorilor. Ne-am spălat feţele obosite în pârâul potolit de-acum de orele care se scurseseră. Probabil că ploile se îndreptaseră spre râul Platte şi în curând avea să toarne în Missouri. Un gând ciudat care să ne treacă prin minte în timp ce încercam să ne bărbierim obrajii cu briciuri boante în apa înspumată. Chipeşul John Cole fluierând un vals care-i rămăsese în minte de când era în Noua Anglie.

Apoi ne-am învârtit pur şi simplu pe acolo, aşteptând să se întoarcă locotenentul. Sergentul ne spune să ştergem ploaia rămasă pe săbii, altfel vor rugini cu siguranţă. Apoi hrănim caii cum putem noi mai bine. Nu există soldat în viaţă care să nu-şi iubească mult calul. Bestia şchioapă e iubită. Apoi, nu prea mai avem ce să facem. Lige îşi demonstrează din nou talentele la cărţi şi îl curăţă pe Starling Carlton. Dar nu jucăm decât pe fire de iarbă, nu avem nici un ban până la sfârşitul lunii, dacă or veni şi atunci. Cercetaşii pawnee erau să plece luna trecută pentru că n-a venit plata pentru ei, şi apoi au avut grijă să nu mai primim nici noi nimic, ca să se calmeze. Uneori, când eşti departe de clopotele blânde ale oraşului, nu-ţi
iese nimic. Parcă uită de tine. Nenorociţii ăia de băieţi în albastru. Asa că
>>>
sergentul ne spune să încălecăm şi apoi pregătim caii şi mergem în direcţia în care a plecat locotenentul, cum putem noi mai atenţi la urmele lăsate de copite după ce a trecut ploaia peste ele. Ploii îi place să păstreze lucrurile discrete, nu să arate drumul. Dar mergem şi aşa, cu sergentul înjurând întruna. Sergentul are zilele astea stomacul umflat, zice că e de la ficat. La halul în care bea whisky, s-ar putea. Tinereţea l-a părăsit oricum şi arată ca un bătrân. De parcă am avea zece feţe de purtat de-a lungul vieţii şi le purtăm una câte una.

După vreo trei kilometri, ne-a împovărat din nou căldura, o arşiţă atât de mare încât pământul a început a sclipi ca deşertul. Aveam soarele pe jumătate în spate, spre sud, ceea ce era oarecum un noroc. Nu era bărbat între noi căruia să nu i se fi cojit pielea de pe nas de o sută de ori. Seul de urs e bun pentru asta, dar pute al dracului de tare şi, oricum, nu mai văzuserăm ursi de ceva vreme.
>
- Doamne, măiculiţă, spune Starling Carlton, să mor io de nu-i cald.

Aşa că apoi s-a făcut şi mai cald. îţi simţeai spinarea începând să fiarbă. Un pic de sare şi câteva fire de rozmarin şi gata cina. Dumnezeule atotputernic, căldura. Calului meu nu prea îi place şi începe să se împleticească. Sergentul călăreşte pe un catâr arătos pe care şi l-a luat în St. Louis, pentru că, spune el, catârii sunt cei mai buni, şi nu se înşală. Mergem înainte pur şi simplu, în timp ce soarele ne loveşte fără să-l poată opri cineva. Ai putea aresta lumina soarelui pentru tentativă de omor în câmp deschis. Fir-ar a dracului să fie! Apoi Starling Carlton cade de pe cal. Dacă ar şti când s-a născut şi ar avea şi un document, n-ar arăta prea mulţi ani. Cade efectiv din şa şi se loveşte de pământul prăfos. Aşa că sergentul şi doi soldaţi îl ridică înapoi şi îi dau nişte apă din sticlă şi el pare uluit şi ruşinat ca o fată care s-a băşit în biserică. Dar ne e prea cald ca să ne batem joc de el. Plecăm mai departe. Apoi sergentului i se pare că vede ceva în depărtare. Drept să spun, sergentul vede lucruri la fel de bine ca un cercetaş, dar nouă nu ne place să i-o spunem. Aşa că acum descălecăm şi ne ducem caii de hăţuri şi ţinem cum putem mai bine o linie joasă de tufe şi alta de pietroaie care şerpuiesc vesele spre ceea ce-o fi văzut sergentul. Picioarele ni s-au umflat în cizme şi acum ne asudă fiecare centimetru din noi, chiar şi globii oculari, se pare.

După vreo patru sute de metri, sergentul se opreşte şi face un calcul. Nu vede nimic mişcându-se, spune el, dar vede destule wigwamuri acolo şi putem să le vedem şi noi, forme negre ţintind spre întinderea copleşitoare de alb a cerului. Nu-i place ceea ce vede. Apoi ne aruncă un ordin răstit şi ne urcăm înapoi în şei şi nu mai simţim fierbinţeala. Sergentul ne aşază pe două rânduri şi atunci, pe Dumnezeu, dă ordin de atac. Acolo, în tăcuta prerie, unde numai vântul e o muzică perpetuă, şi el ne spune să atacăm. Nu e o poveste veche despre o moară de vânt? Dar ne îmboldim în flanc până când dăm de stropi de sânge. Caii se dezmeticesc din apatie şi adulmecă aerul. Sergentul ne strigă să tragem săbiile şi face şi el la fel şi acum ne arătăm cele treizeci de săbii în lumina soarelui care asaltează fiecare centimetru din ele. Sergentul n-a mai dat asemenea ordin de când ne ştim pentru că poţi la fel de bine să aprinzi un foc în loc să tragi sabia în strălucirea aceea, după cum pare. Dar l-a stârnit ceva. Deodată, ne năpădeşte un sentiment vechi al vieţii de care uitaserăm. Aerul bărbăţiei ne
face să nu ne mai încăpem în piele. Unu nu se poate abţine să nu urle, şi sergentul ne strigă să rămânem în formaţie. Ne întrebăm la ce s-o fi gândind. Curând ajungem la marginea aşezării de corturi, trecem prin ea într-o secundă, ca nişte călăreţi dintr-o carte veche de poveşti, măturând totul în cale. Deodată, ne trezim în centru. Deodată, tragem de hăţuri al dracului de repede. Caii sunt speriaţi, agitaţi, fornăie, se răsucesc, aşa că e greu să fii cu ochii pe ce e de văzut. Ce e de văzut sunt ceilalţi douăzeci de soldaţi ai

noştri, se pare cu toţii morţi. Sunt morţi cu toţii, zac în mijlocul taberei, claie peste grămadă, par împuşcaţi pe neaşteptate, aşa că majoritatea capetelor sunt înclinate în aceeaşi direcţie. în plus, locotenentul are capul despărţit de trup. Pălăriile dispărute, ca şi curelele, puştile, săbiile, încălţările şi scalpurile. Nathan Noland, cu barba lui arămie şi ochii deschişi spre cer. Odihneşte-te în pace, bărbat înalt şi vânos din Noua Scoţie. Halouri de sânge negru. Nu sunt decât doi indieni acolo, cât se poate de morţi. Ne miră că indienii nu si-au luat morţii cu ei. Trebuie să fie o istorie
> > j
aici. Altfel, tabăra e absolut pustie. Se văd urmele lăsate de indieni. Au trebuit să plece atât de repede că nu şi-au strâns wigwamurile. Ceaune ici şi colo, cu focuri încă arzând sub ele. Sergentul descalecă şi îşi lasă catârul liber. Să se ducă până-n Ierihon din partea lui. îşi scoate chipiul şi îşi scarpină scăfârlia chelă cu mâna dreaptă. Are lacrimi în ochi. Ai milă, Doamne.
Aluzie la prorocul Elijah (Hie în traducerea românească a Bibliei)

CAPITOLUL 7

Ne învârtim prin tabără încercând să ne dăm seama ce s-a întâmplat şi căutând indicii. Nu ştim dacă indienii sunt prin apropiere sau dacă se întorc. Apoi, un soldat e găsit într-un wigwam, unde pesemne că se târâse. E un soi de miracol şi, pentru o clipă, exaltarea îmi inundă pieptul. Are un glonţ în obraz, dar încă suflă.

- Caleb Booth trăieşte! strigă cel care l-a găsit.

Ne îngrămădim cu toţii la uşa cortului. îi aducem o înghiţitură de apă şi apoi sergentul îi ţine capul şi încearcă să-l facă să bea, dar cea mai mare parte a apei se scurge prin obraz.

- I-am găsit azi-dimineaţă devreme, spune Caleb Booth.

E tânăr ca mine şi ca John Cole, aşa că nu înţelege că moare. Probabil crede că o să scape cu bine. Vrea să ne povestească. Spune că cercetaşii pawnee au întins-o dintr-un motiv sau altul şi că apoi locotenentul i-a adus direct aici şi a întrebat căpetenia dacă a avut vreo legătură cu uciderea emigranţilor. Căpetenia a spus că da pentru că au trecut printr-un teritoriu care le era interzis prin tratat şi de ce au făcut asta şi nu avea el, pentru numele lui Dumnezeu, dreptul să-i omoare? Caleb Booth a spus că locotenentul şi-a pierdut pur şi simplu cumpătul la luarea în deşert a numelui Domnului şi l-a împuşcat pe bărbatul care stătea chiar lângă căpetenie. Apoi căpetenia strigă, şi mai e o duzină de războinici în corturi, de care nu ştiau, şi se năpustesc afară şi încep să tragă şi nu mai e timp să împuşte decât încă un indian si toti soldaţii sunt împuşcaţi. Si Caleb zace în iarbă cu faţa la pământ şi tace. Apoi indienii pleacă în mare grabă, şi Caleb se târăşte în wigwam în timp ce soarele se înalţă pe cer, pentru că nu-şi doreşte să fie prăjit. Ştia că o să venim, zice el, pur şi simplu ştia. Al dracului de bucuros să ne vadă. Aşa, şi apoi sergentul împunge zona rănii un pic să vadă unde s-a dus glonţul şi se pare că a intrat şi apoi a ieşit pe undeva. A
zburat ca o piatră preţioasă peste câmp. Sergentul dă aprobator din cap ca şi cum l-ar fi întrebat cineva ceva.

Să sapi gropi pentru nouăsprezece oameni în pământ niciodată arat e muncă grea. Dar cadavrele se umflă deja şi nu avem o căruţă cu care să le ducem acasă. Adunăm toate wigwamurile şi toate celelalte obiecte şi le punem unele peste altele şi le dăm foc. Lige Magan spune că speră că pieile

roşii o să vadă fumul şi o să alerge înapoi să-şi salveze zdrenţele împuţite. Spune că cel mai bun lucru de făcut este să ne îngropăm oamenii şi apoi să pornim după ucigaşi. Să-i omorâm noi până la unul de data asta, spune el. Mă gândesc, dar nu spun, că nu avem provizii pentru asta şi ce facem cu Caleb Booth. Ar putea fi la distanţă de o zi, şi cavaleria nu-i poate găsi niciodată aşa pe indieni, sunt mai vicleni ca lupii. Şi Lige ştie asta la fel de bine ca mine, dar continuă să bată câmpii despre asta. Spune ce crede că le putem face când îi găsim. Pare să aibă o groază de planuri. E mai mult decât probabil că sergentul îl aude, dar acum sergentul stă singur în picioare în spatele wigwamurilor. Iarba e atât de pârjolită de soare că pare albastră, străluceşte ca nişte lame albastre lângă cizmele vechi ale sergentului. Stă cu spatele la noi şi nu spune nimic ca să-i răspundă lui Lige. Lige clatină din cap şi îşi vede de săpat. Starling Carlton s-a înroşit la faţă şi gâfâie ca un câine bătrân, dar continuă să dea cu lopata. Se spune că Starling Carlton a ucis oameni cât a fost nelegiuit, dar nu ştie nimeni cu siguranţă. Unii spun că răpea copii, că ducea copiii indienilor în sclavie în California. Sigur îţi trăsneşte una dacă te uiţi pieziş la el. Trebuie să-l tratezi cu precauţia cuvenită. Nu-l deranjează să piardă la cărţi şi are uneori ceva vesel în el, dar nu vrei să afli ce-l irită, pentru că s-ar putea să fie ultimul lucru pe care îl afli. Nu e nimeni pe pământ care să spună că ar fi un om politicos. Cum se descurcă cu greutatea lui excesivă aici, îndeplinind o astfel de sarcină, asta se întreabă toată lumea, şi nu pare să mănânce mai mult ca alţii şi asudă tot timpul ca un cactus tăiat. Sudoarea i se scurge pe faţă acum şi şi-o şterge cu mâinile lui murdare. Sapă aproape la fel de bine ca John Cole, are o iscusinţă constantă cu care mânuieşte hârleţul, ceea ce e plăcut la vedere, cu toate că jelim. Nu prea ştim ce să facem cu indienii morţi, aşa
că îi lăsăm acolo. Sergentul apare deodată şi le retează nasurile pentru că nu vrea ca ei să ajungă în fericitele plaiuri ale vânătorii, aşa spune el. Aruncă nasurile departe în prerie, ca şi cum ar crede că morţii s-ar putea ridica să încerce să şi le pună la loc. Ia hârtiile şi micile biblii de călătorie şi alte asemenea de la băieţii noştri. Să le trimită la mame si soţii. Ne vedem de
>>) >
treabă, apoi lăsăm cu respect oamenii să cadă în gropile lor şi îi acoperim cu un aşternut de pământ şi, la momentul potrivit, fiecare om are o moviliţă din acelaşi pământ peste el ca nişte plăpumi de puf într-un hotel de lux. Sergentul se îmbărbătează şi spune câteva cuvinte potrivite momentului, după care ne spune să încălecăm, şi Lige îl ridică pe Caleb Booth pe şa în spatele lui, pentru că Lige are calul cel mai puternic, şi apoi pornim la drum. Nimeni nu se uită în urmă.

Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul şi banda lui ajung pe avizierul de la garnizoană ca cei mai căutaţi criminali. Sergentul prinde el însuşi nota de informare. Colonelul semnează ordinul. Nu ne scapă de teroare şi durere, dar aduce răzbunarea lângă noi ca pe o soră. Ca şi cum ai combina bere cu whisky. Cercetaşii pawnee se întorc în cele din urmă, dar când nu pot oferi un motiv bun pentru care şi-au pus coada pe spinare, colonelul socoteşte că e dezertare şi sunt împuşcaţi. Maiorului nu-i place şi spune că cercetaşii nu- s soldaţi propriu-zişi, nu-i poţi împuşca. în afară de vechea şi utila expresie nahwah care înseamnă „ce mai faci", nimeni nu vorbeşte dialectul pawnee şi limbajul semnelor nu acoperă asta. Indienii par foarte uluiţi, surprinşi şi jigniţi

că vor fi împuşcaţi, dar se duc spre zid cu o expresie nobilă, trebuie să recunosc. Nu poţi să ai parte de nimic bun în război fără a-i pedepsi pe vinovaţi, spune sergentul cu un aer sălbatic şi nimeni nu-l contrazice. John Cole îmi şopteşte că, în majoritatea timpului, sergentul ăsta se înşală, dar din când în când are dreptate, şi de data asta are. Cred că mă gândesc că e adevărat. Apoi ne îmbătăm, şi sergentul se ţine de burtă toată seara şi apoi totul se estompează până când te trezeşti în zorii luminoşi, trebuind să te pişi, şi atunci tot ce s-a întâmplat se năpusteşte înapoi în mintea ta şi îţi face inima să schelălăie ca un câine.

Cel puţin Caleb se facea bine la infirmerie şi asta s-ar putea să fie un omagiu adus credinţei lui nevinovate în afurisita de eternitate a vieţii.

Dar eu mi-l aminteam îndeosebi pe Nathan Noland, prietenul meu şi al lui John Cole. Şi mi l-am amintit pe John Cole punând în groapa lui Nathan un fir de buruiană nenorocită căreia el îi spunea omag, dar eu am spus că era un lupin nenorocit, nu mai ştie florile? El a spus că le ştie al dracului de bine faţă de mine, fiind copil de ţăran, dar acum era în altă regiune şi numele nu-s aceleaşi pe aici. Omagul se foloseşte în Noua Anglie pentru otrăvirea lupilor capturaţi, mi-a spus John Cole. îl striveşti şi i-l dai sa-l manance cu carne. Eu am spus ca poţi sa-l striveşti şi sa încerci sa omori un lup cu el, dar o să te muşte lupul pentru că e doar lupin. Apoi a râs. Eram tare amărâţi pentru Nathan Noland şi floarea arăta bine lângă faţa lui plină de sânge, lupin sau omag sau cum s-o fi numit. Era o grămăjoară mică de fum purpuriu şi părea că zace acolo şi cumplita jupuire a pielii de pe faţa lui Nathan era oarecum ameliorată de ea. John Cole închisese ochii şi ne părea rău să-i vedem sfârşitul.

Când se întoarce iarna cea mohorâtă, ne înghesuim în fort şi sperăm că trupurile noastre se vor putea trezi în primăvară ca urşii. Soldaţii ieşiţi din iarnă au ochii ăia urduroşi şi umezi de beţivi. Au pielea palidă din cauza hranei proaste. Metri nesfârşiţi şi îngrozitori de carne uscată din cămările lungi şi îngheţate şi, poate, pentru o vreme cartofi din New York şi Maine aduşi în căruţe imense şi chiar şi ceva portocale din partea cealaltă, din California. Dar mai ales gunoaie împuţite pe care nu le-ar mânca nici câinii decât în cazuri extreme. Dar şi indienii se pitesc şi numai Dumnezeu ştie cum întind de merinde din toamnă până în primăvară, pentru că un indian nu-şi face niciodată planuri pentru nimic. Dacă are o grămăjoară de ceva, o mănâncă, dacă are un butoiaş cu whisky, îl bea. îl bea până cade lat de beat, mai beat ca o albină îmbătată de polen. Sperăm că Cel-Care-a-Prins- Primul-Calul simte aceeaşi foame ucigaşă pe care o simţim şi noi. Numai sergentul îşi păstrează burta umflată, ca a unei fete gravide în şase luni, şi bineînţeles că Starling Carlton nu scapă de un gram.

Fortul e plin de alţi indieni, stau pe acoperişuri ca nişte împăraţi, iar femeile muncesc pentru favoruri cu soldaţii. Soldaţii au mădularele roşii si Dumnezeu ştie ce au târfele indience. Soldaţii care nu-şi permit nici măcar târfe indience se culcă cu alţi soldaţi, aşa că au şi mai multe drăcovenii pe echipament. Nu merită să-ţi baţi capul cu asta. Maiorul a înfiinţat o şcoală indiană pentru numeroşii copii care se fugăresc pe acolo şi pentru odraslele soldaţilor care şi-au luat neveste indiene. Majoritatea trişorilor de alba-neagra, a negustorilor de mărunţişuri, a fabricanţilor de coşciuge, a vânzătorilor de ser din venin de şarpe, vraci care fac minuni, glotaşi

voluntari, neguţători de orice şi toţi candidaţii pentru cele mai rele exemplare ale umanităţii şi aşa mai departe s-au adunat la est imediat ce plumbul a căzut în sticlă. Maiorul însuşi a plecat spre est aproape singur, însoţit de o companie de zece bărbaţi, pentru că umblă vorba că se va însura acolo cu o frumuseţe din Boston, aşa a constatat Lige Magan, dar nu ştim cum, dacă nu cumva a citit în vreunul dintre ziarele alea antice care ajung la noi cu pelerinii. Gorniştii şi toboşarii noştri i-au cântat la plecare şi noi l-am aclamat prieteneşte ca să aibă noroc. Sunt şi destui pelerini în fort, împuţinându-ne raţiile, şi câţi dintre ei s-au hotărât să se întoarcă spre est habar n-am, dar aproape fiecare suflet în parte de aici a plecat spre California sau Oregon şi n-a găsit nimic să-i placă pe acolo şi au luat-o înapoi spre răsărit, ajungând numai până aici înainte de venirea iernii. Bănuiesc că pământul făgăduinţei e drapat în nuanţe de gri în consecinţă. E muncă grea să faci ceva din nimic, după cum Dumnezeu poate să confirme. Eu, iscusitul ţintaş Lige Magan, Caleb Booth întors din morţi, Starling Carlton, Chipeşul John Cole, noi aveam o mică înţelegere că eram un mic grup de prieteni, nu în ultimul rând pentru jocul de cărţi. Pe Starling, care se chinuia cu grăsimea lui obişnuită în toiul iernii, când noi am fi mâncat si şobolani cu destulă tragere de inimă, îl cam suspectam că trişează împotriva lui însuşi. Ori asta, ori îşi pierdea din faimoasele talente. Dar micile noastre economii se plimbau oricum între noi, de la unul la altul, cei câţiva centi şi câteva jetoane trecând dintr-un buzunar în altul şi înapoi, şi îmi amintesc de iarna aceea ca de una cu râsete zgomotoase. Eram în cele mai bune relaţii pentru
că văzuserăm împreună măcelul. Caleb era aproape un sfânt printre soldaţi. Putea să facă o colectă în pălărie în fiecare duminică. Un om care scapă de moarte şi oroare e un om special, oamenii se uită la el când trece pe lângă ei şi spun aia şi ailaltă - uite-l peCaleb Booth, norocosul. Un om norocos este un om pe care-l vrei luptând alături de tine şi îţi dă sentimentul că lumea este un lucru misterios şi minunat. Că e mai mare decât tine, mai mare decât toate rahaturile şi tot sângele pe care le-ai văzut. Că poate Dumnezeu e pe undeva, cumva, şi are grijă de tine. Soldaţii sunt suflete aspre şi preotul de aici nu are parte de prea multă bucurie din partea noastră. Dar asta nu înseamnă că nu avem şi noi lucruri pe care le preţuim. Poveşti care spun alte poveşti chiar atunci când sunt spuse. Lucruri pe care nu ştii cum să le iei. Fiecare om cu viaţă în el s-a întrebat de ce se află pe pământ şi care o fi fost scopul probabil pentru asta. Să-l priveşti pe Caleb Booth întorcându-se din usa morţii cu rana lui mortală, ei bine, undeva înăuntru a amesteca totul cu neştiinţa însemna să ştii ceva. Nu spun că ştiam ce ştiam, nu spun că Starling Carlton sau Lige Magan au sărit în picioare şi au spus că ştiu ceva, nici alţii. Nu asta spun.

Nu, domnule.

Primăvara târzie aduce primele convoaie de căruţe şi pe maior cu proaspăta lui mireasă. Nu călăreşte pe o parte, ca femeile. Echipată decent cu pantaloni de damă. Apare la porţi ca un mesaj dintr-o ţară foarte îndepărtată, unde lucrurile stau diferit şi oamenii mănâncă de pe farfurii frumoase. Ţara se deschide ca un colet enorm şi câmpiile strălucesc cu zece mii de flori şi poţi simţi acea primă picătură de căldură tămăduitoare de zile întregi. Şi de-a lungul acestui covor imens de culori au venit maiorul şi mireasa lui. Dumnezeule atotputernic! El o duce în braţe înăuntru, cum cere

datina, şi noi stăm cu toţii în faţa apartamentului lui şi aclamăm şi ne aruncăm pălăriile în sus. Nu prea ştim ce altceva să facem. Suntem aşa de fericiţi pentru maior de parcă ne-am fi însurat noi cu ea. John Cole spune că n-a văzut niciodată o femeie care s-o egaleze. Are dreptate. Maiorul n-a scos o vorbă, dar gazetarul fortului spune că numele ei dinainte de căsătorie era Lavinia Grady, aşa că bănuiesc că are ceva irlandez în ea. Numele maiorului este Neale, aşa că cred că acum e doamna Neale. Am fost surprins să remarc numele de botez al maiorului pentru că nu cred că l-am ştiut până în acel moment. Tilson. Nenorocitul de Tilson Neale. Ceea ce a fost o noutate pentru mine. Dar aşa înveţi chestii, cred.

Ei, maiorul este un om nou acum şi e fericit ca un răţoi în ploaie, pe cuvântul meu. E plăcut să vezi ce poate face căsnicia dintr-un om ca el, care simte lumea ca pe o povară pe care trebuie să o care singur. Ea nici măcar nu iese în rochie a doua zi, aşa că bănuiesc că are de gând să rămână la pantaloni. Observ că e de fapt un soi de fustă împărţită în două. N-am mai văzut aşa ceva până acum. Bănuiesc că estul e foarte avansat şi că apar tot soiul de lucruri noi. îi plac şi acele mici jachete mexicane, cred că are zeci, pentru că în fiecare zi e în altă culoare. Cum pe vremuri am fost profesionistă, nu mă pot abţine să nu mă întreb din ce o fi alcătuită lenjeria ei
intimă. Pe vremea mea erau numai volănase si bumbac satinat. Are ceva >>
aerodinamic, e ca un păstrăv care se mişcă prin apă. Are părul lucios ca nişte ace de brad, negru ca pana corbului şi poartă o plasă presărată cu diamante peste el, ca şi cum ar fi gata de treabă. Poartă un pistol din acela nou, Colt, la cingătoare. E înarmată mai bine decât noi. Bănuiesc că noi o considerăm pe doamna Neale o femeie a-ntâia. îmi încălzeşte inima să văd cât e de bună cu maiorul. Se ţin de braţ peste tot şi ea turuie ca o moară. Tot ce spune are gramatică, sună ca un episcop. L-am văzut pe colonel
făcând cunoştinţă cu ea si s-a bâlbâit ca un şcolar. Nu-l condamn. Numai să >>) >
te uiţi la ea e ca şi cum te-ai scălda în flăcări, şi eu nici măcar nu sunt genul de bărbat care si-ar dori să o sărute. E ca si cum ai da de vreme rea. Suflă >>
peste tine. E o dulceaţă între femei, aşa cred. Mai sunt şi soţiile altor ofiţeri în fort şi chiar şi sergentul are o băbăciune de nevastă pentru păcatele lui, dar ea nu e aşa. Sunt categorii pentru orice, fără îndoială.

E ciudat cât de atent mă uit la ea. Dar vreau să aflu ceva. Vreau să ştiu >
cum îşi poartă braţele, cum îşi mişcă picioarele, mărunţişuri pe care probabil nimeni altcineva nu dă două parale. Cred că am fost fascinat de ea. Cum şi-a ridicat bărbia când a vorbit. Cum a aruncat fulgere din priviri fără ca măcar să-şi dea seama. Cum parcă are nişte lumânările în ochi. Are un
piept ca un val de pământ. Lin, defensiv. O face să arate ca şi cum ceva bun şi fin a fost fortificat. Pe vremea când eram fată, m-am gândit la expresia „misterul feminin" pentru că fusesem obligat să încerc să îl simulez cât mai bine. Aici era apoteoza nenorocitului de mister feminin.

- A dracului cucoană, spune John Cole.

Cred că aşa e. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul probabil că a pornit în raiduri

prin Mexic sau Texas pentru că nu auzim nimic de el de o bună bucată de vreme. Lucrurile merg mai departe. O bună parte din viaţă este exact aşa. Mă uit în urmă la peste cincizeci de ani de viaţă şi mă întreb unde s-au dus anii. Cred că s-au dus aşa, pur şi simplu, fără ca eu să observ prea mult. în amintirea unui om s-ar putea să fie clare numai o sută de zile, şi el a trăit mii. Nu prea ai ce face în privinţa asta. Avem depozitul nostru de zile şi ni le petrecem ca nişte beţivani uituci. N-am nici o problemă cu asta, doar o spun, aşa. Trec doi ani, trei, şi singura schimbare pe care pot să o datez în capul meu sunt cele două fetiţe ale maiorului. Bebeluşi pe care i-a împins doamna Neale afară din ea. Le-a împins afară şi apoi a început iar să umble prin fort ca de obicei, de parcă ar fi fost o nevastă indiană cu treburi de făcut. Gemene, dar nu semănau una cu alta, pentru că una avea părul negru, şi cealaltă nisipiu ca al maiorului. Nu-mi amintesc în clipa asta cum le chema, dar erau mici, oricum. Cea brunetă a fost poreclită mai târziu Stăncuţa pe baza faptului că îi plăcea să şterpelească lucruri strălucitoare. Ba nu, îmi amintesc numele lor, sigur că mi le amintesc. Hephzibah era fata brunetă, şi cea blondă era Angel. N-am putut s-o uit pe Angel. Maiorul stătea pe veranda lui gângurind spre ele în pătuţ. De ce n-ar fi facut-o, erau ale lui.

Apoi au sosit veşti de la noii noştri cercetaşi, care erau doi indieni crow buni de dincolo de Yellowstone, cum că Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul a fost văzut călare la nord-vest de Laramie. Aşa că îl urmăresc acolo şi după o zi de călărit intră, complet neştiutor că era urmărit, într-un sat nou; indienii crow au numărat cam treizeci de wigwamuri. Probabil că sergentul se aşteptase la asta pentru că avea un ordin de achiziţie pentru un tun, datat cu aproape un an în urmă, pe care i-l furnizează intendentului - care e un
om mai placid decât Cezar fără a fi nevoit să-l deranjeze pe maior şi când se luminează în ziua următoare pornim cu toată inima să vedem dacă putem localiza satul, tunul zvelt scoţând tot drumul un soi de zdrăngănit voios.

CAPITOLUL 8

Coarda arcului e trasă înapoi şi arcaşul încearcă să-l ţină cât poate de încordat şi apoi, când e mulţumit cu poziţia prăzii, poate elibera săgeata. E un moment extraordinar de ciudat când braţul nu mai poate ţine coarda întinsă si nu ai ce să faci decât să o laşi să zboare, asa că arcaşul trebuie să ştie toţi paşii muncii lui, altfel strică totul. Cam la asta mă gândeam în timp ce mergeam într-o oarecare ordine pe urmele copitelor cailor cercetaşilor noştri crow. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul era un om şiret si nu avea să fie
>>>
floare la ureche să-l prindem şi să ne răzbunăm. Sergentului i s-a părut corect ca mulţi din vechiul batalion care îi descoperise pe camarazii ucişi cu atâtea anotimpuri în urmă să meargă în ziua aceea să găsească satul. Caleb Booth era acolo, ca Iisus printre noi, reîntors la viaţă. între timp, Caleb îşi lăsase o mustaţă groasă şi avea un bebeluş cu o indiancă frumoasă sioux, oglala sioux chiar, ceea ce cred că era ciudat. Cred că dragostea îşi râde un pic de istorie.

Anul care tocmai trecuse îl istovise pe sergent şi, chiar dacă eram tineri şi nu ştiam nimic, ştiam că nu doar vârsta îl consuma. Era sfrijit acum ca trunchiul gol al unui copac uscat ieşind din pământ şi toată carnea şi chiar şi felul lui violent de a vorbi se veştejiseră cumva. Omul pe care îl considerasem a fi doar un fel de monstru si chiar un om rău se schimbase

>
în ochii mei. Era aspru ca Black Hills în purtări şi mintea lui era plină doar de comenzi, băutură şi tutun. Nu spunea niciodată un cuvânt care să nu fie însoţit de înjurături. Dar asta era doar faţada lui. Mai în spate era altceva, n-aş spune chiar grădini şi trandafiri, dar un soi de linişte stranie pe care ajunsesem să o admir. Şi chiar să mă bucur de ea, aşa că mă trezeam cu uşurinţă căutându-i compania. Ne mâna înainte pe pământul clocotind de parcă şi-ar fi dorit ca soarele american să ne ardă ca pe nişte frunze într-un foc. Era aspru şi crud când înţelegeai greşit un ordin sau coteai la dreapta când ar fi trebuit să coteşti la stânga. L-am văzut lovind soldaţi cu latul săbiei şi l-am văzut o dată trăgând spre călcâiele unui soldat care făcuse o greşeală astfel încât omul a fost obligat să ţopăie şi să chelălăie ca să scape cu viată. Dar era un manual de război si acţiuni de război si nu a condus
>>>>
niciodată compania în detrimentul acesteia. Şi chiar dacă nu era el vinovat de masacrarea camarazilor noştri în urmă cu un an, se considera a fi într-o oarecare măsură, iar gândul lui de răzbunare era un calcul prin care să pună la locul lor lucrurile care nu erau în ordine după părerea lui. Că era un cântăreţ oribil am mai spus şi numai amintirea tonurilor lui sinistre mă sileşte să o mai spun o dată şi mă rog ca în paradis cântatul să fie exclusiv treaba îngerilor.

Trec o zi şi o noapte şi sergentul continuă să ne ţină în mişcare şi se opune somnului. Sergentul crede că mergem atât de departe spre nord-vest că nenorociţii de indieni crow ne duc la ei acasă în Yellowstone. E o regiune ciudată despre care auzim mereu poveşti. în dimineaţa celei de-a doua zile începem să înaintăm prin pădure şi terenul devine mai abrupt şi sergentul îi dojeneşte zdravăn pe indienii crow.

- Sunteţi cei mai sonaţi lupi după care m-am luat vreodată, le spune sergentul. Cum vă gândiţi că pot să caţăr tunul ăsta pe grămada asta de bolovani?

Asa că tunul e lăsat în urmă cu o duzină de oameni care vor fi nevoiţi să-l >> ridice pas cu pas pe scripeţi şi tot soiul de alte munci grele în bătaia soarelui. E un negru pe nume Boethius Dilward care mână catârii ce trag tunul, şi se spune că e cel mai bun conducător de catâri din tot regimentul, dar oricum. Catârii preferă terenul plat, la fel ca fiinţele umane. Boethius Dilward clatină şi el din cap înspre indienii crow.

- Fă tot ce-ţi stă în putinţă, Boethius, spune sergentul, şi scuze din partea mea pentru tâmpenia asta.

- Am să urc tunul, domnule, spune Boethius, n-aveţi nici o teamă.

- Doar ai grija sa mergi mainte ca o capnoara, fara zgomot, ma auzi, Boethius?

- Da, domnule, aşa o să fac, spune el.

- La naiba, spune sergentul.

După numai patru sau cinci ceasuri începem sa zărim o regiune a cărei frumuseţe ne pătrunde până la os. Când spun frumuseţe, chiar frumuseţe vreau să spun. Adeseori în America poţi s-o iei razna din cauza urâţeniei lucrurilor. Iarbă care se întinde pe mii de kilometri fără ca măcar un deal să o întrerupă. Nu zic că nu e frumuseţe şi la câmpie, mă rog, este. Dar nu apuci să călătoreşti prea mult la câmpie, că începi s-o iei razna. Poţi să te înalţi în

sa si să te uiţi în jos la tine cum călăreşti, e ca si cum monotonia nesfârşită te face să mori, să te întorci la viată si să mori din nou. Creierul ţi-e topit în castronul lui de oase şi pur şi simplu vezi peste tot minuni atroce. Ţânţarii îti mănâncă fundul la cină si devii un lunatic cu halucinaţii.

> > > > J

Dar acum, la mare depărtare zărim un teritoriu care începe să sugereze că poate a fost un om acolo şi l-a pictat cu o pensulă uriaşă. Alege un albastru la fel de strălucitor ca apa în cascade pentru dealuri, iar pentru păduri are un verde atât de verde că te gândeşti că poate fi folosit pentru a face zece milioane de nestemate. Râurile ard prin el cu un albastru emailat. Soarele imens şi arzător îşi vede de treabă pârjolind toată această culoare splendidă şi se descurcă al dracului de bine cale de patru mii de hectare de cer. Un zigzag de creste negre se înalţă în apropiere, pure şi ciudate, dintre ierburile topite. Apoi o bandă lată de roşu traversează cerul şi roşul este roşul pantalonilor pe care-i poartă soldaţii zuavi. Apoi o dungă colosală de albastru ou de pasăre. Opera lui Dumnezeu! Liniştea e atât de profundă că te dor urechile, culoarea e atât de puternică, încât te dor ochii holbaţi. Un om depravat ar putea plânge la asemenea scene pentru că par să-i spună că viaţa lui nu e acceptată. Rămăşiţele inocenţei îi ard în piept ca un tăciune în soare. Lige Magan se uită la mine, întorcându-se în şa. Râde.

- Frumoasă regiune, spune el.
- Aş spune că da, răspund eu.
- De ce nu-mi spui mie asta? îl întreabă Starling Carlton din partea cealaltă. Pot să fac şi eu o apreciere a unui peisaj la fel de bine ca soldatul McNulty.
- Dar nu-i aşa că e extraordinar, Starling? spune Lige, ca şi cum n-ar şti că Starling se enervează la aşa ceva.

Dar ştie. Apoi Starling cedează şi decide ca de dragul prieteniei să-l urmeze pe Lige în genul acela de conversaţie uşurică.

- Frate, spune Starling. Este, efectiv este.

Apoi Starling pare cu adevărat fericit. Apoi şi Lige la fel.

- La naiba, spune sergentul, păstraţi liniştea acolo, fir-ar al dracului.
- Da, să trăiţi, spune Starling.

Se apropie amurgul şi acelaşi Dumnezeu trage uşor o cârpă neagră şi zdrenţuită peste opera lui. Indienii crow se întorc într-un nor de praf şi grabă, satul e la numai jumătate de kilometru în faţă, sergentul ne cere să descălecăm şi acum ne găsim în poziţia stânjenitoare de a fi nişte europeni împiedicaţi care merg pe jos pe lângă un sat de genii în ceea ce priveşte luatul urmelor şi vigilenţa. Trebuie să fim mai buni decât de obicei în noaptea asta, iar caii trebuie să fie liniştiţi, ceea ce nu e chiar mereu în regulamentul cailor şi, mai mult, nădăjduim şi ne rugăm ca tunul să vină în linişte prin beznă, nu să sune ca cele şapte viziuni ale lui Ezechiel. Bucătarul ne împarte provizii uscate şi stăm pe vine ca nişte oameni fără adăpost şi le mâncăm, neîndrăznind să aprindem focuri în faţa provocărilor nopţii. Nimeni nu spune prea multe şi ceea ce se spune sunt lucruri lejere şi zeflemele pentru că vrem să ne păstrăm avantajul în faţa fricii. Frica e ca un urs în grota persiflării. N-am dormit de două nopţi deja şi acum, când globul de nădejde al soarelui îşi face din nou apariţia la orizont, ne dor oasele şi minţile ne sunt străine şi reci. Cam pe la patru noaptea, după ceasul de buzunar al

sergentului, tunul a ajuns trosnind şi pocnind în urma noastră şi sergentul a trimis întreaga companie să-l care la locul lui. A fost o muncă al dracului de nebună. Trebuie să demontezi rotile si căruţul, să iei tunul şi să cari greutatea a zece cadavre prin tufişuri pline de ţepi şi pământ stâncos. Apoi muniţia, ghiulele cele mari şi capsele detonante ca nişte versiuni Brobdingnag[2] a ceea ce folosim pentru muschete. Duce catârii şi caii înapoi mai bine de un kilometru, Boethius adică. Atunci rămânem numai pe cele două beţe personale. îi auzim pe blestemaţii de sioux cântând şi strigând de parcă ar fi o sută de copii lăsaţi de capul lor de mamele lor. Nu e tocmai un sunet care să-ti liniştească mintea. Cred că nu-
s singurul ins care se întreabă ce mama dracului facem acolo. Răzbunare, desigur, dar avem vreo cale să ne răzbunăm? A dracului prostie, oricum ai privi-o. Dar nimeni nu scoate o vorbă. Ni-l amintim pe sergent stând singur la locul masacrului si ni-l amintim retezând nasurile. Caleb Booth cu
>
siguranţă îşi aminteşte şi alte lucruri, de vreme ce a fost acolo ca să le vadă. A zăcut singur în cort cu toţi camarazii morţi în apropiere, dar a ştiut că aveam să venim. A spus că ştia că o să venim şi am venit. Ceva ne leagă strâns în toate acestea. Aşa că muncim pe întuneric, împleticindu-ne ca nişte beţivi, pregătind tunul, iar sergentul îşi şopteşte celelalte ordine şi cum trebuie să ne aranjăm în formă de semilună ca să putem acoperi cu focurile de armă o parte cât mai mare a satului după ce tunul a făcut ce-a putut mai rău. Indienii crow spun că e o râpă adâncă şi întunecoasă în spatele corturilor aşa că ne gândim că-i putem acoperi pe fugari şi din stânga şi din dreapta. Femeile vor încerca să scoată copiii şi bărbaţii o să le protejeze până când ajung într-o oarecare siguranţă. Dacă Cel-Care-a-Prins-Primul- Calul nu se dezminte, va lupta la fel de sălbatic ca o pumă. Nu e simplu ceea ce facem noi. Dacă indienii sioux preiau controlul, ajungem hrană la porci. Nu vor avea milă sub nici o formă pentru că ştim că nu am văzut nici înainte nici un semn de milă.

Sergentul nu e vreun novice şi şi-a aşezat arma pe un teren mai înălţat, folosindu-se de logica lui chiar şi pe întuneric şi asta pare corect când lumina aurie slabă a dimineţii inundă pământul. Frumuseţea ei pare acum trădătoare, şi inimile noastre sunt bolnave de frică. Nu părem să ne încălzim deloc şi totuşi ne mişcăm cu vigoare, şi silueta slăbănoagă a sergentului vine încoace, se duce încolo, face semne cu mâinile şi cu braţele, nu stă o clipă locului. Fumul focurilor noi se înalţă din tabăra indienilor şi pare deodată că am fi oamenii iadului pătrunzând în paradis. Atunci ce e cu durerea asta, cu durerea asta apăsătoare? Care ne apasă. Tunul este amorsat, încărcat şi pregătit. Tunarul este Hubert Longfield, născut în Ohio. Jumătate din faţa lui lungă şi subţire e albăstruie din cauza unei accidentări vechi pe câmpul de luptă. Tunurile explodează când au ele chef, nu ştii niciodată. Face toată treaba cu tunul de parcă ar dansa un
vechi dans ciudat. Poziţionează şi împinge şi deschide şi porneşte. Stă cu sfoara pentru tragere în labele lui pătate cu albastru. Acum aşteaptă ordinul, acum şi-l doreşte. Mai sunt doi tunari gata să realimenteze cu muniţie. Toate feţele soldaţilor sunt întoarse spre ei, o lună lungă şi suplă de bărbaţi. Trebuie să fie ora şase acum şi toţi pruncii şi copiii din tabără se agită şi toate femeile sunt lângă ceaune. Vedem clar ca în nişte decupaje două piei

de bizon negre şi ţepene întinse pe rame din lemn. Dumnezeu ştie unde au găsit acei bizoni, probabil că s-au dus departe după ei. Acum pieile se usucă la viteza de uscare a pieilor, ceea ce înseamnă mai lent decât curge pârâul timpului. Wigwamurile sunt bine dotate şi nu se vede nici urmă de starea jalnică pe care s-ar putea să începi să o vezi când te întorci spre est. Aici nu i-a atins mai nimeni dintre noi. Oamenii ar bea cu bucurie whisky dacă ar găsi, dar ar bea orice ar găsi într-o clipă. Un indian sioux poate să zacă beat o zi întreagă, dar a doua zi e din nou Hectoral lui Homer. Oamenii aceia dinaintea noastră au încheiat un tratat cu colonelul, dar de îndată ce articolele nenorocite au fost ignorate, s-au întors la ceea ce ştiau ei. Dacă aşteptau proviziile guvernului, mureau de foame.

Sergentul îşi şopteşte ordinul ca pe cuvântul unui îndrăgostit, şi Hubert Longfield trage de sfoară şi tunul urlă. Este urletul a o sută de lei într-o încăpere mică. Ne-am acoperi cu plăcere urechile cu mâinile, dar ridicăm muschetele şi le aliniem în direcţia wigwamurilor. Aşteptăm fuga de şobolani înnebuniţi a supravieţuitorilor. Trece o perioadă de timp lungă cât Geneza şi aud şuierul obuzului, un sunet pătrunzător, şi apoi îşi face obişnuitul bum-bum şi intră în burta paradisului şi îşi împrăştie distrugerea, laturile corturilor sunt smulse ca nişte feţe, suflul violent al exploziei turtindu-le pe altele, dezvăluind oameni în diferite stadii de surprindere şi groază. Urmează îndată uciderea şi moartea. Sunt vreo treizeci de corturi şi numai acest obuz a produs de unul singur un cancer negru arzând în mijloc. Nevestele adună copiii de toate mărimile şi se uită disperate în jur, ca şi cum n-ar şti ce direcţie ar fi mai sigură. Apoi sergentul dă un ordin cu glas tare, din moment ce cartea noastră de vizită a fost deja livrată, şi noi tragem cu muschetele aliniate şi gloanţele noastre intră cu ură în lemn,
piele şi carne. Imediat, o duzină de neveste se lasă la pământ şi copiii se agaţă de ele sau încearcă să fugă. Dar acum douăzeci de războinici aleargă cu puştile lor şi acum Hubert se pregăteşte să tragă din nou şi trage. O bună parte din tabără dispare cam cum ai şterge de pe faţa pământului o pictură. Ca şi cum gloanţele noastre ar fi slabe şi ineficiente, părem să rănim de două ori mai mulţi decât ucidem. Mulţi se împleticesc, ţinându-se strâns cu mâinile de răni, ţipând, dar acum războinicii par să-şi fi făcut calculele şi încearcă să ducă femeile şi copiii spre fundul satului.

- Foc, băieţi, foc, strigă sergentul nostru şi noi reîncărcăm ca nişte lunatici şi tragem.

Praf de puşcă, glonţ, amorsează, încarcă, apasă pe trăgaci şi foc! Praf de puşcă, glonţ, amorsează, încarcă, apasă pe trăgaci şi foc! Iar şi iar, iar şi iar, Moartea adună suflete din sat în goana ei frenetică. Ne apucă pe toţi pandaliile unei amărăciuni ciudate, dar complet răzbunătoare, sălbatice, soldaţi decişi să distrugă totul, să anihileze. Mai puţin de atât nu ne-ar alina setea. Nimic altceva nu ne-ar potoli foamea. Scriem finalul poveştii morţii camarazilor noştri în vântul fierbinte al verii. Tragem şi râdem. Tragem şi strigăm. Tragem şi plângem.

- Continuă, Hubert, trage de sfoară.
- Fii atent, Boethius, în spate, la cai.
- Ridică-ţi muscheta, John Cole, trage şi mai trage o dată.

Şiruri albastre de bărbaţi, arătând plini de viaţă, pentru că Moartea este o prietenă nestatornică.

Sergentul dă ordin să ne fixăm baionetele şi pornim înainte să le trecem prin toţi cei pentru care obuzele şi gloanţele şi-au arătat o milă înşelătoare. Dacă războinicii ne-au stat în cale, abia dacă am observat. Plini de forţa răzbunării, pare că nici un glonţ nu poate să ne rănească. Temerile noastre sunt arse în cuptorul de topit al bătăliei, lăsând loc doar unui curaj ucigaş. Acum am putea fi copiii celeşti plecaţi să fure merele din livezile Domnului, fără teamă, fără teamă, fără teamă. Durerea noastră se înalţă spre ceruri. Curajul nostru se înalţă spre ceruri. Ruşinea noastră se agaţă în el, ca şi cum durerea şi curajul nostru ar fi nişte tufişuri.

Bărbaţii sioux stau ghemuiţi în spatele a orice îi poate proteja, dar când ajungem la marginea satului lor se ridică fără ezitare şi, cu piepturile goale, se împotrivesc asaltului nostru. Fiecare dintre noi are în muschetă muniţie care trebuie păstrată pentru o lovitură sigură, dacă poate exista aşa ceva în mizeria asta de bătălie. îl văd cu coada ochiului pe Caleb Booth căzând sub salvele indienilor. îşi trag cuţitele de la cingătoare şi urlă şi e un soi de disperare voioasă şi nebună în asta, care aprinde un foc dement în inimi. Nu suntem amanţi alergând să ne îmbrăţişăm, dar există chiar şi aşa un sentiment de înfiorătoare uniune, ca şi cum curajul ar tânji să se împreuneze cu curajul. Nu pot să contrazic asta. Nici un luptător de pe pământ nu se luptă mai vitejeşte decât vitejii sioux. Şi-au dus femeile şi odraslele la adăpost, şi acum, în ultimul moment de disperare, trebuie să rişte totul ca să le apere. Dar obuzele au produs daune îngrozitoare taberei. Acum pot vedea clar trupurile sfârtecate şi sângele şi oribila măcelărie a carnagiului pe care au produs-o florile acelea înflorite din metal. Fete tinere întinse peste tot ca nişte victime ale unui dans al morţii. E ca şi cum am fi oprit ceasul uman al satului, aşa mă gândeam atunci. Acele s-au oprit şi orele nu vor mai exista. Războinicii vin spre noi ca nişte demoni perfecţi, dar voi permite vârtejul magnific şi profund. Avem atâta sânge în inimile noastre că pot fi şi bombe. Acum o să ne luptăm corp la corp şi o să cădem şi o să ne ridicăm, suntem treizeci de soldaţi împotriva a şase sau şapte, atâţia au ratat bombele şi gloanţele noastre. Sunt oameni cruzi, cu
amărăciunea tratatelor inutile în burţi. Chiar si în strălucirea bătăliei văd cât
>>
sunt de înfometaţi, trupurile lor de bronz au muşchi lungi şi sunt descărnate. îi ucidem pe aceşti bărbaţi numai cu forţa numărului. Acum nu mai rămân decât femeile din adăpost. Sergentul, gâfâind ca un cal bătut de vânt, opreşte tărăboiul morţii şi trimite doi bărbaţi să coboare în râpă şi să adune femeile. Ce are de gând să facă nu prea ştim, pentru că femeile se ridică în grabă de unde au stat întinse în iarbă şi, cu ţipete ascuţite ca tăişurile săbiilor, îi atacă pe soldaţii uluiţi şi sunt cuprinse de o frenezie a înjunghierii. Alţii dintre noi aleargă încolo şi le ucid pe acele femei. Acum, patru, cinci dintre noi sunt morţi, şi ele toate. Trecem cu teamă peste buza
râpei. Ne uităm în jos în adâncurile ei pline de stânci golaşe şi, într-un adăpost, sunt vreo doisprezece puişori de măcelărit, cu feţele în sus, de parcă s-ar ruga să-i vadă pe ai lor întorcându-se după ei. Dar asta nu se poate întâmpla.

Acum sergentul scoate foc pe nări pentru că iscoadele crow îi spun că Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul nu este printre morţi. Ce-am făcut a fost să-i ucidem familia, inclusiv pe cele două soţii. Şi pe singurul său fiu, se pare.

Sergentul pare mulţumit, dar John Cole îmi şopteşte că nu e atât de sigur. Sergentul nu e niciodată atât de inteligent în unele privinţe, spune el, dar ca să-l aud numai eu. Sergentul se gândeşte să-i aruncăm pe copii în râpă, dar Lige Magan şi John Cole sugerează că am face mai bine să-i luăm cu noi. Să-i ducem la fort, unde pot fi îngrijiţi. Mica noastră şcoală îi va primi, spun ei. Ştiu fără cea mai mică urmă de îndoială că se gândesc la maior şi la doamna Neale. Tot ceea ce s-a petrecut a fost fără să ne-o spună maiorul şi venirea doamnei Neale a adus precauţia în sufletul fiecărui bărbat. Spun doar cum a fost. Sergentul poate să ucidă câţi războinici pofteşte, dar deja vom da socoteală pentru femei. Sergentul poate să spună la dracu de câte ori pofteşte, dar e adevărat.

- Ai dracului estici nu ştiu nimic, spune el. La dracu!

Nu vorbeşte nimeni, aşteptăm ordinele. Starling Carlton nu scoate o vorbă, dar îngenunchează lângă marginea râpei cu ochii închişi. Faţa uscată a sergentului pare ursuză şi mânioasă, dar ne spune să adunăm copiii. Suntem atât de obosiţi că nu înţelegem cum o să ne întoarcem la fort. Avem sângele intact în trupurile noastre, dar simţim că sângerăm în pământ. Avem câţiva soldaţi morţi de îngropat, câţiva băieţi din Missouri. Un tinerel din Massachusetts, care era ajutorul lui Boethius Dilward la catâri. Şi Caleb Booth. Sergentul se adună şi-şi lasă supărarea la o parte şi nu ratează să spună câteva cuvinte înălţătoare. De aceea încă îl mai ascultam pe sergent. Tocmai când credeai că o să se ducă dracului cu siguranţă, ne arăta că nu era chiar cel mai rău.

Ţara uriaşilor în Călătoriile lui Gulliver de Jonathan Swift

CAPITOLUL 9

Dar moartea venea şi după sergent. Zăcea întins la infirmerie, acolo unde s-a dezgheţat John Cole la vremea lui, şi puteai să mergi să-l vizitezi. La început, nu spunea prea multe, dar încet-încet părea că vrea să vorbească mai mult. Intendentul infirmeriei, care era tot ce aveam pe post de doctor pe vremea aia, făcea tot ce putea, dar nu prea erau multe de făcut în afară de a-l curăţa. Toată tevăria din stomacul lui putrezea si uneori îi ieşea căcatul pe gură, ca şi cum şi-ar fi pierdut simţul direcţiei pe câmpiile din trupul sergentului. Era încă sergentul, nu puteai pur şi simplu să-i spui nimic, trebuia să păşeşti cu băgare de seamă de frica furiei lui. Un nemernic încărunţit ca el nu se schimbă pe patul de moarte. Dar, la sfârşit, ceea ce mi-a spus mie a fost că nu ştia la ce folosea viaţa. Atât a spus. A spus că i se părea foarte puţin când privea înapoi, cu toate că i se păruse destul de mult când trecea prin ea. A spus că avea un frate în satul Detroit, dar că probabil nu avea nici un rost să-i scriem, pentru că nu ştia să citească. De fapt, acest schimb de cuvinte a avut loc într-o seară de toamnă târzie, când ultima urmă de căldură a anului încerca să se agaţe cu degete nesigure în vânt. Intendentul abia închisese fereastra, dar oricum răsuflarea de afară încă stăruia în odaia din lemn. Spaţiile reci ale curţilor dintre clădiri. Sergentul era acum mai degrabă o mână de oase decât un bărbat. Părea un sfânt bătrân sculptat într-o biserică, dar încă mai vorbea ca un suflet păcătos ce era. Nu o spun cu răutate. Era un soi ciudat de om, asta negreşit. în general crud şi nechibzuit, dar era un filon de altceva nenumit. Stăteam singur cu el, uitându-mă la faţa lui suptă în semiîntuneric. Ochii subţiri încă sclipeau. Boala îi înnegrise faţa. Vorbea despre Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul şi despre

cum spera că o să-l prindem până la urmă. I-am spus că vom sta cu ochii pe el. Mă gândeam că poate acum ne-am reglat conturile, dar nu i-am spus-o. Apoi sergentul a părut să plece un pic pe coclaurii minţii în Detroitul tinereţii lui, când fratele lui începuse să se descurce bine în afaceri
şi apoi a ucis un om. A scăpat de ştreang ca prin urechile acului pentru că nu au existat martori. A căzut în depresie, asta mi-a spus sergentul. Părea un alt om când vorbea despre fratele lui. Mi-a spus că mama lui era o femeie bătrână şi dură şi că tatăl lui a fost ucis în 1813 în timp ce se lupta cu pieile roşii de-a lungul frontierei de atunci, Kentucky. A spus că singurul lui regret a fost că s-a însurat cu o femeie care nu l-a plăcut şi că nu a divorţat niciodată de baborniţă ca să încerce o clipă să caute o a doua doamnă Wellington. Sergentul! Ei bine, toate astea m-au surprins, lasă-mă să-ţi spun! Dar un muribund poate să spună ce doreşte. Nu trebuie să fie adevărat. Apoi moare.

- Cel puţin nu mai trebuie să-l ascultăm cântând, spune Lige Magan.

Cam tot în această perioadă, doamna Neale i-a luat la şcoala ei pe plozii indieni capturaţi. S-a dovedit că pe prima născută a Celui-Care-a-Prins-Primul-Calul o chema Winona, ceea ce în dialectul sioux înseamnă Prima-Fiică, potrivit domnului Graham, tălmaciul. Să tot fi avut şase sau şapte ani pe atunci, dar cine putea spune, pentru că documentele lor erau la fel de bune ca ale neamului meu din Irlanda.

Ei bine, nu eram singurul suflet care credea că poate conturile erau acum reglate între căpetenia indiană şi binecuvântata armată. Sergentul nu era de mult în mormântul lui umil când domnul Graham a primit un soi de comunicare şi ni s-a spus că Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul dorea să ne facă o vizită. Colonelul şi maiorul au început o discuţie pe tema asta şi s-a decis să acceptăm vizita, în ideea că poate va duce la vremuri mai bune între noi şi triburi. Totul era îngrozitor de stârnit şi colonelul se temea de un război total în câmpie, aşa a spus. Şi apoi poate că maiorul şi-a adus aminte de vremea când căpetenia ne-a salvat din marşul foamei şi, cu toate că punea şi masacrul la socoteală, nu a uitat nici de treaba făcută de răposatul sergent, cu măcelărirea soţiilor şi a fiului căpeteniei. în adâncul inimii, maiorul lupta întotdeauna pentru dreptate, chiar cred asta, şi cum avea o părere corespunzător de proastă despre omul de la conducere, putea lăsa suficient spaţiu de manevră când era indicat. Soldaţii înşişi, adesea când
ieşeau în lume, se dedau la zaiafeturi si băutură si deseori izbucneau chiar
>[7]> >
si în tabără scandaluri care se lăsau cu mai mult decât vânătăi si larmă. Dar, aşa cum se spunea despre temutele Black Hills că ar fi împestriţate cu aur, el considera că aşa era şi omul. în plus, avea doctoria civilizatoare a doamnei Neale, o femeie care ar fi putut fi predicator, dacă n-ar fi avut despicătură. Amestecul de frumuseţe şi religie din ea putea face soldaţii să leşine de ceea ce poate fi considerat numai dragoste. Poate şi dorinţă.

Dacă sergentul ar fi fost încă pe pământ, nu e foarte probabil că ar fi tolerat această ocazie. Dar sergentul îşi prezenta acum numele, cu o mână tremurândă, bănuiesc, la Porţile Raiului.

Ziua stabilită a fost rece, uscată si întunecoasă. Râul din fata fortului părea rece şi trist, ceea ce John Cole numea pământ „spân" se neliniştea în jurul nostru de nişte pete rătăcite de gheaţă şi zăpadă. Un număr apreciabil de clădiri răsăriseră dincolo de protecţia fortului. Era o incintă pentru şelărie

pictată într-un verde muribund şi biroul agentului indian era trântit fix în afara cortului ca o poezie în mijlocul povestirii simple a tuturor celorlalte lucruri. Dintr-un motiv oarecare, veniseră tencuitori şi tâmplari tocmai de la Galveston, Texas, ca să aranjeze locşorul acela. în ceea ce priveşte fortul nostru, era destul de dărăpănat pe alocuri, dar colonelul îl ţinea în perfectă ordine, atât cât îi permiteau fondurile.

Porţile mari, cu arcada lor veche din buşteni păreau să amintească de vremuri uitate. Ne-am trezit că mult subţiatele noastre trupe de cavalerie erau aliniate în faţa casei maiorului, adică în capătul celălalt al terenului de paradă. Aveam muschetele încărcate, dar ni s-a spus să le ţinem agăţate lejer la centură. Lui Boethius i s-a spus să îşi aşeze cele două tunuri în spatele grajdului ca să poată fi aduse în caz de nevoie, dar nu cred că maiorul a crezut măcar pentru o clipă că va fi necesar. Nu, domnule. Maiorul credea că a citit sufletul omului ca o pe o carte deschisă şi că putea conta pe interpretarea acelei biblii bizare. Mai întâi, santinelele de pe zidul de deasupra porţilor au strigat la vederea călăreţilor sioux, venind agale din depărtare şi oprindu-se la vreun kilometru distanţă. Acum domnului Graham i s-a ordonat să se ducă la ei călare şi să vadă despre ce era vorba, şi domnul Graham încalecă şi iese pe poarta deschisă împreună cu doi soldaţi care tremurau uşor. Am observat că Starling Carlton le-a ţinut poarta deschisă şi a ferecat-o bine în urma lor. Au plecat ca nişte oameni care aşteaptă mai degrabă moartea decât Crăciunul. Locul îndepărtat pe care aşteptau indienii era suficient de înalt să-i putem zări. Nu era nici un suflet care să vrea să fi plecat cu domnul Graham şi cu escorta lui. Domnul Graham era un omuleţ chel, deci cu greu putea fi o ameninţare pentru cineva. Cei doi soldaţi care erau cu el păreau spanioli cu ochii negri din
Texas si nimeni nu le-ar fi dus dorul dacă ar fi fost ucişi. Sau asa credeam
>>>
eu. Cred că mă amuzam în toată tensiunea. Şi apoi domnul Graham ajunge cum se cuvine la grupul de indieni sioux şi probabil că latră, cum spune John Cole, şi lătratul ţine o vreme, şi apoi domnul Graham se întoarce maiestuos ca un mic rege şi privirile de uşurare de pe feţele soldaţilor sunt o imagine nepreţuită. Căpetenia vrea să vină singur, spune el, ca dovadă a bunelor sale intenţii, şi să discute cu maiorul. îi aud pe câţiva soldaţi râzând pentru că se gândesc că poate îl vom putea împuşca atunci pe bandit. Dar ei nu-l cunosc pe maior şi poate Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul îi cunoaşte cartea maiorului la fel de bine cum i-o cunoaşte şi acesta pe-a lui. E un fel de aranjament care tulbură inima. Trebuie să admiri un bărbat care va pleca pe cal de lângă tovarăşii lui înarmaţi şi va veni la porţile unui alb. Starling Carlton a lăsat porţile larg deschise după ce a intrat domnul Graham şi îl putem vedea cu toţii apropiindu-se de căpetenia indiană. în depărtare remarcăm în special frumuseţea exuberantă a acoperământului pentru cap şi a hainelor care flutură. Poartă pe piept o placă din metal dintr-un aliaj făcut de albi, fără îndoială, dar pare că o poartă ca pe o podoabă mare, şi nu ca pe o armură.

Acum se apropie mai mult şi mai văd şi altceva. Având în vedere că e o iarnă uscată şi că vânatul e atât de neîndestulător cât să fie doar un zvon, nu sunt foarte surprins de faţa lui sfrijită şi distrusă ca a zeiţei iernii înseşi. Picioarele lui sunt numai nişte beţe ciudate de o parte şi de alta a poneiului si animalul însusi e schilod si bolnav. Foametea i-a intrat în inimă acestui

>>>
bărbat. La porţi, descalecă frumos, cu toate că nu are scări la şa, şi îi înmânează lui Starling Carlton puşca şi cuţitul. Apoi îşi trece o mână peste faţă şi păşeşte pe terenul mohorât de paradă. O mică zare de ninsoare s-a stârnit dinspre râu şi în fort se strecoară un vânt afurisit care şuieră printre clădiri. în ceea ce-l priveşte, maiorul merge şi el neînarmat, cu domnul Graham, pe care-l poate vedea oricine cât e de îngrijorat şi disperat. Feţişoara lui nenorocită transpiră ca un perete rece.

Căpetenia îşi începe tirada şi domnul Graham traduce discursul cel lung. Aparent tot ceea ce contează e că şeful îşi vrea fiica înapoi. Se întâmplă ca doamna Neale să fie în picioare pe veranda şcolii cu toate feţele copiilor indieni aliniate în spatele ferestrelor întunecate, ca o mulţime de luni. Căpetenia vorbeşte din nou în stilul lui înflorit şi face referire la lucruri ca dragostea şi demnitatea şi războiul. Indienii vorbesc ca romanii, asta-i sigur. Maiorul răspunde din nou şi mi se pare că înclină să-i dea fata. Trebuie să se coacă vreun târg şi soldaţii nu au nici o problemă. Văd şi ei cât de slab e şeful indian, nu prea mai arată a războinic. E cam trist, mă gândesc eu. Cred că e trist. Cunoaştem războiul rece şi brutal şi cum se poartă aici, în câmpie, pentru că l-am purtat. Nu există soldat care să nu aibă un locşor ciudat în inima lui nenorocită pentru duşman, asta e foarte clar. Probabil datorită faptului că trăim în acelaşi timp şi în acelaşi loc şi suntem cu toţii clienţii aceluiaşi trişor de alba-neagra.

Ei, cine poate şti tot adevărul. Maiorul întoarce capul şi strigă la nevastă-sa şi îi spune să o lase pe fetiţă să iasă din şcoală. Doamna Neale îşi izbeşte palmele de picioare, dar se dă înapoi şi face imediat cum i s-a spus. Fetiţa iese ca o scânteie de foc cafeniu şi ţâşneşte de-a lungul taberei şi se opreşte lângă căpetenie. El e foarte tăcut şi se apleacă spre ea şi o ridică în braţe. Maiorul Neale încheie întrevederea, cum s-ar spune, şi porneşte înapoi spre noi, iar căpetenia şi povara lui pornesc spre partea cealaltă. Starling Carlton stă acolo cu muscheta şi cu cuţitul ca uşierul negru de la vechiul saloon din Daggsville. Furtuna de zăpadă e doar un văl din fire rare, putem vedea totul. Suntem tensionaţi ca şi cum ar trebui să tragem, dar nu avem nici un motiv. E doar un indian solitar care nu are cu ce să tragă înapoi. Om fi negri la suflet când ne vine la mână, dar e un filon numit dreptate în oameni care nu arde niciodată complet. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul se
duce înapoi la Starling Carlton, şi Starling Carlton îi spune ceva. Bineînţeles că şeful indian habar nu are ce i se spune, aşa că Starling Carlton repetă mai tare. Spune ceva de genul aia-i o puşcă mai bună ca a mea, poate ai putea să mi-o dai mie.

- Ce dracu spune? întreabă John Cole.

- Spune că şeful are o armă mai bună ca a lui, îi zic eu.

- Ce dracu, spune John Cole.

Apoi Starling pare să se calmeze un pic şi maiorul porneşte spre ei, poate ca să potolească disputa, dar se opreşte când îl vede pe Starling întinzând puşca. Căpetenia o ia cu mâna stângă şi o sprijină de antebraţ pentru că altfel nu are cum cu fata pe celălalt braţ. Apoi, exact în clipa aia, Starling Carlton scoate din teacă vechiul cuţit indian şi se repede la căpetenie. Nu există forţă pe pământ să-l poată opri pe Starling Carlton să sară la tine pentru că are greutatea unui viţel de bizon. Iisuse, înfige pur şi simplu cutitul

în coastele şefului. Fetita ţipă si cade din braţele tatălui ei. Puşca pare să se descarce atunci şi Starling Carlton ţopăie şi urlă pentru că glonţul i-a lovit piciorul. O să şchiopăteze cu piciorul ăla pentru tot restul zilelor, mamgândit eu. Cu cuţitul încă atârnându-i în rană, ca un taur mexican în arena, căpetenia îşi ridica din nou fiica şi se arunca împreuna cu ea pe spinarea poneiului şi, întorcând animalul, izbeşte din pinteni ca un diavol şi porneşte într-un galop frenetic. Se vede că poneiul e la fel de surprins ca noi. Câţiva soldaţi se gândesc să tragă după el, dar bănuiesc că şeful indian nu are de gând să se lase doborât aşa uşor şi oricum soldaţii trag prin deschizătura porţii. Starling Carlton urlă la ei să se oprească. S-a ales deja cu un glonţ în picior, nu-i de ajuns? în depărtare îi poţi vedea pe războinicii sioux agitându-se pe lângă caii lor ca untul bătut în putinei.

Apoi ţintaşul nostru cel iscusit, Lige Magan, aleargă pe terenul de paradă şi se urcă pe zid pe cea mai apropiată scară şi trage spre indianul în galop. Maiorul îi strigă lui Lige să se oprească, dar poate că brusc Lige nu mai ştie engleză. Ştii în adâncul inimii că nu are nici o şansă să nimerească nimic. Apoi se întâmplă ceva ciudat. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul pare să se oprească din galop şi să-şi întoarcă poneiul spre noi. Ceva a fost lovit, e clar, dar nu e nici căpetenia, nici poneiul. Doamna Neale ţipă şi o ia la fugă spre porţi şi maiorul trece pe lângă ea şi o apucă de talie ca să-i împiedice cursa. E ca şi cum timpul s-a oprit în loc şi furtuna a încremenit şi nimic nu va mai merge mai departe. Pe vecie soţia maiorului va fi oprită din goana ei şi căpetenia îsi va întoarce calul si se va uita la noi ţinând în braţe cadavrul copilei sale. Pe vecie va continua Starling Carlton să urle ca prostul de durere şi doamna Neale va boci şi pe vecie norii negri ai înserării vor încremeni pe firmament, şi Dumnezeu se va retrage din nou din calea noastră.

Cel care rupe vraja este Boethius, alergând din aleea din fund să vadă dacă si-a ratat semnalul.

>

Maiorul decide să lase în suspensie întrebarea ce dracu făcea Starling Carlton şi recunoaşte a doua zi la paradă că nimic bun nu avea cum să iasă din planul acela oricum. Acum vede asta, prea târziu. Ninsoarea cade ca pâinea cerului care nu-l hrăneşte pe poporul lui Israel. Poate că maiorul simte că zilele din trecut sunt pe moarte şi că vin zile noi. Lige spune că a încercat doar să-l împuşte pentru Caleb Booth şi că nu a vrut să omoare fetiţa. Toată lumea a înţeles asta. Maiorul pare hotărât să o lase baltă. Dar asta nu-l opreşte pe John Cole să-l întrebe pe Starling Carlton câteva nopţi mai târziu, în cazarmă, ce dracu făcea. Starling Carlton e prieten, aşa că trebuie să se simtă obligat să răspundă. Spune că atunci când a văzut că puşca şefului indian era o carabină Spencer din cele noi i s-a stârnit în cap o furie ca o furtună. Mânia a izbucnit în el ca un foc de paie. N-a înţeles de ce trebuia să-şi care nenorocita de muschetă în nenorocita de cingătoare şi indianul ăla să umble pe-aici cu regina puştilor. Aşa a spus, regina puştilor. Şi aşa mai departe.

- Şi de ce te-ai apucat să-l înjunghii? spune John Cole.

- Păi, n-a fost evident, fir-ar al dracului, John Cole n-a văzut că şeful indian a ridicat carabina la el? Fir-ar al dracului, nu l-a împuşcat cu ea? Ce zici? Nu e clar, Chipeşule John Cole, că ai ceva sânge de indian în tine? Cred că-ţi pare rău pentru neamul tău, fir-ar al dracului să fie.

Apoi John Cole e confuz şi la fel sunt şi eu. Nu-mi pot aminti dacă împuşcătura a venit înainte de înjunghiere sau după. încerc să mă întorc la imaginea din capul meu. Mă gândesc că a fost după, dar mintea mea nu e foarte sigură. Of, Hristoase. Apoi John Cole se uită de parcă Starling Carlton l-ar fi înjunghiat şi pe el, şi apoi Starling Carlton vine mai aproape şi spune:

- Uite, vezi, nu-s supărat pe tine, John Cole, nu fi nici tu supărat pe mine.

- Bine, zice John Cole, şi numai eu pot să văd că are ochii umezi.

John Cole plânge dacă-l tratezi corect. Apoi Starling Carlton îl prinde într-o îmbrăţişare ca de urs. Mă gândesc, pariez că John Cole poate să simtă duhoarea omului acum. Nu durează mult, dar se întâmplă. Apoi cred că ne gândim că putem continua ca de obicei.

CAPITOLUL 10

Următoarea parte a istorisirii mele are loc vreo doi ani mai târziu. Singurul lucru care se întâmplă între timp diferit de cursul obişnuit al lucrurilor este că îi cad cu tronc uneia dintre copiliţele indiene şi, în timp ce ea învaţă engleză de la doamna Neale, eu încep să aflu lucruri despre ea. Cred că povestea ei, care a fost reţinută în propria limbă, începe să-i dispară din minte, pentru că nu vorbeşte decât despre doamna Neale şi despre cum stau lucrurile pentru ea în fort. Cred că e verişoara răposatei Winona şi, cum nu reuşesc să-mi fac limba să-i pronunţe numele sioux, în ciuda faptului că e unul dintre cele câteva cuvinte pe care sunt obligat să le învăţ, îi cer să se îndure de mine şi o întreb dacă pot să-i spun Winona. Nu pare să o deranjeze. Se dau o grămadă de nume în lumea aceea veche a ei, aşa că poate i se pare normal ca eu să-i dau altul. Starling Carlton s-a înfuriat şi mi-a spus că n-ar trebui să mă împrietenesc cu scursura societăţii, aşa a spus. Tremura în timp ce vorbea, îi vibra bărbia ca pieptul unei păsări. A spus că irlandezii sunt destul de răi şi că, în ceea ce-l priveşte, poţi să-i iei pe toţi africanii şi să-i arunci într-o troacă de porci uriaşă, dar spune că indienii sunt cei mai răi, după cum bine se zice. Nu-mi dau seama dacă e serios, pentru că nu i se mişcă faţa când spune toate astea. John Cole spune că Starling Carlton nu mai e acolo. Probabil că a sfârşit în Old Blockley, adică în vestitul spital de nebuni. îi spun că Winona nu are decât opt ani şi că nu e scursura societăţii, nici măcar un pic. Starling Carlton a tot adus vorba despre asta vreme de o jumătate de an şi apoi a încetat.

Dar Chipeşul John Cole era şubred la trup şi s-a decis de către maior să nu se mai înroleze când îsi termină contractul si că ar trebui să se libereze >>
din armată. Cum eu şi John Cole ne înrolaserăm împreună pentru aceeaşi perioadă, aveam să fiu liber să plec odată cu el. O ceată din doi soldaţi, ne numeşte el şi zâmbeşte cu zâmbetul acela plăcut al lui. Ne primim solda şi nişte dolari în plus pentru călătoria spre est şi păstrăm pălăriile, pantalonii ecosez, cămăşile şi izmenele. Maiorul spune că ar fi cel mai bine să plecăm şi apoi, dacă se găseşte un remediu, să venim înapoi. A spus că am fost cavalerişti excelenţi şi că s-ar cuveni să fim în armată. Dar nu putea hrăni un om care se tot îmbolnăvea iar şi iar, regulamentul şi bunul-simţ i-o interziceau.

Acum, în tot acest timp, cât vorbeşte el, John Cole se uită la el cu o faţă de stafie. Nu cred că John Cole îşi poate imagina deodată lumea fără armată. I se pare că e izgonit din paradis, aşa spune. Nu va găsi o slujbă atât de bună

de la Dan până la Beerşeba, spune el. Maiorul spune că ştie asta foarte bine şi că îl doare să fie silit să-i dea vestea. Colonelul are o părere atât de bună despre el, în special în chestiunea bătăliilor în care a fost obligat să se lupte.

Mă duc la doamna Neale şi o cer pe Winona ca ucenică servitoare, şi doamna Neale îmi spune că va fi foarte bine pregătită.

- Fetele încep să fie puse la muncă pe la nouă ani, spune ea, şi Winona vorbeşte bine si ştie majoritatea literelor. Ştie si cifrele. Am învătat-o tot
9 9 9 J 9 9 9
gătitul de bază pe care-l ştiu şi eu. E foarte pricepută la bain-marie. îţi place sosul alb, nu-i aşa? mă întreabă ea.

Stăm de vorbă în salonul întunecos din partea din faţă a casei ei, şi doamna Neale mă cunoaşte destul de bine, dar chiar si asa mă încolţeşte si-mi pune întrebarea cea grea. Nu cred că vreo altă femeie din lume, în afară de ea, ar fi pus-o, dar ea o face, şi asta vorbeşte despre ea.

- Nu aş avea linişte în suflet, spune ea, dacă nu te-aş întreba asta. Bărbaţii chiar cred că îşi pot lua o slujnică indiană pentru a-şi găsi alinarea cu ea, iar eu n-am de gând să permit una ca asta, aşa că ai face bine să spui adevărul acum, soldat McNulty, că nu o vrei pe fata asta decât ca servitoare.

- Păi, în toată istoria lumii, puteţi să aveţi încredere în cuvântul meu când spun că da. O voi proteja ca pe copilul meu.

- Şi cum poţi fi atât de sigur? mă întreabă ea.

- Păi, pur şi simplu sunt sigur, spun eu.

- Dacă aud altceva, o să-mi trimit oamenii să te pedepsească, spune ea.

Şi eu simt din nou acea căldură aprigă ieşind din ea ca şi cum cineva ar arde buşteni în corsetul ei.

9

Când ajungem în Missouri, pe John Cole îl ajunge din urmă o scrisoare care îl anunţă că tatăl lui a murit, dar el nu ştie ce-i de făcut cu o asemenea veste, pentru că nu există nici o fermă sau alt lucru pe care să-l revendice. Cred că pur şi simplu consideră că tatăl lui e mort şi cu asta, basta. Spune că sigur că i-ar fi plăcut să-l vadă înainte de a muri şi e surprins să afle că tatăl lui a murit în Pennsylvania şi că nu ştie nici măcar de la cine e scrisoarea, nu scrie. Sunt mai bine de zece ani de când nu l-a mai văzut si nici atunci
>
n-a fost o despărţire călduroasă.

- Şi mama ta cine era? întreb eu, surprins de mine însumi că nu l-am întrebat până acum.

- Nu-mi aduc aminte de nici o mamă, spune John Cole cu toate că părea să-i fi plăcut să-şi amintească de una.

- Câţi ani avea tatăl tău? întreb eu.

>

- Păi, nu ştiu, spune el. Eu trebuie să am vreo douăzeci şi cinci sau pe aproape. Poate că avea patruzeci şi cinci, poate cincizeci.

Nu-i ca şi cum n-am avea bani, aşa că închiriem o casă în Lemay, lângă râu, la numai câţiva kilometri depărtare de St. Louis. E curios să povestesc că John Cole se simte perfect în formă şi mă întreb dacă nu cumva blestemata de apă de la Laramie era cea care îl otrăvea. John Cole spune că pune la cale un plan şi îi scrie vechiului nostru prieten din zilele bune de la Daggsville, domnul Noone. Scrisoarea se învârteşte prin toată ţara la fel ca

scrisoarea care i-a adus vestea morţii tatălui său si durează mai bine de o >>
lună până primeşte un răspuns. Ştim din scrisorile trimise cu religiozitate de domnul Noone de zilele sfinţilor că a plecat din Daggsville când a ajuns prea multă civilizaţie acolo. Dar nu ne amintim nici în ruptul capului unde a spus că se duce. Se dovedeşte că domnul Noone are un loc nou în Grand Rapids, unde organizează spectacole de varietăţi[1], şi spune că s-ar putea să aibă de lucru pentru Thomas McNulty, dacă nu şi-a pierdut aspectul frumuşel în lupte. în noaptea aceea, stând piept lângă piept în patul vechi şi cu Winona torcând în somn în camera de alături, simţim atracţia viitorului necunoscut picurându-ne în oase.

- Cred că nu ţi-ai pierdut sub nici o formă aspectul frumuşel, spune John Cole, uitându-se la mine în penumbră. Mi se pare că arăţi destul de bine.

- Crezi? zic eu.

- Oricum, mie îmi place cum arăţi, îmi spune el şi mă sărută.

încă e ceva nou să fim într-o casă şi să nu ne mai strecurăm prin cazarmă ca nişte stafii. Pentru Winona nu înseamnă nimic să vadă doi bărbaţi într- >>
un pat, având în vedere că poţi vedea asta în orice han de poştă sau pensiune cu puţine paturi. Nu ştiu nici măcar câte paturi a văzut până acum, la Laramie dormea pe podea. Acum are pătuţul ei. N-a mai văzut niciodată un oraş şi îi place să meargă cu noi la râu şi să luăm bacul până la magazin. Gătitul simplu, aşa cum mi s-a promis, îi e la îndemână şi vorbeşte destul de bine şi nu ştiu de ce, dar nu se alege cu prea multe insulte pe stradă de la cei mai mitocani. Poate că arătăm noi ca si cum am lua la >
pumni o asemenea persoană şi chiar am face-o. John Cole trebuie să aibă cam un metru nouăzeci, asa că nu-l enervezi de obicei. Eu sunt măruntei, e adevărat, dar poate cel mai bun pumnal e uneori cel scurt. îmi port întotdeauna pistolul Colt la vedere la cureaua de la pantaloni. Cred că Winona nu are prea multe de făcut şi i-am cumpărat trei rochii din St. Louis când am venit, aşa că acum are şi o garderobă proprie. Rochia roz, drăguţă, cu volane e preferata mea. Cred că îmi plac rochiile la fel de mult cum îi plac şi ei. Fetele din magazin i-au pus la punct lenjeria de corp fără ca eu să mă uit pentru că mi-au spus să mă uit în altă parte, şi i-am luat şi pantofi şi tot ce trebuie. E o negresă în apropiere care ne spală rufele săptămânal. Le şi apretează chiar. Ne spune de capela negrilor din St. Louis că era incendiată regulat, dar n-a auzit să fi ars recent. I-a tuns frumos părul drept şi negru al Winonei şi i-a adus piepteni şi o perie, se piaptănă întruna la oglindă. Winona. Nu are un nume de familie pe care să-l poată pronunţa cineva, aşa că o întrebăm care-i place, Cole sau McNulty, şi ea spune că sună mai bine Cole şi poate că aşa şi e.

Aşa că atunci când mergem să cumpărăm bilete de tren pentru noua cale ferată spre Grand Rapids, spunem că numele ei este Winona Cole. Sună la fel de natural ca scuipatul într-o scuipătoare.

Ajungem la Grand Rapids prin Kalamazoo şi tragem pe timpul nopţii la Sweet’s Hotel şi dimineaţă vine să ne vadă vechiul nostru prieten, Titus Noone. Tot drumul, în trenul care scuipa, pufnea şi scârţâia, Winona a stat dreaptă şi trează de parcă ar fi fost în burta unui demon şi avea să moară în curând. Desfăşurarea de hărţi pitoreşti a frumuseţilor şi grozăviilor Americii

de dincolo de geam nu a însemnat nimic pentru ea. Lacuri vechi ca nişte mări, păduri bătrâne întunecate ca fricile din copilărie şi oraşe ivite pe neaşteptate, numai fanfaronadă şi noroi. Domnul Noone încă nu e aşa bătrân, descoperim. E energic ca un ţipar. Haina lui neagră străluceşte ciudat pentru că e făcută din blănuri de urşi negri, lavaliera lui albastră străluceşte şi ea de viaţă ca o pasăre, butonii au fost pescuiţi din râuri din Australia, ne spune el, smaralde întunecate ca nişte ochi ieşiţi din orbite. Bărbierul i-a ras părul de pe faţă, aşa că nu se văd decât linii drepte, aluniţe negre şi curăţenie perfectă. Pielea lui e făcută din consecinţele zâmbetelor. Cel mai probabil, Titus Noone a intrat în zilele lui de aur. John Cole se uită la el şi se uită la mine şi râde cu râsul acela care exprimă încântare şi uşurare. Domnul Noone se uită la noi şi plesneşte din palmele înmănuşate ca tipul ăla care face trucul cu alba-neagra, doar că el nu e trişor, şi râde şi el. Cred că ne amintim ce-a făcut pentru noi în Daggsville şi el îşi aminteşte, poate, că nu l-am dezamăgit. Astfel de lucruri sunt, fără îndoială, baza pentru continuarea afacerilor. Epuizată cum e de lunga călătorie din ziua precedentă, Winona încă are inimă să ni se alăture. Când a intrat în camera de hotel, domnul Noone a făcut o plecăciune spre ea şi ia luat mâna, i-a strâns-o uşor si a întrebat-o ce face.

- Bine fac, a spus ea, în cea mai bună engleză bostoniană învăţată de la doamna Neale.

Doar un moment de ceva care nu însemna nimic. M-a încurajat să-l văd. Lucrurile care te încurajează sunt destul de rare, ai face bine să le însemnezi în minte când dai peste ele şi să nu le uiţi.

- Ea este fiica lui John, spun eu fără să mă gândesc prea mult şi fără să fi avut până atunci acest gând în cuvinte despre care să ştiu.

John Cole nu m-a contrazis. A zâmbit larg.

- Ei bine, spune Titus Noone, bănuiesc că mama ei era o frumuseţe, şi a lăsat capul în jos, ca şi cum sugera durerea la posibila ei trecere la cele veşnice, dar şi faptul că nu avea să pună întrebări, dacă nu spuneam noi mai mult.

Aşa că o lăsăm aşa, ca pe ultima notă a unei balade.

O servitoare micuţă la fel neagră ca piatra de tocilă ne aduce whisky şi ceai. Cei opt ochi ai noştri se luminează la vederea samovarului şi a ceştilor de pe tavă ca şi cum am fi o creatură cu un singur cap şi izbucnim din nou în râs. Dumnezeu ştie de ce. Cred că suntem ameţiţi. Domnul Noone ne
> J J
spune că are o afacere mare care merge bine într-un salon elegant de pe Grab Corners. Cea mai frumoasă gaşcă de menestreli negri dintre Timbuctoo si Kalamazoo.
>

- Ei, spune el, sunt toţi destul de cinstiţi, în afară de unul, marea vedetă pe nume Sojourner Wrathall. Le-o trage tuturor târfelor. Al dracului geniu destrăbălat. Pizdă de cea mai bună calitate, jocul de cuvinte e neintenţionat. Şi voi ce aveţi de gând să faceţi aici, băieţi? întreabă el.

- Păi, spune John Cole un pic fâstâcit, noi am venit aici doar să vorbim cu dumneavoastră.

- Sigur că da, sigur că da, spune el.

- Vedeţi, spune John Cole, mi-a trecut gândul ăsta prin cap anul trecut.

Eram într-o tabără indiană de lângă fortul Laramie şi aici erau nişte indieni sioux îmbrăcaţi ca femeile si efectul a fost foarte straniu, unii dintre ei erau atât de chipeşi şi îţi înmuia oleacă genunchii să te uiţi la ei. Şi m-am gândit de atunci că, de vreme ce Thomas nu mai e fată, am putea să-l băgăm în haine de femeie şi să vedem ce efect ar avea asta, mă gândeam că ai putea obţine exact acelaşi efect pe care l-am simţit eu acolo, în prerii.

- Păi, spune Titus, ar putea să se aranjeze ca menestrelii şi să joace rolurile târfei?

- Ar putea foarte bine, spune John Cole, dar am tot avut acest gând, ca un predicator care se tot gândeşte la viziunea revelaţiei, ştiţi, la Thomas în rochie şi purtându-se feminin ca o doamnă, doar că mai mult, totul făcut exact aşa şi în scopul frumuseţii, ştiţi, şi el chiar e o frumuseţe, nu-i aşa? Deci, spune John Cole după o pauză de râs, mă gândeam că aţi putea face o încercare aici, în sala dumneavoastră de spectacole, de vreme ce ne cunoaşteţi si stiti că nu suntem prostănaci.

- Si o să cânte sau o să danseze sau ce? întreabă domnul Noone, foarte
> *
interesat acum, cu antenele lui de om al spectacolului fluturând ca o furnică uriaşă de desert.
>>

- Mă gândeam, spune John Cole, că poate apărea în mici scenete, poate, sau să iasă ca tânăr chipeş, se duce după un paravan şi sunt câteva dansuri ale altora şi aşa mai departe şi apoi se întoarce ca o adevărată frumuseţe, şi să vedem ce părere o să aibă publicul despre asta. Sau ar putea fi în budoarul ei sau aşa ceva, aranjându-şi corsajul, şi eu aş putea să intru ca amorezul ei şi să stăm de vorbă atunci sau să cântăm - mă rog, eu nu ştiu să cânt, asa că - stiti?

- Bine, şi această mică domnişoară ce-o să facă? spune el, făcând semn din cap spre Winona.

- Nu ştiu, spune John Cole. Nu m-am gândit niciodată să o includem şi pe ea.

- Ar putea juca rolul copilului, spune Titus Noone, ştie să cânte?

- Cânţi? o întreabă John Cole, neştiind dacă da sau nu.

- Ştiu să cânt, spune Winona.

- Ce ştii să cânţi? o întreabă Titus Noone.
>>

- Ştiu să cânt „Rosalie, floarea din prerie", spune ea, m-a învăţat doamna Neale.

- Ăsta-i un cântec despre un copil mort, spune Titus Noone, dând din cap aprobator. Putem s-o îmbrăcăm în negru pe Winona, şi ea poate fi servitoarea şi poate să cânte blestematul de cântec „Rosalie, floarea din prerie". O să-i facă praf pe toţi. între timp, Thomas în rochie şi tu iubitul, plin de fanfaronadă, şi Thomas feminin şi încântător, aşa cum sugerezi tu, păi, da, păi, da. Cred că s-ar putea să meargă. Dacă merge, vă plătesc douăzeci şi cinci de dolari pe săptămână pentru toţi trei. Cum vă sună?

- Sună la fel de bine ca o pasăre cântătoare în boscheţi, spune John Cole.

- Ei bine, spune Titus Noone, am speranţe mari. îmi amintesc cât de tare se amorezau minerii de voi când eraţi fete. Hai să bem pentru asta, la naiba.

Şi asta şi facem, bem pentru asta.

Domnul Noone ne spune că sunt şi în Grand Rapids mineri care lucrează de-a lungul râului. Ceva cum că minerii ar fi un public bun. Sperăm, cel puţin. Apoi, cu o plecăciune şi un gest rapid cu pălăria lui turtită, Titus Noone pleacă şi eu, John Cole şi Winona ieşim a doua zi de dimineaţă şi ne investim toate economiile în ţinute de scenă. John Cole spune că trebuie să obţină cea mai bună ţinută pe care ne-o putem permite. Trebuie să fie cea mai tare. Nu-l interesează scheciurile comice. Vrea să fiu învesmântat la fel >
de splendid ca o femeie de viţă nobilă. Bine. Avem sarcina dificilă de a face rost de tot echipamentul dintr-un magazin de galanterie, dar fetele de acolo nu-s aşa de rele. Le spunem că lucrăm la un spectacol de teatru cu menestreli, lor li se pare ceva foarte măreţ, aşa că avem ce discuta.

E seară în Grand Rapids când ne întoarcem la Sweet's Hotel. Suntem obosiţi ca nişte războinici indieni. Se aprind luminile în taverne şi ospătării şi trotuarele scot mici zgomote sub cizmele noastre şi vânzătoarele trag obloanele peste vitrine şi aerul mai rece al nopţii se adună pe străzi. Nu mai avem nici bani de trăsură cu care să ne cărăm cumpărăturile, aşa că suntem pe propriile picioare. Ar putea fi plumb în sacoşe la cantitatea de lucruri necesare unei doamne. Frumuseţea nu e ieftină şi ne-am dat toţi banii pe spectacol. Va trebui să ne căutăm urgent de lucru dacă nu merge.

- Lui Dumnezeu i-a luat numai o săptămână să facă întreaga lume, spune John Cole.

- Putem s-o facem, zic şi eu.

Ne întoarcem în camera noastră şi aprindem fitilul lămpii cu ulei, ne scoatem cizmele şi nu îndrăznim să o trimitem pe Winona jos după mâncare, aşa că vom avea o noapte de flămânzeală. Winona pune totul la loc, apoi se întinde pe micul divan lipit de piciorul patului nostru. Vom fi căşti ca nişte adevăraţi pelerini în noaptea asta. Curând, mica ei siluetă perfectă e cuprinsă de somn, înălţându-se şi coborând cu fiecare mică răsuflare, aşa că patul pare a fi un pârâu agitat care trece peste el. în beznă, stând unul lângă altul, mâna stângă a lui John Cole se strecoară sub aşternuturi şi mă apucă de mâna dreaptă. Ascultăm strigătele petrecăreţilor nocturni de afară şi auzim caii tropotind pe drum. Ne ţinem de mână ca nişte îndrăgostiţi care abia s-au cunoscut sau aşa cum ne imaginăm noi că ar fi îndrăgostiţii pe tărâmul neştiut unde îndrăgostiţii se poartă ca nişte îndrăgostiţi fără să se ascundă.

Minsfrel show, formă de divertisment apărută în America la începutul secolului al XlX-lea, alcătuită din scheciuri, muzică, dans, bazată pe stereotipurile despre persoanele de culoare. Iniţial, artiştii erau albi cu feţele vopsite în negru, dar ulterior au apărut şi artişti de culoare.

CAPITOLUL 11

în seara cea mare, uşierul de la scenă, domnul Beulah McSweny, deschide uşa către scenă, aşa cum s-ar fi aşteptat oricine, şi ne permite să intrăm acolo unde civilii nu pot intra. Domnul McSweny era un negru de optzeci şi nouă de ani din Toledo. Toată săptămâna ne-am ocupat de micul nostru spectacol şi doamna Delahunt de la colinele golaşe Kelly s-a ocupat de vopsit, şi domnul Noone însuşi ne-a indicat paşii pe scenă şi, aşezat în întunericul bântuit al sălii, a decretat unde ar fi cel mai bine să-şi prezinte Winona cântecul în timp ce noi ne executăm pantomima sub luminile rampei.

Cea mai mare discuţie este dacă să mă atingă John Cole sau nu, sau chiar să mă sărute, şi Titus Noone spune că ar fi cel mai bine să jucăm după ureche şi să fim pregătiţi să fugim în noapte dacă iese rău. în scurt timp, suntem în garderoba lungă din spate şi suntem doar un atom într-un tărăboi făcut de o duzină de personaje care se mânjesc cu negru pe feţe şi micile costumiere cos costumele pe nişte grase şi e o minunăţie de pălăvrăgeală însoţită de râsete şi vorbărie agitată. Cei doi negri adevăraţi din trupa de teatru - domnul Noone chiar le spune africani - se mânjesc cu negru pe feţele lor negre şi îşi mâzgălesc guri albe care fac cântăreţul mai clar, declară ei, în gălbejeala ceţoasă a luminilor rampei. Fitilurile vor pluti în ulei şi vor face o ceaţă aşa cum ai putea-o găsi într-o dimineaţă într-o vale a frumosului Yellowstone. Winona îşi capătă şi ea masca neagră. Se uită în oglindă cu încântare.

- Cine sunt eu acum? întreabă ea.

Cântăreţii se încălzesc cântând. Se evacuează flegme din gâtlejuri tabagice. Comediantele stau în faţa oglinzilor şi îşi exersează figurile, făcând mutre ciudate. Afară, pe scenă, se aud curând primele scheciuri în luminile rampei, ca nişte lăzi de mere delicioase. Auzim răcnetul ca un râu dinspre mulţime si liniştea bruscă si apoi din nou răcnetul ca si cum râul ar cădea în cascadă. Ceea ce ne pătrunde este acel elixir care vine din a-ţi pune pericolul în faţă, ca nişte oameni care au de gând să se arunce în acele cascade şi să le supravieţuiască. John Cole se dichiseşte până când obrajii îi strălucesc ca o lampă. Nu a fost niciodată mai chipeş. Costumiera noastră vine în spatele paravanului meu şi mă asistă la provocarea misterioasă a lenjeriei. Ce se pune prima dată, ce se adaugă apoi, ca o ghicitoare. Corsetele si tătarul si curul căptuşit si pacheţelele de bumbac pentru sâni. Si furoul fin şi pantalonaşii şi rochia în sine, rigidă ca o scândură de sicriu. Rochia galbenă ca apa în lumina lunii. Broderii bogate, şireturi din dantelă şi pliuri şi linii în degrade pe laterale. O ceaţă de muselină imprimată cu flori în faţă şi în spate. Totul arată bine la lumină, suntem convinşi. Lumina scenei, care va conspira cu noi şi ne va transforma în nişte creaturi care nu suntem noi înşine, minuni de oameni. Apoi directorul de spectacol înclină din cap. Stăm la arlechin ascultând numărul dinaintea noastră. Mesele noastre îşi doresc cu ardoare să călătorească înapoi pe gâturile noastre. Suntem tensionaţi ca un arc întins. E un cântec cu un dans exaltat, cu toată sporovăială aia rapidă de negri şi zarva voioasă. Publicul trece de la râs uşor la hohote. Se goleşte scena şi auzim începând uşor la pian muzica pe care ne-a încredinţat-o domnul Noone. Pentru un moment violent de dureros, îl văd cu ochii minţii pe tatăl meu zăcând mort în Irlanda. Se aşază platformele şi John Cole intră cu Winona. Ea se îndreaptă cu drăgălăşenie spre lumini şi îşi cântă cântecul. Am auzit cântecul cântat cât am repetat, dar acum e cântat cu o forţă nouă. S-a strecurat ceva în el, ca un şoarece. Aplauze şi hohote de râs, pură încântare. Păşesc pe scenă şi văd luminile cerni ard faţa şi totuşi, exact în aceeaşi clipă, mă trag înainte. Parc-aş fi ceva lăsat în urmă de furtună. Neînsemnat, copilul nimănui. Parc-aş fi un fund de apă într-o baltă de lumină. încet, încet, mă îndrept spre privitori. S-a întâmplat ceva ciudat, s-a lăsat tăcerea în sală. O tăcere care vorbeşte mai clar decât oricare sunet. Bănuiesc că ei nu ştiu ce văd. Cred că-i adevărat că >

ei văd o femeie încântătoare. O femeie cu sâni moi, ca ieşită dintr-un tablou cu asemenea dame. Acum se dezlănţuie în mine un fior de încântare care nu poate fi altfel obţinut decât cu opiu. Aş putea fi una dintre luminile rampei, cu un fitil aprins în loc de inimă. Nu rostesc nici măcar un afurisit de cuvânt. Winona păşeşte peste tot de parcă ar fi în budoar. John Cole, fercheş şi elegant, se apropie din partea opusă a scenei şi îi auzim pe bărbaţi ţinându-şi răsuflarea ca un val de mare care se retrage de pe pietrişul plajei. Se apropie şi se apropie. Ei ştiu că sunt bărbat pentru că au citit pe afiş. Dar suspectez că fiecare dintre ei ar vrea să mă atingă şi acum John Cole este ambasadorul săruturilor lor. încet, încet, se apropie de mine. întinde o mână, atât de deschis şi de simplu încât cred că am să mor. Respiraţia ţinută a publicului nu se eliberează încă. Trece o jumătate de minut. E improbabil ca vreunul dintre ei să-şi fi putut ţine aşa respiraţia sub apă. Au găsit noi dimensiuni în plămâni. Ne afundăm, ne afundăm în apele dorinţei. Fiecare bărbat, până la ultimul, tânăr sau bătrân, vrea ca John Cole să-mi atingă faţa, să mă ţină de umerii înguşti, să-şi lipească gura de buzele mele. Chipeşul John Cole, amorezul meu. Iubirea noastră în văzul lumii. Apoi plămânii publicului cedează, şi urmează un sunet aspru şuierat. Am ajuns chiar la graniţa momentului nostru, ciudată frontieră. Winona fuge de pe scenă, iar eu şi John Cole rupem vraja. Ne despărţim ca nişte dansatori, mergem o clipă la publicul nostru, facem o mică plecăciune şi apoi ne întoarcem şi dispărem. Ca pentru totdeauna. Au văzut ceva ce nu înţeleg şi înţeleg parţial, în aceeaşi suflare. Am făcut ceva ce nu înţelegem şi înţelegem parţial. Domnul Noone e în al nouălea cer. Tremură de bucurie la arlechin, uitându-se spre sală cu o faţă golită de lumină. Mulţimea de dincolo de cortină aplaudă acum, zbiară, dă din picioare. E o nebunie în toate acestea, una care vesteşte un fel de libertate delicioasă. Ideile sunt alungate. Fie doar şi pentru o clipă. Au văzut un tablou scânteietor al frumuseţii. Toată ziua au muncit în albiile de cristale de ghips, cioplind şi adunând. Unghiile lor sunt straniu de albe de la muncă. Au dureri de spate şi trebuie să iasă din nou la muncă dimineaţă. Dar, preţ de o clipă, au iubit o femeie care nu este o femeie adevărată, dar nu asta-i ideea. A fost iubire în salonul domnului Titus Noone pentru un moment înceţoşat de nebunie. A fost iubire nepieritoare într-o clipă trecătoare.

A doua zi simţim oarecare remuşcare că am pus-o la muncă pe Winona, şi John Cole o duce la un anume domn Chesebro şi îl întreabă dacă poate primi o fată indiană în şcoala lui dacă e corcitură şi sânge din sângele lui. Gentlemanul are o mică şcoală din piatră pe o alee din spatele Pearl Street, îi spune lui John Cole că oraşul n-ar tolera aşa ceva, aşa că John Cole se întoarce cu Winona şi spune că i-ar plăcea uneori să ucidă doar ca să-şi demonstreze clar punctul de vedere. El nu a făcut şcoală niciodată, desigur. Poate că mă credeam un mare învăţat pentru că eu am fost câţiva ani la şcoală înSligo. Cred că aşa mă credeam.

- Deci, mă întreabă John Cole, crezi că ai putea s-o înveţi ceva ce nu a învătat de la doamna Neale?

>

I-am spus că nu cred. Nu sunt şcoli pentru indieni prin apropiere, pentru că indienii au fost fugăriţi de aici cu ani şi ani în urmă. S-ar părea că chippewa erau mari şi tari pe aici pe vremuri.

- La dracu, spune el, cum se face că nu e nici un loc pentru Winona?

Apoi vorbeşte despre asta în seara aceea cu elegantul Beulah McSweny şi el spune că îi va preda el Winonei. Spune că porecla lui e poetul McSweny şi că a scris poate vreo trei cântece folosite în spectacolele cu menestreli.

- Nu zău, chiar aşa, spune John Cole.

- Da, spune el, şi pot să-i predau Winonei trei dimineţi pe săptămână pentru că nu lucrez decât seara.

- Asta-i grozav, spune John Cole, cum ai ajuns să fii aşa un gentilom, domnule McSweny?

- Tatăl meu a fost un om liber, a spus el, pe fluviul Mississippi. A trecut cu feribotul fiecare lucruşor între englezi şi spanioli.

- Unde e tatăl tău acum? întreabă John Cole.

- Tatăl meu a murit de atâta vreme, spune Beulah, că anul când era pe lume începea cu şaptişpe.

- Doamne sfinte, spune John Cole.

Astfel inaugurăm cea mai bună perioadă în micuţul regat pe care l-am înălţat împotriva întunericului. Pare a fi o lege că dacă ne luăm o casă, ea trebuie să aibă vedere la apă. Avem o casă cu patru camere pe malul râului si o verandă spre stradă si nu e în zona cea mai bună a oraşului si locul ni se potriveşte ca o mănuşă. Ca o mănuşă. Nimeni nu-şi poate închipui mulţimea pestriţă care alcătuieşte un oraş american. Mai întâi, avem nenorociţii de irlandezi nu-am-nimic-stiu-totul, lua-i-ar dracu, care o să locuiască sub scări găurite şi o să se creadă în palate. Apoi, îi avem pe indienii metişi, corciţi cu naiba ştie ce. Apoi, îi avem pe negri, poate au venit din Carolina sau de pe acolo. Apoi, avem familii de chinezi şi spanioli. Unde suntem noi e locul în care toţi oamenii ăştia vin noaptea acasă după ce au terminat munca, în principal la minele de ghips sau pentru olandezi, în cealaltă parte a oraşului. Proprietarul casei noastre este poetul McSweny. Până la urmă, strânge bani de şaptezeci şi cinci de ani, aşa că are o jumătate de duzină de proprietăţi.

Dar nu asta-i ideea. Ideea e că trăim ca o familie. John Cole ştie că s-a născut în decembrie sau pare a-şi aminti de luna aia, şi eu poate că-mi amintesc că m-am născut în iunie, şi Winona spune că s-a născut în perioada lunii pline a căpriorului-. în orice caz, le-am combinat pe toate întruna şi am desemnat ziua de 1 mai ca data naşterii pentru toţi trei. Spunem că Winona are nouă ani, iar John Cole s-a hotărât la douăzeci şi nouă. Asta ar însemna că eu am douăzeci şi şase. Ceva de genul ăsta. Ideea e că, orice vârstă am avea, suntem tineri. John Cole e cel mai chipeş bărbat din creştinătate şi e perioada lui de maximă înflorire. Winona este, cu siguranţă, cea mai drăgălaşă fiică pe care a avut-o vreodată un bărbat. Un păr negru al dracului de frumos. Ochi albaştri ca spatele albăstrui al unui macrou. Sau ca penele de pe aripa unei raţe. Feţişoara scumpă e rece ca un pepene când i-o ţii în palme şi o săruţi pe frunte. Dumnezeu ştie ce istorii a văzut şi ce-a trăit. Un masacru sălbatic negreşit, pentru că noi l-am cauzat. A trecut prin carnagiu şi prin măcelărirea alor ei. Poţi să te aştepţi ca un copil care a văzut toate astea să se trezească în sudori în toiul nopţii şi asta şi face. Atunci, John Cole e nevoit să-i ţină trupul tremurând lipit de al lui şi să o aline cu cântece de leagăn. Mă rog, nu ştie decât unul şi îl repetă iar şi iar. O ţine uşor şi îi susură cântecul de leagăn. De unde l-a învăţat, nu ştie nimeni, nici măcar el însuşi.

Ca o pasăre rătăcită din vreo ţară îndepărtată. Apoi se întinde pe patul ei şi ea se lipeşte de el cum ţi-ai putea închipui că fac iarna puii de urs în bârlog sau poate chiar şi lupii. Strânsă în el, ca şi
cum John Cole era bucăţica aceea de siguranţă la care încearcă să ajungă. Un port. După care respiraţia ei se lungeşte încet şi apoi sforăie uşor. E timpul să vină înapoi în pat şi, în întuneric sau în penumbra folositoare a lumânării, se uită la mine şi dă din cap.

- Am facut-o să adoarmă, spune el.
- Chiar ai facut-o, îi răspund eu.

Nu e nevoie de mai mult de atât ca să faci fericiţi nişte bărbaţi.

>) J

După câteva luni de muncit din răsputeri pentru domnul Noone pare perfect natural să nu schimbăm mereu toaleta în fiecare ceas şi pare o mai mare mulţumire pentru mine să port o rochie de casă într-o nuanţă simplă şi să nu mă târâi mereu în pantalonii ecosez. Afară e cu totul altă chestiune. Winona nu spune niciodată nimic despre asta. Nu pare să mă vadă niciodată altfel decât ceea ce sunt în fată. Orice ar însemna asta. N-am ştiut
>>
atunci şi nu ştiu nici acum. Dar mi-e mai lejer în rochie, asta-i tot ce pot să spun. Ei bine, aproape că pot demonstra că spun lucruri mai amuzante sau lucruri care îl fac pe omul meu, John Cole, să hăhăie ca un măgar.

Winona pregăteşte mâncărurile ei simple şi stăm toţi trei în lumina slabă şi vara avem ferestrele acoperite împotriva căldurii violente şi iarna la fel, împotriva şobolanilor gerului care se strecoară oriunde laşi o crăpătură lată de un deget. Acasă, Winona nu cântă cântece de menestreli, ci alte cântece care o poartă înapoi, acolo unde a început inocenţa tinereţii ei. Ne chinuie gândul că nu ştim nici măcar cine a fost mama ei sau poate că a fost o femeie pe care am ucis-o noi. Dumnezeu ştie că ni se pare o crimă de dimensiuni colosale uneori şi, dacă numeri crimele pe un abac, poate că nu va fi singura pe care am facut-o împotriva ei. Ar putea să ne taie gâturile noaptea ca să-şi facă dreptate, să ne împrăştie sângele roşu pe pernele din olandă. Dar ea nu face asta. Ea cântă, iar noi ascultăm si toti trei ne întoarcem cu gândul în prerie. Ea la bântuirile ei nevinovate, şi noi la acele momente în care cu adevărat am stat si ne-am holbat la toată acea
>
frumuseţe singuratică.

Modificăm şi tăiem şi însăilăm momentul artistic până când ajungem la zece haine la rând, în loc de una singură. învăţăm să ascultăm de public şi să ne orientăm după buna dispoziţie şi vâltoarea anumitor nopţi. Biletele sunt ieftine şi adeseori bărbaţii vin de trei ori pe săptămână şi marea schimbare e că încep să vină şi femeile din oraş. Fete de joasă extracţie, frumoase şi înzorzonate, şi vânzătoare şi pescăriţe şi fete care adună ghipsul. Caută s-o vadă pe această damă ciudată care e la fel de feminină ca o femeie ca ele. Vor să tragă cu coada ochiului la ea, să evalueze misterul. Vreau să li-l arăt. Rezultă tăceri nebune şi momente stranii de prăbuşire. Unde lucrurile ajung într-o beznă strălucitoare. Unde stomacul îmi cade lângă pantofii eleganţi, sclipitori. Ciudată treabă în Grand Rapids şi eu nu învăţ cu adevărat niciodată plusurile şi minusurile ei. Singurul dezavantaj este că suntem obligaţi să mă schimb în hainele de stradă foarte repede, într-o clipă,

după spectacol, şi că nu pot acum să ies pe uşa domnului McSweny, ci John Cole trebuie să mă scoată prin saloonul teatrului ca şi cum am fi doi Joe oarecare şi pe afară, pe aleea cu mormane de sticle şi băltoace de scuipături de tutun. Pistolul de la cingătoarea pantalonilor lui, confortabil ca o veveriţă. Pentru că vreo câţiva dintre Johnny se îndrăgostesc de strălucirea şi stranietatea momentului. Cred că vor să se însoare cu mine. Sau să mă posede. între timp, John Cole spune că mă iubeşte mai mult decât orice bărbat de pe vremea maimuţelor încoace. Toate ştirile din Grand Rapids Courier sunt despre cum omul a fost odinioară o maimuţă, ceea ce John Cole spune că nu-i deloc de mirare, dacă te gândeşti bine.

John Cole, în afară de a-şi declara dragostea, o face pe Winona să-i scrie lui Lige Magan la fortul Laramie, să vadă cum se mai descurcă. Are mână bună acum de la domnul McSweny. Lige Magan răspunde că totul îi merge de minune şi că şi lui Starling Carlton îi merge grozav. De capul ei îi scrie doamnei Neale, pentru că are amintiri plăcute de acolo. Poşta duce îndatoritoare aceste hârtiuţe înainte şi înapoi pe cărări primejdioase. Nu par să piardă nici o legătură. Doamna Neale scrie şi îi spune că le e dor de ea la fort şi că celelalte eleve au fost trimse la Cisco, unde şi-au găsit slujbe în casele oamenilor. Se adună o mare nebunie în câmpie, spune ea, şi Winona a făcut bine că a plecat şi, pe lângă ce spune ea, maiorul crede că sunt alte soiuri de războaie care mocnesc în general. Mă întreb ce vrea să spună cu asta şi îi scriu direct maiorului ca să aflu. El îmi răspunde şi spune că aude veşti îngrozitoare dinspre est şi eu ce aud pe unde sunt şi abia atunci îmi dau seama ce se pregăteşte. Cred că eram cufundaţi în treaba noastră, spectacolul şi viaţa şi iubirea şi aşa mai departe. Chestii feroce fermentează în jurul nostru şi se formează noi regimente de fiecare parte ca să apere asta sau aia sau ailaltă. Nici măcar nu am auzit cuvântul Uniune până când nu l-am citit în Courier. Cred că erau ai noştri, pentru că ne luam după domnul McSweny.

- N-o să fie nici o Americă, dacă nu luptăm pentru ea, spune el.

îl rog în seara aceea să mă pună la curent. Deodată sunt la curent şi, mai mult decât atât, plin de fervoare. Sensibilitatea aceea stranie a inimii care se înalţă la cuvinte frumoase. El vorbeşte despre sclavi şi despre adevărata şi cuvenita dragoste de ţară şi despre apelul domnului Lincoln. Acum suntem îmbătaţi de sentimente patriotice şi dorinţă. John Cole stă şi face ochii mari.

Curând, toată treaba escaladează şi publicul nostru se împuţinează. Se stinge ca o lumânare terminată. Nemernicii se înrolează în regimente de voluntari. Inundă barăcile ridicate pe câmpuri. Fragmente din discursuri măreţe de la Washington ajung în micul nostru cartier ca nişte bucăţele scăpate din cioc de păsări în zbor. Domnul McSweny recunoaşte că-i prea bătrân să lupte.

- Sunt pur şi simplu prea bătrân, spune el, deşi toate-mi funcţionează, vă rog frumos.

Apoi maiorul scrie din nou şi ne întreabă dacă vrem să ne alăturăm noului lui regiment pe care-l înfiinţează la Boston, de unde-i el de loc. Spune că o lasă pe doamna Neale cu fetele în Fort Laramie pentru a fi în siguranţă şi se îndreaptă spre est şi că, dacă ne prezentăm într-o săptămână, o să ne încorporeze. Acum se semnează colonel, ceea ce e o mare chestie, şi cred că asta e acum, dar John Cole spune că o să-i zicem tot maiorul, că ne e mai

uşor. Poetul McSweny se angajează să o ţină pe Winona ca pe palme şi noi îi dăm câţiva dolari pe care i-am avut puşi deoparte. Ne încuiem bunurile în nişte lăzi mari ca nişte coşciuge, rochiile mele şi gătelile de
scenă ale lui John Cole şi toate celelalte, o sărutăm pe Winona şi purcedem la drum.

- Cu siguranţă, spune John Cole, ne întoarcem repede.
- Dacă nu vă întoarceţi, o să plec în căutarea voastră, răspunde Winona.

John Cole râde şi apoi plânge. O ţine în braţe pe Winona şi o sărută pe frunte. Domnul McSweny îmi strânge mâna şi spune să nu ne facem griji, doar să nu fim plecaţi prea mult din pricina vârstei sale. Eu îi spun că am observat. Şi pornim.

Buck moon, denumire nord-americană a lunii pline din iulie provenită de la amerindieni, reprezentând perioada în care cerbilor încep să le apară coarnele

CAPITOLUL 12

Primăvara vine în Massachusetts cu vestita-i ardoare. Răsuflarea lui Dumnezeu încălzeşte iarna şi o alungă de pe tot ce este. Asta înseamnă undeva la o mie de băieţi îngrămădiţi într-o tabără într-un loc numit Long Island, la marginea vechiului oraş Boston. Exceptând metrii nesfârşiţi de ploaie deasă ca o stofa care cad peste noi. Bat în corturi. Dar avem o treabă nouă cu lumea şi inimile noastre însele sunt pline cu asta. Aşa pare în timp ce pornim la al nostru război.

În special muschete şi doar câteva carabine Spencer precum cea care l-a înfuriat atât de tare pe Starling Carlton când a văzut una la Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul. Pistoale si numai câteva revolvere din acelea faimoase.
>
LeMat şi Colt. Săbii şi paloşe. Baionete. Asta avem împotriva rebelilor. Tipuri noi de gloanţe de care nu am mai văzut ca să-i împuşcăm pe indieni cu ele. Nu rotunde, ca alea vechi, ci de forma unei uşi arcuite de biserică. Maiorul, în actuala-i ţinută de colonel, primeşte un ocean întreg de irlandezi din scursurile Bostonului. Hamali şi săpători şi cărăuşi şi pungaşi şi scandalagii şi băieţaşi mititei ca nişte şoareci. Merge orice, pentru că trebuie să ne umflăm până ajungem o mare armată, iar asta-i principala sarcină. Eu şi John Cole suntem caporali în perioada asta, pentru că suntem cu adevărat soldaţi care au soldăţit. Maiorul i-a adus şi pe Starling Carlton, care e sergent, şi pe Lige Magan. Şi Lige Magan, pentru că îmbătrâneşte acum, e făcut sergent stegar şi va duce steagul. Trebuie că are vreo cincizeci de ani Lige. Toţi ceilalţi sunt simpli soldaţi, voluntari şi bărbaţi loiali şi oameni care-şi încearcă norocul. Sunt o mie de chipuri, şi cele pe care le ştim cel mai bine vor fi în Compania D. Ne înrolăm pentru trei ani şi toată
lumea crede că războiul ăsta nu va dura mai mult sau nu suntem creştini
>
deloc. Majoritatea soldaţilor se înrolează pentru nouăzeci de zile. Vor să-şi facă datoria şi să se întoarcă bărbaţi mândri acasă. Facem instrucţie pe terenul denivelat de paradă şi sergenţii încearcă să-i înveţe pe băieţii noi cum să-şi încarce muschetele, dar, pentru numele lui Dumnezeu, nu-s deloc învăţăcei isteti. Mare noroc dacă nimeresc o dată din zece. Sheridan, Dignam, O’Reilly, Brady, McBrien, Lysaght, o listă de nume irlandeze lungă cât fluviul Missouri. Câţiva băieţi au fost suficient de mult în miliţiile din

> > J
Massachusetts, aşa că nu-s chiar atât de inutili. Dar, Doamne Atotputernic!

- Poate că domnul Lincoln ar face bine să înceapă să-şi facă griji, spune John Cole, uitându-se amuzat ca toţi dracii.

- Fac praf nişte exerciţii simple, spune Starling Carlton.

A venit cu o zi înainte, plin de fanfaronadă şi prietenie şi îl îmbrăţişează pe John Cole şi jur că aproape îl sărută de bucuria reîntâlnirii. Asudă ca un zid igrasios. Lige Magan ne strânge mâinile şi spune că războiul ăsta nou e cu siguranţă un ce-mai-faci şi voi-ce-aţi-mai-facut, băieţi? Noi spunem că am făcut bine.

- Ce face fata indiană? spune Starling.

- O, e destul de bine, spun eu.

Maiorul e la fel de ocupat ca Iisus la o nuntă, dar trece pe la noi oricum şi ne zâmbeşte în felul lui şi spune că doamna Neale le transmite complimente bătrânilor ei soldaţi. Asta ne face să râdem. Lui Starling Carlton i se pare o glumă mai mare decât e şi nu se poate opri din hohotit cu faţa spre nori. Maiorul nu se simte nicidecum jignit şi nici Starling Carlton n-are intenţia asta. Acum se uită în jur clipind şi înlăturându-şi sudoarea de pe vechiul lui chipiu.

- Sunt sigur că o să faceţi tot ce vă stă în putinţă, băieţi, spune maiorul.

- Da, domnule, spune Lige.

- La naiba, cred că aşa vom face, spune Starling Carlton.

- Ştiu că aşa veţi face, spune maiorul, în frumoasa-i uniformă de colonel. Acum urmaţi-l pe căpitanul vostru, băieţi, spune el.

La căpitanul Wilson se referă, un irlandez tăcut, cu părul roşu. Apoi vin locotenentul Shaughnessy şi locotenentul Brown. Par a fi nişte ţipi decenţi din Dublin. Sergentul Magan. Doi caporali, eu şi John. Apoi un haos de irlandezi din ţinutul Kerry şi alţi tipi care par morţi de foame de pe coasta de vest. Băieţi cu fetele ca abanosul vechi. Si cei mai tineri, numai zâmbete
> > 9 7
şi încruntaturi, ascultând. Ochi şi nasuri şi guri de toate felurile. Băieţii mamelor. Au văzut deja moartea lumii lor şi acum cer îndurare Parcelor să se poată lupta pentru una nouă. Toate feţele. Căpitanul Wilson ne ţine un discurs frumos chiar în ziua în care pornim spre Washington şi încă mai văd toate feţele alea holbându-se în sus la el cocoţat pe lada şeii. Fir-ar să fie, ai putea să plângi la amintirea asta dac-ai avea minte.

- Vă cerem doar, spune căpitanul, să păstraţi Uniunea în suflet şi după steaua asta să vă călăuziţi drumul. Tara voastră vrea de la voi ceva dincolo
>>
de capacităţile oricărui om. Vă vrea curajul şi puterea şi devotamentul, şi tot ce s-ar putea să vă ofere în schimb e Moartea.

Poate că a luat-o dintr-un manual.

- Vorbeşte ca un roman, spune Starling Carlton, părând ameţit de uimire ca o duduită.
>

Dar cumva ne atinge şi ne face să înţelegem. Soldaţii luptă în principal pentru dolari, care în cazul ăsta erau treişpe. Nu era aşa atunci. Am fi putut să le mâncăm capetele duşmanilor noştri chiar atunci şi să le scuipăm afară părul. Un om drăguţ din Wicklow cu o voce muzicală de yankeu. Apoi, fericiţi

să scăpăm din tabără, mărşăluim spre Washington într-un râu albastru gălăgios alcătuit din patru regimente şi suntem adunaţi şi inspectaţi de granguri aroganţi, care-s numai nişte puncte negre în depărtare, şi nu auzim nici un cuvinţel nenorocit din discursuri. în general, aceleaşi aberaţii, spune Starling Carlton, dar orice prost îşi dă seama că e mândru oricum, întreaga armată clocotind e adunată acolo şi tunurile strălucesc într-un extaz de glorie strălucitoare, unde mai pui că bărbaţii sunt dichisiţi şi bărbieriţi cum au putut ei mai bine. Douăzeci de mii de suflete nu-s de colea. Nu sunt, pur şi simplu.

Un băiat de treabă, pe nume Dan FitzGerald, ni se alătură ca să jucăm cărţi, aşa că e ca pe vremuri, la Laramie, numai că suntem campaţi sub nişte stele mai îndepărtate puţin şi e un oraş de domni în tunici albastre în jurul nostru. Avem neveste care să spele uniformele în nişte maşini rotative de spălat si avem băieţi minunaţi care cântă si chiar si toboşarul nostru, McCarthy, care nu are decât unşpe ani, e o figură. Numele sună a irlandez, dar e un negrişor din Missouri. Cei din Missouri nu ştiu dacă-s rebeli sau unionisti, asa că McCarthy îsi ia tălpăşiţa cât se hotărăsc. Sunt nişte bărbaţi înalţi si solizi în următorul rând de corturi - ei sunt tunarii însărcinaţi cu
>) j
obuzele. N-ai văzut în viaţa ta nişte braţe atât de groase şi de late la nişte bărbaţi si nişte ţevi asa de groase si de late la tunuri. Par nişte tunuri care n-au mâncat decât melasă un an întreg. Umflate ca puţa unui uriaş. Zice-se că va fi nevoie de ele sub zidurile din Richmond, dar Starling Carlton zice că nu-i nici un zid acolo. Aşa că nu ştim ce înseamnă zvonul ăsta. în compania noastră sunt mai mult oameni din comitatul Kerry, iar FitzGerald se trage din Bundorragha, care spune el că e o aşezare împuţită şi sărăcăcioasă a comitatului Mayo. N-am cunoscut mulţi irlandezi care să vorbească de lucrurile astea întunecate, dar el o face cu destulă uşurinţă. Are un fluier din tinichea şi vorbeşte în tot felul de moduri. Spune că familia lui a fost ucisă în timpul foametei şi că apoi el a mers pe jos dincolo de munţi, la Kenmare şi avea numai zece ani şi apoi a venit în Quebec, ca noi, ceilalţi, şi, printr-un miracol, nu s-a îmbolnăvit de friguri, exact ca mine. L-am întrebat dacă a văzut pe cineva mâncând pe altcineva în cala vaporului şi a zis că asta n-a văzut, dar a văzut mai rău. Spune că atunci când au deschis chepengurile în Quebec, au scos piroanele lungi şi lumina a pătruns în cală pentru prima dată după patru săptămâni. Tot ce avuseseră în toată călătoria a fost apa. Deodată, în noua lumină, a văzut cadavre plutind peste tot în apa de santină şi apoi pe muribunzi şi apoi, toţi, până la ultimul, nişte schelete. De aceea nu vorbeşte nimeni, pentru că nu e de discutat. Te face să te doară inima. Clătinăm din capete şi împărţim cărţile. Nu spune nimeni nimic o vreme. Fir-ar ale dracului de cadavre. Asta pentru că eram consideraţi lipsiţi de valoare. Oameni de nimic. Cred că asta a fost. Acest gând îţi arde o vreme creierii. Nimic, doar scursuri. Acum ne-am încins
vintrele cu arme si o să încercăm să ieşim victorioşi.
>>>

Deja sunt lupte grele uneori în tabără, dar nu cu cavalerştii cu picioroange galbene-. Unii dintre soldaţii născuţi aici se tem de irlandezi de vreme ce, dacă-s prost dispuşi, s-ar putea să te trântească la pământ şi să-ţi calce capul în picioare până ce se simt ei mai bine, dar tu nu. Băieţii irlandezi sunt plini de furie. Iau foc. Cine ştie. în calitate de caporal, încerc să

ţip la ei să facă pace. Nu-i uşor. Pot să-i bag la zdup dacă nu se potolesc. Au o ranchiună cum au câinii de vânătoare pe păsări, aşa că trebuie să fiu drept ca Solomon. Dar un irlandez poate să fie şi omul cel mai blând din toată creştinătatea. Dan FitzGerald ti-ar da braţul lui să-l mănânci, dacă ai fi flămând.

Căpitanul Wilson şi-a părăsit căminul abia de un an. Spune că locul încă se duce dracului. Dar e un tip excelent din toate punctele de vedere. A fost maior în regimentul de miliţie din Wicklow. S-ar părea că oamenii lui trebuie să fie de prim rang, dar nu e arogant, şi compania e mulţumită de el. Pare că dacă ne spune să facem ceva, s-ar putea chiar să facem. Starling Carlton spune că problema cu soldăţoiul irlandez, problema cu el este că se gândeşte atunci când e pus să facă o treabă. O întoarce pe toate părţile în capul lui. Cască gura la ofiţer să vadă dacă ordinul îi face plăcere sau ba. Asta nu-i o trăsătură bună pentru un soldat. Orice irlandez crede că are dreptate şi ar ucide lumea întreagă să-şi demonstreze punctul de vedere. Starling Carlton spune că irlandezii sunt doar nişte câini voraci. Apoi mă apucă de mâini şi râde. Al dracului Starling Carlton ăsta, e gras cât un urs grizzly. E sergent, prin urmare, nu-l pot pocni aşa cum mi-aş dori.

Dan FitzGerald şi toboşarul McCarthy s-au împrietenit, şi Dan îl şcoleşte pe McCarthy în chestiunea cântecelor irlandeze. A făcut o tobă irlandeză din pielea uscată a unui catâr şi o doagă lipită de butoi. I-a cioplit şi un băţ şi e gata de treabă. Cei doi se apucă de melodiile astea de dans şi asta aduce un pic de bună dispoziţie în momente de acalmie. Nu prea multe acum. Intrăm încet în nordul Virginiei şi speram să auzim că s-a construit calea ferată, dar nici vorbă de aşa ceva. Mergem pe jos.

Mica trupă a lui Lige Magan duce steagurile şi asta-i de văzut. Un steag frumos cusut de nişte călugăriţe de pe undeva, zice-se. Eu reuşesc să-mi ţin oamenii în ordine şi în faţă şi în spate, şi John Cole are şi el propria grupă şi trebuie să recunoaştem că Starling Carlton îşi ştie bine meseria de militar şi nu ne simţim foarte rău cu căpitanul care ne conduce compania. De fapt, trebuie spus că toţi oamenii sunt ai dracului de binedispuşi şi vor să sară la rebeli cât mai curând posibil. Starling îşi cară singur greutatea, dar chiar şi fără cal, e puternic ca mijlocul unui curent de râu. Merge înainte cu trufie. Nu ne lipseşte cântatul vechiului nostru sergent, dar McCarthy ţine ritmul marşului cu toba lui. Stâng, drept, stâng, drept. Soldaţi pe vecie, nu se schimbă niciodată. Trebuie să ajungi dintr-un punct în altul şi singura cale e prin vechiul marş forţat. Altfel, începi să tai frunze la câini, băieţii o taie să bea apă din izvor, devin interesaţi de fermele pe lângă care trecem în caz că vreo gospodină a făcut prăjituri. Nu putem permite aşa ceva. Şi apoi intrăm în ţara aia cu două feţe, e nordul Virginiei, nu ştim cui i-au jurat credinţă. Să aflăm poate să însemne moartea. Trebuie să spun că Virginia îmi place. Munţi masivi se întind spre vest şi păduri bătrâne care nu se gândesc la noi, nici măcar pentru o clipă. Se zice că fermele sunt locuri ponosite, dar au aspect de bunăstare. Patru regimente înseamnă un râu zgomotos, şi totuşi cântecul păsărilor răzbate prin larma noastră şi câinii locali vin la marginile proprietăţilor lor şi latră ca nişte nebuni la noi. Raniţa aia şi muscheta şi uniforma aspră trebuie purtate cu voioşie. Altfel încep să te strivească. Cel mai bine e să te convingi că eşti puternic. Aşa-i cel mai bine. Nimănui nu-i place să iasă din formaţie pentru că nu se descurcă cu o mică plimbărică prin

Virginny, cum îi zice Dan FitzGerald. în orice caz, nu mergem noi să le arătăm rebelilor unde au greşit? Eroarea faptelor lor. Avem o grămadă de armament şi e dorinţa noastră să le arătăm ce poate face. Nu e treaba noastră să cunoaştem ordinele care ne mână înainte, dar nici nu-i nevoie. Doar să ni-i arate pe Johnny Rebel- ăia, spune Dan FitzGerald. Uneori cântăm cu toţii în cor cântece lungi şi nu le oferim păsărilor din Virginia versiunile de pe foi tipărite, aşa cum le-ai putea găsi la salonul domnului Noone, ci versiuni noi cu fiecare cuvânt porcos pe care-l ştim lipit de ele. Fiecare nenorocit de cuvânt josnic de bordel. înainte de a pleca, îi trimit o scrisoare domnului McSweny, sperând că Winona e bine şi că o va primi. Nu am fost plătiţi în primele două luni şi apoi ne-am veselit în general şi apoi a fost posibil ca oamenii să trimită bani acasă, la familii, şi nici noi nu am făcut excepţie. Preotul militar catolic ne-a dus soldele la gara poştei şi a trimis suma noastră adunată la Grand Rapids în plicul armatei.
Nu a pus întrebări încuietoare despre neveste. Fiica lui John Cole a fost un pretext suficient de bun pentru el. Dar el e unul dintre pastorii ăia italieni sociabili şi inimoşi şi toată lumea de toate religiile îl place. O inimă bună trece peste garduri. Părintele Giovanni. Un om mărunţel, n-ar fi prea bun în luptă, dar e bun ca să strângă şuruburile care se desfac la motorul unui om atunci când e pus în faţa a Dumnezeu ştie ce. După câteva nopţi de marş, sunt de santinelă şi îl schimb pe caporalul Dennihy şi mi-e clar că omul ăla tremură. Chiar la lumina lunii, când schimbăm câteva vorbe, văd că nu îi e bine. Deci, nu toată lumea aşteaptă cu nerăbdare să se bată. Dar părintele Giovanni se strecoară lângă el şi începe să-i ofere sprijin. în orice caz, pare să arate mai bine dimineaţa.

- Deci, caporale, îmi spune el, trimiţi la mine orice bărbat copleşit de spaimă.

- Aşa o să fac, părinte, răspund eu.

Se pogoară apoi o senzaţie de pericol feroce atunci când ajungem în punctul în care trebuie să ne dispunem în formaţie de luptă. Umblă vorba că băieţii în cenuşiu sunt înşiraţi în linia imensă de păduri ce pare să se întindă în toată regiunea. Trei pajişti lungi şi întinse se înalţă într-un blestemat de promontoriu golaş.

Buruieni înalte de un metru ca astea ar face o vacă să se grăbească să se ospăteze. Bateriile noastre sunt aşezate în mod expert şi, până la amiază, secţiunea noastră e bine poziţionată. Ceva se clădeşte în inimile soldaţilor, dacă ai vedea acel lucru, ar putea avea aripi ciudate. Ceva le flutură în piepturi şi apoi fâlfâie puternic din aripi. Muschetele sunt încărcate şi unde stăm, un şir de cincizeci de bărbaţi îngenunchează şi alţi cincizeci stau în picioare în spatele lor, şi apoi un şir de încărcare, şi apoi bărbaţii devin nerăbdători şi tăcuţi, gata să facă pasul înainte şi să umple golurile. Tunurile încep să tragă în copaci şi curând ne minunăm de nişte explozii cum n-am mai auzit până acum. Focul şi întunericul izbucnesc în vârful copacilor şi apoi poţi să crezi că verdele pădurii apare şi dispare aproape de locul distrugerii. Totul se petrece la patru sute de metri depărtare şi apoi îi vedem pe soldaţii în tunici cenuşii apărând la marginea răsfirată a pădurii. Căpitanul se uită prin lunetă şi spune ceva ce nu aud şi i se răspunde din gură în gură şi pare că spune că sunt cam trei mii de oameni. Pare un număr mare, dar noi suntem cu o mie mai mulţi. Grupul picioroangelor galbene de pe pajiştea

de sus şi bateriile noastre încearcă să-i ia la ochi. Apoi chiar îi ţintesc şi rebelii coboară pentru că nu e nici o bucurie să primeşti obuze bine servite. Rebelii aleargă spre noi într-o manieră deloc aşteptată, cel puţin de mine, şi apoi, când ajung în cătare, ofiţerii ne spun să fim gata şi apoi strigă foc! şi noi tragem. Nebunii ăia de rebeli cad cu zecile şi apoi, exact ca pădurea, par să se apropie cu curaj de găurile morţii şi apoi continuă să vină. Fiecare linie a noastră reîncarcă şi trage, şi acum trag şi rebelii, unii din picioare pentru o clipă, alţii de la picior, în timp ce se grăbesc să coboare. Nu este absolut deloc marşul lent care ni s-a predat, ci un galop împleticit, nebun de fiinţe umane. N-ai crede că pot fi ucişi atâţia fără a-i opri şi apoi în jurul nostru începem să ne prăbuşim cu un glonţ în faţă sau un glonţ în braţ. Gloanţele acelea afurisite în formă conică se deschid în bietul tău trup moale. Apoi căpitanul zbiară să ne fixăm baionetele şi ni se ordonă să ne ridicăm în picioare, după care ni se ordonă să tragem. Din grupuşorul meu de oameni, unul încă stă în genunchi cu o convingere uluită, aşa că îi trag eficient un şut ca să-l pun pe picioare şi pornim. Acum suntem o singură inimă alergând, dar iarba e crescută în smocuri şi deasă şi e greu să alergi cu demnitate şi ne împiedicăm şi înjurăm ca nişte beţivani. Dar cumva, printr-o forţă extraordinară, ne ţinem pe picioare şi deodată iarba nu mai pare deloc un obstacol şi cineva din companie strigă Faugh a ballagh[1] şi apoi se aude un sunet din gâtlejurile noastre pe care nu l-am mai auzit şi avem o mare poftă să facem nu ştim ce, dacă nu să ne înfigem baionetele în puhoiul de cenuşiu din faţa noastră. Dar nu doar asta, fiindcă mai e un lucru sau mai multe lucruri pentru care nu avem o denumire pentru că nu fac parte din vorbirea obişnuită. Nu e ca şi cum te-ai năpusti la indieni, care nu-s din neamul tău, ci ca şi cum te-ai năpusti la o oglindă a ta. Aceşti Johnny Rebel sunt irlandezi, englezi şi toate cele. Galopaţi, galopaţi şi impuneţi-vă. Dar apoi, deodată, rebelii se răsucesc spre dreapta şi îşi întorc atacul de-a lungul pajiştii. Au văzut şirurile imense
de oameni ai noştri venind din urmă şi poate că au văzut în întregime o locomotivă a morţii şi tot ceea ce putem auzi sunt ofiţerii strigând într-un tumult haotic. Ne-am oprit din asalt şi îngenunchem şi încărcăm şi tragem, îngenunchem şi încărcăm şi tragem din lateralul viermuielii de inamici. Bateriile noastre îşi scuipă iar obuzele şi confederaţii se împleticesc ca o herghelie de cai sălbatici şi aleargă înapoi zece metri şi apoi încă zece. îşi doresc cu ardoare să ajungă la adăpostul pădurii îndepărtate. Bateriile scuipă în urma lor, scuipă în urma lor. Unele obuze cad atât de jos de parcă ar vrea să-şi croiască o cărare şi printre noi, şi mulţi din rândurile noastre cad când un proiectil sapă un şanţ însângerat prin oamenii în viaţă. O epuizare frenetică ne infestează oasele. încărcăm şi tragem, încărcăm şi tragem. Acum, în zgomotul crescând, duzini de obuze lovesc în inamic, farâmându-l şi rupându-l în bucăţi. E un sentiment de nenorocire subită şi dezastru. Apoi, cu o mare inflorescenţă, ca o izbucnire bruscă de flori de primăvară, pajiştea se transformă într-un straniu covor de flăcări. Iarba a luat foc şi arde cu generozitate şi completează focul cu foc. E atât de uscată, că nu poate arde cu flacără suficient de repede, atât de înaltă că firele se aprind în smocuri imense şi şterg picioarele soldaţilor care aleargă, nu cu ierburi moi, ci cu flăcări întunecate pline de forţă care urlă. Răniţi căzuţi în furnal zbiară îngroziţi. Durere pe care nici un animal nu o poate îndura fără să ţipe

înnebunit, fără să sfâşie, fără să dea înapoi. Corpul principal de soldaţi găseşte mila copacilor şi răniţii lor sunt lăsaţi acum pe pământul înnegrit. Ce anume îl face pe căpitan să ne oprească focul şi, prin mesaj transmis din gură în gură, să oprească tunurile? Acum stăm pur şi simplu în picioare şi privim, şi vântul ridică conflagraţia în susul pajiştii, lăsând în urmă mulţi oameni urlând şi pe alţii tăcuţi. Cei tăcuţi sunt în braţele negre ale morţii. Alţii, pe care nu i-a atins focul, sunt doar oameni distruşi care gem. Ni se ordonă retragerea. Valul nostru albastru se dă înapoi două sute de metri şi băieţii ies în grupuri neînarmate din spate şi iată-i pe băieţii de
la infirmerie şi pe preotul militar. Şi dinspre copacii rebelilor ies aceleaşi suflete si armistiţiul se încheie fără un cuvânt. Se aruncă muschetele de am
>>
bele părţi şi trupele iau poziţie acum, nu ca să tragă şi să ucidă, ci ca să iasă din perimetrul negru de flăcări care încă ard şi să îngrijească de muribunzi, de spintecaţi şi de arşi. Ca nişte dansatori care dansează pe iarba pârjolită. Cavalerişti cu uniforma cu dungă galbenă la pantaloni. Uniforma uniunii era în mod normal albastră, iar cea confederată, cenuşie. Totuşi, la începutul războiului, mai multe regimente aveau uniforme nestandardizate, aceasta fiind una dintre ele.

Johnny Rebel sau Johnny Reb, nume colocvial dat soldaţilor confederaţi din timpul Războiului Civil american

Strigăt de luptă irlandez, în variantă anglicizată, însemnând aproximativ „faceţi loc“

CAPITOLUL 13

Nu-i nimic prea complicat în a muri pentru ţara ta. E cel mai simplu fel din meniu. Dumnezeu ştie că-i adevărat. Tânărul Seth McCarthy a venit din Missouri să se facă toboşar în armata federală şi s-a ales doar cu capul zburat de un obuz federal. Am văzut asta a doua zi dimineaţa, când ne plimbam pe câmp căutând hârtii şi alte lucruri pe care să le putem trimite acasă. Seth era acolo cu toba încă agăţată de trupul lui tânăr. Dar nu mai avea cap. Nu a fost singura sau cea mai rea imagine a zilei de după. Hai să punem cadavrele carbonizate primele pe listă. Cum se face că Dumnezeu vrea să ne luptăm ca nişte eroi nenorociţi şi apoi să ajungem nişte bucăţi de carne arsă pe care nu o vor nici lupii? Diviziei de înmormântări i s-a ordonat să-i îngroape şi pe albaştri, şi pe cenuşii şi să spună rugăciunile. Părintele Giovanni îşi spune rozariul şi îl auzim murmurând în latină. Băieţii care n-au mai văzut o bătălie până acum nu-s foarte veseli, unii dintre ei. Nu ştiu ce fac unui om imaginile astea oribile. Câţiva soldaţi tremură pur şi simplu în corturi şi nici o cantitate de pastramă de vită sau chiar de whisky nu-i poate face să se oprească. Trebuie să fie trimişi undeva, dar câmpul de bătălie nu e locul potrivit pentru ei acum. N-ar fi în stare să ţină o lingură în mână, ce să mai zicem de o muschetă. John Cole e foarte îngrijorat în felul lui inimos şi doi dintre soldaţii lui sunt morţi de-a binelea. Au luat foc chiar de la artificierii din spatele lor. Aşa se întâmplă adesea, îmi trece prin cap ce curios de întunecată e bătălia. Ştie cineva ce naiba se întâmplă? Ei, creştinul ăsta nu ştie. Eu şi John Cole, slavă Domnului, şi bătrânul Lige Magan şi Carlton Starling am scăpat, şi la fel şi Dan FitzGerald. Altfel cum naiba mai jucam cărţi?

Când santinelele mele intră la post în noaptea aceea, mă retrag singur

într-un crânguşor. Stau acolo singur o vreme. Lumina lunii cade printre stejarii pitici ca printr-o mie de rochii. Mă gândesc că omul e un fel de lup, dar e şi ceva mai ciudat. Mă gândesc la Winona şi la toate chinurile ei. N-aş fi putut spune cine eram eu însumi în vremea aia. Sligo pare îndepărtat, tare îndepărtat în timp, şi doar un alt penel de beznă. Lumina este John Cole şi toată abundenţa bunătăţii lui. Nu pot să mi-l scot pe toboşarul ăla din minte. E înţepenit acolo ca un obiect plutitor. Cred că ar fi trebuit să obţină mai mult de la viaţă decât a primit. Un băiat curajos din Missouri şi vioi şi care nu se aştepta la nimic. Capul i se rostogoleşte pe o pajişte singuratică din Virginia. Ochi strălucitori şi acum îl bagă într-o groapă. Pentru numele lui Dumnezeu, n-ar fi de ajuns nici măcar să plâng pentru el. Cum o să numărăm toate sufletele care se vor pierde în acest război? Tremur ca o ultimă frunză uscată pe o ramură în toiul iernii. Năucitor. Nu
cred că am cunoscut două sute de suflete în viata mea si să le ştiu si
>>>>
numele. Sufletele nu sunt ca un fluviu uriaş şi apoi, când vine moartea, sufletele să se verse în cascadă şi în pământul de dedesubt. Sufletele nu sunt asa, dar războiul ăsta le cere să fie asa. Avem atâtea suflete de dat? Cum se poate? Pun aceste întrebări spaţiilor goale dintre stejari. Trebuie să plec într-un minut şi să schimb santinela de la postul 2. Pe loc repaus! Staţi! Prezentaţi arm'! Pe loc repaus! înainte marş!

E atât de linişte că ai putea jura că luna ascultă. Şi bufniţele ascultă, şi lupii. Mi-am scos chipiul şi mă scarpin în capul meu nenorocit. Lupii o să vină peste câteva zile din munţi, după ce plecăm noi, şi o să înceapă să sape pe sub pietrele pe care le-am aşezat. Nimic mai sigur. De-aia indienii îşi pun morţii pe pari. Noi îi punem în ţărână pentru că aşa ni se pare respectuos. Vorbim despre Iisus, dar Iisus n-a ştiut niciodată absolut nimic despre acest pământ. Aşa de proşti suntem. Pentru că pur şi simplu nu-i aşa. Lumea cea mare luminează ca o lampa amarata pentru ca ninsoarea începe sa cada in poieniţă. Slab luminat în colţul de răsărit e un urs negru uriaş. Cred că a fost aici tot timpul, scotocind după ceva de halealä şi rădăcini. Nici nu-l auzisem. Poate că respecta si el liniştea stranie. M-a văzut acum si si-a legănat capul greoi într-un arc lent spre mine ca să vadă mai bine. Mă cântărea din priviri. Ochii lui păreau inteligenţi şi calmi şi m-au măsurat multă vreme. Apoi şi-a răsucit tot trupul de parcă ar fi fost agăţat de funii şi a fugit în pădure mâncând pământul.

Ninsoarea se înteţeşte şi îmi croiesc drum înapoi către tabără. Spun santinelei parola secretă a nopţii. Adulmec pe E Avenue, printre corturi. Coloneii si maiorii si alţii ca ei sunt în corturile ofiţerilor superiori, învelitorile din pânză strălucesc vag. într-adevăr, ei au lămpi adevărate care ard înăuntru. Ofiţerii sunt aşezaţi, li se disting siluetele şi spinările lor sunt întoarse, negre, spre uşa cortului. Pichetul stă în picioare mut afară în noul val de zăpadă. Le aud vocile scăzute. Vorbesc despre familii sau despre război, nu-mi dau seama. Noaptea s-a afundat de-a binelea în beznă şi miezul ei de smoală din centrul a tot ce este a preluat conducerea. Caprimulgul cântă deasupra corturilor oamenilor adormiţi. Notă scurtă, notă lungă. Caprimulgul va cânta pentru eternitate deasupra acestor pajişti acoperite de zăpadă. Dar corturile sunt temporare.

Ne-am mutat înspre râu şi trebuie să punem la punct cantonamentul de

iarnă. Cred că nu ştie nimeni care nu a îndurat plictiseala nenorocită a acelor timpuri. Ai prefera să rişti să fii în bătaia minelor în casetă şi a celor în formă de ciorchine. Mă rog, sau ceva pe acolo. Eu şi John Cole ne distrăm grozav când se organizează seri de vopsit pe faţă pentru amuzament. Se ştie că am lucrat în teatre, dar aici cântăm împreună ca băieţi şi băgăm un „Uncie Torn" sau un „Old Kentucky Home" şi o lăsăm baltă. Băieţii unionişti cu feţe negre poate sunt ciudaţi. Kentucky a intrat cu amândouă picioarele în război, aşa că trebuie să păşim cu grijă. într-o seară, Dan FitzGerald se îmbracă nevinovat în rochie şi, cu toate că e vopsit cu negru pe faţă, cântă un cântec de fecioară irlandeză şi, pentru numele lui Dumnezeu, simţurile a o duzină de bărbaţi sunt excitate. Starling Carlton spune că vrea să se însoare cu ea. O lăsăm baltă şi pe asta. Altfel n-ai cum să-ţi încălzeşti picioarele nenorocite şi, din moment ce n-avem nici o veste cât de mică, lumea s-ar fi putut sfârşi şi s-ar putea să fi sunat trâmbiţa Judecăţii de Apoi din câte ştim noi. Mesagerii reuşesc să ajungă numai după ce gerul îşi ia mâna de pe noi. Cazurile de friguri îi chinuie pe oameni şi unii dintre ei îşi ies clar din minţi. Până şi whisky-ul cel prost se termină şi, dacă nu ajung căruţele de aprovizionare, nu-ţi rămâne decât să-ţi rozi
cizmele. Nu vine nici casierul niciodată si te întrebi dacă mai eşti în viată
>) >
sau dacă te-a convertit moartea şi acum ai ajuns o stafie tremurândă. Când vine primăvara, pământul este încă tare şi totuşi noi ne apucăm să săpăm tranşee lungi pentru puşti şi fortificaţii pentru tunuri. S-ar părea că partea asta a râului ascunde un vad sub potopul actual. Când reapare pentru scurtă vreme vom avea însărcinarea să-l păzim, bănuiesc. Starling Carlton zice că se bucură că e sergent acum şi nu mai trebuie să sape. Spune că se întreabă de ce a venit în est şi că îi e cu siguranţă dor de Fort Laramie şi de omorât indieni.

- Nu vreţi să-l ajutaţi pe negru, domnule? îl întreabă Dan FitzGerald.
- Ce tot spui acolo? întreabă Starling.
- Să-l ajutaţi pe negru să-şi obţină libertatea şi să salvăm Uniunea, domnule? spune Dan.
- Care-i faza cu ciorile? întreabă Starling Carlton. Nu fac nimic pentru ciori.

în mod evident pare uluit.

- Tu nu ştii pentru ce lupţi? îl întreabă Lige Magan. Pentru numele lui Dumnezeu, cred că nu ştii.
- Ba ştiu, răspunde Starling Carlton.

Pe tonul unui om care nu ştie.
>

- Atunci, pentru ce lupţi? spune Lige.
- Păi, pentru că mi-a spus maiorul, spune Starling ca şi cum ar fi lucrul cel mai evident pe lume. Tu pentru ce dracu lupţi?

Se întorc păsările cântătoare si nenorociţii de fluturi si acum si ofiţerii superiori care, exact ca păsările cântătoare, au tăiat-o la prima zare de ninsoare. Nu poţi să te aştepţi ca grangurii să stea în tabără ca nişte verze. Colonelul Neale a încercat să ajungă în vest înainte de cea mai groaznică ninsoare, dar nu a ajuns decât până în Missouri, spune el. Acum e îngrijorat în privinţa gemenelor şi a doamnei Neale. Are nişte informaţii că ar fi probleme pe acolo, dar se aşteaptă ca armata să le rezolve. Războiul a

subtiat trupele din vest si miliţiile cetăţeneşti le-au luat întru câtva locul. Nu-i plac miliţiile cetăţeneşti colonelului Neale. Miliţiile confederate sunt cele mai rele - se foiesc de colo până colo şi trag la întâmplare în ţinte uşoare. Spune că oricând se face o breşă se vor găsi gunoaie de oameni să ocupe locul. Ajung veşti generale în tabără. Războiul se răspândeşte în toate direcţiile. Dar ceasul zilei se învârte la fel. Sunet de goarnă şi ordine strigate. Căruţele mari de aprovizionare trase de boi au apărut în tabără. Ei bine, eram cât pe ce să mâncăm gloanţe. Avem un mic cimitir plin cu prăzile iernii. Părintelui Giovanni îi place coniacul, dar face întotdeauna onorurile. Gornistul cu buzele lui îngheţate lipite de muştiuc. Cu mici răni cărora n-are cum să le lase timp să se vindece.

Aflăm curând că armata cea mare se îndreaptă spre sud şi că va trece prin vad. Căpitanul nostru este de părere că vor să ajungă într-un punct numit Wytheville şi să traverseze munţii Blue Ridge. Să aducă jalea asupra rebelilor din Tennessee, aşa spune căpitanul Wilson. S-ar putea să fie adevărat şi s-ar putea să nu fie. Dar apa a scăzut şi undele adânci de jumătate de metru sunt galbene şi maronii de la pietrele de dedesubt. Vine un lot nou de recruţi să umple golurile. Irlandezi, ca întotdeauna. Drojdia societăţii din oraşe, spune Starling Carlton. Dar chiar şi aşa, când vin, îi întâmpinăm cu urale. E un freamăt peste tot şi nu ne simţim chiar atât de rău acum. Seva se ridică si în oameni.

>

Bănuiesc că rebelii îşi imaginează că pot să ne mături de pe mal, pot să pună mâna pe vad şi să oprească înaintarea federalilor. Acum ştim că o forţă militară imensă se apropie pe malul drept al râului. La şaisprezece kilometri distanţă şi un orb poate să vadă praful şi agitaţia oamenilor. Trebuie să fie vreo zece mii. Cel puţin o divizie de băieţi cu găuri în pantaloni. Noi suntem numai patru mii, dar suntem apăraţi ca nişte câini de prerie. Tranşee pentru puşti din belşug, întinse pe mai bine de un kilometru şi jumătate, şi toate aşezate în colţuri lăturalnice şi pe fiecare flanc baterii întregi şi avem atâtea obuze că rivalizează cu piramidele din Egipt. Avem un regiment care să ţină linia din spate şi o gloată frumuşică de companii în flancul drept. Starling Carlton spune că e doi la unu în favoarea picioroangelor galbene. Lige spune că Starling nu ştie să numere. Starling spune că Lige e un trădător mincinos din Tennessee.

- Ce-ai zis, mă? spune Lige.

- Nu eşti din Tennessee?

>

- Ba da.

- Păi, şi atunci de ce nu te baţi de partea rebelilor, dacă tot puţi la fel ca ei?

- Tatăl meu te-ar împuşca dacă te-ar auzi vorbind aşa, Starling, spune Lige, am impresia că nu ştii nimic, aşa că nu poţi să spui nimic despre Tennessee.

- Recunosc un renegat gata să te înjunghie pe la spate când îl văd.

- Atunci de ce nu vii încoace să mi-o spui în faţă? întreabă Lige.

- Păi, ţi-o spun în faţă. Faţa ta e la juma’ de metru de gura mea. La dracu, Lige.

Apoi cei doi izbucnesc în râs, cum le e obiceiul. Exact aşa cum până atunci

arătau ca nişte asasini.
>
Colonelul bântuie pe la linia din spate şi sergenţii vin cu ordine. Reuşim să trecem la treabă şi pornim. Lige are o bucată de hârtie cu numele şi ferma lui scrise pe ea şi şi-o prinde întotdeauna în piept înainte de bătălie. Nu vrea ca trupul lui să ajungă într-o groapă, fără nume, şi tatăl lui să nu afle niciodată. Taică-su are optzeci şi nouă de ani şi probabil stă să cadă de pe marginea vieţii, cine ştie. Apoi Lige se duce în spate şi se ocupă de divizia stegarilor. Ridică un steag cu trifoi şi harpă[â]. Verde ca frunza de aprilie, dar prăfuit şi rupt. Prinde vântul de pe râu şi îşi întinde forma. E un zgomot puternic făcut de rebelii care se apropie şi trebuie să recunoaştem că suntem foarte surescitaţi acum şi chiar ne e rău. Feţele se întorc spre sud să vadă cum arată împrejurimile. Sunt toate aceste dealuri cocoşate şi pâlcuri de copaci pitici şi râul cel întunecat curgând spre sud în stânga noastră. Râul prietenos, protector. Acum, apare colonelul Neale pe calul lui şi vorbeşte câteva minute cu căpitanul Wilson, dar nu aude nimeni ce-şi spun. Pare amuzant cumva. Apoi colonelul trece în trap printre rânduri şi dă din cap aprobator spre oameni. Avem o companie mare de cavalerie în dreapta, dar s-au întors între copaci şi n-ai putea să spui dacă vor fi folosiţi sau nu. S-ar putea să trebuiască să se năpustească dacă pătrund rebelii pe undeva. Nu avem de gând să lăsăm să se întâmple asta şi suntem plini de carne sărată de porc şi biscuiţi uscaţi şi nu vrem să ajungă în nord nici o poveste despre înfrângerea noastră. Sunt lucruri mici şi simple care îţi rămân în cap. Mai e şi teroarea aceea stranie care începe să ţi se umfle în burtă, şi oamenii au nevoie uneori să se cace şi latrinele sunt prea departe în urma lor. Borăşti şi mâncarea îţi urcă pe gât ca şi cum ar vrea să salute din nou lumea. Să nu uităm şi de pisatul în pantaloni. E viaţă de soldat. Acum vedem mai bine trupele rebele, vedem steagurile regimentelor din loc în loc şi au şi ei cavalerie care vine încet cu ei şi acum se răspândesc cât vezi cu ochii şi poţi să ţi-i imaginezi pe colonei încercând să păstreze ordinea. Vărul primar al unui ordin e haosul. Vărul haos însuşi. Aproape că simţim pământul trepidând sub picioarele noastre, şi bietul Starling Carlton, cu toate că încearcă să se asigure că oamenii lui sunt aşezaţi în poziţia corectă, îşi vomită porcul cu o expectorare violentă. Totuşi, nu-şi pierde suflul şi nu- i pasă prea tare cine-l vede. îşi şterge gura împuţită şi nu ratează nici un pas din marş dacă poate. Teroarea e şi ea verişoara curajului. Sper asta pentru că o simt. Ne uităm la rebeli şi, pentru numele lui Dumnezeu, zece mii s-ar putea să fie un număr prea mic. Mai degrabă e o nenorocită de armată întreagă. Vedem caii trăgând în sus tunurile din două părţi şi-i vedem pe artilerişti aliniindu-se şi apoi, după nici două secunde, primele obuze trec scâncind ca pruncul urlător al Domnului peste capetele noastre. Au de gând să arunce cam patru mii de infanterişti spre noi într-o îngrămădeală înfricoşătoare de oameni în mijloc şi iată-i că vin. Până să pricepem ce se întâmplă, îi avem în cătare cu tunurile noastre şi un nor ca un viespar de obuze porneşte spre rebeli. Flori şi copaci bruşti de fum şi foc apar printre miriadele de trupe care vin spre noi. îi auzim pe deasupra larmei pe tunarii noştri strigând ordine, şi sergenţii şi căpitanii urlă cuvinte şi poţi să-ţi simţi întregul leş adunat într-un singur pumn strâns de frică şi de spaimă. Sfântă măiculiţă a lui Hristos, preabunul Dumnezeu. O pâclă neagră deasă de

muniţie trasă trece peste râu ca o ceaţă. Starling Carlton, de vreme ce micul lui dejun s-a dus, stă în picioare lângă mine şi râde. De ce râde nu ştie nici el sau chiar ştie mai puţin decât oricine. Căpitanii dau ordin de tragere şi o mie de muschete prind glas şi îşi aruncă gloanţele rotunde spre demonii aceia umblători. Johnny Rebel cu picioarele lui scheletice şi cu zdrenţele lui ţesute în casă şi cu tot ceea ce crede şi consideră bun este cărat sub pălării de toate soiurile. Sudiştii nu au uniforme, crăpelniţă şi adesea nici încălţări. Jumătate din nenorociţii ăştia fioroşi sunt în picioarele goale. Ar putea fi locuitorii unei mahalale din Sligo. La dracu, probabil că unii dintre ei chiar asta sunt. Continuă să vină. Acum văd mai bine steagurile regimentelor şi unul nenorocit chiar în mijloc are trifoi şi harpe, exact ca ale noastre, lampitul de război obişnuit. Sunt cel puţin zece divizii de stegari pe care le văd eu. Astea-s toate ordinele de care are nevoie un soldat. Odată ce-ti vezi steagul, porneşti înainte. Ceea ce mai văd acum este cât sunt de slabi băieţii, cât de ciudat, ca nişte stafii şi strigoi. Ochii lor ca douăzeci de mii de pietre murdare. Pietre de râu, mă gândesc eu şi înnebunesc mai tare cu fiecare clipă. Sunt atât de înspăimântat şi nebun că pisatul îmi curge în voie pe pantalonii daţi de armată. Ţâşneşte şi îmi inundă picioarele. Fir-ar al dracului! Ca o iapă care urinează în câmp. Ei, îmi lustruieşte ghetele. Prima noastră rundă face să cadă vreo două sute de oameni. Johnny Rebel o să aibă destule înmormântări. Vedem nişte cavalerişti venind la est de
>>
baricadele noastre şi cinci sute de cai sosesc în goană prin flancul stâng al rebelilor. Tunurile Dumnezeu ştie cui îi pun la pământ pe unii dintre ei. Obuzele nu-şi ating ţinta şi e atâta fum acum şi strigăte şi ţipete că toată panorama dispare. Adio, Virginia, bun venit zarvei şi tumultului. Reîn- cărcăm cât de repede ne îngăduie degetele s-o facem. Pun rămăşag că Starling Carlton şi-ar dori acum să aibă carabina aia Spencer drăguţă pentru care a vrut să-l omoare pe Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul. Şi eu mi-aş fi dorit să o am. Durează două, trei minute să ne pregătim muscheta. La dracu. Trage din nou şi fa să conteze. Trage din nou şi fa să conteze. Acum avansarea s-a rupt şi rebelii se retrag. Nu pot trage din poziţia aia de la piept şi din redane. Nu pot să împuşte destui dintre noi şi nu pot să se apropie suficient cât să ne copleşească. Să ne înghită ca un râu ieşit din matcă şi să ne înece, omorându-ne. Nu pot. Acum, cavaleria se îndreaptă spre centru, alergând spre oamenii aflaţi în retragere. Ciopârţesc spinări şi capete cu săbiile şi acum cavaleria lor se năpusteşte spre a noastră. Sfinte Iisuse, preabunule! Se întâlnesc ca nişte diavoli ce se zvârcolesc, întorcând şi ridicând săbiile şi trăgând cu pistoalele în feţe fără nici o reţinere. Cad cu zecile. O hărmălaie de călăreţi şi cai îngroziţi cabrându-se şi aruncându-şi călăreţii din şa şi Dumnezeu mai ştie ce altfel de primejdii. Apoi cavaleria porneşte înapoi în galop şi îi lasă pe nenorociţii de rebeli să ajungă la deluşoare. Fir-ar al dracului, nu! Mai au încă un regiment de cavalerie care aleargă printre oamenii care se retrag şi aproape că trebuie să se întoarcă să nu fie călcaţi în picioare de-ai lor. Iată-i venind din nou. Tragem ca nişte lunatici posedaţi. Tragem şi iar tragem. întreaga mare pe care o alcătuiesc se întoarce din nou şi ai jura că bătrânul rege Knut face miracolul pe care n-a putut să-l facă odinioară. Valul de oameni se întoarce. îi vedem plecând cam de un sfert de oră şi un strigăt de bucurie se ridică din mijlocul nostru şi stăm

în picioare şi îngenunchem, gâfâind acolo ca o cireadă de vite însetate. Dumnezeu dă foc lumii, dar Starling Carlton se sprijină de parapet şi îşi sprijină toată faţa lui mare pe pământ ca şi cum l-ar săruta. Dar e extenuat ca un câine de vânătoare care a vânat toată ziua. Şi-a obosit trupul mătăhălos atât de greu că se prăbuşeşte ca un om ucis. îl aud murmurând la pământ, cu gura şi faţa pline de noroi. Ziua e uscată ca un cuptor, dar sudoarea lui face suficient noroi să arunci o oală. John Cole vine de la detaşamentul lui şi îngenunchează lângă mine. îşi lasă capul pe braţul meu drept, sus, şi pare să adoarmă pentru o clipă. Pare să cadă într-un somn adânc. Ca şi cum ar fi un bebeluş după cântecul de leagăn. Deodată, întregul grup de bărbaţi pare să doarmă. Nici o forţă nu ne va mai ridica vreodată. Avem ochii închişi şi cerem să ni se întoarcă puterile. Dacă am avea zei, ne-am ruga la ei. Apoi se prelinge înapoi. Nici un discurs de mulţumire al vreunui căpitan n-ar putea fi atât de profund ca
această uşurare.
>
Simboluri prezente pe steagurile irlandeze

CAPITOLUL 14

Spre amurg nenorociţii vin din nou. Adierea s-a întors spre est şi acum un milion de valuri mici apar pe râu. Dantelă de la un milion de croitorese. Vechii mesageri ai amurgului sunt o orbire lentă a întregului pământ şi o culoare lungă, înaltă, ca a merelor, se prelinge pe cer. Munţii care erau de un albastru pal în depărtare se întunecă şi se înnegresc încet. Plumbul picură în sticlă. Poate că nu suntem atât de pregătiţi cum eram şi după aceea se spun vorbe grele despre sistemul de apărare de-a lungul zonei haznalelor şi a spitalului de campanie. Pesemne că s-au strecurat exact ca roşul acela pe cer. Deşi prima care ne loveşte este din nou cavaleria, dar probabil că au identificat o slăbiciune şi se scurg prin curţile din dreapta şi prin zonele de aprovizionare şi încearcă să-şi arunce caii spre o linie din spate mai puternică. Dincolo de linie sunt nenorociţii de colonei si toti ceilalţi. în acelaşi timp, soldaţii se scurg pe lângă caii invadatori. Putem vedea toate acestea în timp ce stăm ca proştii pe valurile de pământ. întunecimea serii ne prosteşte. Simţim apropierea măcelului şi, dorind să-l evităm, ne aşezăm în calea lui. Primele cohorte ale întunericului sunt si ele un inamic. Lumea
>
însăşi şi forţele naturii sunt împotriva noastră. Sutele de oameni resping cavaleria cum pot mai bine şi caii se îndreaptă iar spre est şi se îndepărtează în petele de întuneric ale începutului nopţii. Colonelul trebuie să ghicească ce urmează şi ne ordonă să trecem peste val şi să intrăm în câmpurile sălbatice şi să-i întâmpinăm pe rebelii care vin, dacă mai vin. Nu-i nici măcar un suflet între noi care să vrea să părăsească întăritura. N-am săpat noi nenorocirea, de ce s-o părăsim acum? Grămezile de umbre nu ne fac cu ochiul. Dan FitzGerald se uită la mine, aşteptând ordine, iar eu nu spun nimic.

- Mergem sau nu? întreabă el.
- Aş prefera să nu, îi răspund.
- Pentru gloria oraşului Bundorragha, spune el râzând.
- Ce a făcut Bundorragha vreodată pentru tine, Dan? îl întreb eu.
- Absolut nimic, zice el.
- Păi, şi atunci? zic eu.

Apoi ne cățărăm peste șanț, apoi ne târâm cu toții, vreo mie de bărbați, să zic, și, spre norocul nostru, rebelii nu și-au trimis armata de data asta, ci numai o companie incompletă. Poate nu sunt în drum. Poate se ascund cu toții de-a lungul delușoarelor. Și suntem la zece pași în afara ierburilor proaspete din Virginia și râul își vede de drum în maiestuozitatea lui tăcută, franjurat de mici valuri și, din întâmplare, compania care vine direct spre noi este gloata aia de irlandezi pe care am zărit-o mai devreme. Doar din întâmplare în felul întâmplător al războiului. Lige Magan ține steagul nostru ridicat și vine în mijlocul companiilor noastre. Pășim prin ierburi cu un mers hotărât și avem baionetele fixate și puștile înclinate. Nu vom face nimic până când nu vine mulțimea cealaltă mai iute. Observăm un mic galop în mersul lor. Căpitanul Wilson ne ordonă să avansăm și o luăm la goană. Nimeni nu vrea să o facă și toată lumea o face. Acum auzim primele focuri ale rebelilor și într-o clipă câmpul e plin de zgomote și focuri de răspuns. Nu e timp să reîncărcăm acum și pornim în fugă înainte cu baionetele întinse. în gât mi se formează un țipăt mic și pare să crească și apoi același urlet se aprinde în alte gâtlejuri și acum urletul este urletul a o mie de oameni și căpitanul urlă cel mai rău. L-ar speria pe Arhanghel.
Urletul e mai mare decât orice vânt de care am auzit si are în el un fel de
>
senzualitate stranie si ceva asemănător cruzimii. Rebelii din fata noastră
si>>>
au irosit focurile si își aruncă muschetele si își desfac baionetele si pornesc spre noi cu baioneta într-o mână și cu un cuțit în cealaltă. N-am mai auzit de așa ceva. Acum, în întunericul din față vine în goană o zăpăceală fluidă de cai și ne rugăm să fie cavaleria noastră. Șfichiuit și ciopârțit de săbii și focuri din pistoale. Călăreții se apleacă să taie tendoane și mușchi. Toate acestea în bezna ce se adună. A fost nebunie sau geniu să ne atace în amurg? Rebelii irlandezi strigă și ei, strigă măscări în gaelică. Apoi ne întâlnim și totul se transformă în luptă corp la corp, pumni și înjunghieri. Băieții ăștia sunt solizi și apoi aflăm că sunt lucrători la căile ferate și docheri din
New Orleans. Băieți mari obișnuiți să ucidă și să facă măcel. Nu aleargă prin bezna asta ca să ne iubească. Ne vor viețile și să ne străpungă inimile, și sa ne ucidă, și sa ne mțepenească și sa ne oprească. Un sergent masiv încearcă să-și înfigă cuțitul Bowie în mine și sunt obligat să-i străpung stomacul cu baioneta. Nobilii adversari continuă să lupte preț de zece minute și, în acest timp, sute se prăbușesc la pământ. Zeci gem și strigă după ajutor. întunericul e aproape complet și rebelii se întorc din nou ca să se retragă și cavaleria îi lasă să plece pentru că nu se vede nimic acum în noaptea cețoasă. Rebeli și federali zac sângerând în beznă.

Apoi se așterne o acalmie ciudată. Răniții scot sunete de vite măcelărite prost. Le-au fost străpunse gâturile, dar nu de tot. Sunt gâlgâieli și membre ridicate în agonie și mulți au răni în stomac care prevestesc morți îngrozitoare. Apoi luna răsare în tăcere și își aruncă în jos degetele ei lungi de lumină aproape inutilă. Ne târâm picioarele spre fortificații și punem detașamentele în mișcare si răniții sunt căraţi în tabără în noile căruțe ale
>>>>>>
ambulanței. Infirmeria a supraviețuit cavaleriei rebelilor și chirurgul e înăuntru cu ferăstraiele și bandajele lui. Sunt mai multe răni de glonț decât

ne-am fi aşteptat şi, cu toate că, drept să spun, n-am auzit nici un obuz în tot atacul, mulţi au braţe lipsă sau le atârnă braţele şi picioarele. Sanitarii aprind lămpile mari cu ulei şi încep amputările. Nu e nici un spital prin regiune, aşa că e acum ori niciodată. Tot ce poate fi bandajat e înfăşurat strâns. La capătul mesei chirurgului creşte grămada de mâini şi picioare. Ca o marfa oferită de vreun împuţit de măcelar. Se zgândăresc focurile şi vătraiele se împing în răni şi oamenii care zbiară sunt ţinuţi pe loc. Ştim în adâncul inimilor noastre că nu pot supravieţui. Se va instala bătrâna putreziciune şi, chiar dacă îi expediem înapoi în nord, n-o să apuce Crăciunul. Mai întâi o pată neagră şi rea şi apoi tot iadul. Am văzut asta de o sută de ori. Totuşi, chirurgul îşi vede de treabă, pentru orice eventualitate. Asudă ca Starling Carlton. Prea mulţi, prea mulţi. Unii s-ar putea să aibă noroc, ne rugăm noi. Iată-l pe Lige Magan cu un cuţit în gât. Probabil că şi- a pierdut de tot cunoştinţa pentru că trupul lui e relaxat şi doarme. Poate că
i-au dat cu eterul ăla nenorocit. Chirurgul plin de sânge înfaşă rana plină de zoaie a lui Lige şi îl dă deoparte.

- Următorul, aduceţi-l pe următorul.
- Da, dar, doctore, salvaţi-l pe bătrânul Lige. E cel mai bun.
- Daţi-l la o parte pe prostul ăsta de aici, spune chirurgul.

Nu pot să-l învinovăţesc. O să mai lucreze încă şapte ceasuri. Domnul să-i îndrume mâna plină de sânge. Camarazii noştri. Grămezi ruinate de oameni distruşi.

>

Când i se vindecă rana, încearcă să-l aducă pe bietul Lige înapoi în rândurile noastre. Dar se dovedeşte că nu poate să întoarcă nici capul. Cutitul Bowie al acelui irlandez din New Orleans a fost chiar ca o cheie pentru maşinăria lui. Oricum, cum nu e tocmai un bobocel de primăvară, este lăsat la vatră în chip onorabil în mijlocul războiului şi ne spune că probabil se va întoarce în Tennessee ca să aibă grijă de taică-su. Spune că pot fi doi nenorociţi bătrâni împreună. Taică-su încă lucrează o sută douăzeci de hectare, aşa că s-ar putea să aibă nevoie de o mână de ajutor. Lige pare entuziast spunând toate astea, dar şi în mine e o suferinţă normală. John Cole îl ia în braţe cu afecţiune pe Lige şi mulţi fac la fel. Numai Starling Carlton se uită încruntat şi spune lucruri urâte, dar e ca şi cum ar spune lucruri frumoase. Starling nu va fi nici jumătate din ceea ce e fără Lige, ştim asta. Cred că oamenii au devenit de nedespărţit cu timpul. Nu poţi să ai un gând despre Starling fără ca Lige să fie în el ca o veveriţă în copac. Uriaşul transpirat Starling va trebui să-şi găsească alt amic. Asta nu va fi chiar uşor în perspectivă. Ceea ce-mi spune mie Starling este că îşi face griji că, dacă Lige nu-şi poate întoarce capul, nu-i va vedea pe hoţi strecurând-se spre el. Pare să-l amărască rău pe Starling. Mai spune şi că Tennessee nu e o regiune paşnică acum. Cum poate un soldat în uniformă albastră să se întoarcă în Tennessee? Bună întrebare. Doar că n-o să poarte tunica albastră. I se dau nişte boarfe civile ponosite, şi Lige o întinde. Nu arată în ele ca un fermier, proprietar a o sută douăzeci de hectare. Arată ca bandiţii de care se teme Starling. îi strângem mâna lui Lige şi el pleacă şi trebuie să meargă pe jos, mai mult sau mai puţin, până în Tennessee. Spune
că are impresia că trebuie să fie un drum care taie munţii Blue Ridge. O fi. Nu ştie nimeni. în orice caz, pleacă.

- Scrie-ne o scrisoare când poţi, îi spune John Cole. Să nu uiţi.

- Ţinem legătura, spune Lige, nu vă las eu.

Asta îl face pe John Cole foarte tăcut. John este un bărbat înalt şi slab şi poate că nu are prea multe zugrăvite pe faţă. îi place să ia decizii şi apoi să facă. Mă susţine şi vrea cea mai bună lume posibilă pentru Winona şi nu-şi neglijează amicii. Totuşi, când Lige Magan îşi mărturiseşte aparenta dragoste faţă de el, se citeşte ceva pe faţa lui John Cole. Poate că-şi aminteşte de zilele acelea urâte de demult, când John Cole nu-şi putea mişca un muşchi, şi Lige se fâţâia în jurul lui ca să-l ajute. De ce-ar ajuta un om pe altul? Nu-i nevoie, lumii nu-i pasă de asta. Lumea e doar o paradă trecătoare de momente crude şi perioade de timp lungi şi posomorâte când nu se întâmplă nimic, în afară de băut cicoare şi whisky şi de jucat cărţi. Nu e nevoie să mai îngrămădeşti nimic acolo. Suntem nişte străini, soldaţi blocaţi în războaie. Nu facem noi legile la Washington. Nu ne plimbăm pe pajiştile mari de acolo. Furtunile ne ucid, şi bătăliile, şi pământul se închide deasupra noastră şi nimeni nu trebuie să rostească un cuvânt şi nu cred că ne pasă. Fericiţi să respirăm pentru că am văzut teroarea şi oroarea şi apoi, o vreme, nu sunt la putere. Bibliile nu s-au scris pentru noi, nici alte cărţi. Probabil că nu suntem ceea ce lumea numeşte fiinţe umane pentru că nu consumăm pâinea aceea a paradisului. Dar dacă Dumnezeu încerca să ne găsească o scuză, putea să arate spre dragostea aceea ciudată dintre noi. Ca şi cum orbecăi prin beznă şi aprinzi o lampă şi vine lumina şi salvează lucrurile. Obiectele dintr-o încăpere şi faţa omului care ţi se pare o comoară dezgropată. John Cole. Pare o mâncare. Pâinea de toate zilele. Lumina lămpii atingându-i ochii şi o altă lumină răspunzând.

Armata rebelilor ne-a făcut praf şi suntem schimbaţi din post şi mutaţi un pic înapoi spre nord. Cu toate astea, colonelul e extrem de mulţumit, pentru că rebelii au fost respinşi, cum zice el. Cred că au fost, dar cu un preţ. Printr-un loc numit Edwards Ferry traversăm şi trăim un sentiment ciudat şi minunat să atingem din nou pământul Uniunii. încălţările sunt o teroare totuşi, şi John Cole are răni în talpă de la noroiul şi pietricelele care- i intră în cizme. îmi ia zece minute să i le scot şi să-i spăl picioarele în râu. N-am văzut fermieri tot drumul prin Virginia. Au fugit şi au ascuns fiecare bucăţică de mâncare. Acum fermierii nu mai sunt aşa zgârciţi şi primim mâncare proaspătă pe unde trecem, din cea cu care nu ne-am mai mulţumit pliscurile de multă vreme. Plăcinte calde încă, din cuptor. Dacă aşa se găteşte în rai, mă bag. Intrăm în tabără cu armata cea mare şi trebuie să fie douăzeci de mii de oameni care se cacă în acelaşi hârdău. Ca un
>
imens oraş ciudat ridicat între dealurile line şi ferme. Dacă Maryland nu-i un ţinut frumuşel, Dumnezeu e fată. Suntem obosiţi până-n măduva oaselor şi căpitanul Wilson vrea să ne refacem. Trage linie când Starling Carlton găseşte o livadă de cireşi la trei dealuri distanţă şi crede că i-ar fi cel mai bine să trăiască acolo. Trebuie să ne ducem cu o funie ca să-l aducem înapoi. îl găsim căţărat într-un cireş.

- Ce dracu faci? întreabă ordonanţa căpitanului, Joe Ling.

- Nu discut cu tine, îi răspunde Starling, eşti doar un soldat.

Aşa că Joe Ling se întoarce în tabără şi vine căpitanul însuşi şi stă sub crengi, culegând cireşe aproape ca din întâmplare şi mestecându-le şi

aruncând sâmburii.

- Bune cireşe, spune el. Bună pradă, sergent Carlton.

- Vă mulţumesc frumos, spune Starling, coborând. încerc să fac tot ce pot.

- Doriţi să-l leg? întreabă soldatul Ling.

- Să-l legi? întreabă căpitanul. Nu, vreau să vă scoateţi chipiurile şi să le umpleţi cu cireşe.

Aşa că ne-am întors încărcaţi serios. Starling Carlton era relaxat şi nepăsător atunci, mergea lângă mine. Se spune că vin furtuni peste Maryland, dar ziua de azi e una din zilele acelea dăruite pământului ca să ne amintească de cum poate fi. Plăcută şi cufundată într-un fel de căldură pe care nu te poţi supăra. Şi câmpiile şi drumurile înguste de un verde proaspăt şi plăcut şi cireşii încărcaţi cu planetele acelea mici şi roşii şi apoi promisiunea merelor şi a perelor de mai târziu, dacă nu le distrug furtunile. Face pe soldat să vrea să lucreze pământul şi să stea într-un loc pentru tot restul zilelor date de la Dumnezeu. în abundenţă şi pace. Ne înţelegem bine şi Starling vorbeşte despre zona rurală din jurul Detroitului pe timp de vară şi despre cum voia el să se facă episcop când era mic. Apoi Starling se opreşte pe drumul uscat şi se holbează în jos la uscăciune şi cred că nu mai vrea să se mai mişte şi poate că ar fi cel mai bine să aducem totuşi funia. Mă gândesc că Starling Carlton e complet sonat.

- Cred că-mi eşti prieten bun, spune el atunci, foarte încet.

Apoi căpitanul, aflat la doar câţiva metri în faţă, strigă la noi:

- Veniţi sau nu?

j

- Venim acum, îi zic eu.

în fiecare lună, dacă ne găseşte căruciorul din fier al casierului, îi trimitem poetului McSweny zece dolari pentru Winona Cole. S-a întors să lucreze vopsită pe faţă pentru domnul Noone, aşa că are şi ea averea ei, dacă trei dolari pe săptămână pot fi vreodată o avere. Averea noastră constă în douăzeci şi ceva de scrisori de la Winona legate cu un şiret de pantof. Ne trimite toate veştile despre ea cu scrisul ei frumos. Speră să ne întoarcem, dar nu vrea să fim împuşcaţi a) de rebeli sau b) de colonel, pentru dezertare. Spune că speră că avem de mâncare şi că ne spălăm bine o dată pe lună, aşa cum a insistat ea întotdeauna. Cred că nici un rege nu poate spera la mai bine. Domnul McSweny spune că e înfloritoare. Cea mai frumuşică fată din Michigan, fără excepţie.

- Aşa aş zice şi eu, spune John Cole.

- Deloc surprinzător, nu e fiica Chipeşului John Cole? spun eu.

Bine. John Cole râde când spun asta. John Cole este de părere că nu avem atât de multe zile de viaţă, dar că într-o zi pe vechiul Mal al Timpului o trăim pe ultima. Nădăjduieşte să o vadă din nou înainte de asta. Cam atât de pios poate să fie John Cole.

Apoi suntem noi cei care se deplasează spre Tennessee. I-am scris o scurtă misivă lui Lige Magan înainte de a pleca, spunându-i să se uite după noi şi am primit înapoi o scrisoare tristă în care ne descrie moartea lui taică-su. A fost jefuit la fermă de către rebeli şi spânzurat pentru o tunică albastră şi toţi porcii i-au fost măcelăriţi. Nici măcar nu i-au rechiziţionat. Bănuiesc că nu mănâncă porc federal. Ai dracului proşti şi ucigaşi. Tatăl lui îşi eliberase sclavii şi îi băgase în cooperativă ca să nu moară de foame. Rebelii au spus

că a fost trădare faţă de Confederaţie. Chiar aşa. Lige ne-a spus că a mers pe jos tot drumul spre casă din Virginia pentru că n-a putut folosi calea ferată. Nu m-am uitat niciodată înapoi, a spus el, ceea ce era mica lui glumă. De vreme ce avea gâtul fixat. Rebelii îşi ţin căile ferate pentru ei, nea spus el. Ferma lui era într-un loc numit Paris din ţinutul Henry, dar tot ce a găsit acolo au fost oase şi durere. Noi i-am spus toate acestea lui Starling Carlton din moment ce am considerat că va dori să audă veştile, dar Starling Carlton a devenit agitat şi nu a mai vrut să audă nimic. A ieşit ca o furtună din cort ca şi cum avea nevoie urgentă să se cace.

- Ce dracu se întâmplă cu el? a întrebat John Cole.

Colonelul Neale era mulţumit de noi, dar ăia de sus nu erau asa de mulţumiţi de el şi l-au înlocuit, şi căpitanul Wilson a fost săltat la rang de maior şi avem un colonel nou care nu ne deosebeşte de o gaură în zid. Colonelul Neale e acum din nou maior si s-a întors la Fort Laramie si
>>
Starling Carlton a vrut să plece cu el, dar a semnat şi nu va fi eliberat din fericitul serviciu militar pentru încă o lună. Colonelul a spus că s-ar bucura să ne aibă din nou cu el la Laramie, ceea ce a fost foarte plăcut. John Cole spune că am putea merge pur şi simplu să o luăm pe Winona când se termină cu toate astea sau după ce terminăm cei trei ani, orice s-ar întâmpla prima oară, şi să o întindem încolo. De ce nu?

- Păi, în primul rând, tu nu te înţelegi cu ceva de acolo, zic eu. Poate apa. în orice caz, ce facem cu rochiile?

- Păi, spune John Cole, am putea face tot drumul ăla afurisit până la San Francisco. Găsim un teatru acolo şi facem prăpăd în inimile bărbaţilor simpli.

- Sau stăm liniştiţi la domnul Noone, de ce nu? întreb eu.

- Lumea-i a noastră, spune John Cole, aşa mi se pare.

Aşa că facem planuri ca nişte proaspeţi însurăţei. Serviciul nostru militar se termină în patru luni sau pe acolo. Nimeni nu crede că războiul se va fi încheiat până atunci şi unii spun că nu vom apuca să-i vedem sfârşitul. Rebelii sunt mai puternici decât au fost vreodată şi cavaleria lor e ca un foc strălucitor al morţii, aşa se spune. Nu au provizii corespunzătoare, abia dacă au de mâncare, caii lor sunt slăbănogi şi au ochii aprinşi. E un mister. Poate că sunt stafii cu totii si nu au nevoie de hrană.
>>

Se termină luna şi vechiul nostru amic Starling îşi ia hârtiile şi le îndeasă în raniţa care e doar o jumătate de metru pătrat de cârpă de iută. E o dimineaţă arzător de fierbinte de început de toamnă şi inima lui se deschide brusc acum, că pleacă. Am trecut printr-o mulţime de măceluri împreună şi la tot ce am făcut se adaugă o cantitate destul de apreciabilă de respect. Starling Carlton este cel mai ciudat om pe care l-am numit vreodată prieten. Nici un om nu poate citi cu uşurinţă cartea lui Starling Carlton. Are literele alandala şi o mulţime de mâzgălituri şi pete negre. L-am văzut pe omul ăsta ucigând alţi oameni fără prea multe regrete. Ucide sau vei fi ucis. Toate lucrurile pe care spune că le urăşte sunt lucrurile care-i sunt cele mai dragi şi poate că ştie asta şi poate că nu. John Cole îi dă ca amintire un cuţit Bowie cu mâner din corn, şi Starling se holbează la el de parcă ar fi o coroană cu nestemate.

- Mulţumesc, John, spune.

Apoi pleacă după iubitul lui maior şi poate că aceasta a fost măsura omului pe nume Starling Carlton. Că în esenţă era cinstit.

CAPITOLUL 15

Aceia dintre noi încă aflaţi sub contract cu domnul Lincoln suntem trimişi >>
în marş forţat în Tennessee, dar multe zile nu-l putem nici măcar găsi pe inamic. Asta-i destul de straniu, de vreme ce se spune că Johnny Rebel ar fi peste tot. Dar nu unde-l căutăm noi. Colindăm zone împădurite şi câmpuri nenorocite şi amărâte din Tennessee şi nu mai vedem acum nici o plăcintă proaspăt scoasă din cuptor. Una e să mergi în marş forţat, şi alta să vină după tine căruţele cu provizii. Mergem şi iar mergem ca nişte marionete nenorocite. Maiorul Wilson are sub comandă trei companii, A, B şi C, dar poate că are sub comandă întregul regiment, pentru că tot ce face noul colonel este să bea rom. De unde mama dracului face rost de rom e întrebarea. Dar face rost şi îl bea. îşi petrece cea mai mare parte a timpului dormind în spatele căruţei şi nu e o imagine prea plăcută. Bănuiesc că maiorul Wilson se descurcă destul de bine, dar oricum. Tipul ăsta, colonelul, se numeşte Callaghan, aşa că asta poate fi o explicaţie. îmi vine să aprind o lumânare pentru maiorul Neale la următoarea biserică la care ajungem.

După multe asemenea zile încurcate, soseşte călare un regiment de cavalerie, cu ordine pentru colonel, aşa că le ia maiorul Wilson şi le citeşte repede ca să se observe mai puţin neregula. în faţă vedem ridicându-se un giulgiu imens de fum şi chiar putem să auzim bubuiturile obuzelor ca nişte uriaşi călcând pe pământul tare. Cred că ne aşteaptă o mare bătălie şi trebuie să ne punem măştile de caporali cumsecade. Vrem s-o facem. Dan FitzGerald face semn din cap unui cârd de recruţi de lângă el care nu au văzut niciodată o bătălie.

- Sunteţi gata? îi întreabă el. Buni băieţi.

Acum, Dan nu e nici măcar ofiţer, nici pe departe. Cred că se albesc la faţă întrebându-se ce dracu se întâmplă. Bărbi crescute la întâmplare, ca nişte tufe, fete de ţărani tineri.
> [7] J J

- încărcaţi-vă muschetele acum, băieţi, le spune Dan, lejer ca şi cum le-ar fi frate.

Asa vor reuşi să trăiască băieţii cei noi. Cu cineva care să le arate când să) >>
fie viteji şi când, pentru numele lui Dumnezeu, să fugă ca nişte hoţi.

Trebuie să ne mişcăm repede pentru că băieţii de acolo ţin linia de trei zile. S-ar părea că suntem ajutorul mult aşteptat. Câmpii întunecate şi recolte distruse, cerul cel mare devenind melancolic odată cu înserarea. Mă îndoiesc că vor aprinde lumânările în micile ferme ascunse în colţuri de pădure. Nu vor să atragă diavolii de soldaţi împreună cu moliile mari de Tennessee. Te trezeşti dimineaţa si cortul ti-e împestriţat de cerşetorii ăştia. Cele câteva mii ale noastre sar ultimele garduri şi intră în regiunea care se înaltă lin. Poţi simţi noul efort în membre si fetele oamenilor noi par ciudate şi înfricoşate, de parcă ar alerga împotriva voinţei lor. E treaba caporalilor să facă totul să pară justificat. Trebuie să le dea senzaţia că asta-i treabă de bărbat. Au fost instruiţi şase săptămâni să înfigă baionete în saci şi să încarce în spinare. Să sape parapete. Dacă fug acum, oricum vor fi împuşcaţi

de căpitanii care vin din urmă.

- Cel mai bine ar fi să mergeţi mai departe, băieţi din Massachusetts.

în scurt timp începem să dăm peste tunicile noastre albastre care se întorc. Bănuiesc că au primit ordin să se retragă acum, când ne grăbim noi într-acolo. Frate, arată ca nişte băieţi istoviţi si cei mai uzi soldaţi din istoria lumii. Ploaia aici sus, între dealuri, e ca şi cum ai înota într-un pârâu.

- Cine sunteţi voi, băieţi? întreabă unul împleticindu-se la vale.

- Noi suntem irlandezii, spune unul dintre recruţi cu o voce cârâită, ca de găină.

- Sunt foarte bucuros să vă văd venind, băieţi, zice el.

Văd imediat cum asta-i îmbărbătează pe oamenii noi. John Cole apare lângă mine şi întreabă cine era ăla.

- Nu ştiu, John, zic eu.

- Nu-l recunoşti? face John.

-Nu.

- Ăla era soldatul Watchom, pe viaţa mea, zice el.

- Soldatul Watchorn e mort, îi zic eu, noi l-am împuşcat.

Plecăm mai departe. Acum vin mulţi soldaţi înapoi.

- E încinsă treaba acolo sus, băieţi, aveţi grijă, ne spun ei. Faugh a ballagh. Oamenii vin în spinarea altora, din răni picură sânge pe pământul tăcut.

Curând, sunetul împuşcăturilor şi al obuzelor e mai aproape. Ieşim dintre copaci şi, în faţa noastră, pe un deal fără copaci, vedem masată linia frontului şi focul. Rebelii nu sunt departe în tranşeele lor lungi. Mult mai în siguranţă decât noi. Cum de şi-au adus artileria aşa departe? Trebuie să fi venit pe alt drum. Băieţii noştri în tunici albastre încarcă şi trag. Acum vedem că avem cel puţin un parapete să ne adăpostim. E ceva. Sosirea noastră Stârneşte un schimb masiv de locuri. Băieţi cu fete extenuate si
>>>>
înroşite sau cu feţe ciudat de palide ne salută. Slavă Domnului, ne spun. Li se dă ordin să se retragă trecând prin mijlocul nostru. în timp ce pleacă, se aud urale din toate părţile. Slavă Domnului, slavă Domnului.

Ziua face schimb cu întunericul si acum focul feroce încetează. Liniile
>
rebele se potolesc şi la fel şi ale noastre. Nu văd absolut nimic. Noaptea-i aşa de întunecată de nori, că, atunci când răsare, luna nu găseşte o breşă nici de lăţimea unui deget să se strecoare printre ei. E ca şi cum am fi fost orbiţi cu toţii de o catastrofa neaşteptată.

- Sfinte Hristoase, spune Dan FitzGerald. A mai fost vreodată atât de beznă?

Apoi ne gândim că n-am mâncat nimic toată ziulica şi o fi oare vreo şansă să fi venit cu noi porcul sărat? Trebuie să ne hrănim sufletele astea chircite. Dar se pare că nu, toată lumea spune asta. Ne instalăm pichetele şi santinelele solide ca un gard. Nu vrem să se târască încoace picioroangele galbene. Tunurile lor încă sunt la distanţă şi încă mai aruncă obuze, oricum. Avem baterii şi în stânga, şi în dreapta, se pare, probabil pe terasele mai plate, şi, pentru o vreme, tunurile noastre fac duet cu ale rebelilor. Apoi, în bezna aceea imensă a nopţii, totul se opreşte ca şi cum un spectacol a ajuns la final şi actorii îşi scot acum machiajele ca să meargă acasă. Maiorul Wilson

stabileşte neajunsurile acestui loc. Cel mai rău pare a fi că nu avem nici avantajul înălţimii, nici pe acela al efectivelor. Oribilă fundătură, şi, fără îndoială, suferinţa şi pierderile au fost mari în ultimele zile. Auzim că vreo două sute au fost doborâţi. Majoritatea morţi ca nişte iepuri. Simţim în gură gustul terorii acestui loc ca şi cum ar fi vreun soi de pâine. Simt în oase că nu avem suficienţi oameni ca să rezistăm. E un instinct straniu, care vine din lunga perioadă de serviciu militar. Ca şi cum am fi două talere ale unui cântar, rebelii şi tunicile albastre. Fiecare om e un bob de porumb. S-ar părea că balanţa trage în partea lor. Situaţia e de aşa natură că nu eşti prea nerăbdător să vină dimineaţa, pentru că dimineaţa va aduce înapoi războiul. Nu dormim acum, deşi am putea încerca o vreme. Trebuie să-ţi opreşti mâinile să apuce muscheta atât de strâns încât ar putea-o sugruma, încearcă să respiri uşor şi să te rogi să nu apară luna. Toată noaptea cea neagră ne gândim la ale noastre şi apoi, în zori, lumina atinge totul în regatul ei. Trece uşor peste frunze şi loveşte chipurile oamenilor. Pe cine putem învinui apoi când rebelii ne atacă din ambele părţi, speriindu-ne de moarte? Se scurg pe dealul înverzit din faţă. Tragem firav, în dezordine, dar e atât de brusc şi de absolut ca un potop. Nimeni nu cunoaşte numărul rebelilor. Trebuie să fie mii şi mii. Ne gândim că avem de-a face cu cel mult două brigăzi, dar acum căpitanul Wilson e de părere că ne uităm la o unitate întreagă şi ne dă ordin să ne predăm. Să ne predăm! Spune-le asta picioroangelor galbene care ne împung cu baionetele şi îşi descarcă muschetele în feţele noastre. Dacă n-au timp să reîncarce, întorc muscheta şi ne lovesc cu ea în cap. Noi ne-am lupta pentru doi cenţi, dar sus, acolo, toţi maiorii şi căpitanii s-au pus de acord să ne predăm, şi acum ridicăm armele în sus ca nişte proşti singuri. Altfel, n-o să mai rămână nici unul dintre noi. într-o jumătate de oră de măcel am pierdut oricum o mie. Zece mii de demoni căzuţi pe oasele noastre. Dumnezeu să ne ajute, dar nu prea cred că o va face azi.

Johnny Rebel e fericit apoi şi toată larma se potoleşte treptat şi apoi avem plăcerea curioasă, cum ar spune un mincinos notoriu, să le vedem mutrele de aproape. Bine, ca să spun drept, nu arată prea diabolici. Unii dintre ei râd de noi, întinzând muschetele să ne ridice. Dacă un om s-a simţit vreodată ca o nenorocită de oaie rătăcită, acela a fost momentul. Turme de soldaţi amărâţi în uniforme albastre adunaţi laolată. Fir-ar al dracului. Ne

> > J

dăm seama că simţim ruşinea si suferinţa mai rău decât am simţi glontul. Poate un strop de uşurare că n-am fost măcelăriţi direct. Se spune că rebelilor le place să-şi ucidă prizonierii aflaţi în dificultate, dar băieţii ăştia nefericiţi n-o fac. Nu auzim niciodată vreo istorie de bine despre rebeli şi nu ne place să fim atât de aproape de ei. S-ar părea că băieţii ăştia sunt o divizie de prin Arkansas sau un loc asemănător. Vorbesc de parcă ar molfai ghindă. Fir-ar al dracului să fie. Dan FitzGerald îi spune ceva celui care l-a capturat şi se alege cu un pumn în bot. Dan cade şi apoi se ridică şi îşi ţine gura. Unul dintre batalioanele noastre e o ceată de coloraţi şi aceştia sunt detaşaţi din şirul de prizonieri. Gărzile ne înconjoară iute şi s-ar părea că ne pregătim de marş. Se dau ordine pe vocile alea ciudate, sudiste. Să primeşti ordine de la un rebel. Sfinte Hristoase! încă avem inimi de oameni liberi, chiar dacă acum suntem prizonieri, şi inimile astea explodează cu o forţă nenorocită. Rebelii îi aliniază pe cei din compania de coloraţi cu feţele spre

un sânt vechi. Cam o sută de băieţi. Nu ştiu nici ei ce se întâmplă mai mult decât ştim noi. Se strigă un ordin şi cincizeci de rebeli trag în negri şi apoi cei neîmpuşcaţi încep să alerge şi să ţipe şi apoi alţi cincizeci de rebeli fac un pas înainte cu puştile încărcate ca să termine treaba. Soldaţii cad în şanţ şi apoi treaba e terminată cu pistoalele şi apoi rebelii se îndepărtează ca şi cum ar fi împuşcat nişte păsări. John Cole se uită la mine mut de uluială. Poate pe ici, pe colo, o privire nesigură. Dar şi îndârjire pe ici pe colo şi, pe ici pe colo, o licărire de satisfacţie în ochi. O treabă care trebuia făcută si s-a făcut, par să spună privirile rebelilor. Apoi nouă, celorlalţi, ni se spune să formăm rânduri si să ne mişcăm si noi ne ne mişcăm. Andersonville. Ai auzit
>>>>
vreodată vorbindu-se de locul ăsta? Cinci zile durează să ajungem acolo, şi dacă a existat vreodată un loc care să nu merite drumul, ăla e. Tot ce primim ca să prindem puteri pe drum e o apă împuţită şi bucăţi umede de turtă de mălai, cum îi zic ei. Nici mălai, nici turtă, dacă mă întrebi pe mine. Un regiment de picioroange galbene care să ne păzească şi nici ei nu au nimic, în afară de mâncarea asta proastă. Cel mai îngrozitor grup de soldaţi pe care l-am văzut vreodată. Unii dintre ei au friguri şi alţii au guşă şi mai
rău. Parcă am fi mânaţi de strigoi. Cad cu sutele pe drum şi cei cu răni trebuie să-şi caute un doctor în rai. Cadavrele sunt aruncate cu piciorul în şanţuri, cum au fost şi negrii. Cred că trebuie să fie mulţi soldaţi în uniforme albastre care-si dorm somnul de veci în şanţurile din Tennessee si
>>>>
Georgia. Picioarele se umflă până când nu le mai poţi ţine în cizme sau ţi-e frică să le scoţi, că s-ar putea să nu mai poţi să le încalţi din nou. Foamea în burtă ca o piatră care se tot măreşte. Greutatea foamei te apasă kilometru după kilometru. Şi aşa o inimă îndurerată şi o frică mistuitoare. în a treia zi vine o furtună mare şi e doar un cântec uriaş ce cântă despre nenorocirea noastră. E greu să ne scoatem întunericul din cap. Patru mii de hectare de nori negri şi albaştri, şi fulgerul îşi azvârle vopseaua-i galbenă peste păduri şi strigătul violent şi zgomotul tunetului. Apoi un potop imens care vorbeşte despre moartea iminentă. Ne târâm înainte, desculţi sau cu cizmele plesnite. Avem feţele rotunde şi veştede şi decolorate ca nişte păstăi de pana zburătorului. Dacă am fi avut cuţite ascunse, am fi tăiat în bucăţi inimile acestor rebeli. Asta în prima şi în a doua zi. Păream gata să sfâşiem şi să distrugem dacă ni se oferea şansa. John Cole spune că îl tot vede plutind prin mintea lui pe toboşarul McCarthy care a făcut tot ce i-a stat în putinţă şi a murit. Şi apoi îi vede iar şi iar pe negri căzând mişeleşte în şanţ.

- Ţine-ţi gândurile pentru tine, John Cole, îi spun eu.

Apoi, în cea de-a treia zi în furtună, suferim o schimbare. Soarele Morţii ne arde măruntaiele şi luna Morţii ne soarbe din sânge. Sângele ne încetineşte si tinereţea e anulată si ne simţim ca nişte oameni bătrâni, cu mulţi ani în spate. Descurajare şi deznădeje. O asemenea sfârşeală nu s-a mai înregistrat vreodată în analele războinicilor.

Ei, ajungem în incinta asta întinsă şi vedem o hoardă mare de bieţi oameni în zdrenţe. Soldaţi unionişti odinioară. Avem poate vreo mie de corturi conice si din cele în formă de A. Ăsta-i oraşul nostru. Bulevardul de
>>
ţărână îl împarte în două şi sunt cincizeci de alei spre aceste reşedinţe

ciudate. Trebuie să fie vreo trei mii de prizonieri, poate mai mulţi. Greu să răzbaţi. Copacii lăsaţi uitării şi neîngrijiţi aratã şi ei ca prizonierii cuiva dincolo de gardul înalt din bârne. Turnurile de veghe se uită în jos la noi. Intrăm toţi soldaţii irlandezi. Gărzi peste tot, cu muschetele înclinate şi băieţi confederaţi stând proptiţi în puşti, poate aşteptând ordinul să ne anihileze. Nu ştim. O putoare care vine parcă din curul diavolului. Crustă dură şi straturi de jeg care au ucis fiecare lucru care creştea. îi vedem pe soldaţi căcându-se în haznale deschise ca în câmp. Cururi osoase la vedere. Apoi stăm treişpe într-un cort, eu şi John şi Dan printre alţii. Dan se ţine aproape de noi pentru că mintea lui e întunecată de amintire. A mai văzut toate astea, ne mărturiseşte, iar la început nu mă prind ce vrea să spună. Călătoria nu i-a făcut bine lui Dan, din picioarele lui se scurge ceva ca o apă gălbuie. Dacă e vreun doctor pe aici, trebuie să fie în permisie, că nu l-am văzut. Ai dracului gardieni pun doi negri cu noi, par să creadă că e amuzant, judecând după rânjetele lor. Unuia dintre ei îi pică mâna acolo unde a încasat o lovitură de sabie şi îi lipsesc şi nişte degete de la picioare. Băiatul ăsta are nevoie de doctor şi geme zi şi noapte pe podeaua împuţită. Tot ce pot face este să-l păzesc. Prietenul lui încearcă să-l cureţe, dar bănuiesc că îl doare prea tare. Prietenul lui spune că-l cheamă Carthage Daly şi la început se uită la noi să vadă dacă suntem rasişti. Bănuiesc că nu suntem, pentru că ne spune că se luptă de un an. A văzut ceva acţiune în Virginia şi a fost şi sub zidurile de la Richmond, cum se spune. Pare un om de ispravă şi încearcă să-l ajute pe prietenul lui, pe care spune că-l cheamă Bert Calhoun. Tânărul Bert Calhoun are nevoie de un nenorocit de doctor, după părerea mea, dar nu e nici unul. întregul lagăr e plin de nevoia asta. Rebelul responsabil cu mica noastră alee veselă de corturi este prim- locotenentul Sprague. Orice întrebare i-ai pune, râde, ca şi cum ar spune voi, ăştia, cu tunicile astea albastre împuţite sunteţi nişte haioşi. îl amuzăm nespus. îl întreb pe gardian dacă e ceva de făcut pentru Bert Calhoun şi
râde si el. Cred că om fi vreunul dintre momentele comice ale domnului
>
Noone. Probabil că am putea face un turneu prin Sud, judecând după râsete.

- Mâna băiatului ăluia atârnă într-un fir, spun eu. Nu poţi să aduci pe cineva care să facă ceva pentru el?

- Doctorul nu va îngriji un negru, zice gardianul.

Soldatul Kidd îi zice.

- Nu trebuie să vă îngrijiţi de un om atât de bolnav? întreabă John Cole.

- Nu ştiu, spune soldatul Kidd. Ar fi trebuit să se gândească la asta înainte să se gândească să se bată cu noi. Cioroi afurisiţi.

Mai e un băiat cu părul negru cu noi în cort care vrea să încetăm să mai cerem ajutor pentru Bert Calhoun. Spune că ăştia-i împuşcă pe cei care îi ajută pe cioroi. Spune că cioroii au fost băgaţi cu noi în cort ca să vadă ce poziţie avem. Spune că chiar ieri a văzut un gardian împuşcând un sergent unionist pentru că a pus exact aceeaşi întrebare pe care a pus-o şi John Cole. Mă uit la John Cole să văd cum suportă asta. John Cole încuviinţează ca un înţelept.

- Cred că înţeleg, spune el.

Bert Calhoun moare, dar nu e singurul. Posomoreala iernii cu sufletul ei de gheaţă se pogoară acum, şi nu e nici măcar un lemn de foc. Jumătate dintre

prizonieri nu mai au încălţări şi tuturor ne lipsesc părţi din îmbrăcăminte. N-avem nici o haină cu noi, fiind soldaţi de vară si de toamnă. Apoi frigul îţi roade pielea ca un şobolan. Au deschis o groapă lungă şi lată în coltul de răsărit si în fiecare zi morţii sunt aruncaţi acolo. Cam vreo
>) j j
treizeci pe noapte. Poate mai mulţi. Nu avem nimic de mâncare în afară de turta aia de mălai împuţită. Primim cam trei degete din aia pe zi. Mă jur pe bunul Dumnezeu că nici un om care a fost zămislit vreodată nu ar putea trăi aşa. Săptămânile trec şi noi ne rugăm ca domnul Lincoln să ceară un schimb de prizonieri. Aşa se facea pe vremuri. Dar locotenentul Sprague e încântat să ne anunţe că domnul Lincoln spune că nu vrea schelete înapoi. Ăştia suntem noi. Nu vrea să schimbe prizonierii rebeli îngrăşaţi cu haleală nordistă pentru nişte schelete unioniste.

- Nu mai sunteţi buni pentru el, ne spune Homer Sprague.

Si iar râde. Suntem asa o sursă de amuzament. Un izvor de amuzament.
>>
Zăcem acolo săptămâni la rând. N-are rost să te mişti de colo până colo decât ca să-ţi târăşti fundul amărât ca să te căci. Haznalele. Nu ţi-ai putea imagina vreodată asemenea putoare. Nimic nu se curăţă niciodată. Jur că ai putea citi lunga şi posomorâta istorie a turtei de mălai în haznalele alea. Acum, temperatura scade mult sub limite noaptea. Dormim cu toţii ca un cuib de limacşi strânşi unii în alţii. Stăm cu rândul la marginea grămezii. Ai putea muri pe timp de noapte de la degeraturile inimii şi mulţi chiar o fac. La groapă cu ei. încercăm să trăim, dar avem o poftă şireată de moarte. Chipeşul John Cole, Chipeşul John Cole. Dan FitzGerald e o mână de oase. Şi John la fel. Şi eu la fel. E aproape nebunesc cât de slab poate ajunge un om si totuşi să continue să respire si să umble. în coltul de sud stau prizonierii rebeli într-o cabană specială, iar băieţii ăştia sunt judecaţi şi scoşi afară şi împuşcaţi. Propriii lor oameni, aşa că noi ce şanse avem? Domnule Lincoln, vă rugăm să ne trimiteţi veşti. Domnule Lincoln, am purtat arme pentru dumneavoastră. Nu ne lăsaţi aici. Locotenentul Sprague trebuie să fie plodit de diavol pentru că râde şi tot râde. Poate că râde pentru că altfel şi-ar smulge părul din cap şi ar înnebuni. Cred că e posibil. Au foarte puţin de mâncare şi ei, aşa că nişte schelete păzesc alte schelete, cumva. Nu ne reţin mâncare, nu au nici ei. Jur că văd paznici care n-au nici ei încălţări. Ce nebunie de război e ăsta? Ce lume facem? Nu ştim. Cred că orice lume o fi, ea se sfârşeşte. Am ajuns la zilele din urmă şi asta e. Exact cum spune afurisita de Biblie, zice John Cole. Cum se face că stăm întinşi aici, păziţi şi între patru pereţi şi lagărul se întinde în zona asta păduroasă şi câinii iernii ne muşcă şi se ciondănesc pe membrele noastre? Pentru ce mama dracului? John Cole, numai aşa, de-al dracului, stă cu ochii pe Carthage Daly. Nu vorbeşte pentru el şi nu vorbeşte împotriva lui, dar e tentat să-şi împartă turta de mălai pentru că paznicul nu-i dă lui Carthage nici cea mai mică bucăţică. Nici o firimitură. John Cole împarte o jumătate de nimic. îşi rupe turta pe mijloc şi, când nu-l vede nimeni, i-o pasează lui Carthage. Văd asta zi după zi timp de trei, patru luni. Trebuie să spun că e o minune cum ies în evidentă oasele de muritor. îi văd osul. îi văd oasele bazinului si oasele
>>
picioarelor unde se îngroaşă la genunchi. Braţele îi sunt doar crengi subţiate

dintr-un copac veştejit. Ore lungi stăm întinşi unul lângă altul şi John Cole îşi culcă mâna peste capul meu şi o lasă acolo. John Cole, amorezul meu.

CAPITOLUL 16

Se spune că e cea mai rece iarnă din istoria lumii. Cred că aşa e. John Cole spune că dacă nu se întâmplă curând ceva, pe bunul Dumnezeu, el o să moară. Eu spun că John Cole n-o să moară niciodată şi că a semnat pe linia punctată pentru asta, aşa că trebuie să-şi dea silinţa. Dar pot să văd că nu e bine. Se cacă apă şi trebuie să ne sprijinim unul de altul când încercăm să mergem spre est, la haznale. Dar noi suntem doi băieţi între câteva mii. Nimeni nu primeşte bilet la bal. Băieţi nobili care au învins în lupte crâncene si poate si laşii cu actele lor de laşitate s-au ascuns în ceţurile nedatate ale războiului, egali cu toţii sub soarele şi luna de la Andersonville. Homer Sprague, care bănuiesc că este regele acestei incinte demente, moare şi el de inaniţie. E ciudat de văzut. Toţi paznicii şi băieţii din pichete devin piele şi os. Pentru numele lui Dumnezeu! Nu e nimic în Sud, spun ei. Unionişti au ars toate recoltele din toamnă şi au ars pământul şi au ars adăposturile acestor oameni. Şi totuşi, ne spun nouă, celor căzuţi, despre mari victorii, iar Richmond n-a căzut aşa cum a căzut Vicksburg. Ar putea să ne spună orice nenorocită de poveste, şi noi n-am şti adevărul. Par să creadă toate cuvintele pe care le scot pe gură. Ne doare să auzim astfel de lucruri. Dar a văzut lumea asta frumoasă vreodată un război atât de lung de suferinţă? Avem aici băieţi din toate colţurile, majoritatea din est, dar şi unii din statele alea care se freacă de Canada. Avem fermieri, dogari, dulgheri, colonişti. Neguţători şi cantinieri care au servit cauzei Uniunii.

Sunt cu totii acelaşi cetăţean acum. Torturat de foame si răzbit de boală.

>>>>

Avem exemple splendide de hidropizie, scorbut şi sifilis. Avem boli de piept, de oase, de cur, de picioare, de ochi, de faţă. Erupţii imense de roşeaţă marchează o sută de feţe. Trupuri pictate de impetigo, pişcături de păduchi şi un milion de gângănii. Oamenii sunt atât de bolnavi că mor de moarte. Oameni puternici la început, greu de ucis. Când îţi primeşti restul de mâncare trebuie să ţi-l îndesi rapid pe gât sau îţi va fi furat. Nu se joacă cărţi aproape deloc, nu se cântă aproape deloc, doar suferinţă încăpăţânată si tăcută. Oamenii îsi pierd minţile si sunt norocoşi. Oamenii sunt împuşcaţi pentru că au trecut dincolo de linia morţii, care e doar un şir de beţe albe lângă zidul de incintă. Nu ştiu unde se află. Oamenii stau muţi şi înnebuniţi, uitându-se din uşa corturilor cu bărbi lungi şi favoriţi. Stau pur şi simplu toată ziua, săptămâni la rând şi apoi zac întinşi toată ziua. Negrii, Johnny Rebel îi urăşte în mod clar pe băieţii ăştia. Patruzeci de lovituri de bici pe un suflet rănit. Merg spre ei şi îi împuşcă în cap. John Cole dă să vorbească, dar îi fac semn să tacă de fiecare dată.

Apoi Abe are probabil un acces de vinovăţie, nu ştiu, şi o mână de rebeli sunt eliberaţi în Illinois şi trimişi înapoi în sud şi noi, într-un lot egal ca număr, suntem trimişi spre nord. Domnul Lincoln are dreptate într-o privinţă, că suntem numai zdrenţe şi oase. Miile rămase în Georgia ne licăresc în vise. Dan FitzGerald nu-si primeşte foaia de drum si suntem siliţi să-i strângem mâna în semn de rămas-bun. Un băiat care a trecut prin şapte tipuri de măcel. Toate acele chipuri niciodată salvate şi lăsate în seama morţii. Zăcem unul lângă altul în căruţe deschise şi simţim cum oasele picioarelor noastre

se ating unele de altele ca o muzică stranie. Odată ajunşi pe teritoriul Uniunii, ne urcă în ambulanţe care tropăie spre nord. Distrugerea războiului se vede peste tot. Arată ca şi cum am vrea să ştergem America de pe faţa pământului. Ferme în ruină şi oraşe înnegrite. Bănuiesc că lumea s-a sfârşit cât am fost noi plecaţi. Faţa tăcută a lui John Cole priveşte printre pânzele ambulanţei. Ochii lui negri sunt ca nişte pietre de râu. Nu sunt lacrimi permanente, ci ochi urduroşi. Cred că asta este. Ceea ce suntem pare să fi rămas fără o roată, dar încă mai dorim să o găsim pe Winona. Atât avem. Domnul McSweny s-a mutat în susul râului pentru că exploatările miniere iau din pământ. A primit un loc pe patru stâlpi pe malul râului. Două odăi şi o verandă să privească ziua. Winona are doişpe ani, poate mai mult, şi nu spune nimic când ne vede şi faţa ei spune tot ce are nevoie să spună. Băieţii ne cară înăuntru şi ne aşază pe patul nostru. Faţa lui John Cole e atât de slăbănoagă că poţi să vezi destul de clar cum va arăta în mormânt. Suntem un soi de morţi care încearcă să se întoarcă. Sunt
şase uşi ale milosteniei, se spune, şi noi sperăm să găsim una care să se deschidă la atingerea noastră. Avem tăria ouălor. Vine domnul Noone şi se uită la noi şi, pentru numele lui Dumnezeu, plânge. Chiar acolo, lângă apele împuţite. John Cole râde şi îi spune:

- Titus, nu e chiar atât de rău.

- Pentru numele lui Dumnezeu, spune domnul Noone, ştiu, plâng eu prea uşor.

Toţi bărbaţii şi toate femeile cu feţe negre ne aduc în dar plăcinte şi prăjituri. O să ne răsfeţe până ne recăpătăm puterile, asta-i sigur.

- Ai putea să ne prezinţi într-un spectacol, spune John Cole. Incredibilii Oameni-Schelet.

- N-am să fac asta, spune Titus Noone, n-am s-o fac.

- Sigur că n-ai s-o faci, spune John Cole stânjenit.

- N-am s-o fac, repetă domnul Noone.

Ne scrie maiorul Neale şi ne spune că a citit că am ieşit şi ne transmite cele mai bune urări. Spune că le-a găsit pe doamna Neale şi pe fiicele lui tefere cu un an în urmă şi că ne transmit şi ele toate cele bune. Spune că războiul a descătuşat vestul şi că e mare zarvă şi necaz. Starling Carltone iar în uniformă şi îi merge bine, a ajuns sergent acum în ceea ce maiorul numeşte armata reală. Cred că e o armată reală si una ireală, asta-i destul de corect. Totul e ca un nenorocit de vis acolo, lângă râu, în Grand Rapids. Luni în care Winona se Străduieşte să ne aducă din nou la viată. Vine ziua >>
în care ne punem hainele pe noi şi John Cole râde de cum atârnă. E comic. Redevenim încet-încet bărbaţi, şi nu strigoi care să sperie un copil. Mai multe luni şi apoi stăm aşezaţi la masă şi apoi afară, pe verandă, în lumina tămăduitoare a soarelui. începem să simţim dorinţa normală de viaţă. Ne îndreptăm minţile asupra unor planuri. într-o dimineaţă, mergem cătinel ca nişte ţestoase spre frizeria lui Ed West să ne radem bărbile. Frate, nu arătăm ca John şi Thomas, nu. Nu cei pe care îi ştiam. Arătăm bătrâni şi ciudaţi chiar dacă nu avem nici treizeci de ani, din câte ştiu eu. Orice om e îndreptăţit să blesteme această lume, dar ne dăm seama că noi nu o facem atât de mult. Pare că eu şi John Cole suntem legaţi unul de altul pentru
început. Asta-i grozav. Cum se face că am scos-o pe Winona din furtuna

vieţii, şi ea spune acelaşi lucru şi spune că e aşa de bucuroasă că ne are acasă. E o muzică mai frumoasă decât oasele de la picioare izbindu-se într-o căruţă. Suntem hotărâţi să mergem mai departe. De ce nu?

Un om poate judeca după acest mâncat al malurilor de exploatările miniere că Grand Rapids o duce bine atât timp cât războiul groaznic e dezlănţuit. Vine ziua când se depun armele şi apoi sunt urale în orăşelul nostru, dar ştim si că sute nu se vor mai întoarce niciodată si că nu mai e nici o chemare pentru ceea ce făcea locul înainte. E o linişte ca o pădure fără oameni, aşa cum se găsea odinioară de-a lungul bătrânului fluviu Missouri, el însuşi îmbâcsit acum de lucruri omeneşti. Totul ia o pauză măreaţă, micile prăvălii sunt încremenite, străzile devin aleile de plimbare ale celor bătrâni. Domnul Noone trebuie să-şi închidă porţile şi tribul lui strălucitor se împrăştie. Titus Noone se uită uluit, cu mâinile adânc înfipte în buzunare. Cu siguranţă, îşi iubeşte actorii mai mult ca pe oricine şi îl doare până în măduva oaselor să le dea răvaş de drum. Dar dacă nu-s cetăţeni, nu-s nici cenţi.

Există un predicator pe jumătate orb într-un templu numit Casa Bartram, mă îmbrac în rochia cea mai bună şi mă duc cu John Cole acolo şi ne punem pirostriile. Reverendul Hindle rosteşte cuvintele încântătoare şi John Cole sărută mireasa şi apoi se termină şi cine s-o ştie. Poate poţi să citeşti în cartea lor sfântă. „John Cole şi Thomasina McNulty s-au cununat în ziua Domnului 7 decembrie 1866.“ în euforia sfârşitului războiului ne >
gândim că o nebunie este de dorit. Pe Dumnezeu nu-l deranjează, ştim asta, pentru că ziua aceea de iarnă grea e blândă, senină şi luminoasă. Apoi, ca un semn al bunăvoinţei Domnului, primim o scrisoare de la Lige Magan. Ne-am trimis unii altora misive în timp ce puneam came înapoi pe oase. Se chinuie cu ferma lui. Oamenii pe care i-a eliberat tatăl lui au fost de mult ucişi de miliţie, în afară de doi. întreaga lui regiune e minată de război şi e un pustiu bântuit de stafii. Anul ce vine îl apasă greu şi cum să ardă singur pământul în ianuarie? E plin de ierburi de şase ani şi acum e pregătit pentru tutun. Dacă nu suntem angajaţi cu altceva, oare am putea merge să-l ajutăm în ceasul ăsta de restrişte? Spune că tot districtul lui cel rece e o mlaştină de neîncredere şi că are încredere în mine şi în John. O să fie ani grei, dar poate că putem simţi că e ceva de câştigat. Nu are nici o rudă, în afară de noi. Dacă ne ducem, trage nădejde că avem pistoale bune şi mai zice şi că puştile ar fi ceva înţelept şi o sută de runde de suflet, în stilul armatei. Fapt e că îl numesc cu toţii scalawag, ca pe taică-său, şi fapt e că asta şi este. John Cole îmi citeşte scrisoarea pe veranda care dă spre râu. Suntem înfofoliţi până sub ochi în haine făcute din saci vechi şi cu capetele acoperite cu căciuli vechi din blană de urs. Respiraţia ne iese ca nişte flori singuratice care mor în aer. Râul cel adânc curge mai curat acum, că s-a oprit exploatarea minieră. Păsările de iarnă îşi cântă cântecele lor vechi şi înţelepte pe pilonii uscaţi ai râului. Winona, în rochia ei de iarnă şi bucuroasă ca un trandafir. Bătrânul Părinte Timp pare să vegheze cu coasa şi clepsidra lui. Domnul McSweny ascultă în timp ce-şi fumează ţigara de foi de şapte cenţi.

- Ăsta-i tutun de Tennessee, spune el. E bun.

îl implorăm pe Beulah McSweny să vină cu noi, dar el spune că n-o să

pună tocmai acum la încercare răbdarea Sudului faţă de cei de rasa lui şi, oricum, cum ar putea domnul Noone să prospere fără el? John Cole o întinde la Muskegon, unde armata a descărcat zece mii de catâri şi de cai acum, că s-a terminat războiul, şi cumpără patru catâri pe mai nimic. I-am răspuns lui Lige, iar el e foarte mulţumit că venim şi spune să aducem catâri pentru arat daca găsim vreunii. Spune ca acum cau se mananca şi ca in Tennessee e foamete. O să ne ia o săptămână să ajungem acolo. Poate două. Depinde de ce găsim. Beulah ne dă zece bancnote de doi dolari emise de Banca Erie şi Kalamazoo, pe care le-a avut puse deoparte.

- Nu putem să le luăm, îi spune John Cole.

- John, îi spune el, ba ai putea.

Mai avem si cinci monede din aur si două bancnote de cinci dolari, ceea ce este tot ce avem de pe urma serviciului militar şi un pic datorat de domnul Noone când am plecat la război. Nu e vreo avere yankee. Al patrulea catâr va căra lucrurile noastre puţintele. Rochia de schimb a Winonei şi rochiile mele personale, exceptând faptul că au cam dat moliile în ele. Rochia în care m-am căsătorit se întoarce în recuzita domnului Noone. John Cole o roagă pe croitoreasă, domnişoara Dinwiddie, să coasă monedele din aur în partea fistichie de sub corsetul rochiei de zi a Winonei. E ca să le ţinem ascunse, dar Winona zâmbeşte şi spune că bunicul ei a făcut exact la fel pe vremuri, când a plecat călare la război. Leacuri puternice, monede spaniole vechi cusute în costumul lui de război.

în noaptea aceea bem mai mult whisky decât ar fi fost înţelept cu domnul Noone şi compania. A fost plăcut. Domnul Noone ţine un discurs despre zilele de altădată şi zilele noi ce sunt pe cale să vină. Urări de rămas-bun şi promisiuni de prietenie eternă ne ies pe gură şi chipurile ne devin sumbre.

Se pare că suntem gata să pornim spre sud. Ai putea întinde un fir cu plumb din Grand Rapids şi s-ar duce direct în Paris, Tennessee, aşa că mergem tot spre sud prin Indiana şi Kentucky, spune John Cole. Domnul McSweny dă din cap acum ca şi cum am vorbi despre ceva la care nu va mai trebui să se gândească vreodată. Spune că lucrul cel mai bun este să avem grijă de Winona. Domnul McSweny o fi având o sută de ani, dar nu e prea bătrân ca să nu mai simtă durerea despărţirii. Cred că Winona i se înrădăcinase adânc în suflet, asa cum a făcut si cu noi. Cred că Winona e cineva special în lume. Un soi de favoare şi premiu pentru că e în viaţă. Beulah McSweny îşi întinde mâna lui maronie şi strânge mâna ei fină, maro ca lemnul de pin lustruit.

- îţi mulţumesc pentru tot ce-ai făcut, Beulah, îi spune ea.

Poetul McSweny se uită în jos.

- Cred că nu trebuie să-mi mulţumeşti, spune el.

- Ba nu, Beulah, trebuie, spune ea.

Pentru că am luat catâri ieftini, nu vom putea să luăm trenul în direcţia Memphis. Nici nu poţi să pui patru catâri în diligenţă. Dar nu ne deranjează. O să mergem înainte încetişor şi fără să-i lovim.

- Să fim bucuroşi că-i arătăm Winonei toată ţara, spune John Cole. Cred că descoperim că drumurile cele mai proaste din întreaga creştinătate trec prin Indiana. Ăştia n-au lopeţi? spune John Cole.

Un noroi groaznic le pune ghete negre catârilor. Chiar şi aşa, par ocupaţi în oraşele din Indiana, fremătând în ei înşişi. Locuri cu aspect de nou. Şi totul

pentru noi e o regiune fără nume, cu toate că mă aştept ca totul să aibă un nume, doar că nu le ştim noi. Uneori întrebăm de numele unui râu pe care îl traversăm doar aşa, de-ai dracului, dar asta nu schimbă cu nimic lucrurile odată ce trecem pe acolo. Treaba noastră e să mergem spre sud. Oamenii se uită la noi pe sub borurile pălăriilor ca şi cum n-am fi nişte creaturi tocmai dorite. Străbatem drumul principal dintr-o duzină de locuri aflate la dracu-n praznic şi în vreo două locuri Winonei i se aruncă vorbe murdare. Un şarlatan gras, roşu la faţă de băutură, râde de noi şi spune că părem a călători cu târfa noastră. Nu e chiar atât de neobişnuit. John Cole, neluând uşor asemenea cuvinte, opreşte catârul şi descalecă încet şi porneşte spre nătângul cel mare. Ei bine, aleargă ca un iepure şi mai şi zbiară.

- Trebuie să le răspunzi brutelor, spune John Cole. E de ajuns.

Apoi se întoarce lângă noi şi îşi aruncă piciorul pe deasupra catârului celui negru. Dă din cap şi pornim la drum. Poate că mergem un pic mai repede, în caz că viteazul ăla are prieteni. Totuşi, Winona pare mândră, ca şi cum John Cole a făcut ceea ce trebuia să facă acolo. Cred că chiar a făcut. Observăm mult din ceea ce numesc ei civilizaţie în Indiana. Teatre. Ceea ce ne întristează pentru că noi nu mai arătăm bine. Bătrâni înainte de vreme, dar încă mai tânjim după munca pe care o făceam înainte. încă mai simt tristeţea de a nu purta rochii. îmi amintesc mereu tăcerea stranie a mulţimii şi lucrurile fără cuvinte plutind în aer. Nopţi nebune. Ciudat mod de a-ţi câştiga existenţa, dar am facut-o oricum. Mă întreb: dacă Lige Magan cultivă mâncare bună, oare nu ar putea să se întoarcă ceva din floarea tinereţii? S-ar putea. Domnul Noone nu a spus niciodată o vorbă despre asta, dar noi am ştiut care era necazul. Frumuseţea trăieşte pe chipul celor tineri. N-ai cum să ocoleşti asta. N-a existat niciodată o cotoroanţă pe care să o dorească bărbaţii. Nu mă deranjează să fiu o doamnă respectabilă acum, dacă asta ne e soarta. Cred că i se întâmplă oricărei femei încetul cu încetul.

între oraşe, printre pădurile îngheţate de decembrie şi ferme reci, Winona cântă uneori un cântec pe care l-a învăţat de la poetul McSweny cât am fost noi plecaţi. E un cântec folositor pentru că ţine cât ai merge vreo cinşpe kilometri. Nu există persoană pe lume care să-ţi poată spune ce semnificaţie are cântecul. Cântecul pe care îl cânta era „Floarea vestită a slujitorilor". Dar ea îl cântă la fel de bine ca un cintezoi. Cred că dacă este cineva o pierdere pentru Titus Noone, ea e aceea. Aşa note clare şi dulci are în piept. Se revarsă ca un lucru de preţ şi se împrăştie în sufletul bătrân al anului. Te face să vezi regiunea cu ochi mai buni. Ţara îndepărtată pierzându-se în cer şi fărâmele de ferme împrăştiate pe terenurile comunale pustii. Drumul e doar o mânecă uzată şi deşirată între aceste peisaje banale. Ca trei bivoli care au trecut în goană pe acolo cu mult timp în urmă şi asta a fost tot ceea ce şi-au dorit oamenii din Indiana drept cărare. Fermierii erau doar un pic mai amabili cu noi decât orăşenii, dar în muzica aceea zdrăngănită de după război există încă precauţie şi teamă. Cred că partea care arată a fiinţă omenească este Winona, dar descoperim iarăşi că indienii nu prea sunt în graţii, în ciuda numelui de Indiana. Altfel şerpuim printre mlaştini şi în zona fluviului. Ajungem într-un loc nenorocit la căderea nopţii şi un om de acolo ne spune că poate să ne traverseze râul, dar dimineaţă, n-are de gând să facă nimic noaptea, că o să ne împotmolim în nisip cu siguranţă. Are un aer relaxat. Nu pare să se teamă deloc de noi. Ne leagă catârii de pari ca şi cum i-ar

cunoaşte de parcă ar fi ai lui şi spune că putem să ne întindem aşternuturile în coliba lui. Nu pot înţelege de ce e atât de prietenos şi apoi îmi devine clar. Spune după ce am fumat cu el o vreme şi am mâncat câte ceva din ce avea, în principal nişte midii, că e indian shawnee. Joe e numele lui de alb.

- Aici e ţinutul indienilor shawnee, ne spune el, dar majoritatea celorlalţi au plecat cu ani în urmă. Mai sunt câţiva, spune el, dar guvernul îi vrea plecaţi şi pe ei. Aţi auzit vreodată de Oklahoma? ne întreabă.

în orice caz, el stă potolit şi culege scoici din râu pentru perle. Se fac nasturi pentru cămăşi din ei în oraşul de acolo. Nu scoate prea mult. Ei, era un om destul de închis la ten, cu toate că vara îi face indieni pe toţi cei din Indiana. Apoi o întreabă pe Winona de unde este şi ea spune că e fiica lui John Cole, dar că înainte de asta a fost sioux în teritoriul Nebraska. El încearcă să-i spună ceva în dialectul indienilor, dar nu e vechea ei limbă. Eu şi John Cole stăm acolo şi timpul trece în goană pe la fereastra mică. Tot ce are pe post de geam e o piele din burtă de vacă întinsă bine şi uscată. Ne-a spus că soţia lui a fost ucisă cu ceva timp în urmă de nişte bărbaţi despre care el crede că ar fi renegaţi. Regiunea nu e sigură şi la început s-a gândit că şi noi s-ar putea să fim ucigaşi, dar apoi a văzut-o pe fată. Fata într-o rochie drăguţă şi cu părul ei lung şi negru frumos împletit. L-a făcut să-şi amintească de vremurile de altădată, de când era tânăr şi lucrurile stăteau mai bine. S-ar părea că n-o să zăbovim prea mult pe aici. Nu era foarte trist când a spus asta. Pierdea vremea. Să treacă timpul. Doar un bătrân indian văduv lângă un râu al cărui nume nu-l ştiam.

Alb sudist care a susţinut Reconstrucţia şi Partidul Republican după încheierea Războiului Civil. Alături de carpetbaggers, nordişti fără căpătâi, veniţi să se îmbogăţească în sud prin spoliere, reprezintă păturile sociale cele mai urâte în fostele state confederate.

CAPITOLUL 17

Toată noaptea ţânţarii ne mănâncă trupurile devastate şi ne bucurăm doar de un somn cu întreruperi şi, mai târziu, în zori, ne trezeşte un potop. Coliba lui Joe nu ţine prea mult din el afară. în zori, râul umflat are un aspect nou şi violent şi crengi uriaşe de pe vreun mal necunoscut gonesc odată cu potopul ca nişte bivoli cu coarne. Ploaia cade încă şi râul se ridică să atingă partea de jos a colibei lui Joe. E frig ca-n gheţăria unui gentleman, şi Winona dârdâie ca o pisicuţă. A fost vreodată omenirea atât de udă? Joe se holbează la râu şi spune că malul ăsta e în Indiana şi celălalt în Kentucky, dar ar putea la fel de bine să fie ţărmul paradisului cât priveşte posibilitatea de a-l atinge. Apoi norii de ploaie bat în retragere şi par să se grăbească spre est, de parcă ar avea vreo treabă urgentă acolo, şi apoi cerul îşi desface fustele imense şi o lumină palidă şi rece se scurge pretutindeni şi un soare ameţit preia puterea. Toată ziua, în haine îmbibate de apă, aşteptăm ca râul să scadă şi chiciura ne întăreşte hainele. Apoi, la mijlocul după-amiezii, John Cole şi Joe trag luntrea lui Joe la apă şi catârii nervoşi sunt puşi să străbată torentele si noi ne aşezăm ca nişte călători ciudaţi si Joe porneşte. Catârul cu încărcătura suferă cel mai tare. Muşchiul lung al râului îl leagănă încoace si încolo. Si Joe vâsleşte cu forţă, ca si cum ar fi de datoria lui să-si rişte viaţa şi să atingă malul celălalt. Nu găseşte unde să acosteze şi suntem obligaţi să ne căţărăm peste barcă şi să intrăm în clocotul îngheţat şi să tragem de funiile catârilor şi să-i ducem spre pământ şi iată şi Kentucky. Joe pleacă şi îşi lasă barca să o

ia la vale în unghi cu curentul şi acolo pluteşte şi apoi găseşte un loc ferit de vreun pietroi bătrân şi se opreşte şi îşi ridică pălăria înspre noi în semn de rămas-bun.

- Noroc că i-am plătit în Indiana, spune John Cole.

Nu după multă vreme facem catârii să pornească la drum şi, în scurt timp, intrăm într-o pădure de pini rece şi tăcută şi John Cole o pune pe Winona să se schimbe în rochia uscată si îmi aruncă si mie o rochie, de vreme ce nu >) [7]
am altceva. El îşi trage pantalonii vechi de armată şi tunica şi are o cămaşă de zuav pe care a luat-o de mult ca suvenir din bătălie, aşa că acum arată a fi pe jumătate ţigan. Am avut grijă să ţinem pistoalele uscate în sacul cu gudron pe care îl păstrăm în acest scop, aşa că acum îmi îndes pistolul în fustă. John Cole îşi pune pistolul în cizmă. Hainele ude sunt atârnate în jur ca nişte steaguri şi stindarde ale vreunui regiment nebun. Când ieşim pe partea cealaltă a pădurii, nu prea ştiu cum arătăm.

Două zile ne bucurăm de peisajele răpitoare ale statului Kentucky, dacă putem spune aşa, şi John Cole se gândeşte că vom ajunge în Tennessee în ziua următoare. Drumul e solid şi bun sub apăsarea de fier a frigului. Mergem înainte straşnic de bine. Sincer să fiu, rochia mă calmează şi nu mă mai schimb, cu toate că hainele celelalte s-au uscat. John Cole vorbeşte despre puţinele lucruri pe care le ştie despre Kentucky, ceea ce nu e mult. Oraşele prin care trecem par destul de liniştite şi de curate şi fumul firav iese pe hornurile caselor de la ferme. Pe cinstea mea dacă aia nu-i o lăptăreasă care-şi mulge vaca! Sunt şi bărbaţi care curăţă miriştile cu găleţi de foc. Păsările se ocupă de ultimele seminţe în iarba rămasă înaintea lor ca un alt soi de foc. Focuri negre care ţâşnesc înainte şi înapoi, cum le îndeamnă simţul pericolului. Căruţe şi harabale trec pe lângă noi şi nici nu ne dau atenţie, nici nu ne molestează. Un soi mai bun de om în haine bisericeşti îşi scoate pălăria neagră în faţa mea. Crede că suntem doar o familie oarecare îndreptându-se undeva. E un fel de fericire. Apoi intrăm într-un district cu ferme mai mari şi garduri care se întind peste o harababură de dealuri. Garduri cu aspectul ciudat al unor pietre funerare albe. Destul de clar, când ajungem pe lângă un şir impunător de copaci, vedem atârnând acolo, lângă cărare, vreo treizeci de negri. Două fete printre ei. Trecem pe lângă ei în timp ce feţele umflate ne privesc de sus. Fiecare stârv are un bileţel agăţat de el şi pe bileţel scrie „Liber". Cineva a scris asta cu cărbune. Capetele sunt aplecate de funii în aşa fel încât să-i facă pe bărbaţi să pară umili şi blânzi. Ca nişte bătrâni sfinţi din lemn. Capetele fetelor sunt pline de sânge. E o adiere uşoară cu o încărcătură de frig puternic şi cadavrele se leagănă câţiva centimetri spre noi, câţiva înapoi,
unul după altul, ca şi cum îi selectează adierea. Winona e adormită în şa şi nu spunem o vorbă, de frică să nu o trezim. Chiar suntem oarecum bucuroşi să trecem în Tennessee, dar asta ne arată doar cât de puţine ştiam, bănuiesc. Curând, suntem la o zi distanţă şi începem să ne întrebăm cât e de bun Elijah Magan ca bucătar. Ne întrebăm dacă vom avea paturi sau paie. Oricum ar fi, va fi plăcut să terminăm cu statul ăsta pe catâri. Nu avem doar spinări de soldaţi, avem şi picioare de soldaţi şi chiar şi cururi. Winona nu s-a plâns măcar o dată şi a fost hrană pentru ţânţari şi n-am mai văzut niciodată un nas mai roşu şi mai iritat de frig. Ai putea crede că se bucură de călătorie.

Ei, şi cum mergeam noi aşa înainte, au apărut în drum patru bărbaţi înveşmântaţi în negru. Se înserează şi sunt doar copaci negri şi patru milioane de hectare de cer roşu. Apusurile de decembrie par făcute pentru fantome. Iată aici câteva. Au părut să iasă de pe marginea drumului, din tufişuri, de nicăieri. Băieţi tăcuţi cu cai buni. Le strălucea părul. Nici băieţii nu erau prea neîngrijiţi, un pic răvăşiţi, dar poate că dormiseră o vreme în sălbăticie. Unul dintre ei are o tunică bleu sub blana de urs. Pare a fi de urs, în orice caz. Au cu toţii pălării nu prea mari, de modă veche şi, în ansamblu, au un aspect milităresc familiar. Dar nu sunt tocmai soldaţi. Bărbatul cu tunica de rebel prost ascunsă are şi nişte favoriţi negri care-i atârnă în jos şi o barbă neagră în formă de con. Arată ca un colonel pe jumătate dezbrăcat. Caii se cabrează un pic la marginea drumului şi suflă vălătuci mari de abur şi fac puf, aşa cum unui cal i-a fost rânduit de Dumnezeu să facă. Fiecare bărbat are câte o armă decentă sprijinită de braţ, genul de carabină pe care o invidiază Starling Carlton. Par a fi Spencer. Noi avem doar o muschetă în spatele piciorului lui John Cole. Noroc că nu trebuie să intru prea adânc în fusta aia ca să scot pistolul dacă va fi nevoie. John Cole şi-a tras deja pistolul de la cingătoare şi l-a lăsat lejer, prietenos ai putea spune, pe coama catârului. Parcă ar fi locuit acolo când şi când. Normal. Bărbatul cu favoriţi râde şi dă din cap spre noi. Celelalte trei feţe se holbează, ne masoara dm cap pana-n picioare, mcercand poate sa o înţeleagă pe Winona, aşa cum fac toţi bărbaţii albi.

- încotro? ne întreabă Colonelul Favoriţi. John Cole nu-i răspunde, doar ridică trăgaciul pistolului de parcă şi-ar scărpina degetul cu el. Unde vă duceţi? întreabă el din nou.

>

- Paris, îi răspunde John Cole.
- Mai aveţi ceva de mers, spune omul întunecat.
- Ştim, spune John.
- Asta-i muierea ta? întreabă alt bărbat, un individ mititel, care pare nemâncat, cu un petic pe un ochi. Are vreo două fire de păr negru care-i ies de sub borul pălăriei. Arată mai murdar decât ceilalţi trei. Apoi mai e un grăsan, greoi ca Starling Carlton, dar cu o înfăţişare frumoasă. Pălăria celui de-al patrulea bărbat stă pe o spumă de păr roşcat. Domnul Petic îşi pune din nou răbdător întrebarea, dar John Cole a decis că nu vrea să răspundă la asta.
- Sunteţi nordişti? întreabă tipul roşcovan. Bănuiesc că da. Bănuiesc că-s burţi-albastre, n-ai zice?

Acum îi pune această întrebare tovarăşului său, Colonelul Favoriţi.

- Nu mă îndoiesc, răspunde colonelul pe un ton plăcut.

Tonul plăcut nu e de bine, ştim asta. Problema e că au carabinele Spencer. John Cole are un glonţ pentru cineva şi eu mai am unul. Poate că în timp ce îl ucid eu pe unul, John Cole poate ridica muscheta şi poate că-l avem şi pe al treilea. Asta dacă nu suntem morţi ca toţi morţii până atunci. Totul ar trebui făcut atât de repede. Dar poate că n-o să se aştepte ca o nevastă să tragă cu arma. în orice caz, ceva trebuie făcut pentru că ne e la fel de clar ca mesa în latină că au de gând să facă mai multe decât să pună întrebări.

- Păi, ne-a făcut plăcere să stăm de vorbă cu voi, spune John Cole ca şi

cum avea de gând să-şi îndemne catârul înainte.

- Ce ai pe catârul cu bagajele, prietene? întreabă colonelul.
- Doar haine şi chestii de astea, îi răspunde John.
- Poate ai aur? spune el, simplu ca un copil.

John râde, nu avem nici un aur.

- Dolari unionisti?

>

- Nu, nici măcar, spune John Cole.
- Ei bine, noi nu tolerăm cerşetorii în comitatul ăsta, spune colonelul.

Apoi nimeni nu mai spune nimic. Caii fornăie şi respiraţia le înfloreşte. Un vânticel sporadic trece peste tufişurile desfrunzite. Un măcăleandru zboară jos pe cărare, în faţa bărbaţilor, ca şi cum spera că au dezgropat ceva de haleală cu copitele cailor. Măcăleandrul este o pasăre cu ochi ageri. Măcăleandrul este prietenul muncitorului. Fix în clipa în care zăresc măcăleandrul, John Cole decide că e momentul să tragă. Doi cai se trag înapoi surprinşi şi cu un oarecare grad de teroare. Glonţul pătrunde în braţul drept al colonelului şi apoi Dumnezeu ştie unde şi eu nu stau să mă gândesc prea mult şi bag mâna în fuste şi scot pistolul şi încerc din răsputeri să bag bila în peticul de pe ochiul celuilalt bărbat. E o ţintă bună, oricum, şi nu cred că am ratat-o prea tare pentru că omul cade de pe cal ca şi cum ar fi fost expediat de pe un eşafod. Apoi John Cole trage cu muscheta în Domnul Roşcovan. Toate astea în trei secunde si atât roşcovanul, cât si colonelul se aleg cu împuşcături, dar nu ştiu unde nimeresc în vălmăşagul luptei. Nu cred că s-au gândit că John Cole va trage atât de nesocotit. Nici eu nu m-am gândit, dar asta-i situaţia acum. Colonelul a căzut de pe cal pentru că mă gândesc că glonţul ăla i-a trecut prin mână. Domnul Roşcovan pare destul de mort şi omul cu peticul a primit şi el un glonţ undeva. Aşa că rămâne numai grasul şi el trage în aceleaşi câteva secunde, dar un glonţ îl nimereşte şi pe el, aşa că mă gândesc că unul dintre catârii noştri trebuie să aibă pistol. Nu, nu e catârul, e Winona. Are un pistol mic, de damă, armat şi ţintit şi a tras pur şi simplu cu el înspre gras şi el a tras înspre ea. Un pistolaş Dillinger cu un glonţ despre care n-ai crede că ar putea ucide ceva. Cade de pe catâr ca şi cum ar fi lovit-o o creangă în galop. Iisuse Hristoase, sar jos şi o ridic împreună cu John şi încalec înapoi cu fluturat de fuste şi lovim cu picioarele în catâri cu o dorinţă plină de teamă. Colonelul stă pe malul de pietriş şi se holbează de parcă l-ar fi asaltat Sfânta Familie. Ne repezim înainte, şi slavă Domnului că aleargă şi catârii când li se cere. Nu le-am cerut niciodată să se mişte mai repede decât la trap tot drumul din Grand Rapids încoace şi acum le cerem să fie gazele. Ne fac
favoarea, slavă Domnului, catârul cu bagajele şi cel fără călăreţ hotărându-se că ar fi cel mai bine să vină cu noi.

Cumva, ne aşteptăm să fim urmăriţi şi capturaţi, aşa că ţinem catârii în goană cât de bine îi putem îndemna cu pintenii. Teroare în sufletele noastre. John Cole conduce cu o mână şi o ţine cu celălalt braţ pe Winonade mijloc. După vreo trei kilometri, catârii sunt aproape terminaţi şi, din întâmplare, atunci intrăm într-o pădure decentă şi nu ne deranjează să galopăm în ea şi să ne însângerăm picioarele şi mâinile în rugii de mure. în poieniţă legăm apoi catârii. S-a întunecat tare. John Cole îmi spune să reîncarc armele în caz că suntem prinşi şi o întinde pe Winona pe pământul îngheţat aşa cum ai

face cu un cadavru. Se aşteaptă să fie un cadavru. Ochii i s-au închis repede. Ar putea suporta toate morţile din lume, dar nu moartea asta. Vede unde glonţul i-a sfâşiat rochia şi lărgeşte ruptura. Caută gaura din pielea ei ca să o poată îngriji cumva. Amurgul e împotriva lui. Vede zece mii de găuri de glonţ, dar nici una în Winona. Faţa curată ca o noapte de somn. Arată atât de moartă, dar nu e, de vreme ce îi vezi răsuflarea ridicându-se. Clatină din cap.

- Nu se vede nici o urmă, spune el. Trebuie s-o salvăm. E tot ce avem pe lume, trebuie s-o salvăm. I-a desfăcut partea de sus a rochiei acum. Apoi vede monedele din aur pe care le-a cusut domnişoara Dinwiddie şi una are un semn de lovitură cruntă. Dumnezeule atotputernic, spune el. Dumnezeule atotputernic!

Norocul nostru că nu sunt deloc încăpăţânaţi catârii şi vin cu noi, pentru că acum trebuie să-mi scot rochia şi să-mi pun din nou pantalonii. Totuşi, descopăr că un bărbat poate purta pantaloni şi să rămână efeminat. Oh, un om are negreşit nevoie de o doză mare de nonsens în cap ca să-şi croiască drum într-o viaţă. Asta descopăr. Catârii pe care i-am cumpărat din Muskegon sunt exact la fel. Boethius Dilward n-ar fi nevoit să pună băţul pe fundurile lor. Se presupune că ar fi încăpăţânaţi, şi ei sunt loiali ca nişte câini. Natura nu-i totul, asta-i clar şi cert. John Cole arată de parcă te-ar putea ucide cu uşurinţă fără a se gândi prea mult la asta după aceea, dar felul în care o îngrijeşte pe Winona spune cu totul şi cu totul altceva.
Chestia e că a fost împuşcată cu puşca, ceea ce înseamnă un glonţ foarte puternic, chiar dacă glonţul s-a oprit în monedă. O să aibă o vânătaie mare pe burtă şi, oricum, încă e leşinată. Avem sentimentul acela sâcâitor că oamenii s-ar putea să se furişeze până la noi, aşa că trebuie să plecăm, orice ar fi. S-ar părea că domnul cu favoriţi a fost împuşcat destul de rău, poate chiar în stomac, ceea ce sperăm să-i oprească galopul pentru totdeauna, dar nu ştim sigur asta. Ar putea veni spre noi acum ca un aligator sinistru prin tufărişul rău. Ai dracului rugi şi buruieni otrăvite şi aş spune şi vipere şi şerpi cu clopoţei, doar că e atât de îngheţat. Al dracului Tennessee mohorât şi întunecat cu ucigaşii lui cu tot. Trebuie să ne grăbim să ajungem la Lige. Din fericire, atunci Winona îsi vine în simţiri.

- Sunt moartă? ne întreabă ea.

- Nu, încă nu, îi răspunde John Cole.

Winona spune că poate sta din nou pe catâr şi cred că n-o să simtă durerea până mai târziu. Ca şi cum ai înfige o suliţă invizibilă în ea, glonţul acela îndărătnic. O să doară destul de curând. Winona-i o fată de treişpe, poate paişpe ani, aşadar, de ce e atât de vitează?

- De unde ai pistolul? o întreabă John Cole.

- Beulah mi l-a dat la despărţire, spune ea.

Dacă domnul Lincoln o avea pe ea, ar fi câştigat mult mai uşor războiul.

- Tot ce e rău ajunge să fie împuşcat în America, spune John Cole, şi tot ce e bun, la fel. Mult bocitul domn Lincoln e dovada nenorocită.

John Cole îşi conduce catârul lui şi pe al Winonei, şi eu îl iau pe cel cu bagajele şi pe al meu. O să primească ovăz catârii ăştia dacă reuşim să ajungem. Nimerim drumul întunecos şi luna s-a ridicat pe cer şi îşi aruncă strălucirea pe poteca îngheţată. Chiciura capătă şi ea o licărire argintie. Te poţi simţi ca într-o carte veche de poveşti, totu-i atât de straniu. încălecăm cu băgare de seamă, şi John Cole aruncă o privire spre fata noastră cea

buna, Wmona, şi u spune sa calareasca m faţa ca sa poata s-o vada de ar fi să cadă în beznă.

- O să fiu bine, spune ea.

- Hei, Thomas, tu continuă să te uiţi în urmă, pentru orice eventualitate, îmi spune el.

- Aşa am să fac, îi răspund.

Şi mergem aşa călare toată noaptea şi nici nu ne trece prin minte să ne încropim un culcuş şi să dormim. Cerul nopţii ne dezvăluie drumul aşa cum face tot ce alege să facă. Doar luna, acum sus pe cer şi luminoasă ca o lampă văzută printr-o fereastră prăfuită. Cu siguranţă că te întrebi cum merge treaba acolo sus. Unii spun că luna e ca un bănuţ, chiar bănuţul care a salvat-o pe Winona. Un disc mare de argint care s-ar putea să valoreze ceva. Unii spun că ai putea s-o prinzi, dacă ai putea întinde mâna atât de departe. Trebuie să fie nişte metode, oricum. Frigul se furişează pe sub borurile pălăriilor noastre şi în jos, pe sub gulere. Lumina rece şi liniştită a lunii. Copacii se argintează înaintea ei ca şi cum ar fi discipolii lunii de argint. Kentucky, cu toate făpturile şi sufletele lui răzleţe adormite, poate chiar şi copacii dorm. Luna e complet trează ca o buhă de pradă. Auzim bufniţele din Kentucky ţipând deasupra mlaştinilor reci şi umede de la apus. încearcă să se găsească unele pe altele în hăţişul încurcat de copaci. Mă simt deodată mai uşor decât eram. înalt repede mulţumiri fierbinţi că Winona e în viaţă. Catârii merg înainte ca nişte catâri, graţioşi, şi nu se aude decât sunetul copitelor lor. Altfel, sunetele obişnuite ale nopţii. Ceva pocneşte prin pădure, un urs sau poate un elan. Poate lupii care vin flămânzi din desiş. Cerul e argintiu şi el acum, iar luna îşi schimbă lumina cu o nuanţă ca să se asigure că o mai vedem. Acum are o tentă de galben- arămiu. Inima mea e plină de Winona, dar şi de John Cole. Cum am ajuns să o avem pe Winona? Nu ştiu. Am trecut prin multe măceluri eu şi John Cole. Dar sunt mai împăcat acum decât am fost vreodată. Frica îmi zboară şi cutia gândurilor îmi pare uşoară. Mă gândesc că John Cole pare prea mare pentru catâr. Mă gândesc la toate oraşele şi orăşelele în care n-am fost niciodată şi că nu ştiu cine e în ele şi ele nu mă cunosc pe mine. Da, cu siguranţă, pare prea mare pentru catârul ăla. Ca şi cum el şi catârul n-ar fi tocmai în aceeaşi lume. Apoi îşi trage brusc pălăria în jos. Nu e nimic în ea. îşi trage borul pălăriei în jos, sub clar de lună. Cu copacii întunecaţi în jur.

Şi cu bufniţele. Nu înseamnă nimic. Mi-ar fi greu pe lume fără el. La asta mă gândesc. în partea asta a ţării vezi două sau trei stele căzătoare pe minut. Poate e acea perioadă a anului cu stele căzătoare. Se caută unele pe altele, ca tot ce există.

Winona s-a aplecat în faţă din ce în ce mai tare şi apoi i-a fost şi mai greu şi faţa i s-a albit de durere şi, la sosirea zorilor, am tăiat doi pari şi i-am susţinut cu un al treilea pentru un soi de travois indian— şi am legat între ele toate lucrurile de care ne-am putut lipsi şi am acoperit-o cu rochia mea şi am tras-o după noi aşa. Era atât de uşurică de parcă am fi tras o frunză. Nu a gemut nici măcar o dată, deşi ar fi putut să geamă după voia inimii, dată fiind situaţia. Eu aş fi gemut serios, dă-mi voie să-ţi spun. Lovitura de glonţ e ca fratele Morţii. Eu aşa zic.

Scrisoarea lui Lige Magan ne spunea să ocolim în linişte oraşul Paris la adăpostul unei păduri spre vest şi apoi, când ajungem pe partea cealaltă, să

ajungem la un pârâiaş şi apoi să ţinem cărarea de pe malul acelui pârâiaş spre vest, aşa că asta am şi făcut.

Structură din lemn folosită de indieni, un fel de atelaj tras de cai sau câini pentru transportul încărcăturilor. Denumirea vine din franceza canadiană, de la cuvântul franţuzesc fravail.

CAPITOLUL 18

Vedem necazul lui Lige imediat, chiar de când o apucăm pe cărare. Un pârâiaş frumos curge ca o nesfârşită barbă îngheţată. Parcelă după parcelă de pământ cu aspect îngrijorător. Buruieni înalte, înnegrite şi nişte recolte putrezite pe jumătate cucerite. Pământul ăsta îngălbenit şi apoi cerul înspăimântat întinzându-se spre paradis şi, pe tot orizontul, tufele şi ţepii unor copaci negri necunoscuţi. Apoi dealurile îngrămădindu-se unele peste altele în depărtare şi pădurea încăpăţânată şi încă şi mai departe poate munţi, cu kippoturile lor evreieşti de zăpadă. Dar nu sunt destule mâini care să facă bine câmpurilor ăstora, asta e clar. N-au aspectul dichisit al lucrului bine făcut. Nu-s ţiplă, nici ca scoase din cutie. Ajungem încet până la casă şi iată-l pe bătrânul Lige cu creştetul lui de un alb binecuvântat şi cu zâmbetul despicându-i gura deasupra unui şir pătat de alb. Fără pălărie şi cu părul ca un fuior de fum. Ciudat să-l vedem în straie civile, asta-i cert. Sergentul stegar Magan. Care purta stindardul regimentului. Coboară pas cu pas pe nisipul bătătorit şi ne ia mâinile în ale lui. Pe legea mea, îi lucesc ochii.

- Hei, Lige, care-i treaba?

- îi bună, îi bună.

Apoi îi povestim despre Winona şi despre bărbatul cu favoriţi şi Lige spune că-l ştie pe individ. Nu e colonel, dar a fost ceva în armata picioroangelor galbene, asta-i drept. Băieţii care îl însoţeau erau sub comanda lui. Se tot învârt pe aici făcând necazuri şi spânzurându-i pe negri. Spunem că i-am văzut opera tot drumul.

- Asta-i, ne spune Lige. Vă puteţi aştepta să-l mai vedeţi pe omul ăsta dacă mai trăieşte, adaugă el. Tach Petrie îl cheamă. Tach Petrie mi se pare că-i zice, spune Lige.

Frate, avem multe alte motive de îngrijorare în afară de Tach Petrie şi posibila lui moarte sau înviere. Lige are o femeie de treabă, pe nume Rosalee, care o îngrijeşte pe Winona. Vine şi o ia în braţe şi o duce în casă. Rochia mea se cam ridică în bătaia vântului şi alunecă la pământ.

- A cui e rochia asta? întreabă Rosalee. A doamnei Cole? Unde este?

Nu avem nici un răspuns la asta. Rosalee asta o aşază pe Winona pe masă lângă un foc mare şi înalt. încerc să mă gândesc când l-am mai văzut pe Lige atât de fericit. Cred că e nespus de uşurat. Rosalee are un frate care lucrează cu Lige. Tennyson Bouguereau. Sunt negri eliberaţi şi Tennyson îi lucrează două hectare pentru o parte din recoltă. Tot ce aveau până să venim noi era o iapă chinuită să le are.

- Un catâr valorează de trei ori cât un cal pe aici, spune Lige. Catârul e ca aurul.

E atât de fericit să vadă patru. Eu spun că ăştia-s cei mai buni catâri care au existat vreodată, după părerea mea. I-am povestit despre catârul cu bagajele şi catârul rămas fără călăreţ al Winonei, cum au alergat cu noi.

- A dracului treabă, spune Lige. Cine să fi ştiut că e posibil aşa ceva?

îl întrebăm dacă are veşti de la Starling Carlton şi ce mai face el. Lige

spune că a auzit că tot ce se află la vest de fluviul North Platte şi câmpiile în general s-au dus dracului. Indienii sioux sunt turbaţi. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul a fost văzut si are o ceată nouă. Totul se duce dracului de tot.
>
Spune că a auzit că Dan FitzGerald s-a întors de la Andersonville şi că taie crengile copacilor prin Alaska.

- Asta-i foarte bine, zic eu. Sunt surprins să aud asta. Am crezut că dă ortul popii.

- Da, zice Lige, a scăpat.

Ne stabilim ca nişte colonişti. Ne acordăm la tonul din Tennessee. în
>>
timpul ăsta, am primit în grijă un porumbel jelitor rănit ajuns din greşeală în posesia mea. John Cole l-a găsit în pădure cu o aripă ruptă. E mai aproape decât a fost oricine vreodată de premiul cel mare pentru târâit de colo până colo. Sunt zile în care nu se aude nici un sunet. Când venele lungi de lumină coboară spre pământul solemn. Uneori e atât de liniştit şi de tăcut că nu aud pe nimeni şi lumea pare să se fi sfârşit. Fir-ar al dracului, într-o zi, John Cole se strecoară într-o după-amiază tăcută cu o cutie din
lemn. Stă o vreme cu mine şi, cât timp pălăvrăgeşte, aud un fluturat zgomotos din cutie. Mă uit la ea. Pe John Cole îl amuză să-mi stârnească curiozitatea. John Cole vorbea de noua clădire a operei din Memphis şi despre cum ar trebui să mergem să o vedem. John Cole are o barbă atât de mare în perioada asta încât arată ca şi cum ar fi de partea rebelilor. Ar fi putut lupta la Appomattox sub comanda lui Lee sau chiar mai rău. Arată ca un nenorocit de piciorong galben, dar nu vreau să i-o spun chiar imediat. Pentru că e frumos oricum. Timpul trece şi el îi dă înainte cu cântăreţii care fac turnee prin ţară ca nişte regine şi aşa mai departe şi apoi îşi desface braţele şi îşi ridică faţa ca şi cum ar spune, ei bine, cred că te întrebai ce am adus? Păi, da, puţin. Aşa că apoi deschide capacul şi iese capul ăsta, cu cioc curbat şi ochi de mărgele. Mă întreabă dacă aş vrea să-l fac bine. Eu spun că aş vrea, în general.

- Cum ai vrea să-l cheme? mă întreabă el.

- Păi, o să-i zic Generalul Lee, pentru că aşa arăţi tu zilele astea.

- Nu eşti amabil, îmi spune el.

Generalul Lee sare afară din cutie şi preia comanda. Apoi se cacă pe masa cea veche.

Apoi ne apucăm de ars pământul pentru Lige toată luna ianuarie. Muncim ca să plantăm seminţe pentru tutunul lui şi apoi acoperim totul cu suluri lungi de in ca să nu îngheţe. Apoi zăpada ne bagă în casă şi Tennyson cântă cântece vechi şi Rosalee se dovedeşte o lunatică pe scândura de spălat rufe. Lige are o scripcă şi n-ai să auzi vreodată asemenea ritmuri. Winona se vindecă şi e cea mai nebună dintre noi toţi, răsucindu-se şi păşind ca o flacără de culoarea bronzului. Lige are carne de vită sărată şi catârii sunt adăpostiţi în hambarul cel mare pentru tutun şi dorm aşa de bine acolo că trebuie să se creadă în Typee[11]. Le povestim despre spectacolul nostru de la domnul Noone şi apoi sunt obligat să mă îmbrac cu chiloţeii cu dantelă şi să-mi pun pantofii şi să le arătăm ce făceam. Port o păpuşă din paie pe post de perucă, aşa că totul e foarte distractiv.

- Ăsta-i un spectacol pentru două lumânări, spune Lige, şi mai aprinde una

ca să poată vedea.

Lumina focului îmi face o umbră imensă pe perete. Nu ştiu dacă ei percep efectul, dar poate că Tennyson pare zguduit şi încremenit. Nu mai arăt bine acum, dar lumina e blândă. Cred că un străin care ar trage cu ochiul ar fi foarte zăpăcit. Doi negri şi un bătrân băiat de fermă holbându-se. O damă inexplicabilă cu siguranţă. îmi trezeşte o bucurie ciudată.

Zăpada se duce şi arăm de parcă vieţile noastre ar depinde de asta, şi chiar depind. Acum cei patru catâri sunt înhămaţi şi îşi arată valoarea şi ară cinşpe hectare înainte şi înapoi de trei ori. Pământul este pregătit pentru plante şi apoi răsadurile sunt aduse pe câmp şi unul împunge pământul cu un băţ şi altul plantează o plantă şi altul îi dă apă şi îngrăşământ. Şi Tennyson îşi cântă cântecele lui africane şi, când stăm între copaci pentru masa de prânz, Lige cântă adesea din scripcă, aşa că notele intră în pădure ca să întrerupă somnul păsărilor. N-am mai muncit niciodată aşa din greu şi n-am mai dormit niciodată aşa profund. Apoi grăpăm pământul dintre plantele noastre în creştere şi ne plimbăm zi după zi smulgând şi ciugulind flori şi anulând distracţia. Winona, ucigaşa nemiloasă a moliei de tutun. Nişte băieţi verzi şi graşi. Vine vara şi suflă pe pământ cu căldură. Apoi urmează cămăşile subţiri si mâinile murdare si sudoarea din abundentă. Si

))) > 9 9

prietenia noastră creşte, ca nişte adevăraţi camarazi din armată. Tatăl lui Lige a trimis-o pe Rosalee la şcoală şi îi înţeleaptă ca Socrate în multe privinţe. Ea şi Winona sunt nedespărţite şi nu ştiu dacă l-am putea înfrânge pe Tennyson în multe lupte. N-am mai văzut bărbat să tragă mai bine ca el, în afară de Lige. Aşază o rămurică pe stâlpul unui gard şi apoi o despică în două de la cincisprezece metri. Nu se poate aşa ceva. Apoi săptămâni de cules, frunză galbenă cu frunză, şi frunzele sunt înşirate pe beţişoare şi beţişoarele, aduse în hambar şi soba, aprinsă până când catârii ajung să se creadă în iad. Baniţe întregi de scântei zboară pe uşă şi intră şi mai mult lemn. Ca si cum hambarul ar fi vreo mare locomotivă cu aburi care se

9

îndreaptă undeva. Apoi, când frunzele s-au uscat bine, uşile hambarului se deschid şi aerul bun şi greu de toamnă e lăsat să intre ca să le umfle. Apoi sunt legate în straturi, turtite şi strânse în baloturi. Apoi la târg în oraşul Paris şi căruţele mari le cară spre Memphis. Şi Lige e plătit şi apoi încercăm păhărelele mici de whisky pur ca sarea. Trecem prin Memphis încălziţi ca nişte sobe şi apoi facem lucruri pe care nu şi le aminteşte nimeni şi apoi, acasă. Apoi preaslăvim lumea pentru că are lucruri bune în ea. Lige cumpără câţiva cai. Si acum e iarăşi noiembrie si recolta nu mai are nevoie de îngrijire. Lige e plătit în aur pentru că e singurul lucru acceptat. Sudul e năpădit de bancnote. Am putea la fel de bine să le îndesăm în sobă odată cu lemnele. Florile atrag albine şi aurul atrage hoţi. Cred că-i o regulă. O lege. Cred că ei ştiu când vii acasă cu plata. Aşa că ne ţinem puştile încărcate şi Lige respectă sprijinul oferit de frică ţinând la îndemână două flinte, pentru orice eventualitate. Suntem mereu înarmaţi şi pregătiţi. Chiciura a îngheţat din nou ferma şi buruienile lungi atârnă negre în pârâu. Urşi care-şi caută case pentru iarnă. Păsările cărora nu le place iarna dispar şi măcăleandrul rămâne pe loc. Jumătate din mândria noastră e în Winona, şi cealaltă jumătate în munca noastră şi în noi înşine. Poate că eu şi John Cole ne-am

revenit. Suntem puternici şi duri. Feţele noastre curăţate ca două câmpuri arse de foc.

Adeseori, vorbim despre toate zilele noastre în patul acela din puf de gâscă. Stăm întinşi unul lângă altul, holbându-ne la pânzele de păianjen de pe tavan. Rememorăm lucruri care s-au întâmplat şi le readucem în prezent. Considerăm că am văzut câte ceva. într-un fel sau altul. John Cole se întreabă ce putem face pentru Winona. Spune că are nevoie de o meserie. Nu să se vopsească pe faţă. Trebuie să existe pe undeva colegii pentru cei ca ea. Un lucru pe care l-a făcut pe la începutul toamnei a fost să o înscrie la şcoală, dar şcoala din Paris nu a vrut să accepte o indiancă. Şi e o fată mai bună decât oricare alta din America, declară John ritos. Afurisită de lume cu inima crudă. Afurisită lume tâmpă. Suflete oarbe. Chiar nu văd ce este ea?

Tach Petrie apare când se face bine. Cred că aşa a fost. Cred că a trebuit să-si vindece rănile. într-o dimineaţă, treziti devreme, îl vedem stând în depărtare, dincolo de câmp, chiar lângă o pădurice de copaci bătrâni. Noi stăm în bucătăria lui Rosalee şi bem cafea. Ieri a căzut grindina în pietroaie mari, care ar ucide un câine, dar azi nu se mai vede nici urmă de ea. Părea să fie singur acolo, cu hainele lui negre şi cu puşca sprijinită pe braţ. Tulpinile de tutun încă avântate în sus, aşteptând noi flăcări. O să facem în curând trebuşoara asta şi o să luăm de la capăt toată munca de durată. Nu ne descurajează. îmi aduc aminte gândindu-mă că ştiam că era Tach Petrie, dar cum puteam să fi ştiut de la distanţa aia? Nimic nu-i place mai mult amintirii decât de ea însăşi. A avansat şi acum, în depărtare, în stânga şi în dreapta lui, au mai răsărit încă doi. Brusc, ca şi cum ar fi fost stafii. Pesemne testau terenul. Ar fi putut să se furişeze pe malul pârâului, dar au ales ruta asta în schimb. E devreme şi poate că noi încă dormim, dar el tot se opreşte dincolo de bătaia puştii. O ştie de parcă a măsurat-o cu un băţ. Glonţul l-ar lovi şi ar cădea de pe haina lui ca o ghindă. Lige spune că are o reputaţie de laş, dar nu arată a laş în dimineaţa asta rece şi luminoasă. Luăm două puşti şi cele două muschete şi pe Winona şi Rosalee să le reîncarce atunci când e nevoie. Puştile sunt mai rapide şi au şi magazie de muniţie. Lige şi Tennyson le iau şi bagă bila pe ţeavă şi se aşază pe scaunele vechi şi, din spate, arată ca nişte copii adormiţi pe umărul tatălui lor, aplecaţi aşa. Dar ei se uită la Tach. Lige, aşa cum ştie o lume întreagă, e un ţintaş iscusit şi nu-i nici urmă de îndoială în el. Trei oameni o să moară şi n-o să fie nici unul pe care să-l iubească sau să-l placă el.

- Fir-ar ale dracului de picioroange galbene prostovane, asta spune el. Au pierdut războiul şi o să-l piardă şi pe ăsta.

Apoi, Tach Petrie apare de undeva din spate, după încă vreo jumătate de duzină de bărbaţi. Asta îl face pe Lige să ridice capul de pe puşcă. Nu scoate o vorbă.

- Ar fi bine să ne asiguri spatele, îi spune lui Rosalee. Scoate capul ca să te asiguri că nu ne prind din ambele părţi.

Rosalee tropăie prin toată casa. Acum frica se strecoară ca un gândac flămând. îmi tulbură stomacul. Mă gândesc că s-ar putea să vomit cafeaua. Avem muschete la cei doi oameni din flanc, dar nu avem soldaţi de rezervă ca să le servească moarte inşilor ăstora noi. încă mai avem adăpostul casei. Cred că vor fi fericiţi dacă o să poată să ne ucidă astăzi. Cred că seara de atunci îl roade. îmi trece prin cap gândul nebun că ar fi trebuit să mă îm

brac cu rochia aia. Cap nebun cu gânduri nebune. Tach Petrie continuă să avanseze. Are ceva milităresc. Acum pornesc şi bărbaţii să-şi croiască drum de-a lungul copacilor prăbuşiţi şi a grămezilor de lemne şi a unor oarecare adăposturi. Acum poate că sunt în bătaia puştii. Rosalee se întoarce şi ne spune că nu vede nimic de rău augur. A blocat uşa din spate. A tras obloanele la ferestre. A plouat şi au fost inundaţii atât de mari de curând, că terenul dintre casă şi pârâu e doar o mlaştină. Nici un om n-ar încerca so ia pe panta aia.

- Asta-i drept, spune Lige. Dar ăsta nu-i om, e un diavol şi un ucigaş de oameni.

Rosalee Bouguereau îşi duce o mână la piept.

- Chiar si asa, chiar si asa.

>> * >>

Acum pământul întins din faţa casei pare gol. Unde-s băieţii ăia? E frig să stai doar să aştepţi şi focul nu-i aprins. Am deschis ferestrele să putem trage şi intră vântul îngheţat. Veranda ne umbreşte poziţia şi sperăm că faţada pare doar goală şi neagră. Apoi vezi un bărbat alergând ca un iepuroi să-şi facă o nouă vizuină. Se lasă în jos. Uite altul. Se târăsc spre tine ca într-un joc de copii. Lige stă cu nasul lângă gura puştii acum şi are capul aplecat într-o parte şi e nemişcat ca un tablou. Nu, n-o să tragă până nu vede cel puţin trei bărbaţi şi apoi să fie bucuros să-i anunţe că suntem treji. Probabil că n-au nici cea mai vagă idee. Sperăm. Dar, în orice caz, după aceea, Lige trage. O împuşcătură lungă şi precisă care-i smulge pălăria unuia care aleargă, cu tot cu creştet; se vede, aşa departe cum e, sângele care ţâşneşte în toate direcţiile. Bărbatul se prăbuşeşte greoi şi apoi Tennyson bagă un glonţ pe ţeavă şi trage. Omul care poate despica o rămurică de la cincisprezece metri nu are nici o problemă să împuşte un bărbat care fuge. Asta înseamnă doi, ne gândim noi. Focul se reia şi ei pot doar să spere să nimerească un iepure chior. Totul se linişteşte o vreme şi apoi văd că trei bărbaţi ajung la hambarele de tutun. Intră înăuntru pe după acoperişul triunghiular. Un nor lung de ploaie întunecată, care nu ne ajută, ia culoarea de pe tot. Lumea e deodată maro şi neagră, cu mânjeala veche de vopsea roşie de-a lungul hambarelor. Vremea şi timpul se pricep să ia vopseaua. Ştim numaidecât că cineva trebuie să iasă şi să-i oprească. Târâtul ăsta şi aşteptarea nu ne ajută. Trebuie să ne creăm un nou avantaj. S-ar părea că ceilalţi patru continuă să rămână împrăştiaţi. Dar cei trei de la hambare nu scot capul afară, ceea ce înseamnă că se strecoară prin spate. Asta trebuie să fie treaba mea, de vreme ce mintea mea gândeşte aşa. John Cole ştie ce fac. Se prinde fără să-i spun o vorbă. Aşa că atunci mă aplec şi traversez podeaua şi ridic bara de pe uşa din spate şi Rosalee o pune înapoi în urma mea; aud scârţâitul zgomotos. Am puţine căi să ies la lumină. O să-mi croiesc drum în jurul grajdului celui mare şi apoi mă aştept să-i văd pe nemernicii ăia. Am o muschetă şi pistolul cu repetiţie al lui Lige, nu-s în fundul gol. Mă simt calm şi liniştit de parcă aş trage în linişte la păstrăv. Păstrăvul stă sub o stâncă întunecată şi nu scoate zgomote pe mal. Du-te, du-te, du-te. Aud împuşcături în spatele meu, un răpăit uriaş de împuşcături şi gloanţele şuierând, atât dinspre casă, cât şi dinspre câmp. Asta-mi pune sare pe rană. Unde sunt nemernicii ăia nenorociţi? Fii mârşavi care se furişează şi de ce nu le-au spus mamele lor că e rău să ucizi oameni? îmi apropii faţa de peretele

grajdului. îi văd pe cei trei acum, cu capetele întoarse la nouăzeci de grade. Ploaia începe deodată să cadă şi se repede pe capetele lor şi pe capul meu. Ei sunt mai mult în calea vântului şi vântul îi arde ca un aliat. Numai unul dintre ei are o haină lungă, neagră, ceilalţi arată înfrigurаţi ca nişte orfani. îl împuşc pe cel din spate cu muscheta, îl dobor la pământ şi, scoţând pistolul, trag în cel de-al doilea. Cred că nu l-am rănit decât în braţ pe ăla şi apoi trebuie să-l gonesc pe primul, altfel s-a terminat cu totul. încă se trage cu foc puternic dinspre faţada casei, dar nu pot să văd. Nu am nici un contract cu Dumnezeu şi nu sunt sub nici o formă soldatul lui Dumnezeu, dar mă rog. El o s-o aibă în pază pe Winona. Eşti în mijlocul împuşcăturilor şi nu te poţi gândi decât la Winona. John Cole poate să-şi poarte singur de grijă. E deştept. Lige şi Tennyson. Rosalee e matură şi înţeleaptă. Dar Winona e o floricică de fată şi e datoria noastră. îl văd mai bine pe bărbatul pe care-l ameninţ acum. Unul dintre vagabonzii ăia zdrenţăroşi cu ochii înceţoşaţi. Arată a om care a fugit dintr-o altă viaţă. Irlandez, dracu ştie de unde. A fugit de o altă viaţă
şi a ajuns aici, cu un nebun pe care nu-l cunoaşte alergând spre el. Trag două focuri, dar vagabondul meu e iute şi se ascunde după o troacă. Acum sunt eu raţa în fereastră şi trebuie să mă arunc prin aer ca să-mi găsesc un adăpost. O bucată mare de fier, carcasa vreunui cazan vechi. Gloanţele bărbatului lovesc fierul, o dată, de două ori, şi scot un soi de zgomote care reverberează. Ploaia de Tennessee se opreşte brusc şi oricine ar putea să jure că domnul Noone sau fratele lui celest a ridicat o imensă cortină de pe această scenă a morţii. Lumina puternică din Tennessee se pogoară. Un potop de alb şi argintiu. Din casă se trage de parcă ar fi un întreg corp de armată şi îl văd pe Tach Petrie ăla alergând între şoproane şi grajd şi facându-le cu mâna oamenilor lui pe care nu pot să-i văd. N-am să reuşesc să-l nimeresc cu pistolul de unde mă aflu. Va trebui să spulber nenorocita aia de troacă şi porcul de după ea. Ei bine, să mă ajute Dumnezeu în acest efort, mă gândesc. îmi fac jocul. Uite o carte mare a Vieţii aruncată. Dumnezeu mă asistă, nu-i aşa? Sar în sus şi încerc să acopăr breşa. Simt că îmi trece un glonţ prin umăr. Sau poate prin ureche. Sau poate prin cap. Dar mă prăbuşesc. Prostul dracului. Pistolul îmi sare din mână şi cade repede pe pământ. Duşmanul meu sare şi aleargă spre mine cu spatele încovoiat.

- Nu mişca, nu mişca, îmi spune. Numai sâsâituri şi blesteme. Se aşază pe mâna mea şi spune: dacă te mişti, eşti mort. Mişcă numai un centimetru mâna aia si mori.

>

îl cred. Mă uit în sus şi faţa lui întunecată şi acră se uită în jos. Ochi ciudaţi şi o faţă zbârcită de cicatrice. Pare că l-a cârpit cel mai prost croitor din lume. Puştile continuă să tragă şi apoi, deodată, tăcere şi apoi voci.

- Dacă mişti, eşti mort, îmi spune din nou bărbatul.

Sunt surprins că a avut milă până acum. De ce nu mă ucide pur şi simplu? Dar oamenii sunt ciudaţi, iar oamenii ucigaşi sunt şi mai ciudaţi. Apoi încep din nou împuşcături puternice şi văd într-o secundă prin breşă oameni alergând, poate că Tach Petrie şi ai lui încearcă un asalt. Focuri şi focuri şi oameni strigând. E straniu să fiu aici, îndărătul grajdului, cu cerul nou în spate cambrându-se precum caii şi ca şi cum am respira într-o baltă de linişte. Eu şi omul ăsta cu privire piezişă. Aici o să se termine, şi apoi nu

vreau să trăiesc fără Winona şi John Cole. Din nou răpăit de gloanţe şi apoi iarăşi linişte. Omul meu se uită iute spre stânga să vadă ce şi cum. Nu ştie nici el rezultatul mai mult ca mine.

- Hei, Tach, strigă el, Tach Petrie? Nu primeşte nici un răspuns. Tach Petrie, fir-ar al dracului să fie!

Dar apoi se petrece un miracol. Apare un alt bărbat de după hambare. Un alt bărbat, nici de-al nostru, nici de-ai lor. Un bărbat mare, solemn, voinic, cu o faţă transpirată. Ochi ca de bou holbându-se intens. Recunosc faţa asta. Duşmanul meu nici măcar nu-l vede. Bărbatul cel gras începe să tragă, îi spulberă jumătate din faţa noului meu prieten. Sângele îmi cade peste cap, se amestecă cu sângele meu. Preasfinte Iisuse Hristoase! De unde a apărut Starling Carlton?

Nu-mi spune nici măcar salut şi se duce în spaţiul dintre hambare şi grajd şi începe să tragă de acolo. îmi şterg sângele de pe ochi şi lumea e un clopoţel cristalin, dar mă târăsc şi mă aşez în spatele lui şi trag cu coada ochiului şi îl văd pe Tennyson stând drept pe verandă cu puşca armată şi ţintind peste câmp în siluete care aleargă spre un pâlc de copaci. Rosalee stă în picioare cu o cutie de cartuşe şi Tennyson se opreşte numai cât să-şi reîncarce carabina Spencer. Un duşman aproape că a ajuns lângă casă, dar e lăsat lat, mort, şi altul de mai departe s-a prăbuşit şi este doar o pată de vopsea neagră pe chiciură. Ploaia care a căzut a îngheţat pe pământ şi asta e povestea pe care a spus-o. Apoi se lasă o pace ciudată şi ecoul împuşcăturilor îţi persistă în minte şi e ca şi cum am gusta momentele care trec spre Moarte, dar Moartea se retrage. Mor să aflu ce s-a întâmplat în casă şi de ce John Cole nu şi-a luat şi el porţia de împuşcături pe verandă? De ce a apărut vechiul şi nătângul nostru prieten ar putea fi o altă întrebare. Din ureche îmi ţâşneşte sânge şi clopotul timpului bate straniu şi poate că atunci mă prăbuşesc. Dar înainte să mă prăbuşesc de tot, Starling se apleacă şi mă ridică şi mă aşază pe umărul lui.

- Ai dracului irlandezi, spune el, niciodată nu i-am înghiţit.

Insulă polineziană fantastică din romanul de aventuri omonim al lui Herman Melville

CAPITOLUL 19

Eu şi Starling ne întoarcem ocolind grajdul, că n-am vrea ca Tennyson să ne omoare de pomană. Aşa că intrăm prin spate. înăuntru, îl găsim pe Lige Magan îngenuncheat lângă John Cole. La început cred că e mort, dar tocmai îşi închisese ochii în clipa în care am intrat. Apoi îi deschide şi îl vede pe Starling.

- Hristoase, spune el, ce cauţi aici, sergent?
- A apărut ca un înger, spun eu.
- Dacă ăsta-i înger, eu nu merg în rai, spune Lige Magan. De unde Dumnezeu ai răsărit, Starling? adaugă Lige.

Din coapsa lui John Cole curge sânge. Mă depăşeşte cum de a primit un glonţ în coapsă. Trebuie să-l fi împuşcat printr-o crăpătură din peretele de bârne.

- Iisuse, John Cole, spun eu, eşti rănit tare?

O văd pe Winona sprijinită de peretele bucătăriei. E palidă ca un cer de vară. Acum se întoarce Rosalee şi probabil că Tennyson încă mai e atent pe verandă pentru că nu vine după ea. Scormonesc prin rană cu cleştele pentru

potcoave să scot glonţul ăla, apoi Lige şi Starling se aşază pe John Cole şi eu împung rana cu vătraiul încins şi vine un miros de John Cole arzând. Scoate un răcnet care nu ar face de ruşine un măgar.

- Sfinte Dumnezeule milostiv! spune el.
- Sper că ucigaşii ăia nu mai vin înapoi, spune Lige.
- Nu vin înapoi pentru că am ucis prea mulţi, spune Rosalee.
- Cred că i-am doborât pe majoritatea, spune Tennyson. Pe Tach Petrie 1am împuşcat, în orice caz, mai spune el.
- Te-ai descurcat bine, îi spune Lige.

O oră mai târziu, stăm şi ne uităm la cafeaua pregătită de Rosalee. Nimeni nu bea.

- Ei bine, Starling, spune Lige, ce mama dracului te aduce pe aici?

Starling nu e omul care să tărăgăneze o poveste. O spune.

- Sunt aici cu alte treburi, spune el. N-am venit ca să vă salvez pe voi, amărâţilor. Sunt surprins că duceţi vieţi atât de nesocotite, cu hoţi ucigaşi şi aşa mai departe pe capul vostru.
- Bine, Starling, şi care e cealaltă treabă?
- Păi, o să vă spun, zice el.

Apoi ne spune. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul le-a răpit pe doamna Neale şi pe cele două fete ale ei. Apoi a fost zărit în ţinutul indienilor crow. Aia-i o zonă cu adevărat uriaşă, dar maiorul si două sute de oameni călăresc de zile în şir. Nici urmă de sioux. A doua zi, intră în fort un negustor german cu un mesaj de la Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul. Spune că a ucis-o pe femeie şi pe copilul cu părul negru. Vrea înapoi copilul surorii sale şi o să dea în schimb înapoi celălalt copil alb. Apoi, mai spune el, o să semneze un nou tratat şi va fi pace în câmpie. Starling spune că faţa maiorului arată de parcă l-a dat cineva cu var. N-a mai văzut niciodată o
fiinţă umană atât de albă si de stranie.
>>

- Şi cine e afurisitul de copil al soră-sii? întreabă Lige Magan.
- Puştoaica asta indiană de aici, spune Starling. Aşa că, mai adaugă Starling, maiorul vrea ştie unde s-o găsească şi eu zic că ştiu eu, e cu John Cole şi Thomas McNulty în Tennessee. Păi, du-te în Tennessee şi roagă-i s-o aducă înapoi, zice maiorul - mă rog la Dumnezeu să vrea.

John Cole geme din pat.

- E cea mai proastă idee pe care am auzit-o vreodată! strigă el.

La naiba. Apoi Starling Carlton strigă ceva şi John Cole zbiară şi el. Ceva îmi strânge stomacul. Apoi Winona păşeşte lângă el şi-i atinge mâna pe cearşaful zdrenţuit.
>>

- Trebuie să mă întorc, spune ea.

John Cole se holbează la ea şi nu spune nimic. Bănuiesc că simte forţa unei justiţii ciudate din vorbele ei. E alb ca un cotor de măr.

- Nu te las, îi spune el.
- Doamna Neale a fost bună şi blândă, spune ea. îi sunt datoare.
- Eşti o fată bună, Winona, spune el. Numai Dumnezeu ştie, dar nu te duci înapoi.
- Nu, trebuie să mă duc, spune ea.
- Ei bine, nu te duci.

Toată treaba s-a decis a doua zi de dimineaţă, când Winona şi Starling Carlton au dispărut. Ea a luat un cal de la câmp. Trebuie să fi plecat devreme. John Cole nu se poate deplasa, aşa că iau eu un alt cal de la Lige şi pornesc după ei. Nu pot avea mai mult de şase ore avans. Călăresc ca un demon o vreme, dar nu pot risca să-mi rănesc calul. Am intrat serios în decembrie şi ăsta nu-i anotimp pentru o excursie în Wyoming - aşa se numeşte regiunea aia acum. Trei zile mai târziu, intru în Nebraska. Mi se pare că văd semnele pe ici, pe colo, urme de copită în zăpada subţire, sau cred că le văd, dar ar putea fi oriunde. Am întrebat pe fiecare fermier pe lângă care am trecut în Missouri dacă a văzut un bărbat gras călătorind cu o fată indiană. Starling îi dă înainte din toate puterile, sunt convins. După patru zile ştiu că n-am să-l ajung din urmă şi mă irită acum, când se lasă noaptea, dar trebuie să şi dorm. E doar natura umană. Trebuie să ucid tot ce pot pe drum, dar sunt mai ales păsări şi iepuri de câmp şi cel puţin am carne de vită uscată. într-o după-amiază, departe, departe văd o clătită mare şi joasă de fum ridicându-se de pe ceea ce pare a fi o năpastă a întunericului. E o turmă de bivoli care, în chip ciudat, face să-mi tresalte inima. Trebuie să fie mii, dar prea departe spre sud de mine ca să-mi încerc norocul. Marele fluviu Platte e undeva la nord şi ştiu că a existat un irlandez pentru fiecare bivol care a săpat la calea ferată în ultimii ani. Se spune că ar fi indieni pawnee cu un temperament feroce peste tot pe aici şi aproape că mă tem să-mi aprind chibriturile ca să fac focul, dar în timpul nopţii îngheţul ocupă poziţiile morţii. Sper că Starling găseşte apă şi mâncare, măcar de dragul Winonei. Apoi vine viscolul. Un viscol îngrozitor cu un vânt atât de tăios că ar putea să-ţi radă barba. Tot ceea ce pot vedea este luna busolei. Viscolul bate vreme de cinci zile şi, când se opreşte, nu-s cu nimic mai înţelept. Surprins să văd ferme împrăştiate şi case în partea de vest a Nebraskăi, unde odinioară nu era decât o stranie mare de iarbă. Apuc acum pe cărarea
cea lată, dar nimeni nu scoate boii la această dată a anului. Chiar dacă o iau pe aici acum. Noua cale ferată se întinde spre eternitate, dar şinele sunt la fel de tăcute ca şi stâncile. Pământul e tot alb-argintiu şi cerul e înalt şi dezgustător de întunecat. Nu-i nici un suflet în jur. Zăpada se întinde, înaltă de două picioare, şi bietului cal nu-i place. Trec pe lângă o mică porţiune cu morminte în care zac irlandezi şi chinezoi. O bucăţică mică de pământ cu un gard din lemn în toată tăcerea aia călărită de iarnă. în noaptea aceea are loc o mare sindrofie a fulgerelor şi a zgomotelor care face dealurile îndepărtate să iasă în evidenţă negre ca pita arsă, şi apoi trebuie să-mi priponesc calul şi să mă ciucesc după o stâncă. Tună atât de tare că îmi sperie visele din cap. îmi zboară amintirile. O vreau doar pe Winona. Ceva din durerea maiorului îmi roade inima. Dar o vreau pe Winona.

Când ajung în sfârşit la fort, sunt tentat să simt o oarecare uşurare. Santinela mă lasă să trec fără o vorbă. Mă duc direct la biroul maiorului, fără a-l căuta măcar pe Starling. Trebuie să ajung acolo unde se iau deciziile. Aşa se face. Intru şi îl văd pe maior. Are faţa suptă şi albă. Nu aduce cu bărbatul pe care îl ştiam eu. Vine direct de la masă şi îmi ia mâna dreaptă în mâna lui. Nici măcar nu vorbeşte. în cutele de pe faţa lui veştejită se vede ceva care arată ca şi cum ar fi fost pictat cu roşu. Pur şi simplu, nu arată bine. Arată de parcă ar fi înghiţit un şarpe cu clopoţei viu şi îl muşcă pe dinăuntru. îl izbeşte iar şi iar, şi el nu tresare. Spune ceva legat de recunoştinţa lui. Spune că

totul este aranjat pentru mâine şi că s-au transmis mesajele. Dacă vreau să mă înscriu pentru nouăzeci de zile, poate să facă asta şi să reziliem când terminăm. Nu-mi găsesc nenorocitele de cuvinte ca să-i spun de ce am venit. Sigur crede că am venit cu Starling. Pe masa lui e un dagherotip al doamnei Neale, cel mai probabil făcut cam în perioada când s-a însurat cu ea. Poate i l-a făcut bătrânul Titian Finch însuşi. Mă surprinde privindu-1. în ochii lui văd o sclipire din felul său de a fi de demult. Spune ceva despre Angel, fiica lui, şi apoi eu spun că nu-mi vine să cred că doamna Neale nu mai este.

- Doamna Neale nu mai este, asta-i drept, şi nici Hephzibah. Asta e, îmi spune el, ai dreptate. Faptul că avea să vă aducă aici căpitanul Carlton a fost singurul lucru care m-a ţinut în viaţă. Mă rog la Dumnezeu ca mâine să o avem înapoi pe Angel. Am îmbrăcat-o pe Winona în uniforma unui toboşar, mai spune el, ca să le arătăm ce părere avem despre ea.

Pur şi simplu nu pot găsi cuvintele pe care ar avea John Cole nevoie să le găsesc. Mă holbez la el şi apoi îl salut şi ies. întoarcerea la fort mă scaldă în timpuri trecute. Umbre stranii şi voci se învolburează în jurul meu. Soldaţi pe care i-am cunoscut odinioară şi cântatul oribil şi firea ursuză a sergentului Wellington. Orice viaţă îşi are zilele ei de fericire, în ciuda Parcelor urâte. Am văzut destui oameni trecându-mi prin minte de la ceva admirabil la ceva de care nu-ţi pasă. Dar nu şi maiorul ăsta rămas fără puteri. La asta mă gândesc, bănuiesc. Omul acela direct care nu putea suporta niciodată nedreptatea.

Următoarea treabă este să o găsesc pe Winona şi să văd ce face. Două săptămâni cu Starling Carlton l-ar istovi şi pe Sfântul Pavel. Mi-e atât de foame că i-aş putea mânca şi capul lui loan Botezătorul, dar mai întâi plec în căutare. Starling este căpitanul Companiei A şi acolo o găsesc şi pe ea. Stă aşezată lângă sobă în noua ei ţinută şi, pentru numele lui Dumnezeu, pentru o clipă chiar mi se pare că e băiat. Şi-a strâns părul cel negru sub chipiu. Dar sare în sus şi aleargă spre mine. Cel mai afectuos toboşar din istoria armatei.

- Cum se poartă Starling cu tine? o întreb eu.
- Nu mi-a vorbit tot drumul, spune ea.
- N-a scos nici o vorbă?
- Doar mi-a dat ordine, unde să mă aşez, să mă întind.
- Al dracului suflet ciudat şi nenorocit, spun eu.

Apoi apare tropăind Starling însuşi, făcând podeaua să tresalte. Se opreşte să aprecieze ce am de gând şi îşi scoate revolverul.

- Dă-te de lângă ea, spune el, sau te împuşc chiar acum, Iudă împuţită.
- Sfinte Hristoase, Carlton, îi spun eu, potoleşte-te. Nu mă pun contra ta.

Cu paşi ciudaţi şi sumbri mă duc la magazia de rechiziţie şi îmi iau uniforma de caporal. Mă îmbrac chiar acolo, printre rafturi, şi ordonanţa ofiţerului de intendenţă face tot ce-i stă în putinţă ca întotdeauna să-i găsească ceva pe potriva unui asemenea bărbat cât o pitulice şi îmi dă centura şi echipamentul şi îmi păstrez propriile încălţări. N-am de gând să sufăr într-o pereche de bocanci de armată. De la arsenal mi se eliberează o flintă şi o puşcă. Şi în timp ce-mi leg cămaşa şi îmi acopăr coaiele, nu ştiu ce mă apucă. Anii fug şi parcă e din nou prima zi în cazarmă cu John Cole. St. Louis, acum o mie de ani. Şi cu ochii minţii îl văd şi zăcând în pat în Tennessee cu o rană în coapsă. îl văd doar ca pe un băieţandru zdrenţăros ca prima dată când l-am întâlnit sub un gard viu în Missouri. Sunt ameţit de

viziuni ale lui John Cole. Mă întreb dacă îl trădez pe bărbatul acesta pe care-l iubesc atât de mult. Poate că da, poate că da. Dar mă şi rog pentru lucruri pentru care nu am nici măcar nume şi care stau necunoscute în întunericul mintii mele.

Negustorul neamţ a fost ocupat ca o muscă de bălegar. O să ne conducă la locul întâlnirii. Nu ştiu de unde vin dolarii pentru el, dar e un omuleţ urâcios fără păr şi cu o pălărie cu aspect străin. Mi se spune că are acţiuni în noul oraş feroviar Laramie, aflat la vreo sută cincizeci de kilometri spre sud, dar nu cred aşa ceva. S-a îmbrăcat cu un costum cu dunguliţe albe care n-a mai fost spălat de când s-a retras Potopul. Cineva spune că-l cheamă Henry Sarjohn, ceea ce mie nu-mi sună foarte german. în orice caz, domnului Sarjohn îi place tutunul şi îl mestecă într-o spumă mare şi udă în gură. Când vorbeşte cu maiorul, tot întoarce capul şi scuipă. O să călărim vreme de două zile şi, din câte văd eu, nu luăm tunul cu noi. Sunt cinci regimente pline până la refuz de oameni în fort pentru că frica de indienii sioux şi-a croit drum spre inimile guvernanţilor. Au încheiat un alt tratat în ’68, dar calea ferată a început să afecteze terenul. Mi-ar plăcea să călăresc alături de cinci mii de oameni. Dar numai două companii a îngăduit Cel-Care-a- Prins-Primul-Calul pentru acest fandango. Asta înseamnă două sute de soldaţi şi se spune că ceata lui ar fi sporit la trei sute. Pe maior nu-l deranjează. El merge să-şi ia fiica. Poate că se gândeşte că dacă nu o ia, nu contează câţi soldaţi are în câmp deschis. Va fi fericit să moară. Are privirea aia. Disperată şi hotărâtă. Ca un om aflat pe un pod înalt, gândindu-se să se arunce. Aproape că ţi-e teamă de el. Starling Carlton călăreşte un cal mare
si cenuşiu si este cea mai rece zi a anului si evident că el asudă. Transpiraţia i se scurge în jos pe guler şi îi atârnă de gene în mici ţurţuri. Cu siguranţă că e cel mai nenatural nenorocit din toată creştinătatea. Călărim la coada
>
companiilor şi Winona e înghesuită aproape de noi.

- Eşti sigură? o întreb eu. Eşti sigură? Pot să fac să ieşim cu uşurinţă de aici, doar să-mi dai un semnal.

- Sunt sigură, îmi răspunde ea şi îmi zâmbeşte.

- La naiba! zic eu. Nu ti-au dat si o tobă cu uniforma aia? o întreb.
>>

- Nu, nu mi-au dat, răspunde ea.

Râde din nou. Eu nu râd, eu nu râd. Dacă încă mai am o inimă, mi se frânge.

încerc să înţeleg planul ăsta. I-o vom da înapoi pe Winona unchiului ei şi apoi o vom lua pe Angel Neale. Ce se întâmplă apoi cu Winona? Ei au impresia că o să poarte fuste de sioux şi o să vorbească limba sioux din nou? Nu-s sigur că băieţii se gândesc la Winona. Ştiu că nu se gândesc. Starling Carlton îl iubeşte doar pe blestematul lui de maior şi va face tot ce-i stă în puteri ca să-l susţină. Sigur că va face. Maiorul este omul cel mai corect pe care l-am cunoscut vreodată, dar a fost spintecat de cuţitul durerii. Bărbaţi pe care îi cunoşteam bine în zilele de altădată sunt încă în companie şi e atât de ciudat să fiu înveşmântat din nou în albastru. Sarjohn cel mititel călăreşte înainte şi se leagănă pe catâr ca şi cum ar şti exact ce face. Dealurile acelea familiare, acum îmbrăcate în dantelăria si salurile iernii. Chiar şi la necaz, pământul pare să-ţi dea alinare. Cred că adevărul negru ne trece prin inimi.

Starling Carlton conduce vechea mea companie, şi eu am treaba mea de caporal de făcut. E un tip ciudat, gălbejit la faţă, pe nume căpitanul Sowell, care conduce Compania A. Pare că şi-a bărbierit complet obrajii şi are favoriţi întocmai ca soldatul Watchorn cu ani în urmă. Omul are o tufa cu spini de fiecare parte a nasului, ai putea spune. Starling Carlton nu prea are chef să vorbească cu mine, aşa că nu-l întreb nimic. Mă îndoiesc că are încredere în mine, dar nu pun la cale nimic în afară de a o ţine pe Winona în siguranţă. Acum i se ordonă să treacă lângă maior, care e călare pe frumoasa lui iapă neagră. Când vezi un asemenea cal ştii că tu ai
călărit o mârţoagă amărâtă prin toată Nebraska şi prin Wyoming. Părul ei luceşte în strălucirea argintie a luminii zăpezii. A trecut multă vreme de când am mers ultima oară călare alături de maior si tot acel vechi
>
medicament al devotamentului îmi inundă inima. Deodată simt acut patru sau cinci dureri. Pierderea unor vechi camarazi în vremuri de demult. Morţii din bătălii. Omorârea doamnei Neale, o femeie bună. Undeva dincolo de astea sunt alte chestiuni. Fantomele tenebroase ale familiei mele de mult dispărute în Sligo. Sligo. Un cuvânt care abia dacă mi-a răsunat în gânduri de un deceniu încoace. Rochia împuţită a mamei mele îmi pluteşte în spatele ochilor. Şorţuleţul surorii mele distrus de Moarte. Feţele supte şi reci. Tatăl meu lungit ca o mânjeală de unt galben. O pată. Jobenul lui negru strivit ca un acordeon. Uneori ştii că nu eşti un om deştept. Dar, tot aşa, uneori ceaţa gândurilor obişnuite se risipeşte într-o boare bruscă de raţiune şi vezi lucrurile limpede o clipă, ca pe poieniţă. Bâjbâim şi îi spunem înţelepciune, dar nu este. Se spune că am fi creştini şi aşa mai departe, dar nu suntem. Se spune că am fi făpturi ridicate de Dumnezeu deasupra animalelor, dar orice om care a trăit vreodată ştie că astea-s numai nişte minciuni nenorocite. în ziua aceea ne ducem să-l numim ucigaş pe Cel- Care-a-Prins-Primul-Calul, într-o judecată fără vorbe. Dar noi i-am ucis soţia şi copilul. Prima Winona. Şi pe mai multe rude ale lui. Chiar şi Winona noastră a fost smulsă de pe aceste câmpii. Am luat-o ca şi cum ar fi fost fiica noastră naturală. Dar nu este. Ce este ea acum? Trasă din două părţi si iat-o îmbrăcată ca un toboşar din cavaleria Statelor Unite si râzând cu uşurinţă. E încântată până în adâncul sufletului să răspundă durerii maiorului pentru că soţia maiorului i-a arătat odinioară bunătate. Winona, regina acestei regiuni copleşitoare. Fir-ar al dracului, dar un caporal ar face cel mai bine să nu bocească. Şi John Cole zăcând în patul nostru de acasă şi
întrebându-se ce-oi fi făcând. Nu l-am trădat si m-am întors la adevăratul
>
meu cuvânt? Lumea nu înseamnă doar să iei si să faci. înseamnă si să
>>
gândeşti. Dar eu nu posed creier ca să pot gândi totul clar. O ninsoare a acoperit majoritatea găurilor negre şi vântul începe să bată peste bazaconiile mele negre. Companiile merg înainte cu un maimuţoi neamţ în faţă. Dar nici un om nu e mai maimuţoi decât mine.
j
Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul nu-şi arată faţa din prima. Băieţii lui ne aşteaptă pe fundul unei ravene adânci. Copaci pe pante atât de abrupte că te întrebi cum au reuşit să ajungă acolo. Plante nemuritoare întunecate se

îndreaptă spre cer ca un foc oarecum veşnic. O îngrămădeală rece de mesteceni argintii la bază, ca fecioarele la o nuntă. Indienii sioux îmi par schimbaţi. Nu mai au pene în acoperământul capului şi părul lor pare tăiat de frizeri. Au fiecare obiect ciudat de îmbrăcăminte pentru albi pe care l-ai văzut vreodată la vânzare. în general, zdrenţe. Din loc în loc, platoşe făcute din sârmă subţire de otel. Indienii ăştia sioux nu ne-au ajutat în război si nimeni nu prea îi susţine acum. Chestiunile astea recente nu au făcut nici un bine. Dar maiorul stă drept în şa, aruncând priviri în jur ca şi cum ar putea să-şi vadă fiica pe undeva. E o atmosferă ciudată între noi, indieni şi soldaţi. Ca un spectacol pe cale să înceapă în salonul domnului Noone. Soldaţii trag iute cu coada ochiului unii la alţii şi nimănui nu-i plac armele strălucitoare şi multe pe care le poartă indienii. Pumnale şi pistoale. Arată ca şi cum am fi întâmpinaţi de vagabonzi. Oameni de nimic. Părinţii lor au deţinut totul pe aici, şi de noi n-a auzit nimeni niciodată. Acum, o sută de mii de irlandezi cutreieră pământurile astea şi chinezi care fug de împăraţi cruzi şi olandezi şi germani şi băieţi născuţi în est. Se scurg de-a lungul cărărilor ca o cireadă nesfârşită. Fiecare fată dinaintea noastră arată ca si
) >>
cum a fost plesnită. Plesnită şi iar plesnită. Feţe întunecate uitându-se pe furiş de sub pălării ieftine. Cerşetori, pe bune. Oameni distruşi. La asta mă gândesc. Apoi, de sus, din pădurice a din depărtare iese călare Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul. Nu l-am mai văzut de mulţi ani. Are pe cap bereta de război şi toate hainele lui sunt bune. Probabil că a depus un efort special pentru ziua asta. Faţa lui pare mândră şi furioasă ca a lui Iisus în Templu. Călăreşte un armăsar minunat şi nu se deranjează să ţină hăţurile. Se pare că Saijohn discută cu indienii. Vorbesc oleacă. Maiorul stă doar pe cal, părând placid şi nemişcat de parcă ar inspecta trupele pe terenul de paradă. Nu-i văd decât ceafa. Uniforma lui e periată şi în bună stare. Borul pălăriei lui a fost strâns frumos de subalternul lui. Probabil a dormit pe uniformă azi-noapte ca să o şifoneze. Chiar atunci când şirul de indieni se dă înapoi şi face o mică deschidere prin care e condusă copila maiorului, maiorul nu se agită. E un cuib de viespi şi nu are de gând să-l lovească.

Sarjohn se întoarce după Winona şi Starling Carlton merge în faţă cu ea şi schimbul se face pe mica fâşie de iarbă îngheţată dintre noi. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul îşi întoarce calul şi îl loveşte cu călcâiele goale. La fel ca un soldat confederat, nici el nu are încălţări.Winona porneşte în trap după el. Indienii se îndepărtează deodată de parcă aerul ar fi un potop care-i împinge. Uite-o pe Angel Neale. Nu poate avea mai mult de opt sau nouă ani. Pădurea arzând si o fetită mică. E îmbrăcată ca o tânără soţie de indian
) > J
sioux. Maiorul porneşte înainte şi se apleacă spre ea. O ridică de parcă ar fi un pacheţel desfăcut şi o răsuceşte, aşezând-o în spatele lui. Oricine vrea poate să o audă suspinând. Apoi ne întoarcem toţi ca unul şi pornim înapoi.

CAPITOLUL 20

Există dureri vechi în sânge, ca o a doua natură, şi dureri noi, care îţi înnebunesc culoarele raţiunii. Produc o revoltă acolo. O părăsesc pe Winona. Nu pot să-l mai văd niciodată pe John Cole, îmi spun. Cum aş găsi cuvinte să-i spun povestea? Un om care nu are decât zero nu poate primi un unu ca răspuns. în noaptea aceea, călătoria noastră pe drumul de întoarcere este pe

jumătate făcută şi se instalează cortul ofiţerilor şi în curând se umple de lumina lămpii. Câmpiile se întind negre şi reci de jur împrejur şi santinelele îşi cântă cântecele cu voci scăzute, de parcă noaptea ce pluteşte cu stele pătate şi nepătate le-ar face semne să tacă. Companiile se culcă şi par mulţumite ca nişte oameni de omenie. S-a realizat un lucru măreţ, salvarea inimii maiorului. îl văd pe maior mângâlind pe hărţi cu fiica lui lângă el. Are un pahar cu vin pe masa de campanie şi lumina se strecoară prin el, aşa că arată ca un giuvaier plutitor. Din când în când, se uită la ea. Mă bucur că pot asista la asta. Dar în capul meu sunt răscoale.

Am ajuns de două zile înapoi la fort şi maiorul a trimis-o pe fiica lui la peste trei sute de kilometri spre sud, într-un oraş nou de pe calea ferată. Are un tânăr locotenent şi doi soldaţi drept escorte. O să o ducă tot drumul până la Boston ca să poată ajunge sub protecţia rudelor mamei ei. Umblă vorba că maiorul îsi va da demisia din funcţie si se va întoarce la straiele >>)
civile. Cred că s-a săturat de legume pângărite. Ce mama dracului am să fac nu pot să spun. Trimit prin locotenent un mesaj să i-l transmită prin telegraf lui John Cole. „Reţinut. Stop. Mai multe în curând. Stop. Winona în siguranţă. Stop." Astea au fost trei minciuni pe şaptezeci şi cinci de cenţi.

Starling Carlton e ofiţer superior acum şi nu mai e aşa uşor de prins. E un băietan pe nume Poulson, e caporal ca şi mine, din Jackson. A fost unul dintre acei scalawag despre care se vorbeşte, a luptat pentru Uniune. Un băiat drăguţ cu o claie de păr roşu în creştet, aşa că are probleme în a-şi ţine chipiul pe cap. Nu e un elegant, dar e un băiat decent. Căpitanul Silas Sowell e blând cu subalternii. E un om pios şi nu-i plac înjurăturile, aşa că nu e chiar simplu ca bună ziua de vorbit cu el. încerc să-mi văd calea de aici înainte. Să pipăi drumul.

Maiorul Neale are o faţă aprinsă ca focul şi soldaţii spun că e adesea împuşcat în cap de la whisky. Cred că îşi caută vindecarea acolo. Şi-a recuperat fiica, dar tot mai are două morminte care-i iau cu asalt conştiinţa. Fortul este mult mai mare acum. Abundă nevestele şi târfele de cazarmă, indienii dărâmaţi. Mii de cai şi băieţi care să aibă grijă de ei. Indienii crow încă mai lucrează ca lupi ai armatei şi sunt nişte băieţi de nota zece. în noaptea aceea încerc să beau în tabăra lor pentru că vreau să aflu dacă ştiu ceva. Sunt oameni de treabă, relaxaţi. Tot ce fac toată noaptea este să inventeze glume mişto. Bancuri lungi, porcoase. Jumătate în dialectul crow şi jumătate în engleză. Nu reuşesc să urmăresc prea mult din ele. Dar nu ştiu nimic de Winona.
>

O zi mai târziu mă împleticesc pe aici şi ceva se întâmplă. Patru regimente întregi aliniate şi pregătite. Fiecare bărbat e trezit din somn. Toate companiile sunt adunate şi caii dau din picioare şi fornăie.

- Maiorul urmează să conducă aceste forţe pentru că domnul colonel e plecat la San Francisco.

Asta spune Poulson.

- Dar unde mergem? întreb eu.
- Nu ştie nimeni, îmi răspunde el. O să primim ordinele mai târziu. Rămâne doar un regiment care să apere fortul. Altfel, ne scurgem cu toţii pe porţi. Linie de cavalerie după linie. Un şarpe albastru lung de două sute

de metri. Avem cinci tunuri Gatling noi şi o întreagă baterie de tunuri Napoleon cu douăsprezece proiectile. Dar nu prea e vreme de făcut campanii. Pământul e tare şi golaş şi nici chiar în câmpie nu va fi iarbă. Sigur, e o misiune rapidă şi apoi ne întoarcem. Nimeni nu pare să ştie. Chiar mai rău e că neamţul ăla ca un şobolan, Henry Sarjohn, e şi el cu noi. Nu pare fericit şi călăreşte uitându-se în jos. Poulson spune că maiorul nu-l place şi eu spun că până şi maică-sii i s-ar fi părut greu. Ne îndreptăm spre aceeaşi cărare pe care am apucat şi înainte şi nu ştiu dacă să fiu mulţumit sau să mă tem. S-ar părea că ne îndreptăm înapoi spre pinii şi mestecenii din albia aceea de râu pe unde am mai fost. Se lasă noaptea, dar maiorul ne îndeamnă să mergem înainte. Ne urmăm drumul sub lumina rece a stelelor. încerc să pricep ceva de la Poulson, dar el nu ştie nimic. Trebuie să încerc din nou cu Starling Carlton. Mă duc până la el.

- Hei, Starling, încotro ne îndreptăm?

El nu scoate o vorbă. Doar se uită înainte cu toate că nu-şi poate stăpâni o privire scurtă care fulgeră spre mine. Răsare o semilună timidă şi luminează slab. Chiar după primele atingeri ale răsăritului soarelui ajungem la aceeaşi vale în formă de V. O trecătoare din partea superioară ne lasă să intrăm. Dincolo de ea e o pantă de piatră cenuşie punctată de zăpadă. Un pârâu la oarecare distanţă încearcă să capteze lumina soarelui. Satul de corturi al Celui-Care-a-Prins-Primul-Calul se întinde mai jos. Ce-o fi, pentru numele lui Dumnezeu?

Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul probabil că se pregăteşte pentru tratat fiindcă a arborat steagul yankeu. E înfipt în vârful celui mai mare cort conic chiar în mijlocul satului. Mari mişcări de înfăşurare si desfăşurare ale oamenilor noştri. Se instalează bateriile şi se aşază repede tunurile Gatling. Suntem la nici două sute de metri şi, dacă trag cu tunul, n-o să rateze nici de-ai dracului. Winona, Winona! Bănuiesc că e acolo, în nenorocitul ăla de cort. Maiorul a dat ordinele, şi acum căpitanii îşi iau în primire companiile şi toată lumea îşi ocupă locul. îi vezi pe indieni mişcându-se de colo colo şi focurile de dimineaţă aflate în grija femeilor. Unii dintre ei se ridică acum şi se uită la noi peste vale. Unii par foarte surprinşi, aşa cum sunt şi eu. Trebuie să fie cam cinci sute de suflete, judecând după întinderea de wigwamuri şi corturi ţipi. Pârâul din spate fumegă uşor din cauza ceţii. Apoi terenul se înalţă la marginea unei păduri şi urmează hectare întregi de verde-închis şi apoi, unii peste alţii, munţii cei negri cu moţurile lor de zăpadă în vârf. Acum se aşterne tăcerea peste trupele noastre şi peste sat şi peste pădure şi peste munţi. întreaga suflare e uluită şi nu ştie ce să spună. Acum Poulson e lângă mine şi îmi aruncă o privire scurtă. Iată-l pe maiorul Neale călărind de-a lungul liniilor de cavalerie. La fiecare sector de cincizeci de bărbaţi îşi strigă ordinele. în timp ce vorbeşte, aproximativ douăzeci de războinici se ridică dinspre sat. Nici măcar n-au arme. Doar aleargă spre noi. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul e în fruntea lor. Şi-a dat jos steagul şi aleargă cu el. îl flutură de parcă ar putea fi un cuvânt. Acum maiorul Neale ajunge la sectorul nostru.

- Trebuie să mergeţi peste ei, oameni buni, şi să nu lăsaţi pe nimeni în viaţă. Nici un fir de iarbă să nu rămână în picioare. Ucideţi-i pe toţi.

Astea nu-s cuvinte pe care să le ştie maiorul.

Acum vine căpitanul Sowell şi se ia la harţă cu superiorul lui. E o privelişte

groaznică pentru un soldat. Bătălia e o boală fără să mai zbiere şi ofiţerii. Toţi ochii oamenilor, vreo patru mii sau cam aşa ceva, privesc şocaţi. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul ajunge la marginea armatei. Strigă şi el, iar maiorul strigă la căpitanul Sowell. Nu auzim ce-i răspunde căpitanul, întregul corp de soldaţi pare să se cutremure de concentrare.

Acum vedem şi alţi războinici alergând prin sat cu flintele. Vedem cum femeile şi copiii încep să plece prin spate. O mare fierbere şi agitaţie a femeilor. Scrâşnete şi strigăte răzbat până la noi. Tunurile Gatling încep să tragă spre femeile aflate la mare îndepărtare. Le vedem căzând de parcă ar aparţine unei alte lumi. Tunurile Napoleon deschid focul cu un alt ton de scrâşnet şi o duzină de obuze erup în sat. Acum bărbaţii încep să facă ce au de făcut. Cineva a ordonat masacru, ei trebuie să-l livreze. Altfel e foarte probabil să moară ei în loc. Acum Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul ezită. Face semn cu mâna în urmă războinicilor lui şi o ia la fugă. Aleargă la fel de bine ca un tânăr. Picioarele lui trec cu forţă prin peliniţă. Maiorul îşi ridică arma Enfield, ţinteşte şi trage. Marele Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul cade, ucis de propria uluire.

- Nu lăsaţi nimic în viaţă! strigă din nou maiorul. Ucideţi-i pe toţi!

Şi toţi ne revărsăm ca potopul acela de demult. Cine să-ţi spună raţiunea acelei zile? Nu Thomas McNulty. Bănuiesc că ceea ce e sălbatic în oameni a fost în oamenii noştri în dimineaţa aceea. Oamenii pe care-i ştiam dinainte şi oamenii noi pe care abia i-am cunoscut zilele astea. Gonind spre sat ca o haită de coioţi. Războinicii pun mâna pe flinte şi ies în gloate din wigwamuri. Femeile plâng şi ţipă. Soldaţii zbiară ca nişte demoni. Trag şi iar trag. îl văd pe Starling Carlton în fruntea companiei sale, cu sabia îndreptată spre inamic. Faţa îi e roşie ca o rană vie. Corpolenţa lui, echilibrată şi periculoasă. Are o ţinută de dansator asasin. Şi pretutindeni forţă şi putere şi teroare. Chiar în inima fiecărui soldat. Teroarea că mori sau că o să fii al doilea cu împuşcătura. Glonţul din trupul tău moale. „Ucideţi-i pe toţi." Un ordin pe care nu l-am mai auzit. Mă grăbesc odată cu ei şi când ajung la corturile conice, cobor de pe cal. Am o singură idee despre ceea ce fac, aşa că mă împing spre mijloc. Mă rog la sufletul Chipeşului John Cole ca Winona să fie acolo. Dacă nu e acolo, e pierzanie, în timp ce alerg printre corturi, capăt o senzaţie ciudată de uşurătate. De parcă aş avea viteza pe care nu o am. Ajung la wigwamul multicolor al căpeteniei şi mă arunc înăuntru prin deschizătură. E mai mare decât părea şi prima lumină rece a dimineţii o inundă. Apoi un trup se încolăceşte în jurul meu. Sunt cam o duzină de femei acolo, dar cea care se ţine scai de mine e Winona.

- Dumnezeule milostiv, spun eu, stai lângă mine. Trebuie să ieşim de aici.
- Thomas, îmi spune ea, te rog, salvează-mă.

Am să fac tot ceea ce-mi stă în puteri. Nici nu mă uit la celelalte doamne. N-am de gând să le fiu de ajutor. Toate se holbează la mine cu feţe inexpresive pline de groază. în jurul nostru se aude bubuitul tunurilor şi şuierăturile şi ţipetele gloanţelor. Un glonţ trece prin wigwam şi iese pe partea cealaltă. Chiar în cele două secunde în care sunt cu ele, două sau trei femei sunt puse la pământ. Acestea sunt neamurile Winonei şi mintea mea se aprinde acum. Ceea ce-mi înecă gâtlejul e dragostea. Nu vorbesc de dragoste pentru ele, ci pentru ea. Nu mă interesează că nu e fiica mea, dar tot ceea ce cunosc e sentimentul arzător. Mă împing în spate, ţinând-o pe

Winona la adăpost. Dar unde în Dumnezeii mă-sii să mă duc? Poate să joc din nou la cacealma. S-o scot în spate, lângă tunurile Gatling. Din fericire pentru mine, e încă în uniforma militară. Asta mă miră, dar am să primesc ajutor de la Dumnezeu sau de la diavol, mi-e totuna. Doi toboşari erau cu noi pe poneii lor, dar nu i-am văzut coborând. Nu e ca la o şarjă ca la carte. Dar poate că uniforma e ceva care o să ne salveze. Chiar dacă steagurile n-au facut-o. Dumnezeu ştie că unui soldat nu-i place să împuşte uniforme albastre. Aproape că am ieşit din sat şi focul e aprig şi zgomotos. Acum sunt probabil la fel de multe cadavre câţi sunt şi vii. Nu mă uit special, dar văd totul în jurul meu de parcă aş avea o sută de ochi. Bărbaţii au năvălit călare, izbind cu săbiile şi trăgând unde doresc. Nu văd măcar un soldat la pământ, ucis sau rănit. Acum mulţi au coborât de pe cai şi ucid cu pistoalele şi cu săbiile. De ce nu au tras si războinicii? Poate că nu le-a mai rămas nici un
>
nenorocit de glonţ. Poate că nu mai au nimic. Blestem în sinea mea şi mă rog ca asta să fie ultima mea bătălie. Dacă aş putea să o duc pe Winona de aici. Acum iată-l pe uriaşul Starling Carlton stând la cinci metri de noi.

- Căpitane, îi spun eu, poţi să ne ajuţi, te rog să ne ajuţi. Este fiica lui John Cole.

- Asta nu-i fiica lui! răcneşte Starling.

- Starling, ba este, şi te implor, stai lângă ea şi ajută-mă.

- Nu înţelegi, Thomas McNulty? Totul s-a schimbat acum. Trebuie să facem ceea ce ni s-a spus. Trebuie să-i ucidem pe toţi şi să nu lăsăm nimic în viată.

- Dar asta-i Winona, o cunoşti pe Winona.

- Asta nu-i decât o muiere indiană. Nu ştii, caporale? Ăştia-s ucigaşii doamnei Neale. Ăştia-s ucigaşii fiicei sale. Stai deoparte, Thomas, iar eu am să-i iau viaţa. Avem ordine şi să fiu al dracului dacă nu le îndeplinim.

Trupul lui pare uriaş şi umflat. E ca o viperă gata să atace. Asudă ca Potopul din Biblie. Hei, Noe, unde ţi-e arca? Bătrânul Starling Carlton are de gând să înece lumea. Chiar îl iubesc pe omul ăsta. Am trecut printr-o mie de măceluri împreună. Acum îşi ridică mândria, un pistol Smith and Wesson. La cingătoare târâie o frumoasă carabină Spencer. S-ar părea că i sa împlinit dorinţa inimii. Starling Carlton nu e nimic şi e lumea întreagă. Fiecare suflet, creaţie a lui Dumnezeu. Ridică frumoasa armă. O să tragă, văd asta. Pentru numele lui Hristos, îmi trag sabia ca un doctor care scoate un spin şi aceasta se mişcă de-a lungul spaţiului îngust de un metru şi lama se întâlneşte cu faţa mare a lui Starling şi taie şi taie până când îi văd ochii
ieşind din orbite şi nu apucă nici măcar să tragă şi cade la pământ, bătrânul şi nebunul meu prieten. Şi eu trec repede pe lângă el şi nici nu mă uit înapoi, doar mă uit în jur, nebun ca şi el, să văd dacă vreun alt şarpe sau ucigaş ar putea să o ia pe Winona.

Continuăm să alergăm cum putem mai bine printre wigwamuri şi ieşim la buruienile îngheţate. Mă uit în jur după calul meu, dar cu siguranţă că a dispărut dracului de acolo şi nu îl învinuiesc. Trebuie să ajungem pe terenul mai înalt din spatele bateriei. E singurul loc care va părea ca acasă. Acum am luat-o pe Winona de mână şi suntem doi soldaţi care aleargă. Drept să spun, nu e mult mai scundă decât mine. Dacă vin gloanţe din urma noastră, sunt doar un roi de gloanţe rătăcite. Nu mai trage nici un indian acum. Nici măcar unul. Şi când ajungem la linia tunurilor Gatling, trecem pe lângă Cel-

Care-a-Prins-Primul-Calul, care zace mort. Ucigaşul doamnei Neale şi al lui Hephzibah, şi iată aici şi acum preţul incredibil. Ce graţie divină e în asta n-aş putea să spun. Nu cine ştie câtă. S-ar părea că am fost cu toţii diavolul în ziua aceea. „Ucideţi-i pe toţi. Să nu rămână nimic în viaţă." Totul a fost ucis. Nu a rămas nimic să povestească. Patru sute şaptezeci. Şi când au terminat cu măcelul, oamenii au început să taie. Au tăiat pizdele femeilor şi şi le-au întins pe pălării. Au luat scroturile mici ale băieţilor să le usuce în punguţele de tutun. Au retezat capete şi au hăcuit membre ca să nu ajungă pe tărâmurile paradiziace ale vânătorii. Soldaţii sau întors sus pe deal scăldaţi în sânge închegat. Stropiţi de lujeri de vene. Fericiţi ca nişte demoni angajaţi să facă treaba unui demon. Exultând şi zbierând unii la alţii. îmbibaţi în abatorul gloriei. Nu am mai auzit niciodată asemenea râsete stranii. Hohote înalte cât dealul, imense cât cerul. Bătăi pe spinare. Vorbe atât de negre că erau mai negre decât sângele uscat. Nici o fărâmă de remuscare. încântare si viată îmbunătăţitä. Măcel cât se poate de dorit. Vigoare şi viaţă. Forţă şi dorinţă a inimii. încununarea militäriei. Ziua dreptei răfuieli.

Şi totuşi, în zilele de întoarcere de-a lungul câmpiilor, nu a fost decât o extenuare profundă şi o linişte ciudată. Catârii trăgeau tunurile cu cea mai mare hotărâre. Conducătorii lor îi mânau înainte. Soldaţii care-si recuperaseră caii care se supuneau obosiţi. O gaură de popândău făcând un cal să se împiedice suficient cât să-l facă pe soldat să cadă ca un ageamiu. Nu pot nici să-şi mănânce raţia la oprirea de la jumătatea drumului. Nu-şi pot aminti nici rugăciunile. Crima răneşte inima şi mânjeşte sufletul. Şi căpitanul Sowell pare furios ca bătrânul Zeus şi bolnav ca un câine otrăvit.
Nu vorbeşte cu nimeni si nimeni nu vorbeşte cu el.
>) >

Cealaltă făptură tăcută e Winona. O ţin strâns lipită de mine. Nu mă încred în nimeni. Momentul prin care am trecut a fost ştergerea neamului ei. A fost curăţat cu o perie din metal, ca noroiul şi sângele închegat de pe haina unui soldat. O perie din metal din ură stranie şi implacabilă. Chiar şi maiorul. La fel ar fi dacă soldaţii ar fi căzut peste familia mea din Sligo şi lear fi tăiat membrele. Când bătrânul acela de demult, Cromwell, a venit în Irlanda, a spus că n-o să lase nimic în viaţă. A spus că irlandezii sunt scursuri şi diavoli, că va curăţa ţara ca să poată intra oamenii buni. Că o va transforma într-un paradis. Acum bănuiesc că noi facem un paradis american. Cred că e ciudat că sunt atât de multi băieţi irlandezi care fac
> j
treaba asta. Nu ăsta-i mersul lumii. Nu există popor virtuos, nu există aşa ceva. Winona e singurul suflet nearuncat pe rug. Acum a văzut ce era mai rău si mai văzuse si înainte. O face tăcută, atât de tăcută că liniştea iernii e ca un trăncănit. Nu mai are cuvinte în ea. Trebuie să o ţin lângă mine. Trebuie să o duc înapoi la John Cole şi să o ţin lângă mine. O întreb direct ce vrea să fac. O întreb de trei ori şi nu primesc nici un răspuns. încerc şi a patra oară.

- Tennessee, Tennessee, spune ea.

CAPITOLUL 21

Pe câmpie cade o mare imensă de zăpadă, acoperind scena bătăliei aflată la două zile distanţă spre nord. Acoperindu-i până în primăvară pe indienii sioux morţi. Toţi soldaţii morţi au fost aduşi înapoi înainte de ninsori si

divizia de înmormântări a avut de lucru în cimitir. Gornistii si-au suflat
>>
cântecele lor îngheţate. Frigul cuprinde platoul şi lunca într-o menghină tare ca fierul. Potoleşte mişcarea copacilor şi încremeneşte pâraiele. îi mână pe urşi în bârloguri, îmi închipui. Acum, din îndepărtata regiune Montana vine lupul alb, poate, şi vulpea albă, poate, şi, spun unii, chiar şi ursul alb. Drumul ce merge spre sud-est s-a şters şi, odată cu el, orice urmă, orice semn de om. Nu e linişte pentru că furtuna dansează nebuneşte peste el şi cerul de deasupra e o forjă de lumini şi bubuituri, dar nu e războiul nostru violent.

Fortul e plin de zvonuri. Trebuie să aştept până când documentele mele sunt revocate de maior înainte de a putea pleca. Aşa că Winona este cazată de către maior în locuinţa lui rece, golită acum de toţi cei pe care îi iubea. Cred că simte că trebuie să o protejeze, una peste alta. Ea îşi scoate vesmintele de toboşar si se întoarce la rochia ei de călătorie. Maiorul îi
>>>
spune că poate să ia de la soţia lui orice i se potriveşte şi că lui nu-i mai trebuie nimic acum. Spune asta fără să dea semne de durere, ceea ce mă face mai amărât decât faţa unui buldog.

Toată treaba e nenorocită şi ciudată. Apoi devine şi mai ciudată când se întoarce colonelul din California. Din întâmplare, căpitanul Silas Sowell este ginerele lui, aşa că-i o voce pe care o ascultă. Căpitanul Sowell e încă furios, cu faţa roşie şi cu privirea fixă. Harry Sarjohn e furios şi el că buna lui credinţă cu indienii s-a dus pe apa sâmbetei. Cred că alcătuiesc împreună o tornadă. Aflu toate astea de la Poulson, prietenul meu. Zvonuri, zvonuri străbat fortul de jur împrejur. Mi-aş dori să prind diligenţa spre oraşul nou. Se opreşte chiar în fata porţii si are sase cai munciţi si o
r > r > ȷ r ȷ > > > >
trăsură zgomotoasă. Armata păstrează drumul liber, aşa că e bine. îi trebuie o cale de a aduce proviziile de la gară. S-ar părea că o să fie o iarnă lungă de izolare. Eu şi Winona nu putem fi prinşi aici. Apoi, complet pe neaşteptate, maiorul este arestat. Căpitanul Sowell susţine că si-a ieşit din minţi acolo si că e vinovat de comportament inadecvat. Durerea vindicativă a făcut ravagii printre indienii sioux. Indienii sioux tocmai se pregăteau pentru un nou tratat, aşa cum indica şi steagul arborat. Cel-Care-a-Prins-Primul-Calul trebuia să ajungă la Washington cu celelalte căpetenii din câmpie. Acum toate astea sunt într-un pericol revoltător. Da, aşa este. A fost un act criminal, ăsta-i adevărul. N-a avut de-a face cu nimic, în afară de jalea maiorului şi cel mai probabil asta a fost.

Partea ciudată a zvonurilor îl târăşte şi pe Starling Carlton în toată povestea. Viteazul căpitan a fost găsit mort şi Harry Sarjohn spune că a văzut că un soldat a facut-o. Cu o sabie. Nu-l kennt— pe soldatul ăla, dar poate că ar putea să-i indice figura. Acum, nu l-am văzut deloc pe lângă noi. Dar e şiret, oricum. A nimerit-o cu sabia, fir-ar al dracului. Ai crede că e mulţumit că am încercat să protejez o indiancă, din moment ce de asta miorlăia. Aşadar, o să aibă loc un apel pe terenul de paradă. Mă rog, asta înseamnă multe feţe. Dar nu am dispoziţia sufletească să risc aşa ceva. Trebuie să am grijă de Winona, trebuie. Aşa că mă duc la bărbierul taberei, un tip de treabă pe care-l ştiu de pe vremuri, pe nume George Washington Bailey. E negru, cel mai bun bărbier care a ascuţit vreodată un brici. îl rog să

mă bărbierească bine, aşa cum făcea adesea, şi să-mi dea jos până la ultimul fir de păr. îmi port părul, cum se zice, lung ca un sudist, adică lung cam cât i se poate părea potrivit unui bărbat. Apoi traversez curtea mohorâtă şi bătută de vânturi să o trezesc pe Winona. Diligenţa pleacă la ora patru. Am două ore. Nici măcar nu mă duc să-mi iau echipamentul de
călătorie si trebuie să-mi abandonez şaua si calul. La fel si Winona. Vor fi >>>>
caii armatei de acum, îmi închipui. Adio. Nu ne lipsesc dolarii cu care să ajungem acasă, asta-i una. Mă strecor prin spate în locuinţa maiorului. Acum el e cazat în altă parte, în arest. Aşa că bănuiesc că e un noroc în orice, chiar şi în devastare. Continuă să-mi treacă gânduri nebuneşti prin
cap, cum ar fi că trebuie să fi săpat o groapă mare pentru Starling. Nu mi-am dorit în viaţa mea să-l văd mort pe nemernicul ăla şi acum eu sunt cel care l-a ucis. Ziua aceea de măcel trebuie să fi stârnit ceva înăuntrul meu.

Camerele maiorului sunt cufundate în tăcere şi Winona n-a aprins nici soba, nici nimic. Aşa că îi spun că plecăm în sfârşit, dar mai întâi trebuie să găsesc o rochie nenorocită şi apoi ea trebuie să mă ajute să mă vopsesc pe fată. Winona ştie unde a fost dormitorul maiorului si să intrăm acolo e ca si >) >>
cum am intra pe furiş în mormântul cuiva. Nu am nici o dorinţă aprinsă s-o fac, dar trebuie. Nu s-a înlăturat nici o urmă a doamnei Neale. Rândul ei de rochii atârnă în dulapul modern. Mă simt de parcă i-am profana cadavrul. Trag jos o rochie şi, Dumnezeu să mă ierte, dar mă apuc să caut dresuri. Pot să renunţ la nenorociţii de pantalonaşi şi alte asemenea pentru că fusta rochiei e până la glezne, dar am luat totuşi şi pantalonaşii. Nu jefuiesc nici un pantalonaş nenorocit de vreme ce sărmana doamnă Neale s-a dus cu adevărat. Apoi mi-am tras părul în creştet şi alegem o pălărie practică dintr-o colivie de modernităţi ca nişte păsări. O îndes pe cap. în tot acest timp, mă simt ca un hoţ. Ce mama dracului a ajuns viaţa mea, să dezbrac morţii? Trebuie să spun că remarc că Winona nu vede lucrurile aşa. I-a plăcut de doamna Neale aia, poate chiar a iubit-o. Crede că o rochie e ca un simbol al sufletului ei. Mă aşază la măsuţa de toaletă şi se apucă de treabă. Ar putea fi Grand Rapids înainte de spectacol, dar cu siguranţă nu-i. Mă mânjeşte cu fard, mă dă cu creion dermatograf la ochi şi îmi pictează buzele, se uită dubios la mine şi scutură pudră pe deasupra. Arăt ca o târfa de zece centi scurtu. N-o să avem lumini de scenă, asa că trebuie să o facem cum trebuie. îmi şterge dermatograful, aşa că apoi arăt de parcă m-a pocnit cel mai bun amorez. Nu contează. Mai şterge din ruj. Apoi, pentru numele lui Dumnezeu, suntem gata, mai gata decât am fost vreodată. îndesăm
toate lucrurile în traista ei si sunt silit să-i fur briciul maiorului. Nu ştiu cât >>
va dura această nouă călătorie modernă, dar nu pot să mă transform în doamna cu barbă.

Afară e un cer mare şi greu, de ninsoare ameninţătoare. Un bulgăre imens de nor întunecat se lasă peste acoperişuri. Vine un detaşament şi se
aude tropăiala lor pe pământ. Băieţii ăia au fost plecaţi câteva zile şi par traşi la fată si osteniţi. Si în perfectă ordine si oarecum dichisiţi. Mă izbeşte gândul că munca asta este destul de nobilă şi că nu m-am mai gândit niciodată la asta. Nu aşa direct ca acum. Un clocot ciudat de iubire pentru ei, aşa cum

stârneşte păstrăvul în râu. Tinereţea lor frumoasă irosită pe munca grea. Soldaţi plătiţi cu bucăţele de tinichea. Asta nu se schimbă. Călăresc spre haos şi nici un semn de glorie. Primul locotenent din capul coloanei mă salută când trec, aproape că salut şi eu, lua-m-ar dracu. îmi ţin mâna îndesată într-un fular. Da, am furat şi un fular şi o haină, ca să adaug la fărădelegile comise. Winona a luat o pelerină, s-ar putea să fi fost a unei fiice. Nu-i vine bine şi braţele ei par prea lungi, dar frigul e afurisit. Apoi ieşim pe poartă şi ne salută şi santinela. Nu mă cunoaşte prea bine, dar cred că se gândeşte că orice femeie merită un salut. Asud mai rău ca Starling. Diligenţa e acolo, dar e mai degrabă o căruţă. O mână de călători deja înăuntru. Birjarul n-o lasă pe Winona să intre, aşa că ea se urcă în partea de sus şi eu mă chinui să mă sui după ea. O rochie e un chin pentru căţărat.

- Dumneavoastră puteţi intra, doamnă, îmi spune el. Doar indianca nu poate.

- N-are importanţă, îi răspund eu, am să stau aici, sus.

Acum văd caporali învârtindu-se peste tot. De parcă aş fi băut whisky prost şi acum am vedenii. Caporali, caporali peste tot. Cu treabă de poliţai, jur. îmi închipui că îl caută pe ucigaşul lui Starling Carlton. îmi aţintesc privirea înainte. Fir-ar al dracului, mişcă nenorocita asta de diligenţă. Norul imens cedeaza şi nmsoarea începe sa cada in vârtejuri. Toata acea lume veche de goarne, păduchi şi săbii dispare şi diligenţa porneşte clătinându-se.

E o treabă împuţită să fii aruncat de colo colo vreo sută şaizeci de kilometri. Poţi să cobori după merinde, dar curând reîncepe azvârlitul. De jur împrejur, până când stomacul ţi se umflă şi îţi arunci peştele afumat în aerul îngăduitor de Wyoming. Alte trei victime care sunt sus, lângă noi, încep să horcăie de vomă fără a scoate un sunet. Unul e curier pentru nişte căutători de aur despre care se spune că adulmecă după aur pe dealurile din spate. Multă baftă, în curând o să fiţi cu toţii tocana indienilor. Altul e călăuză, îl recunosc, a făcut parte din programul recent de aşa-zisă „mutare"—. Cu dinţii clănţănind, Winona discută cu el în ce i-a mai rămas din dialect. O întreb despre ce discută şi ea îmi spune că vorbesc despre ninsoare.

- Voi vorbiţi despre vreme? o întreb eu.

- Da, domnule, îmi răspunde ea.

La gară, un tren uriaş care scoate fum şi abur. E ca o creatură. Ceva în perpetuă explozie. Are un trup imens, musculos, şi patru bărbaţi solizi azvârlă cărbuni în cazanul ei. E o privelişte. O să târască patru vagoane spre est şi se zice că o s-o facă bine. Vălul subţire de zăpadă sâsâie pe foalele cazanului. Mi-aş dori să povestesc de bine despre vagonul de clasa a treia, dar este al dracului de frig şi de umed, iar eu şi Winona trebuie să stăm strânşi unul în altul ca nişte pisici. Nu ne putem mişca nici un centimetru pentru că tovarăşii noştri de călătorie s-au gândit să-şi care întreaga avere cu ei. Avem chiar şi capre şi tipică pentru capre este putoarea. Bărbatul de lângă mine e o grămadă de coşmar de haine. Nu-mi dau seama ce dimensiuni are stârvul lui, aşa-i de încotoşmănat. Am cumpărat câteva plăcinte din Laramie şi o pungă din acea vestită turtă de porumb. Vestită că-ţi întoarce stomacul pe dos. Ni se spune că vom vedea cam o sută de staţii, dar trenul se mişcă exact ca un dansator gigantic, cu toată mărimea lui. în

faţă, parazăpezi despart zăpada exact ca un vapor care trece prin spuma năvalnică. Zăpada aruncată în sus cade înapoi peste acoperiş şi intră prin ferestrele fără geamuri ca să se facă frate cu funinginea şi soră cu fumul înecăcios. Ăsta-i luxul de modă nouă, bănuiesc. Trecem prin regiuni care ne-ar fi luat multe ore nenorocite călare, pe care trenul le traversează ca un bizon lovit de streche. în două, trei zile o să ajungem să vedem St. Louis. Ăsta e pur şi simplu un miracol. Mergem atât de repede încât am impresia că ne lăsăm părţile gânditoare în urmă, pe şine, doar trupurile noastre chinuite mergând cu viteză înainte. Ameţiţi şi îngheţaţi. Dacă am fi avut la îndemână dolari pentru clasa întâi, pentru numele lui Dumnezeu, i- am fi cheltuit şi dacă ar fi fost ultimii dolari pe care să-i vedem în viaţa asta.
Cumpărăm mâncare din gări care freamătă şi marea locomotivă bea şi zăngăneşte şi se zgâlţâie. Cu siguranţă e o fiară masculină fata asta. Eu şi Winona vorbim cât e ziua de lungă. Marea ei dorinţă acum e să fie împreună cu John Cole. Ceva în John te calmează pe dată. Pentru mine, în toţi anii ăştia lungi, el este sacru. Niciodată nu gândesc ceva rău despre John, pur şi simplu nu pot. Nici măcar nu-i cunosc adevărata natură. E un străin perpetuu şi în asta îmi aflu încântarea.

în fiecare zi, găsim un loc liniştit şi folosim briciul. Am uitat să iau cureaua pentru ascuţit, aşa că se toceşte încet-încet. Tăieturi şi crestături pe faţa mea de parcă aş da în friguri galbene. Winona mă vopseşte bine. Nebunia e că mi-e frig şi sunt ud şi suferind, dar sunt din ce în ce mai fericit de vreme ce ne îndepărtăm de Moarte. Aşa s-ar părea. Winona se relaxează si ea si acum si râde. E doar o fată, ar trebui să râdă mereu. Ar trebui şi să se joace, poate, dacă nu cumva e prea mare. Cu siguranţă se poartă ca o doamnă şi ştie cum s-o facă. Semănăm destul de mult cu o mamă şi o fiică şi asta merge. înalţ mulţumiri pentru asta. Poate că în adâncul sufletului meu îmi cred propria înşelăciune. Presupun că o cred. Mă simt femeie mai mult decât m-am simţit vreodată bărbat, cu toate că am fost combatant în cea mai mare parte a zilelor mele. Probabil că mă gândesc că indienii ăia în rochii mi-au arătat calea. Poţi să te încingi cu nădragi bărbăteşti şi să pleci la război. E ceva ce există în tine şi nu poţi s-o negi. Poate că i-am furat soarta soră-mii când, cu atât de mult timp în urmă, am văzut-o moartă. Ţeapănă ca o bucată de algă. Picioarele ei slăbănoage ieşind în afară. Şorţuleţul ei zdrenţuit. Nu am văzut niciodată asemenea lucruri, nici nu am suspectat că ar putea exista vreodată o asemenea suferinţă. Asta a fost adevărat şi va fi mereu. Dar poate că s-a strecurat în mine si si-a făcut cuib. E ca o alinare imensă, ca nişte saci de aur dăruiţi. Inima îmi bate încet, chiar cred asta. Bănuiesc că de aceea e întunecată ca Judecata de Apoi, dar eu sunt doar un martor al stării de lucruri. Sunt relaxat ca femeie, încordat ca bărbat. Toate membrele mele sunt distruse ca bărbat si foarte bine fixate ca femeie. Mă culc cu suflet de
>
femeie şi mă trezesc la fel. Nu-mi imaginez un moment în care acest lucru să nu mai fie adevărat. Poate că m-am născut bărbat si m-am transformat în
>
femeie. Poate că băiatul acela pe care l-a cunoscut John Cole era deja o fată. El nu era o fată cu siguranţă. Asta ar fi teribil de rău. N-am citit Cartea în privinţa asta. Poate că nici o mână nu i-a scris vreodată adevărul. Nu am auzit niciodată de o astfel de chestiune, în afară de noi, dansatorii de pe

scenă. în salonul domnului Noone erai ceea ce păreai a fi. Teatrul nu e un subterfugiu pentru păcăleală. O magie ciudată schimbă lucrurile. Te gândeşti într-o anumită direcţie şi aşa devii lucrul acela nou. Ştiu doar că, în timp ce eram purtaţi, cu Winona întinsă peste pieptul meu, mă transformam într-o femeie obişnuită. în capul meu bătut de vânturi. Chiar dacă în decolteu aveam îndesaţi ciorapii de armată.

Acum, în St. Louis, vedem schimbări faţă de vremurile de altădată. Clădiri imense pe chei, înalte cât nişte dealuri. Toţi eliberaţii din sclavie au răsărit aici ca o recoltă de suflete şi aproape fiecare chip pe care îl vezi de-a lungul râului e negru şi cafeniu şi galben. Nu e loc neatins de munca lor. Ei se ocupă de remorcare şi ancorare şi parâme. Dar nu prea mai arată a sclavi. Şefii sunt negri şi scot urlete din plămâni negri. Nu mai sunt bice ca înainte. Nu ştiu, dar pare să fie mai bine. Şi totuşi, nici eu, nici Winona nu vedem nici o figură de indian. Nu pierdem vremea ca să descoperim paraziţii şi viermii din aceste noi viziuni. Dar trecem iute printre ele şi e ceva care nu ofensează cu toate că, drept să spun, St. Louis a ajuns în paragină din cauza războiului care a trecut si sunt case ruinate de obuze ici-colo chiar si acum, chiar dacă se construieşte. Senzaţia de două lumi care se ating una de alta. Sunt american? Nu ştiu. Eu şi Winona ne ocupăm locurile alături de ceilalţi amărăşteni la clasa a cincea. E o plăcere a dracului de mare să călătoreşti un pic pe fluviu. Bătrânul Mississippi e ca o fată temperată în cea mai mare parte a timpului şi are pielea moale şi netedă. Ceva atât de bătrân este veşnic tânăr. Fluviul nu se încreţeşte si nu se ridează sau, dacă o face, atunci e furtună. Avem parte de zile blânde, chiar dacă pădurile de-o parte şi de alta sunt pline de gheaţă şi de kilometri nesfârşiţi de ghirlande de frunze albe. Vrejurile se caţără în copacii încremeniţi şi chiciura le cuprinde membrele până când te gândeşti că pădurea e plină de şerpi îngheţaţi. Apoi întinderile imense de ferme şi câmpuri de bumbac, toate aşteptând soarele rătăcitor, şi terenurile de tutun curăţate cu ajutorul focului. Cerurile acelea pe care Dumnezeu adoră să ni le arate şi pe care nu le poate decât favoriza cu o superbă lumină pală. Cu toate că încă îmi arunc privirea în jur şi mă tem că suntem urmăriţi, chiar găsesc susţinere în aceste ape atotputernice.

Acum, vindecată de imaginile masacrului, în iubita mea Winona îmboboceşte din nou vorbirea si e ca o floare acum care dispreţuieşte însăsi primăvara. O floare vestită care probabil îmboboceşte din gheaţă. O copilă încântătoare cu respiraţia ei parfumată şi cu un miros de viaţă şi frumuseţe ridicându-se de pe membrele ei. Cred că trebuie să aibă cincisprezece ani, fiica mea, dar cine ar putea spune. O numesc fiica mea, deşi ştiu că nu e. Hai să spunem pupila mea, grija mea, produsul unui oarecare instinct ciudat ascuns adânc, care jefuieşte o fărâmă de iubire din nedreptate. Palmele mâinilor ei sunt ca două hărţi ale căminului, liniile ducând spre casă ca nişte vechi cărări. Mâinile ei fine şi frumoase cu degete prelungi. Atingerile ei ca nişte cuvinte sincere. O fiică, una care nu mi-e fiică, dar căreia îi sunt mamă cum pot eu mai bine. Nu e asta sarcina mea în această sălbăticie a morţii furibunde? Cred că da. Trebuie să fie. Mi se umflă pieptul de mândrie nebună că o aduc înapoi acasă. Am trimis o telegramă din St. Louis ca să spunem că ne întoarcem, de vreme ce până nu am ajuns la fluviu, nu am îndrăznit să agit apele. Pot să-l văd pe John Cole primind vestea şi stând cu inima tremurând, anticipându-i sosirea. Afară, pe verandă, uitându-se după noi,

păsări călătoare care se întorc. O să mergem pe jos o parte din drum de la Memphis pentru că sunt întrerupte nişte legături. Dar o să avansăm încet şi bine mergând şi o să privim fermele şi o să simţim din ce în ce mai tare apropierea de casă. Indiferent câte pericole şi rele ne dau târcoale, o să ajungem la momentul revederii. La asta mă gândeam. Fluviul cel lat se strecura pe sub fundul plat. Cântecele intonate în cor ale pasagerilor, tăcerile cartoforilor. Negrii făcând toate treburile pe vas, ca şi cum ar fi dus spre paradis aceste suflete albe privilegiate. Ceva oprit, ceva între. Dulce călătorie pe fluviu.

Coborâm în Memphis. Ştiu că hainele mele put pur şi simplu. Pantalonaşii plini de urină şi de căcat. Aşa ar trebui să fie. Dar ne odihnim o noapte la o pensiune şi ne spălăm şi apoi, a doua zi de dimineaţă, în timp ce ne agităm ca să plecăm, avem din nou sentimentul acela ciudat de a-i întâmpina pe păduchii care se întorc pe membrele curate. Au sălăşluit în cusăturile rochiilor noastre toată noaptea şi acum, ca emigranţii aceia de pe vechea cale a Oregonului, se târăsc de-a lungul Americilor stranii ale pielii noastre.

Apoi mersul pe jos, lung şi înfrigurat, până la Paris. Apoi casa de la fermă în depărtare. Apoi braţele lui John Cole cuprinzându-ne.

Cunoaşte (în limba germană în original)

în original, removal. The Indian removal a fost o politică a guvernului Satelor Unite în secolul al XlX-lea, prin care amerindienii au fost relocaţi cu forţa din teritoriile lor din estul Statelor Unite într-un teritoriu aflat la vest de fluviul Mississippi.

CAPITOLUL 22

John Cole este cel care le spune lui Rosalee şi lui Tennyson că trebuie să rămân cu rochia pe mine. I-am povestit toate întâmplările în patul nostru intim, tot ce s-a petrecut, incluzând fiecare detaliu mărunt sau important. I-am spus tot şi i-am relatat tristul sfârşit al lui Starling Carlton. John Cole spune că în chestiunile dintre oameni sunt adesea trei lucruri care rivalizează. Adevărurile se luptă unele cu altele.

- Aşa e lumea, spune el.

Lige Magan l-a iubit pe omul ăla asudat şi suferă profund că a murit, dar John Cole nu-i zice că eu i-am pus capăt zilelor. John Cole s-ar fi luptat alături de Starling Carlton şi adesea a şi facut-o, şi ar fi stat între el şi vătămare, dar a greşit în socoteala-i scrupuloasă de a dori să o ucidă pe Winona. O greşeală întunecată, diavolească. John Cole îi spune lui Lige că nu ştim ce urmează, dar că ar fi cel mai bine acum ca Thomas McNulty să nu fie aici. Rosalee nu face din ţânţar armăsar. Lui Tennyson nu pare să îi pese. încă vorbeşte cu mine, dar acum, ca şi cum aş fi o femeie. E foarte politicos şi îşi scoate pălăria când mă vede.

- Bună dimineaţa, domnule Bouguereau.

Aşa merg lucrurile. Porumbelul jelitor e din ce în ce mai minunat, dar încă e rezident. John Cole i-a strecurat bucăţele de la masa lui. Asta nu-i o crimă.

Ne vârâm în casă până în primăvară şi afară urlă pălăvrăgeala obişnuită şi accesele violente de furie ale furtunilor. John Cole a luat-o pe Winona ca elevă şi a cumpărat două cărţi ca să-l ajute, intitulate Scriitorul modern de scrisori pentru doamna şi domnul american: cu privire la afaceri, datorie, dragoste şi căsătorie şi Gramatica îmbunătăţită a limbii engleze. O să scrie şi o să vorbească precum un împărat. Nămeţii se adună lângă hambar. Acoperă

mormintele rudimentare ale lui Tach Petrie şi ale băieţilor lui, săpate pentru somnul lor cel lung. Acoperă rădăcinile adormite ale
lucrurilor. Nelegiuiţii, orfanii, îngerii şi inocenţii. Acoperă pădurile cele lungi.

Apoi, dinspre pădure, pe măsură ce se instalează primăvara, auzim chemarea celorlalţi porumbei. Generalul Lee îşi lasă capul în jos. Uu-uu-uu, îşi caută un partener înainte de a trece prea mult din an. Când i se vindecă aripa, am să-i dau drumul cu siguranţă. Uu-uu-uu. Se caută unii pe alţii, ca nişte stele căzătoare. Ca bufnitele de Tennessee. Ca absolut orice.
>>

Când se face primăvară de tot, primim nişte veşti din îndepărtatul Wyoming. Căpitanul Sowell a fost ucis de o mână necunoscută şi, în absenţa unui acuzator, maiorul Neale a fost eliberat. Auzim că e lăsat la vatră în mod onorabil şi că a plecat acasă, la Boston. La dracu cu armata care l-a închis, bănuiesc. Nu ştim ce se întâmplă cu acuzaţiile care i se aduseseră şi nu ştim nimic despre cercetările privind moartea bietului Starling. Poate că neamţul nu contează prea mult. Privim asta pe toate părţile, ca Generalul Lee când fixează un lucru, şi sperăm că putem considera toate aceste veşti bune. John Cole este nespus de tulburat de vreme ce i se pare că Silas Sowell cam avea dreptate. Indienii nu sunt paraziţii care trebuie eliminaţi prin ardere din cusăturilor hainelor lumii. Martoră e bătrâna lui străbunică dinăuntrul lui. E peste tot în John Cole.

- Dacă nu eram eu ţintaş neiscusit, poate că n-am fi trăit nimic din toate aceste necazuri, spune Lige Magan. N-am avut intenţia să împuşc fata.

- Asta a fost demult, spune John Cole. Asta a fost demult. O groază de apă nenorocită şi o grămadă de poduri nenorocite de atunci.

- Maiorul striga la mine să mă opresc şi l-am auzit, de ce mama dracului nu l-am ascultat? spune Lige.

- Las-o baltă cu asta, spune John Cole.

- Mă gândesc la asta în fiecare noapte a zilelor mele, spune Lige, e clar că mă gândesc.

- Nu ştiam asta, zic eu.

- Da, răspunde el, în fiecare noapte a zilelor mele.

O să plantăm grâu şi porumb anul ăsta şi o să dăm pământului o pauză de la tutun. Asta îţi face şi anul mai scurt. Nu mai trebuie să ai grijă de el în hambare si toate celelalte. îmi suflec fustele la fel de bine ca orice ţărăncuţă
> J J
şi muncesc cot la cot cu bărbaţii. Winona conduce căruţa spre şi dinspre oraş pentru una sau alta şi se pare că orăşenii din Paris se obişnuiesc să o vadă pe acolo. încetează să mai vadă o indiancă şi încep să o vadă pe Winona. John Cole crede că băietanul de la magazinul de galanterie e amorezat de ea. Spune că nu ar fi chiar cel mai rău lucru dacă îşi face legături în comerţ.

- Nu o să se căsătorească încă, spun eu, în maniera maternă onorată în acele vremuri.

- Apoi, ia uită-te la mine, dacă nu-şi găseşte ea un loc de copistă la nenorocitul ăla de avocat Briscoe. Are cea mai bună caligrafie din tot ţinutul, zice el. Vine din treaba lui să ne vadă pe noi. Cred că nu arată prea nerespectabil. Un cuplu de albi şi un soldat bătrân. Nişte negri de treabă. Asta vede el, bănuiesc.

într-o seară de vară, eu şi John Cole stăteam afară pe verandă, privind

cum umbrele se lungeau peste lucruri. Lige era adormit în fotoliu. Nebunii ăia de caprimulgi ţipători cântau la nesfârşit acelaşi cântecel. Winona lucra în bucătărie la contabilitatea lui Briscoe. E straniu cum stai acolo şi, înainte de a-i vedea, ştii că vine cineva. în depărtare, pe cărarea de lângă râu apar cam o duzină de bărbaţi călare. înserarea îi înghiontеşte şi totuşi, încolo, spre vest, un soare imens tremurător încă arde pe cerul cenuşiu. Culoarea pală a unui ou de pasăre marchează cerurile. Trebuie să-i acorzi lumii credit pentru frumuseţe. Călăreţii merg înainte neabătuţi. Vin încoace de parcă ar cunoaşte drumul. Destul de curând, vedem că sunt militari. Tunicile pe care le-am purtat şi noi odată şi puştile înfipte în tecile lor. Par a fi doi ofiţeri si o ceată de băieţi.

>) J

- Ei, al dracului să fiu dacă nu seamănă cu caporalul Poulson de la depărtare.

Asta îi spun eu lui John Cole. Lige Magan se agită prin somn şi se trezeşte. Nu spune nimic. Avem puştile ca de obicei aşezate pe verandă, dar nu că nu le-ar vedea nimeni. Un sergent stegar şi doi caporali nu se agită prea tare când văd militari. Vin încoace. Apoi John Cole se ridică în picioare, aşa cum ai face-o când vrei să întâmpini pe cineva. Se sprijină de stâlpul verandei, relaxat şi elegant. Sper doar că sunt bărbierit şi tuns cât de bine e nevoie. îmi trec un deget peste faţă ca să verific. în orice caz, întunericul a ajuns pe veranda noastră şi stă cu noi. Caprimulgii au tăcut, în depărtare, un tunet de vară se rostogoleşte peste dealuri. Nu e o furtună care să ajungă până la noi, mă gândesc eu. Prea departe. Trebuie să-mi opresc mâna să-l salute pe Poulson, pentru că în această deghizare nu-l cunosc. Apoi tic-tacul copitelor şi apropierea cailor nu se potolesc. Nu-i ştiu pe ceilalţi băieţi, în afară de unul sau doi, dar vag. Nu-mi aduc aminte.

- Bună seara, le spune caporalul Poulson lui John şi lui Lige. Bună seara, doamnă, îmi spune mie şi îşi scoate pălăria.

- Care vi-i treaba, caporale? îl întreabă Lige, prietenos ca un quaker.

- Avem treabă cu un dezertor, spune Poulson. Am venit călare de la St. Louis.

- Acesta de aici este sergentul Magan, cea de aici este doamna Cole, spune John Cole, iar eu am fost caporalul Cole, cred că în regimentul vostru, am dreptate?

- Sunteţi exact oamenii pe care-i caut, spune Poulson, exact cei pe care-i caut. Avem dureroasa îndatorire de a-l căuta pe caporalul Thomas McNulty, dezertor. Şi ni s-a spus că s-ar putea să fie aici, împreună cu voi. L-am cunoscut pe omul ăla şi era om de treabă, dar ideea e că a plecat înainte de termen.

Deci, mă gândesc eu, nu e vorba de Starling Carlton. Nenorocitul de maior nu mi-a semnat documentele înainte de a fi arestat.

- Deci, l-aţi văzut pe aici sau ba? Poate că e la lucru sau ceva de genul ăsta? Domnul ni-i martor că nu vrem să vă incomodăm. Dar suntem cu treabă. Avem o listă de aproape treizeci de oameni care au spălat putina. Colonelul vrea să o rezolve. Altfel cum ne-am putea purta războaiele?

- N-aţi putea, spune John Cole. O să vă duc la omul vostru.

Aşadar, John Cole mă face să tresar spunând asta. E oare pe cale să mă toarne? Să-mi ridice fustele şi să-mi arate coaiele? John Cole coboară scările

şi caporalul Poulson descalecă.

- Vă mulţumesc din inimă pentru ajutor, spune el.
- Nu-i mare lucru, spune John Cole.
- Să-mi pregătesc arma? întreabă Poulson.
- Nu, nu, spune John Cole, e destul de potolit.

Aşa că îi conduce printre hambare şi, prin spatele grajdului, îi duce la micul cimitir. Se opreşte la un mormânt vechi cu pătura lui de iarbă uscată de soare. Dă din cap spre Poulson.

- Acolo zace, spune el.
- Cine? întreabă Poulson.
- Caporalul McNulty, cum ai zis şi tu.
- El zace acolo? întreabă Poulson.
- Aş zice că da, spune John.
- Cum a fost ucis?
- Am fost atacati de bandiţi. Celelalte trei morminte sunt ale lor. Thomas
> j
i-a ucis pe toţi trei. Şi-a protejat căminul.

- Sună a băiatul pe care l-am cunoscut eu, spune Poulson, un om de treabă. Asta-i trist, spune el, şi ne scuteşte de o treabă neplăcută, numai Dumnezeu ştie.
>

- Aşa este, confirmă John Cole, vă scuteşte.
- N-aţi scris numele pe mormânt? întreabă Poulson.
- Păi, noi ştim cine zace acolo, mă gândesc eu.
- Bănuiesc că da, spune Poulson.

Apoi iese Winona, care a ratat toată faza, fiind cufundată în cifrele lui Briscoe. Are o figură foarte şocată când îi vede. Dar blândeţea soldaţilor îi linişteşte temerile. în noaptea aceea, ei dorm în grajd şi până dimineaţă sunt plecaţi.

- Ai gândit rapid, John, spune Lige. Eu aş fi scos puştile şi aş fi încercat asa.
>

Aşa că acum Thomas McNulty era în mod oficial mort, din câte puteam vedea. A trăit o viaţă scurtă, de numai patruzeci de ani şi acum a plecat să se odihnească. Asta gândeam noi în această privinţă. Eu eram ciudat de trist pentru că mă gândeam la luptele lui din războaie şi la luptele cu viaţa în general. Mă gândeam la originile lui aspre din Irlanda şi la cum a ajuns să fie american şi la tot ceea ce i s-a pus în cale şi el a dat deoparte. La cum o protejase pe Winona şi îl iubise pe John Cole. La cum s-a străduit să fie un prieten fidel tuturor celor care l-au cunoscut. Un sufleţel printre alte milioane. Stăteam întins în pat lângă John Cole în noaptea aceea şi mă gândeam la mine ca şi cum aş fi fost mort şi aici era cu totul altă persoană. John Cole avea probabil cam aceleaşi gânduri pentru că îmi spune că trebuie să mergem la cioplitorul de piatră din Paris să ne scrie pe o piatră RIP T. McNulty. Şi să o aşezăm în spatele grajdului. Doar ca să fim siguri.

Era timpul să-i dăm libertatea Generalului Lee. I-am dat drumul a doua zi de dimineaţă, pentru că era vară şi vara era o perioadă bună să încerce să-şi găsească norocul prin copaci. A zburat direct din cortuleţul în care trăise. S-a dus ca o săgeată înceţoşată spre pădure. N-ar fi putut fi o pasăre liberă

suficient de repede. Aripa vindecată l-a purtat bine.

Cred că trebuie să existe o adresă numită Paradisul Proştilor. Exact în
>
acest loc din Tennessee. Câteva zile mai târziu, poştaşul aduce o scrisoare de la Paris. Văd pe spate că e de la caporalul Poulson. O citesc de la un capăt la altul şi i-o duc lui John Cole, care curăţă cazanul din grajd ca să ne apucăm din nou de tutun la anul. Are o grămadă de funingine pe el şi e negru ca tăciunele. Mâinile lui arată mai rău ca o căldare cu cărbuni, aşa că îmi spune să citesc eu nenorocita aia de scrisoare. M-am răcit acum în căldura arzătoare a zilei care chinuie totul chiar şi în grajdul întunecos. Aşa că îi citesc scrisoarea. Primul lucru mai rău este că are numele meu pe ea. Caporal Thomas McNulty.

Dragă caporal Thomas McNulty, zice acolo. Ei bine, trebuie să-mi dai voie să cred că mă consideri pe mine, Henry M. Poubon, cel mai mare prost din creştinătate, dacă îţi imaginezi că n-am văzut cu ochii mei, clar ca lumina zilei, că doamna aceea cu barbă erai tu. Ei bine, mi-am dus băieţii de acolo pentru că am văzut tot cu ochii mei puştile înşirate de-a lungul verandei şi, Dumnezeu mi-e martor că prietenul tău, domnul Magan, arată ca un trăgător. Te-am văzut luptând vitejeşte şi bine şi ai o lungă legătură cu armata acestor state şi, după cum s-ar putea să ştii, am luptat pentru Uniune, chiar dacă sunt un băiat sudist, si mai ştiu si câ ti-ai dus viata în balanţa dintre libertate şi râu. Aşadar, nu a fost în intenţia mea sâ-i transform pe prietenii tăi în răufăcători, aşa cum aţi fi fost, dacă v-aţi fi apucat să trageţi asupra unor ofiţeri legitimi. Te rog aşadar, şi aş putea chiar să spun câ te implor să-ţi pui nădragii pe tine ca un bărbat şi să vii în oraş, unde te aşteptăm să te culegem. Judecând după faptul câ vei răspunde aşa cum se cuvine, rămân, domnule, al dumneavoastră umil şi supus slujitor, Henry Poulson, caporal.

- Scrie bine, spune John Cole. Ce mama dracului ne facem?
- Cred că am să mă duc pur şi simplu şi am să fac ce mi-a zis, spun eu.
- Ce? Nu, nu faci asta, spune John Cole.
- E o problemă pe care trebuie să o lămuresc, spun eu. Nu au venit după mine pentru sărmanul Starling. Pot să-l rog pe maiorulNeale să vină să pună o vorbă pentru mine. Aveam un contract scurt şi el era pe cale să-mi anuleze ordinele când l-au arestat. Acum e reabilitat, aşa că o să vorbească pentru mine. E doar o neînţelegere. Or să-şi dea seama.
- Or să te spânzure, mai degrabă, spune John Cole.
- în general, dezertorii sunt împuşcaţi, spun eu.
- Picioroangele galbene împuşcă, tunicile albastre spânzură, spune John Cole. în orice caz, nu te duci.
- Dar n-am de gând să fac o răufăcătoare din Winona, spun eu. Dacă stau aici, va veni Poulson.

Asta îl amuteste.

y y

- Am putea fugi, spune el, toţi trei.
- Nu, domnule, n-am putea, îi spun eu. Ar fi cam acelaşi lucru. Eşti tată, John Cole.

Apoi el clatină din capul lui negru. Funinginea pluteşte în jos ca o zăpadă neagră.

- Ce-mi spui tu mie, că o să pleci acum şi o să ne lipseşti de prezenţa ta? mă întreabă el.

- Nu am de ales. Un bărbat poate solicita ca un ofiţer să vorbească pentru el. Pun pariu pe şapte dolari din argint că maiorul o va face.

- Ei bine, spune el, eu trebuie să curăţ cazanul ăsta.

- Ştiu, îi răspund.

Aşa că apoi mă îndepărtez de întunericul din grajd ca să ies în aerul fierbinte. Ai putea să juri că Dumnezeu are un cazan pe foc pe undeva. Lumina îmi apucă faţa ca o caracatiţă. Mă simt deja mort. N-am nici o încredere în maiorul ăla care a luat-o razna. Apoi aud în spatele meu vocea lui John Cole:

- întoarce-te cât poţi de repede, Thomas. Avem o grămadă de treabă de făcut şi nu putem s-o facem cu mai puţine mâini.

- Ştiu, îi răspund eu, mă întorc repede.

- Să dea naiba dacă n-ai face bine să te întorci repede, spune el.

Mai mult cu jale decât cu furie, îmi scot rochia şi mă îmbrac cu haine bărbăteşti. Netezesc rochia şi o perii o vreme şi apoi o atârn în vechiul şifonier de pin care a fost al mamei lui Lige Magan. încă mai are în el rochiile ei pe care le îmbrăca la fermă. Lucruri aspre şi vechi pe care le purta pe vremea ei. Cred că Lige se uită acolo şi apoi mama lui trăieşte din nou pentru o clipă. Vremurile când era el mic se agaţă de tivurile acelea. Ei, trebuie să mărturisesc că îmi curg o grămadă de lacrimi. Nu sunt indiferent. Nu sunt din piatră. Suspin ca un prost şi apoi Winona apare în cadrul uşii. Stă acolo ca tabloul unei prinţese. Ştiu că o să se descurce de minune în lumea ei. Lumina puternică din curte a intrat în salon şi acum încearcă să se strecoare în dormitor. îi conferă o uşoară strălucire albă siluetei ei zvelte. >

Winona. Copila sufletului meu. Aşa a fost. Acum eram distrus complet.

- Trebuie să mă duc în oraş, îi spun eu.

- Vrei să te duc eu? mă întreabă ea.

- Nu, e în regulă. Am să iau calul murg. S-ar putea să trebuiască să iau diligenţa până la Memphis apoi. Poţi să iei calul dimineaţă. Am să-l leg lângă magazinul de galanterie.

- Sigur, îmi spune ea. Ce faci în Memphis?

- Mă duc să cumpăr bilete la opera care îi place lui John Cole.

- Ăsta-i un plan curajos, spune ea râzând, e un plan curajos.

- Să fii cuminte, fată, îi spun eu.

- Cred că am să fiu, îmi răspunde ea.

Aşa că mă duc călare în oraş. Căluţul ăsta murg merge frumos. Are cel mai bun trap dintre toţi caii pe care i-am avut vreodată. Păşeşte înainte cu un tac-tac pe pământul uscat. Viaţă dulce. Eram dureros de îndrăgostit de toată munca mea din Tennessee. îmi plăcea mult viaţa aceea. Mă trezeam la cântatul cocoşilor, mergeam la culcare la lăsarea întunericului. Aş fi putut să o ţin aşa la nesfârşit. Şi când s-ar fi terminat, mi s-ar fi părut just. Ţi-ai trăit traiul. Toată acea viaţă de zi cu zi pe care scuipăm uneori ca şi cum ar fi o risipă. Dar e ceea ce ai şi este de ajuns. Chiar cred asta. John Cole, John Cole, Chipeşul John Cole. Winona. Bunul şi bătrânul Lige. Tennyson şi Rosalee. Murgul acesta zvelt. Căminul. Bogăţiile noastre. Tot ce aveam pe lume. De ajuns. Călăresc înainte. Frumoasă zi pentru spânzurătoare, cum zic oamenii.

CAPITOLUL 23

Poulson nu e băiat rău. Dar ceva se strică atunci când e un grup de bărbaţi si unul dintre ei este în lanţuri. Cred că e adevărat. Au luat o j > J ambulanţă modificată în oraşul Paris şi ne pregătim să călătorim cu ea până la St. Louis şi apoi să ne îmbarcăm într-un vagon al armatei până în Kansas City. Totul ne va lua câteva zile, şi la început par a face glume cu ceilalţi băieţi, dar apoi lanţurile îmi acordă o oarecare tăcere, bănuiesc. Poulson spune că o să fiu judecat la Fort Leavenworth. îl întreb dacă maiorul Neale ştie ceva şi el îmi răspunde că nu ştie, dar datorită serviciului meu bun, cu siguranţă vor încerca să obţină o pedeapsă mai blândă. îmi doresc din inimă asta. Exact în clipa aia cred că s-ar putea să am noroc şi brusc îmi trece prin cap că s-ar putea să mă întorc în Tennessee. Dacă nu ai avut niciodată un asemenea sentiment, nu pot să-ţi descriu cum pare că ţi-e capul un pepene plin numai de zahăr şi apă. îl întreb dacă pot să trimit o scrisoare şi el îmi spune că nu vede de ce n-aş putea. Spune că e foarte posibil să-l convoace oricum pe maior, având în vedere că era ofiţerul aflat la comandă atunci când a fost săvârşită infracţiunea. >>

- Presupusa infracţiune, mă rog, spune el.
- Care e pedeapsa pentru asta dacă sunt găsit vinovat? îl întreb eu.
- Cred că te împuşcă, aproape sigur, zice el.

în vagonul armatei, băieţii joacă cărţi şi fac glume şi încearcă pur şi simplu să se facă unul pe altul să râdă şi să hohotească, aşa cum fac toţi soldaţii, iar trenul goneşte spre Kansas City.

Când ajungem la Fort Leavenworth nu mă mai simt aşa de optimist, cum a zis tipul. Lanţurile de la încheieturi mi-au pătruns în carne, iar lanţurile de la picioare încearcă să le ajungă din urmă. Mă gândesc că ar fi fost mai bine să fug cu John Cole şi cu Winona. Am fost curajos la început, dar acum nu mai sunt chiar atât de curajos. Trupul mi-e istovit, iar Poulson şi băieţii sunt nerăbdători să-şi predea şeile şi echipamentele şi să tragă un chef, bănuiesc. îl merită. A fost un drum lung şi ei nu au greşit cu nimic. Poulson spune că va primi treizeci de dolari pentru capturarea mea. Mi se pare corect. Mă predă pe semnătură, ca şi cum aş fi vreo piesă suplimentară de echipament şi apoi stau în noua mea locuinţă ca un câine abia cumpărat si îmi vine să urlu. Dar nu urlu. Nu rezolvi nimic cu urlatul. Mă întreb dacă > pot să-i scriu lui John Cole şi să-l fac să vină imediat cu Lige şi să mă scoată de aici. E un fort uriaş si freamătă de soldaţi si tot soiul de oameni si ceea ce >) >) > par a fi recruţi pifani şi toată mulţimea biblică de atârnători. O să fiu judecat în vreo două săptămâni, mi se spune, iar până atunci pot să-mi mănânc supa de raţă şi să stau liniştit. Fir-ar al dracului. îmi spun caporal, ceea ce, în circumstanţele date, are ceva rău-prevestitor. Bărbatul mărunţel care încuie uşa îmi spune că totul va fi bine, dar bănuiesc că asta le spune tuturor băieţilor cu mutre posomorâte.

Nu ştiu nimic din ce se întâmplă, din moment ce sunt închis ca un balot de tutun în uscător. Aşa că atunci când soseşte ziua cea mare, sunt nespus de uşurat să-l văd pe maiorul Neale aşezat în încăperea în care sunt mutat

pentru proces. Au o masă mare, lungă şi strălucitoare şi vreo câţiva ofiţeri care par destul de relaxaţi şi maiorul Neale stă la palavre cu un căpitan. Se dovedeşte a fi „preşedintele" Curţii Marţiale.

Bănuiesc că eu sunt cineva pe nume Caporal T. McNulty, Regimentul B, Divizia a doua Cavalerie. Cel puţin ăsta spun ei că aş fi. Nu o menţionez pe Thomasina în momentul ăsta. Se citesc acuzaţiile si acum trebuie să le
>>
permit ofiţerilor să-şi bage picioarele undeva pentru că până acum au avut tendinţa să şi le scoată în faţă. Hârţoagele foşnesc şi ceva în încăpere se face mai mic. Cred că s-ar putea să fiu eu. Dezertare. Şi apoi ei descriu ce cred ei că am făcut eu, apoi întreabă cum pledez şi un alt bărbat răspunde „Nevinovat". Apoi maiorul Neale vorbeşte în favoarea mea şi le explică despre serviciul temporar pentru care m-a agăţat ca răsplată pentru faptul că fiica lui a fost salvată prin bunătatea mea. Ceva de genul ăsta. Apoi trece la propria arestare şi îl menţionează pe căpitanul Sowell pe un ton destul de aspru şi este întrebat despre căpitanul Sowell şi în încăpere se produce o agitaţie foarte ciudată. De parcă cineva ar fi vărsat cerneală într-un pahar cu apă. Maiorul spune că nu ştie nimic despre căpitanul Sowell, în afară de faptul că a murit. Dar face eforturi mai apoi să împingă enorma locomotivă înapoi pe şine şi spune că din cauza a ceea ce i se întâmpla lui a fost silit să neglijeze documentele de lăsare la vatră ale caporalului McNulty în forma obişnuită. A spus că, expus la mari pericole, caporalul McNulty l-a ajutat într-un moment de mare urgenţă şi că a făcut multe ca să-i dea speranţă în disperarea lui de atunci. Apoi văd cât de tare s-a stricat pielea maiorului. E roşie ca piciorul unui crab. Nu că ar fi jenat, ci pentru că am bănuiala că nu îi e bine. Aşa că atunci preşedintele Curţii întreabă dacă mai există alt martor care să completeze această poveste şi maiorul răspunde că nu ştie. Şi apoi maiorul duce totul ceva mai departe în direcţia greşită şi spune cu o voce furioasă că domnul căpitan Sowell a fost cel care l-a acuzat împreună cu un alt martor de cruzime în campania lui îndreptată împotriva indienilor sioux care i-au răpit-o şi ucis-o pe scumpa lui soţie şi pe una din fiicele lui şi care au ţinut-o prizonieră pe cealaltă fiică a lui, Angel. Când spune toate acestea, faţa lui se împurpurează, aşa că probabil că nu e vorba numai de boală.

Căpitanul Sexton - acum îi aud numele cum trebuie - e la fel de aprins ca şi maiorul acum şi nu-i place nici un pic tonul ridicat al maiorului.

- Am bătut tot drumul de la Boston ca să-mi ajut caporalul şi să vorbesc pentru el, şi nu sunt eu judecat aici.

- N-am spus niciodată că aţi fi, îi spune preşedintele.

- Al dracului să fiu, spune maiorul, dacă nu mi se pare a fi exact aşa. Şi loveşte în masă cu mâna dreaptă. Hârtiile şi paharele sar în sus.

- Cine a fost cealaltă persoană care a depus mărturie împotriva dumneavoastră? întreabă preşedintele, iar maiorul răspunde că a fost un neamţ nenorocit, pe nume Sarjohn. O, face căpitanul, îl cunosc pe omul acela, la Henry Sarjohn vă referiţi?

- Da, răspunde maiorul.

- Henry Sarjohn este locotenent de cercetaşi la Fort Leavenworth, spune el, păi, cred că am să-l chem la bară.

Aşadar, căpitanul Sexton întrerupe audierile până când va putea fi convocat Sarjohn. Bunule Hristoase, preasfinte. N-aş fi fost mai alarmat nici

dacă preşedintele îl convoca pe Belzebut. Singurul om de pe faţa pământului care nu voiam să dea cu ochii de mine era Sarjohn. De ce, în numele iadului, trebuia să fie în nenorocitul ăsta de fort? Cred că putea fi şi la o sută cincizeci de kilometri distantă si tot l-ar fi convocat. Fir-ar al
>>
dracului. Aşa că-mi mănânc supa şi o cac pentru încă vreo câteva zile. Un om poate avea gânduri nobile şi se pot cuibări acolo, în capul lui, ca un şir de păsări, dar vieţii, cu siguranţă, nu-i place să le contemple stând acolo. Viaţa o să împuşte păsările. Apoi aduc înapoi pe toată lumea, inclusiv pe neamţ. Henry Sarjohn este locotenent acum, pentru numele Cerului, şi se zice că cercetaşii de pe aici sunt în majoritate corciţi din taţi irlandezi şi mame indiene. Asta ar trebui să fie amuzant, dar mie pur şi simplu nu mi se pare. Maiorul Neale nu participă, mi se spune că are dreptul, în calitatea lui de ofiţer în rezervă, şi apoi preşedintele îi cere lui Sarjohn versiunea lui asupra poveştii şi asupra a ce mama dracului s-a întâmplat cu Sowell. Aşa că neamţul mititel ne spune ce s-a întâmplat, dar ce a fost, nu ştie. Au deschis un caz împotriva maiorului Neale şi maiorul a fost reţinut, şi apoi Sowell a fost găsit asasinat şi cazul a fost clasat de Curte. Asta era tot ce ştia în privinţa asta. Apoi se uită la mine, dur ca o stâncă. îşi apropie foarte tare capul. Fir-ar al dracului să fie - aproape că am vorbit cu voce tare, cu toate că îmi este interzis. Pentru că respiraţia omului ăluia pute a mortăciuni. Şi apoi spune:

- Iar acesta este omul care l-a ucis pe căpitanul Carlton.
- Pe cine? întreabă preşedintele cu adevărat surprins.
- Pe căpitanul Starling Carlton, l-am văzut eu, spune neamţul, şi am stat cu ochii în patru în tot acest timp. Ştiam că l-aş recunoaşte când l-aş vedea clar, şi iată-l aici.

Asta n-a fost bine pentru temperatura Curţii şi n-a fost bine pentru mine. Sunt dus înapoi în arest în timp ce ei încep să discute, bănuiesc, şi peste câteva zile mă pricopsesc cu un nou cap de acuzare şi, de data asta, este unul de crimă. Curtea m-a considerat vinovat. Aşa mi-au spus.

Cred că eram. Nu ştiu cât de mulţi l-au iubit pe Starling Carlton, şi, chiar dacă erau numai câţiva, eu am fost unul dintre ei. Dar ridica mâna asupra Winonei. Nu văd altă soluţie, indiferent de cât de des mă întorc în mintea mea şi mă gândesc la asta. Căpitanul Rufus Sexton spune că tribunalul m-a găsit vinovat şi că voi fi pus în lanţuri şi scos afară şi împuşcat pentru fapta mea când va sosi momentul. Nimeni nu vorbeşte în favoarea reducerii
>
pedepsei pentru că cine de acolo ar putea să o facă?

Au urmat apoi nişte zile îngrozitoare. Mi se permite să îi scriu lui John Cole şi să-i dau veştile, şi el vine din Tennessee, dar, fiind condamnat, ei nu au chef să îi permită să mă vadă. îmi pare dureros de rău de asta, dar, în acelaşi timp, de vreme ce-l port pe John Cole înăuntrul meu, m-am gândit că nu trebuie să se permită să-mi fie perfect egal până la urmă. Mi l-am imaginat lângă mine şi mi-am imaginat că-i sărutam chipul. Mi-am imaginat că mi-a spus lucruri drăguţe şi mi-am imaginat că i-am spus şi eu că îl consideram omul cel mai bun pe care l-am cunoscut vreodată. Nu părăseam această lume fără a mai spune o dată că îl iubesc pe John Cole, chiar dacă el nu era acolo să mă audă.

Amărăciunea se hrăneşte cu amarul. Dar dacă tot eram un ucigaş, mi-aş fi dorit să-l ucid pe neamţul ăla. Spun asta doar pentru că este adevărat şi corect. El îşi facea datoria aşa cum a crezut de cuviinţă, ar putea spune unii. Eu aş spune că e un nenorocit de băgăcios şi am s-o las aşa. Cine l-a omorât pe căpitanul Silas Sowell, mă întreb. Nu ştia nimeni şi bănuiala mea era că nu va şti nimeni niciodată. Aşa cum a spus John Cole, a avut un punct de vedere, şi asta trebuia onorat. Nu poţi să te apuci să măcelăreşti pe toată lumea ca o hoardă de regi Henric. Asta nu-i lumea aşa cum a fost ea făcută să fie.

Acum sentinţa era dată şi vara stătea la fereastra mea. Un imens giuvaier de raze de soare atârna sus pe perete. Şi îmi aminteam adesea cum calaream pe asemenea căldură, cu dorinţa m mima doar pentru ce aveau sa aducă restul zilelor, nimic altceva. îi auzeam în fiecare vineri împuşcând oameni. Aveam să fiu executat la răsăritul soarelui, „cu muschetele", aşa cum s-a dat sentinţa. Avea să fie o zi fără mine şi apoi o noapte şi apoi o eternitate. Viata vrea să cazi si să suferi, din câte-mi dau eu seama. Trebuie să dansezi în jurul acestui lucru. Un copil trebuie să iasă şi să danseze şi să danseze în jurul tuturor obstacolelor şi, într-un sfârşit, să danseze cadrilul ăla scârţâit de odinioară. Dar. încercam să văd cum s-au întâmplat toate şi cum s-a ajuns în acest punct şi încercam să dibui momentul în care poate că am fost împins de pe adevăratul meu drum, dar nu am putut vedea nimic de genul ăsta. Ce am făcut cu adevărat? Am salvat-o pe Winona. în asta îmi găseam alinarea. Dacă aş fi putut s-o salvez fără să-i vâr o sabie în faţă lui Starling, aş fi facut-o. I-am scris lui John şi i-am scris poetului McSweny doar ca să-i spun adio, dar a venit o scrisoare înapoi de la vechiul nostru tovarăş, domnul Noone, că poetul McSweny era mort, Dumnezeu să-l odihnească, şi că îi părea rău să audă că şi eu aveam să fiu la fel în curând - n-a folosit exact cuvintele astea. John Cole mi-a scris o scrisoare care i-ar fi sfâsiat inima unui călău si a strecurat alături de ea câteva dintre faimoasele >>
misive ale Winonei. îmi pusese câteva mlădiţe de flori de câmp. Scris caligrafic.

Ferma Magan, Paris, 3 iunie 1872

Dragă Thomas,

Fii sigur că-ţi ducem dorul în Tennessee. Dacă te va lăsa armata să te întorci, vom sacrifica viţelul cel mai gras, zice Lige Magan. A grâpat câmpurile din apropiere şi, cu siguranţă, îi lipseşte priceperea ta cu caii ăia afurisiţi. între timp, nu am timp decât să-ţi spun că te iubesc, ca urmare a faptului că John Cole tropăie de nerăbdare să ajungă în oraş. Mi-e tare dor de tine. Mă doare inima. Fiica ta iubită, Winona.

Nu-mi mergea atât de rău până să primesc asta.

Nu ştiu exact, dar cel mai probabil aveam patruzeci de ani. E prea devreme să te duci, dar destui au murit în război mai tineri. Am văzut o grămadă de tineri murind. Asta nu e o problemă atât de mare până când nu eşti tu cel care se duce. Ştiu că am primit un număr pe ordinul de serviciu al închisorii cu oamenii care trebuie împuşcaţi şi, mai devreme sau mai târziu, va urca în capul listei. Ei bine, ziua aia se apropie. Un bileţel tipărit e atârnat de uşă. N-ai crede ce sudori reci îmi cauzează asta. Inima mi-e grea de durere şi dor şi asta pur şi simplu nu e o stare potrivită pentru

un creştin. Până şi şobolanului care trece repede pe lângă perete îi pare rău de tine atunci. Nu mai valorezi nimic pentru tine însuţi. Nu mai valorezi nici un cent Lindermueller[11]. Capul mi-e inundat de frică şi am picioarele îngheţate. Atunci încep să urlu. Intră temnicerul. îl cheamă Pleasant Hazelwood, cred că e sergent.

- Chiar n-are nici un rost să miorlăi, îmi spune el.

Mă legăn înainte şi înapoi ca un beţivan. Frica îmi arde stomacul ca un cuib de ardei mexicani. Răcnesc la el:

- De ce nu există nici un Dumnezeu care să mă ajute?

- Şi nu există nici un om, îmi răspunde el.

Alerg lângă perete ca un şobolan orb. Ca şi cum aş putea găsi o spărtură. Totul a dispărut de lângă mine. Stau acolo, cu pieptul umflându-mi-se. Nici o bătălie nu e mai rea ca asta. Sergentul Hazelwood stă în picioare aproape de mine si îsi răsuceşte mâinile ca pe nişte căţeluşi abia fatati si apoi mă apucă de braţ.

- Am mai văzut o mie de oameni ca tine, îmi spune el, pur şi simplu nu e atât de rău pe cât îţi închipui.

Cam bătrâior nemernicul şi urât ca un elan. Un soi de înger trimis către mine, deghizat într-un temnicer gras, puţind a căcat şi a ceapă. Dar nu mă ajută. Nu cu adevărat. Diavolul mi-a francat biletul şi Dumnezeu nu e pe acolo. Cum pot să îmi găsesc pacea alături de El, dacă El nu-i acolo? Mă cufund din nou în nefericirea mea violentă ca un pietroi azvârlit într-un torent.

într-o seară, la scurt timp după aceea, am un vizitator la o oră foarte târzie. Ştiu că nu e John Cole, dar sergentul Hazelwood mă anunţă. Spune că a venit un domn să mă vadă. Cred că nu cunosc prea mulţi domni, cu excepţia ofiţerilor. Mai mult ca sigur că e maiorul Neale.

Ei bine, acum nu mai e maior, nu-i aşa? Intră în costumul lui frumos la care probabil că a muncit din greu vreun croitor din Boston. Arată mult mai bine. Cele câteva luni i-au făcut bine. îmi spune că lui Angel îi merge minunat la şcoală şi că vrea să o trimită la universitate ca să-i facă plăcerea mamei ei.

- Foarte bine, zic eu.

Are un teanc uriaş de hârtii cu el. S-a dus la toti băieţii care au fost în bătălie şi i-a întrebat pe fiecare în parte ce ştia sau ce a văzut. într-un târziu, zice el că a ajuns la caporalul Poulson. Acesta are cam aceeaşi istorisire ca a neamţului Sarjohn, dar există o diferenţă. El spune că McNulty încerca să împiedice uciderea unei fete indiene. Că bătrânului Starling Carlton i se urcase sângele la cap şi că nimic nu avea să-l mulţumească, în afară de a o împuşca pe fată cu pistolul lui. Da, bineînţeles, mă gândesc eu, din moment ce încerca să-ti urmeze tie ordinele nenorocite, ticălosul bătrân si loial - dar bineînţeles că nu spun asta cu glas tare. Poulson spune că a văzut totul, dar că şi-a ţinut gura până când l-a întrebat maiorul. Aşa se face în armată. Orice ai vedea, nu spui nimic, pentru orice eventualitate. Aşa că maiorul Neale pleacă la Washington şi duce cazul acolo. Şi apoi se duce la comandantul armatei din Missouri.

- Ei bine, spune el, încetinind acum relatarea, nu-ţi pot opri sentinţa. Legile nu permit. Când spune asta, inima mi se prăbuşeşte în bocanci. Dar, adaugă

el, pot să o transforme în muncă silnică grea pentru o sută de zile şi apoi vei fi liber.

Maiorul spune că dacă nu mă deranjează să sparg piatră o vreme, atunci asta pot să fac. Zic:

- Domnule maior, domnule, vă mulţumesc, vă mulţumesc din inimă.

- Nu-mi mulţumi, spune el. Eu îţi mulţumesc ţie. Ai salvat-o pe fiica mea, singura care mi-a mai rămas şi te-ai bătut ca un câine în război şi serviciul tău sub comanda mea a fost întotdeauna exemplar.

îi spun că îmi pare rău că soţia lui nu mai e, şi el spune că şi lui. îşi lasă mâna dreaptă pe umărul meu. Nu m-am spălat de o lună, dar nici nu tresare. Şi spune că-şi va aminti pentru totdeauna de mine şi că dacă va putea să-mi mai fie de folos pe viitor, ştiu unde-l găsesc. Ei bine, nu ştiu, dar nu spun nimic, pentru că aşa se zice. Un alt lucru pe care nu-l spun cu glas tare este: „Tu eşti băiatul care l-a ucis pe Silas Sowell?" Spun că voi fi cu siguranţă fericit să mă întorc în Tennessee, unde trăiesc ai mei, iar el spune că e sigur că ei vor fi bucuroşi să mă vadă.

Aşa că timp de o sută de zile transform bolovani în pietricele. Pe vremea foametei din Sligo, o grămadă de bărbaţi făceau munca asta, încercând să câştige câteva parale ca să-şi hrănească familiile. Se numea muncă izbăvitoare. Ei bine, mă simt nemaipomenit de izbăvit. Sunt fericit să izbesc în bolovanii ăia şi colegii mei de temniţă sunt extrem de uluiţi de fericirea mea. Dar cum altfel aş putea să fiu? Mă întorc în Tennessee. Vine ziua când îmi termin treaba şi ei mă înzestrează cu un costum de haine şi mă trimit pe drumul din afara închisorii. Hainele sunt ponosite, dar îmi oferă simplitate, e drept. Eliberat ca un porumbel jelitor. în exaltarea mea, uit că n-am nici o para chioară, dar asta nu mă îngrijorează prea tare şi ştiu că mă pot baza pe bunătatea oamenilor pe drum. Cei care nu vor încerca să mă jefuiască îmi vor da de mâncare. Asa e în America. N-am simtit niciodată o bucurie mai >>

mare în suflet decât în zilele acelea când hoinăream spre sud. N-am simţit niciodată o asemenea energie pură şi o asemenea flacără de bucurie. Sunt ca un om nu doar scăpat de moarte, ci şi de propriul sine ruşinat. Nu-mi doresc nimic decât să ajung la ferma noastră şi să văd siluetele vii ale lui John Cole şi Winonei ieşind să mă întâmpine. Tot drumul străluceşte de frumuseţea pădurilor şi a câmpiilor. Le-am scris că vin şi că o să ajung în curând. Aşa a fost. A fost doar o bună bucată de mers pe jos prin acele state plăcute, Missouri şi Tennessee.

Monedă de un cent emisă în timpul Războiului Civil (1863). A circulat în foarte multe multe variante şi a fost scoasă din circulaţie în 1864, pe baza reglementărilor Legii Monetare (The Coinage Act). Cum acţiunea narată se petrece în 1872, moneda nu mai avea absolut nici o valoare.